

วิเคราะห์โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติของรอมแพง

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาไทย
กรกฎาคม 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “วิเคราะห์โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติของรอมแพง”

ของ นางสาว อรรณพร ทองบรรเทิง

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา ภาษาไทย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ดร. สมเกียรติ ติดชัย)

.....ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รศ.ดร. สุภาพร คงศิริวัฒน์)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(รศ.ดร. พัทธินันท์ อนันต์ศิริวัฒน์)

อนุมัติ

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอี่ยมพร หลินเจริญ)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

31 ก.ค. 2560

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สุภาพร คงศิริรัตน์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในความกรุณาที่อุทิศเวลาในการให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้ทำให้ผู้วิจัยได้เรียนรู้และเข้าใจกระบวนการทำวิจัยเป็นอย่างดี อันจะเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยในอนาคต

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.สมเกียรติ ติตตชัย ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.พัชรินทร์ อนันต์ศิริวัฒน์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้ให้คำแนะนำสำหรับแก้ไขและปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เหนือสิ่งอื่นใด ขอขอบคุณครอบครัว บิดา มารดา น้องชาย และป้า ที่ให้ความรักและความปรารถนาดี ให้การสนับสนุนทั้งแรงใจ และแรงทรัพย์ ตลอดจนให้คำปรึกษาและคอยเป็นกำลังใจเสมอมา ทำให้ผู้วิจัยมีแรงใจที่ดียิ่งสามารถทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จ

ทั้งนี้ ผู้วิจัยหวังอย่างยิ่งว่างานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับโลกทัศน์ และการศึกษาโลกทัศน์เหนือธรรมชาติ อันจะทำให้เกิดการพัฒนาต่อยอดความคิดสืบไป

อรรถพร ทองบรรเทิง

ชื่อเรื่อง	วิเคราะห์โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติของรอมแพง
ผู้วิจัย	อรรณพร ทองบรรเทิง
สถานที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. สุภาพร คงศิริรัตน์
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. สาขาวิชาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2559
คำสำคัญ	โลกทัศน์เหนือธรรมชาติ นวนิยายเหนือธรรมชาติ ศาสนา รอมแพง

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาโลกทัศน์เหนือธรรมชาติที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติของรอมแพง จำนวน 9 เรื่อง โดยอาศัยกรอบแนวคิดเกี่ยวกับโลกทัศน์และโลกทัศน์เหนือธรรมชาติ ผลการศึกษาพบว่า นวนิยายเหนือธรรมชาติของรอมแพงปรากฏโลกทัศน์ทั้งหมด 18 โลกทัศน์ ได้แก่ โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ โลกทัศน์เกี่ยวกับเจตมุต โลกทัศน์เกี่ยวกับโชคชะตา โลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ โลกทัศน์เกี่ยวกับล้างสังฆรณ์ โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝัน โลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลา โลกทัศน์เกี่ยวกับกรรม โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด โลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญา โลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โลกทัศน์เกี่ยวกับลักษณะของผู้มีบารมีจากการปฏิบัติธรรม โลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาส โลกทัศน์เกี่ยวกับเนื้อคู่ โลกทัศน์เกี่ยวกับการพยากรณ์ โลกทัศน์เกี่ยวกับตาทิพย์ โลกทัศน์เกี่ยวกับพระภูมิ หรือเจ้าที่ และโลกทัศน์เกี่ยวกับนรก อย่างไรก็ตาม โลกทัศน์บางโลกทัศน์ เช่น โลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลา เป็นการผสมผสานโลกทัศน์ที่มีอยู่เดิม คือเรื่องชาติภพ กับโลกทัศน์ของตะวันตกเข้าด้วยกัน

โลกทัศน์ต่างๆ ที่ปรากฏในนวนิยายของรอมแพง ล้วนมีส่วนสำคัญในการกำหนดโครงเรื่องของนวนิยาย ทำให้นวนิยายของรอมแพงเหล่านี้มีลักษณะเหนือธรรมชาติ

Title AN ANALYSIS OF THE WORLDVIEWS IN ROM PHAENG'S
SUPERNATURAL NOVELS

Author Atthaporn Tongbantoeng

Advisor Associate Professor Supaporn Kongsirirat, Ph.D.

Academic Paper Thesis M.A.in Thai, Naresuan University, 2016

Keywords supernatural worldview, supernatural novel, religion, Rom
Phaeng

ABSTRACT

This thesis aims to study the supernatural worldviews perceived in 9 of Rom Phaeng's supernatural novels using the frameworks regarding worldviews and supernatural worldviews. The findings reveal 18 worldviews in Rom Phaeng's supernatural novels, namely the worldview regarding spirits, the worldview regarding souls, the worldview regarding destiny, the worldview regarding superstition, the worldview regarding presentiments, the worldview regarding dreams, the worldview regarding time dimensions, the worldview regarding karma, the worldview regarding the circle of life, the worldview regarding recognition, the worldview regarding holy spirits, the worldview regarding the characteristics of an individual whose merit prestige is derived from meditation, the worldview regarding the mating of souls, the worldview regarding soulmates, the worldview regarding forecasting, the worldview regarding clairvoyance, the worldview regarding guardian spirits, and the worldview regarding inferno. The existing worldviews, in addition, are combined with the worldviews of the West. The worldviews in Rom Phaeng's novels play a significant role in determining the plots and exhibiting the supernatural characteristics of the novels.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ข้อตกลงเบื้องต้น	5
กรอบที่ใช้ในการวิจัย.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย	8
ความสำคัญของการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
เอกสารที่เกี่ยวกับนวนิยายเหนือธรรมชาติ	10
งานวิจัยที่เกี่ยวกับนวนิยายเหนือธรรมชาติ	13
เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับโลกทัศน์.....	18
เอกสารเกี่ยวกับโลกทัศน์เหนือธรรมชาติ.....	24
3 วิเคราะห์โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติของรวมแพง.....	32
โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติเรื่อง พรายพรหม	32
โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติเรื่อง ป่วนรักสลัปร่าง	42
โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติเรื่อง เรือนพะยอม.....	49
โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติเรื่อง พรายพยากรณ์ พรายเนตรทิพย์.....	62
โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติเรื่อง คีตโลกา.....	81
โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติเรื่อง บุพเพสันนิวาส.....	91
โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติเรื่อง มินตรา.....	104
โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติเรื่อง มณีรัตนะ	114

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 บทสรุป.....	120
สรุปผลการวิเคราะห์.....	120
อภิปรายผลการวิเคราะห์.....	123
ข้อเสนอแนะ.....	130
บรรณานุกรม.....	131
ประวัติผู้วิจัย.....	139

สารบัญตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงภาพรวมของโลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยาย.....	121
---	---	-----

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ในปัจจุบันนี้ความเจริญก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์เข้ามามีบทบาทอย่างมากต่อสังคมมนุษย์ อาจกล่าวได้ว่าวิทยาศาสตร์เป็นตัวขับเคลื่อนนำพามนุษย์ให้ก้าวจากความล้าหลังไปสู่ความทันสมัย วิทยาศาสตร์ช่วยพัฒนาระบบความคิดของมนุษย์ให้สามารถหาคำตอบในเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามระบบธรรมชาติ และช่วยให้สามารถหาวิธีแก้ไขได้ตรงจุด รวมทั้งหาวิธีป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์นั้นเกิดขึ้นซ้ำ หรือให้มีผลกระทบต่อมนุษย์น้อยที่สุด เช่น น้ำท่วม ไฟไหม้ แผ่นดินไหว อันตรายจากโรคภัยไข้เจ็บต่างๆ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม แม้วิทยาศาสตร์ในปัจจุบันจะมีความก้าวหน้าเพียงใดก็ให้คำตอบได้ในบางสิ่งบางอย่างทางธรรมชาติวิทยาเท่านั้น หากทว่ายังมีบางสิ่งบางอย่างที่วิทยาศาสตร์ยังไม่สามารถหาคำตอบได้ ซึ่งสิ่งเหล่านั้นเรียกว่า "สิ่งเหนือธรรมชาติ"

สิ่งเหนือธรรมชาติ หมายถึง เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ สภาวะที่เหลือวิสัยของมนุษย์ที่จะเป็นหรือบังเกิดขึ้น เป็นสิ่งที่อยู่เหนือเหตุผลและการพิสูจน์ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (วลีรัตน์ สิงห์, 2528, หน้า 19) และด้วยเหตุที่เป็นสิ่งเหนือการพิสูจน์ดังนี้ มนุษย์จึงต้องอาศัยความเชื่อมาเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวให้คลายความกังวลใจ และได้สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์จนหลอมรวมเป็นโลกทัศน์ของคนในสังคม ทั้งนี้จึงกล่าวได้ว่าทราบใดที่มนุษย์ยังไม่รู้และวิทยาศาสตร์ยังไม่สามารถหาคำตอบเกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติให้มนุษย์คลายความกังวลได้ โลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติก็จะยังคงอยู่คู่สังคมไม่เสื่อมคลาย "เพราะสิ่งเหนือธรรมชาตินั้นมีลักษณะเป็นสากล และปรากฏอยู่ทุกหนแห่งในโลก" (ลิตธา พิณิจวุฒล, 2515, หน้า 60) ดังนั้นจึงเป็นเรื่องยากที่จะเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติที่ฝังรากลึกจนกลายเป็นวิถีของมนุษย์ให้หมดสิ้นได้

โลกทัศน์ (World View) หมายถึง ทักษะในการมองโลกและสังคมของบุคคล เป็นภาพของโลกหรือสังคมที่บุคคลรับรู้ โดยผ่านกระบวนการและระบบวิธีคิดในการประเมินคุณค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีพื้นฐานอันหล่อหลอมมาจากวัฒนธรรมในสังคมที่บุคคลนั้นเติบโตมา ได้แก่ ทักษะความคิด ความเชื่อ และค่านิยม ทั้งของบุคคลและของสังคมนั้นๆ โลกทัศน์จึงเป็นตัวกำหนดทิศทางชีวิตของแต่ละคน อีกทั้งเป็นตัวกำหนดทิศทางของสังคมมนุษย์ด้วย (สุภาพร คงศิริรัตน์, 2553, หน้า 13)

ส่วนโลกทัศน์เหนือธรรมชาติ หมายถึง โลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งที่อยู่เหนือเหตุผล และไม่สามารถพิสูจน์ได้ แต่มนุษย์เชื่อว่ามืออยู่จริงและมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ (นิตยา ภัคดีบัณฑิต, 2532, หน้า 155) โลกทัศน์เกี่ยวกับเรื่องเหนือธรรมชาตินี้เป็นสิ่งที่ปรากฏอยู่คู่สังคมไทยมาตั้งแต่สมัยอดีต ดังจะเห็นได้จากศิลาจารึกหลักที่ 1 ด้านที่ 3 บรรทัดที่ 6-10 ของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ที่กล่าวถึงความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติในยุคสมัยนั้นว่ามีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนสุโขทัยสมัยโบราณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปกครองเมือง ดังความว่า "มีพระขงพุงผี เทพดาในเขอันนั้นเป็นใหญ่กว่าทุกผีในเมือง ขุนผู้ใดถือเมืองสุโขทัยนี้แล้วให้ไว้ดีพลีถูก เมืองนี้เที่ยง เมืองนี้ดี ผีให้ไว้ดีพลีถูก ผีในเขอันนั้นปคุมปรเกรง เมืองนี้หาย" (กรมศิลปากร, 2547, หน้า 24)

การศึกษาโลกทัศน์นั้นสามารถศึกษาได้หลายทาง และแนวทางหนึ่งที่นิยมเลือกศึกษากันก็คือ การศึกษาโลกทัศน์จากวรรณกรรม เพราะวรรณกรรมเปรียบเสมือน "ภาพจำลองของมนุษย์" (ประคอง เจริญจิตธรรม, 2551, หน้า 8) เป็นสิ่งที่ฉายความเป็นไปของมนุษย์ทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรมและความเชื่อออกมา ดังที่ ประคอง เจริญจิตธรรม (2551, หน้า 16) ได้กล่าวไว้ว่า "วรรณกรรมทุกเรื่องไม่ได้เกิดขึ้นจากความว่างเปล่า ผู้แต่งเป็นคนในสังคม ย่อมนำเรื่องที่เกิดขึ้นในสังคมที่ผู้แต่งประทับใจนำมาเขียนไว้ในผลงานของตน" ด้วยเหตุนี้การศึกษาวรรณกรรมจึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะศึกษาระบบความคิดหรือ โลกทัศน์ของคนในสังคมได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ จรูญรัตน์ รัตนากร (2535, หน้า 2) ที่กล่าวว่า "ผู้เขียนวรรณกรรมได้แสดงความคิดความเห็นหรือถ่ายทอดโลกทัศน์ของตนที่มีต่อผลงานออกมาเป็นวรรณกรรม และในทางกลับกันสังคมส่วนรวมมีโลกทัศน์ต่อสิ่งต่างๆ อย่างไร กวีก็จะได้รับโลกทัศน์เหล่านั้นและนำมาถ่ายทอดในรูปแบบวรรณกรรมด้วย" ดังนั้นวรรณกรรมจึงเป็นเครื่องบันทึกโลกทัศน์ทั้งของผู้แต่งและสังคม

สำหรับนวนิยายเหนือธรรมชาตินั้น ผู้แต่งวรรณกรรมหลายท่านนิยมนำเรื่องเกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติมาเป็นส่วนประกอบในโครงเรื่อง เพราะเรื่องเหนือธรรมชาตินั้นมีความเร้นลับและดึงดูดความใคร่ของผู้อ่านได้ดี อีกทั้งเรื่องบางอย่างก็เป็นประเด็นที่สอดคล้องกับโลกทัศน์ของคนในสังคม ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นวนิยายเหนือธรรมชาติดังกล่าวยังคงได้รับความนิยมจากผู้อ่านตลอดมา

นักเขียนนวนิยายแนวเหนือธรรมชาติที่เป็นที่รู้จักดีในวงการวรรณกรรมไทยก็มีหลายท่าน อาทิ จินตวิทย์ วิวัชรน์ แก้วแก้ว ทยันต์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีนักเขียนรุ่นใหม่ที่กำลังก้าวเข้ามาสู่วงวรรณกรรมได้ไม่นาน แต่ผลงานนั้นก็ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ซึ่งก็คือ "รวมแพง"

รวมแพงเป็นนามปากกาของ จันทรวิทย์ สมปรีดา นักเขียนรุ่นใหม่ที่ได้รับการยอมรับจากผู้อ่านจนประสบความสำเร็จอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นวนิยายเหนือธรรมชาติ ทั้งนี้เพราะลีลาการเขียนและเนื้อหาที่ชวนให้ติดตามด้วยการนำเรื่องเหนือธรรมชาติมาผูกเป็นโครงเรื่อง

เรื่องราวนี้จึงมีความตื่นเต้น เร้าใจ ทำให้ผลงานของรวมแพงได้รับความนิยมเป็นอย่างสูง
ดังจะเห็นได้จากนวนิยายเหนือธรรมชาติที่ได้รับการตีพิมพ์ซ้ำหลายครั้ง

1. พรายพรหม	ฉบับพิมพ์ครั้งแรก (สำนักพิมพ์มันดี) พ.ศ. 2550	
	ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 4 (แฮปปี้บานาน่า) พ.ศ. 2555	
2. ปวงรักสลักร่าง	ฉบับพิมพ์ครั้งแรก (สำนักพิมพ์ฟิสิกส์เซ็นเตอร์) พ.ศ. 2552	
	ฉบับพิมพ์ครั้งแรก (สำนักพิมพ์แฮปปี้ บานาน่า) พ.ศ. 2555	
3. เรือนพะยอม	ฉบับพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2552	ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 7 พ.ศ. 2555
4. พรายพยากรณ์	ฉบับพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2554	ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 7 พ.ศ. 2557
5. พรายเนตรทิพย์	ฉบับพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2554	ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 6 พ.ศ. 2556
6. คีตโลกา	ฉบับพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2554	ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2556
7. บุปผะสนิवास	ฉบับพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2555	ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 7 พ.ศ. 2557
8. มินตรา	ฉบับพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2556	ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2556
9. มณีรัตนะ	ฉบับพิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2558	ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2558

นอกจากนี้ นวนิยายเหนือธรรมชาติบางเรื่องยังถูกนำไปสร้างเป็นบทละครโทรทัศน์
ซึ่งออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 และได้รับความนิยมจากผู้ชมโทรทัศน์เป็นอย่างดี
ได้แก่เรื่อง พรายพยากรณ์ (ออกอากาศปี พ.ศ. 2557) คีตโลกา (ออกอากาศปี 2557)
เรือนพะยอม (ออกอากาศปี 2560) โดยเฉพาะเรื่อง คีตโลกา นั้นได้รับการเสนอชื่อเข้ารอบ
สุดท้ายเพื่อชิงรางวัล นาฏราช ครั้งที่ 6 เมื่อปี พ.ศ. 2558 ด้วย (Ch 7 News, 2558)

รวมแพงนำโลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติมาสอดแทรกในเนื้อหาของนวนิยาย
ดังตัวอย่างจากเรื่อง “เรือนพะยอม” ซึ่งเป็นเรื่องราวของรลิกา หญิงสาวที่มีเหตุให้ต้องมาอยู่
“เรือนพะยอม” เรือนไทยโบราณของตระกูลพนาเวท ตั้งแต่เข้ามาอาศัยอยู่ที่นี้รลิกาก็รู้สึกแปลกๆ
ราวกับว่ามีใครจับตาดูเธออยู่ตลอดเวลา ต่อมาจึงได้รู้ว่านั่นคือวิญญาณของคุณจิตซึ่งเป็นพี่สาว
ของคุณพะยอม (รลิกาในอดีต) ที่สิงสถิตอยู่ที่เรือนพะยอม ดังความตอนที่รลิกาได้พบกับวิญญาณ
ของคุณจิต เธอตกใจจนสิ้นสติ และเมื่อฟื้นขึ้นมาเธอได้สอบถามคุณย่าซึ่งเป็นคนเก่าแก่ของเรือน
พะยอมแห่งนี้ ความว่า

“ที่เรือนพะยอมเคยมีใครเจอดีบ้างไหมคะ อิม...วิญญาณนะค่ะ”

“ไม่มี...ไปเอามาจากไหน ที่นี้ไม่มีผี ถ้ามียาหรือใครๆ ในเรือนพะยอมก็ต้องเห็น
แล้วสิ”

ไม่เจอก็คงจะไม่มีนะสิคะคุณย่า

(รวมแพง, 2552ข, หน้า 147-150)

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า รวมแพงได้นำโลกทัศน์เรื่องเหนือธรรมชาติที่เกี่ยวกับ
วิญญาณมาเป็นส่วนสำคัญในเนื้อเรื่อง เพื่อให้เนื้อเรื่องมีความลึกลับน่าสนใจ และนอกจาก
โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณแล้ว รวมแพงยังได้นำโลกทัศน์เหนือธรรมชาติในด้านอื่นๆ มาสอดแทรก
ในการดำเนินเรื่องของนวนิยายเหนือธรรมชาติอีกหลายเรื่อง เช่น โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝัน
ดังความตอนหนึ่งจากเรื่อง พรายพรหม ที่คุณหญิงดารารายผู้เป็นแม่ได้เล่าถึงความฝันของตน
ตอนก่อนตั้งครรภ์ลูกชาย เธอฝันถึงญาติผู้ใหญ่ว่าจะมาขออยู่ด้วย และหลังจากนั้นเธอก็ตั้งครรภ์
คุณหญิงดารารายจึงเชื่อว่าญาติผู้ใหญ่ท่านนั้นก็คือลูกชายของเธอนั่นเอง ดังความว่า

...ใครๆ ก็บอกว่าลูกน่าจะเป็นปุ่น้อยมาเกิด เพราะว่าก่อนที่แม่จะท้อง ปุ่น้อยมา
เข้าฝันแม่และพ่อของลูกบอกว่าจะมาอยู่ด้วย บังเจิญมาฝันคืนเดียวกันเสียอีก สงสัยว่าคง
จะจริง เพราะลูกยิ่งโตก็ยิ่งเหมือนปุ่น้อย

(รวมแพง, 2550, หน้า 214)

การนำโลกทัศน์เหนือธรรมชาติมาสอดแทรกในเนื้อหาของนวนิยายนั้น ทำให้นวนิยาย
เหนือธรรมชาติของรวมแพงมีจุดดึงดูดที่น่าสนใจ รั้าให้ผู้อ่านติดตาม ด้วยเหตุดังกล่าวจึงสนใจ
ที่จะศึกษาเกี่ยวกับโลกทัศน์เหนือธรรมชาติที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติของรวมแพง

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาโลกทัศน์เหนือธรรมชาติที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติของรวมแพง

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษา โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติของรวมแพง อาศัยข้อมูล
นวนิยายเหนือธรรมชาติที่ได้รับการตีพิมพ์เป็นรูปเล่ม ตั้งแต่ พ.ศ. 2550-2558 จำนวน 9 เรื่อง ได้แก่

พราหมณ์ (รวมแพง, 2550), ปวงรักสลับร่าง (รวมแพง, 2552), เรือนพะยอม (รวมแพง, 2552ข), พรายพยากรณ์ (รวมแพง, 2556ข), พรายเนตรทิพย์ (รวมแพง, 2556ก), คีตโลกา (รวมแพง, 2556), นุพเพสันนิवास (รวมแพง, 2557), มินตรา (รวมแพง, 2556ค) และ มณีรัตนะ (รวมแพง, 2558) โดยจะวิเคราะห์โลกทัศน์เหนือธรรมชาติด้านต่างๆ ร่วมกับโลกทัศน์เกี่ยวกับศาสนาบางประเด็น ทั้งนี้เพราะโลกทัศน์เหนือธรรมชาติมักเกี่ยวพันกับศาสนา กล่าวคือ “ความเชื่อเกี่ยวกับศาสนาเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี อีกทั้งยังกำหนดพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม” (สุดาพร หงส์นคร, 2539, หน้า 2) ดังนั้น ความคิดความเชื่อทางศาสนาบางประการจึงมีส่วนกำหนดความคิดความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติ และสัมพันธ์กับการแสดงออกทางพิธีกรรมต่างๆ ด้วย

ข้อตกลงเบื้องต้น

การยกตัวอย่างการวิเคราะห์จากนวนิยายทั้ง 9 เรื่องของรวมแพงนั้น จะอ้างอิงโดยใช้ระบบ (ชื่อผู้แต่ง, ปีที่พิมพ์, เลขหน้า) ดังตัวอย่าง (รวมแพง, 2550, หน้า 214)

กรอบที่ใช้ในการวิจัย

กรอบที่ใช้ในการวิจัย โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติของรวมแพง ประกอบด้วยกรอบเกี่ยวกับโลกทัศน์ และกรอบเกี่ยวกับโลกทัศน์เหนือธรรมชาติ มีรายละเอียดดังนี้

1. กรอบเกี่ยวกับโลกทัศน์

กรอบเกี่ยวกับโลกทัศน์ที่ใช้ในการศึกษานี้ อาศัยกรอบโลกทัศน์ที่ สุภาพร คงศิริรัตน์ (2553, หน้า 13) ได้ประมวลสังเคราะห์จากนักวิชาการต่างๆ และสรุปความไว้ดังนี้

...โลกทัศน์ (World View) หมายถึง ทัศนะในการมองโลกและสังคมของบุคคล เป็นภาพของโลกหรือสังคมที่บุคคลรับรู้ โดยผ่านกระบวนการและระบบวิธีคิดในการประเมินคุณค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีพื้นฐานอันหล่อหลอมมาจากวัฒนธรรมแวดล้อมในสังคมที่บุคคลนั้นเติบโตมา อันได้แก่ ทัศนะ ความคิด ความเชื่อ และค่านิยม ทั้งของบุคคลและของสังคมนั้นๆ โลกทัศน์จึงเป็นตัวกำหนดทิศทางชีวิตของแต่ละคน อีกทั้งเป็นตัวกำหนดทิศทางของสังคมมนุษย์

(สุภาพร คงศิริรัตน์, 2553, หน้า 13)

ดังนั้นโลกทัศน์จึงมีอิทธิพลต่อการกำหนดวิธีการสร้างเรื่องในนวนิยายด้วย

2. กรอบเกี่ยวกับโลกทัศน์เหนือธรรมชาติ

โลกทัศน์เหนือธรรมชาติ หมายถึง โลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งที่อยู่นอกเหนือเหตุผลและการพิสูจน์ แต่มนุษย์เชื่อว่ามีอยู่จริง และมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ (นิตยา ภักดีบัณฑิต, 2532, หน้า 115)

โลกทัศน์เหนือธรรมชาติที่ศึกษาในนวนิยายของรอมแพงนั้น ประกอบด้วยโลกทัศน์ต่างๆ ได้แก่

โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ

โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ หมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับสภาวะของมนุษย์หลังจากตายไปแล้ว ซึ่งอยู่ในรูปของวิญญาณ เป็นสภาวะก่อนที่จะจิตจะไปเกิดยังภพภูมิใหม่

โลกทัศน์เกี่ยวกับเจตภูต

โลกทัศน์เกี่ยวกับเจตภูต หมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับเจตภูต ซึ่งเชื่อว่าสิงอยู่ในร่างกายของมนุษย์ สามารถออกจากร่างได้ในยามที่มนุษย์ไร้สติสัมปชัญญะ และกลับเข้าร่างได้ดังเดิม

โลกทัศน์เกี่ยวกับโชคชะตา

โลกทัศน์เกี่ยวกับโชคชะตา หมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับความเป็นไปของมนุษย์ทั้งดีและร้าย ตามแต่อำนาจเหนือธรรมชาติจะชักนำบันดาลให้เกิด

โลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์

โลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ หมายถึง ความคิดความเชื่อที่เกี่ยวกับเรื่องของเวทมนตร์คาถา และเครื่องรางของขลัง โดยเชื่อว่าจะมีอำนาจบันดาลผลให้เป็นไปตามประสงค์ของผู้ใช้

โลกทัศน์เกี่ยวกับลางสังหรณ์

โลกทัศน์เกี่ยวกับลางสังหรณ์ หมายถึง ความคิดความเชื่อและความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งกำลังจะเกิดขึ้น ทั้งดีและร้าย

โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝัน

โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝัน หมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับความฝัน ที่อาจจะบอกเหตุล่วงหน้า หรือบอกเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นในอดีตชาติ

โลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลา

โลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลา หมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับความเป็นอยู่ที่สัมพันธ์กับเรื่องของมิติเวลา เช่น การย้อนเวลา ข้ามเวลา หรือเวลาในโลกคู่ขนาน อันมีผลทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงบางอย่างขึ้นซึ่งผิดไปจากวิถีปกติที่ควรจะเป็น

โลกทัศน์เกี่ยวกับการพยากรณ์

โลกทัศน์เกี่ยวกับการพยากรณ์ หมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับการทำนายทายทักเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยอิงหลักการทำนายจากศาสตร์แขนงต่างๆ ซึ่งเชื่อว่าคำทำนายนั้นจะเป็นจริงในอนาคต

โลกทัศน์เกี่ยวกับตาทิพย์

โลกทัศน์เกี่ยวกับตาทิพย์ หมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับการมองเห็นในสิ่งที่เหนือไปจากการมองเห็นของมนุษย์ทั่วไป เช่น การมองเห็นวิญญาณหรือเทวดา เป็นต้น

โลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์

โลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับพลังอำนาจลึกลับที่แฝงอยู่ในบางสิ่ง ซึ่งเชื่อว่าสามารถบันดาลให้ชีวิตมนุษย์เป็นไปในทางที่ไม่คาดฝัน หรืออาจบันดาลให้ประสบความสำเร็จในกิจการบางอย่าง

โลกทัศน์เกี่ยวกับพระภูมิ หรือเจ้าที่

โลกทัศน์เกี่ยวกับพระภูมิ หรือเจ้าที่ หมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับพระภูมิ หรือเจ้าที่ว่าเป็นเจ้าของสถานที่ ในที่นี้หมายถึงรวมถึงสิ่งของและยานพาหนะด้วย

โลกทัศน์เกี่ยวกับลักษณะของผู้มีบารมีจากการปฏิบัติธรรม

โลกทัศน์เกี่ยวกับลักษณะของผู้มีบารมีจากการปฏิบัติธรรม หมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ทรงศีลที่ปฏิบัติบำเพ็ญวิปัสสนากรรมฐานจนบรรลุญาณขั้นสูง ซึ่งเชื่อว่าเป็นผู้มีอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์

โลกทัศน์เกี่ยวกับเรื่องกรรม

โลกทัศน์เกี่ยวกับกรรม หมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับผลแห่งการกระทำของแต่ละบุคคล อันเป็นไปตามหลักของกฎแห่งกรรม คือทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด

โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด หมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับชาติภพและการกลับชาติมาเกิดใหม่ ซึ่งหมุนเวียนไปในสังสารวัฏ

โลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญา

โลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญา หมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับการจดจำสิ่งต่างๆ ที่เคยเกิดขึ้นในอดีตได้ โดยเชื่อว่าเรื่องราวต่างๆ ที่เคยเกิดขึ้นนั้นจะถูกจดจำไว้ในจิต และแสดงออกมาเมื่อมีเหตุมากระทบ

โลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาส

โลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาส หมายถึง ความคิดความเชื่อที่ว่าบุคคลที่เคยอยู่ร่วมกันในอดีตชาติในฐานะต่างๆ เช่น เคยเป็นพ่อแม่ ลูก พี่น้อง ผัวเมีย เป็นต้น จะได้มาพบกันอีกในชาติภพใหม่

โลกทัศน์เกี่ยวกับเนื้อคู่

ส่วนโลกทัศน์เกี่ยวกับเนื้อคู่ หมายถึง ความคิดความเชื่อที่ว่าชายหญิงที่เคยอยู่ร่วมกันฉันคนรัก หรือสามีภรรยาในอดีตชาติ เมื่อมาเกิดในชาติภพใหม่ก็จะได้ครองคู่กันอีก

โลกทัศน์เกี่ยวกับนรก

โลกทัศน์เกี่ยวกับนรก หมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับภพภูมินรก ซึ่งเป็นแดนสำหรับลงโทษผู้กระทำความชั่ว

นิยามศัพท์เฉพาะ

นวนิยายเหนือธรรมชาติ หมายถึง นวนิยายที่มีเรื่องราวมหัศจรรย์ แปลกประหลาด เร้นลับ ผิดไปจากวิสัยที่พึงเกิดในชีวิตประจำวันทั่วไป เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นล้วนไม่สามารถพิสูจน์ได้ด้วยวิทยาศาสตร์

วิธีดำเนินการวิจัย

การ วิเคราะห์โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติของรอมแพง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากเอกสาร (Documentary Research) โดยมีลำดับขั้นตอนในการวิจัยดังนี้

1. ขั้นสำรวจรวบรวมข้อมูล

1.1 สำรวจและรวบรวมนวนิยายของรอมแพงทั้ง 9 เรื่อง

1.2 สำรวจ รวบรวม และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวกับนวนิยายเหนือธรรมชาติ

1.3 สำรวจ รวบรวม และทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับโลกทัศน์ และโลกทัศน์เหนือ

ธรรมชาติ

2. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 อ่านนวนิยายของรอมแพงทั้ง 9 เรื่องเป็นรายเรื่องอย่างละเอียด จากนั้นดึงข้อความซึ่งเป็นเหตุการณ์สำคัญของเรื่องที่ปรากฏโลกทัศน์เหนือธรรมชาติออกมา

2.2 วิเคราะห์โลกทัศน์เหนือธรรมชาติในนวนิยายของรอมแพงจากข้อความที่เป็นเหตุการณ์สำคัญของเรื่อง โดยวิเคราะห์เป็นรายเรื่อง

3. ชั้นสรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยเป็นรายเรื่อง โดยนำเสนอในลักษณะของการพรรณนาวิเคราะห์

(Descriptive analysis)

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบโลกทัศน์ของรอมแพงที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติเรื่องต่างๆ และ
ได้เห็นการนำโลกทัศน์เหล่านั้นมาประกอบสร้างเป็นนวนิยาย

2. ทำให้ทราบถึงโลกทัศน์เหนือธรรมชาติที่ปรากฏอยู่ในสังคมไทย ซึ่งนวนิยายได้
นำเสนอออกมา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษานวนิยายเหนือธรรมชาติของรวมแพง ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องใน 3 ประเด็น ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวกับนวนิยายเหนือธรรมชาติ
2. งานวิจัยที่เกี่ยวกับนวนิยายเหนือธรรมชาติ
3. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับโลกทัศน์
4. เอกสารเกี่ยวกับโลกทัศน์เหนือธรรมชาติ

เอกสารที่เกี่ยวกับนวนิยายเหนือธรรมชาติ

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับนวนิยายเหนือชาตินั้น ได้แบ่งประเด็นการศึกษาออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ ความหมายของนวนิยายเหนือธรรมชาติ และที่มาของนวนิยายเหนือธรรมชาติ ดังนี้

1. ความหมายของนวนิยายเหนือธรรมชาติ

นักวิชาการในแวดวงวรรณกรรมหลายท่านได้กล่าวพ้องกันว่า นวนิยายมาจากคำว่า Novel ในภาษาอังกฤษ และ Novella ในภาษาอิตาเลียน ซึ่งมีรากฐานมาจากคำว่า Novellus ในภาษาละติน โดยแปลความหมายได้ว่าหมายถึง นวนิยายแบบใหม่ (สิทธา พิณจภูวาล, 2515, หน้า 174; อุดม รุ่งเรืองศรี, 2522, หน้า 6; สายทิพย์ นุกูลกิจ, 2537, หน้า 4; ยุรฉัตร บุญสนิท, 2538, หน้า 171) ส่วนราชบัณฑิตยสถาน (2554, หน้า 608) ก็ได้ให้ความหมายของนวนิยายว่า หมายถึง “บันเทิงคดีร้อยแก้วขนาดยาวรูปแบบหนึ่ง มีตัวละคร โครงเรื่อง เหตุการณ์ในเรื่อง และสถานที่ที่ทำให้เนื้อเรื่องมีความสมจริง”

ส่วนคำว่า เหนือธรรมชาติ นั้นหมายถึง สิ่งที่มนุษย์เชื่อว่ามีอำนาจอยู่เหนือธรรมชาติ และไม่สามารถพิสูจน์ได้ด้วยหลักการทางวิทยาศาสตร์ (จตุรรัตน์ รัตนากร, 2535, หน้า 5; จินณะ รุจิเสนีย์, 2554, หน้า 7) เช่น เรื่องเกี่ยวกับภูตผีปิศาจ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ "ไสยศาสตร์ เวทมนตร์คาถา เป็นต้น ซึ่งเรื่องเหนือชาตินี้เป็นสิ่งที่นักเขียนมักนิยมนำมาเกี่ยวข้องกับนวนิยาย เหตุเพราะเป็นเรื่องที่มีความเร้าใจ สามารถสร้างความสนใจอยากรู้ของผู้อ่านได้ดี อีกทั้งเนื้อเรื่องมักมีลักษณะตื่นเต้น โดดเิน ชวนให้ติดตาม (สิทธา พิณจภูวาล, 2515, หน้า 224)

นักวิชาการในแวดวงวรรณกรรมได้กล่าวเกี่ยวกับนวนิยายเหนือธรรมชาติในทำนองเดียวกันว่า นวนิยายเหนือธรรมชาติเป็นนวนิยายที่มีโครงเรื่องลึกลับ อันเกิดจากจินตนาการและความฝันของผู้แต่ง โดยมีจุดประสงค์เพื่อเร้าให้เกิดความสะเทือนทางอารมณ์ และเกิดจินตนาการโลดโผน (สิทธา พิณีภูวดล และนิตยา กาญจนวรรณ, 2520, หน้า 24; ธีรช ภูณโณทก, 2526, หน้า 92)

ส่วน กฤษณา วงษ์รักษ์ (2542, หน้า 3) ได้ให้นิยามของนวนิยายเหนือธรรมชาติไว้ว่า หมายถึง “นวนิยายที่มีเนื้อหาเน้นหนักไปในเรื่องเหนือความเป็นจริง อาจเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความเร้นลับ สยองขวัญ เวทมนตร์คาถา วิญญาณ หรือภูตผีปีศาจ และเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับไสยศาสตร์แขนงต่างๆ ที่ยากแก่การพิสูจน์”

เช่นเดียวกับ วนิดา บำรุงไทย (2543, หน้า 78-79) ซึ่งกล่าวในทำนองที่สอดคล้องกันว่า “นวนิยายเหนือธรรมชาติ คือวรรณกรรมที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความน่าสะพรึงกลัวของภูตผีปีศาจ ความเร้นลับมหัศจรรย์ หรืออำนาจของดวงวิญญาณ พลังจิต นวนิยายประเภทนี้ตั้งอยู่บนสมมติฐานและความเชื่อตามแนวคิดของพุทธศาสนา และให้สาระเกี่ยวกับกฎแห่งกรรม โดยปริยาย”

นอกจากคำว่านวนิยายเหนือธรรมชาติแล้ว ในแวดวงวรรณกรรมยังมีคำเรียกอื่นๆ ซึ่งกล่าวถึงนวนิยายที่มีเรื่องราวเหนือธรรมชาติและมีความเร้นลับนี้ไว้ด้วยเช่นกัน ดังที่ สุพรรณี วราทร (2516, หน้า 45) ซึ่งศึกษานวนิยายไทยตั้งแต่สมัยปลายรัชกาลที่ 5 จนถึงสมัยก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง ได้จัดให้นวนิยายเหนือธรรมชาตินั้นอยู่ในกลุ่มที่เรียกว่า นวนิยายประเภทผจญภัย โดยกล่าวถึงนวนิยายประเภทนี้ว่า “เป็นนวนิยายที่มีเหตุการณ์เสี่ยงอันตราย ซึ่งบางครั้งอาจเป็นเหตุการณ์มหัศจรรย์เหนือธรรมชาติ อันเกิดจากจินตนาการของผู้แต่งเอง”

ส่วน กุหลาบ มัลลิกะมาส (2546, หน้า 39) ได้เรียกนวนิยายประเภทนี้ว่า นวนิยายประเภทลึกลับ สยองขวัญ โดยกล่าวว่านวนิยายประเภทลึกลับ สยองขวัญนี้ “มักเป็นเรื่องผี เรื่องมหัศจรรย์ของวิญญาณ อำนาจลึกลับน่าสะพรึงกลัว”

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับความหมายของนวนิยายเหนือธรรมชาติ สรุปได้ว่า นวนิยายเหนือธรรมชาติหมายถึง นวนิยายที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความน่าสะพรึงกลัวของภูตผีปีศาจ และสิ่งเร้นลับ ซึ่งเชื่อว่ามีอำนาจเหนือธรรมชาติ ยากแก่การพิสูจน์ด้วยวิทยาศาสตร์

2. ที่มาของนวนิยายเหนือธรรมชาติ

นวนิยายเหนือธรรมชาติถือกำเนิดเป็นครั้งแรกในยุโรป ราวช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18-19 (ประมาณ พ.ศ. 2344-2443) โดยถูกเรียกว่า นวนิยายโกธิค (Gothic Novel) ซึ่งในยุคนั้นมักนิยมสร้างฉากเป็นช่วงยุโรปสมัยกลาง มีบรรยากาศมืดทึบ และมักนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับภูตผีปีศาจ

และความโหดร้ายทารุณ นวนิยายแนวโกthicเรื่องแรกคือเรื่อง The Castle of Otranto ของ Horace Walpole ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความชั่วร้าย ผีอูบาทว์ ซาตาน และมีเหตุการณ์เหนือธรรมชาติที่น่าสยดสยอง ต่อมาเนื้อเรื่องก็ได้พัฒนารูปแบบขึ้น โดยไม่ได้จำกัดจากอยู่เพียงแค่ช่วงสมัยยุโรปยุคกลางอีกต่อไป และนำเสนอบรรยากาศความน่ากลัวในรูปแบบอื่นเพิ่มขึ้นด้วย (วสิรัตน์ สิงหระ, 2528, หน้า 5; จิณณะ รุจิเสนีย์, 2554, หน้า 2-3)

สำหรับนวนิยายเหนือธรรมชาติในไทยนั้น มีหลักฐานปรากฏในช่วงสมัยรัชกาลที่ 6 (พ.ศ. 2424-2468) โดยในยุคแรกๆ นั้นเป็นการรับอิทธิพลจากนวนิยายต่างประเทศเข้ามาแปล เช่นเดียวกับนวนิยายประเภทอื่นๆ ทัวไป นักประพันธ์ตะวันตกผู้มีชื่อเสียงที่นักแปลไทยนิยมนำผลงานมาแปลในสมัยนั้นคือ เซอร์เฮนรี ไรเดอร์ แฮกการ์ด ซึ่งหลวงวิลาศบริวัตรได้นำผลงานประพันธ์มาแปลถึง 2 เรื่อง ได้แก่เรื่อง สาวสองพันปี โดยแปลมาจากเรื่อง She และเรื่อง ขุมทรัพย์พระเจ้าโซโลมอน โดยแปลมาจากเรื่อง King Solomon's mines นอกจากนี้ยังมีนักประพันธ์ที่มีชื่อเสียงอีกท่านที่นักแปลไทยนิยมนำผลงานประพันธ์มาแปลคือ วิลเลียม เลอเคอ ซึ่งได้รับการยกย่องจากผู้อ่านและผู้แปลในยุคนั้นว่าเป็น จ้าวแห่งความลึกลับ ผลงานที่มีชื่อเสียงที่ถูกนำมาแปล ดังเช่นเรื่อง สะปายของพระเจ้าซาร์ ผู้แปลคือ หลวงซี แปลมาจากเรื่อง The Czar's Spy เป็นต้น (สุพรรณิ วราทร, 2516, หน้า 129-131)

ส่วนนวนิยายที่ถือว่าเป็นนวนิยายเหนือธรรมชาติเรื่องแรกของไทยคือเรื่อง เกาะกาภิ แต่งโดย พันธุ์งาม เมื่อปี พ.ศ. 2496 โดยเลียนแบบเรื่องราวมาจากนวนิยายแปลเรื่อง She ของ เซอร์เฮนรี ไรเดอร์แฮกการ์ด ทำให้นวนิยายประเภทเหนือธรรมชาติได้รับความนิยมและขยายตัวไปสู่ผู้อ่านอย่างรวดเร็ว ต่อมาก็มีผู้นิยมแต่งตามกันมาอีกหลายเรื่อง โดยมีรูปแบบลอกเลียนมาจาก นวนิยายของต่างประเทศตามแบบธรรมเนียมการแต่งนวนิยายในสมัยนั้น จากนั้นจึงพัฒนามาเป็นรูปแบบไทยแท้ คือดำเนินเรื่องโดยอิงจากพื้นฐานสังคมและวัฒนธรรมของไทยอย่างแท้จริง โดยมีเค้าโครงของตะวันตกดังเช่นแต่ก่อน ซึ่งนวนิยายเหนือธรรมชาติที่ถือได้ว่าเป็นรูปแบบของไทยแท้เรื่องแรกก็คือเรื่อง วารุณี ของ กาญจนาคพันธุ์ (สุพรรณิ วราทร, 2516 หน้า 197-241)

จากการทบทวนวรรณกรรมในประเด็นเกี่ยวกับที่มาของนวนิยายเหนือธรรมชาติสรุปได้ว่า นวนิยายเหนือธรรมชาติได้รับอิทธิพลและถูกนำเข้ามาเผยแพร่เช่นเดียวกับนวนิยายประเภทอื่นๆ ทัวไป คือเป็นการรับรูปแบบจากต่างประเทศเข้ามาแล้วเผยแพร่โดยวิธีการแปลเมื่อเรื่องแปลเป็นที่นิยมก็เริ่มมีความคิดที่จะแต่งเรื่องโดยใช้เนื้อเรื่องแบบไทย แต่ยังคงอาศัย

รูปแบบและเค้าโครงจากต่างประเทศ และต่อมาก็พัฒนารูปแบบให้มีลักษณะเป็นไทยแท้มากขึ้น ซึ่งเนื้อเรื่องแนวเหนือธรรมชาตินี้ก็ยังคงได้รับความนิยมไม่เสื่อมคลายจนถึงปัจจุบัน

งานวิจัยที่เกี่ยวกับนวนิยายเหนือธรรมชาติ

การทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่เกี่ยวกับนวนิยายเหนือธรรมชาติ พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

วสิรัตน์ สิงหระ (2528, หน้า 251-295) ได้ศึกษา เรื่องเหนือธรรมชาติในนวนิยายของ จินตวีร์ วิวัธน์ โดยศึกษาจากนวนิยายของจินตวีร์ วิวัธน์จำนวน 17 เรื่อง ได้แก่เรื่อง อมฤตาลัย ชุมทรัพย์ใสมประภา สางสยง มาแต่หิมพานต์ คฤหาสน์สีดำ บ้านศิลาทราย ภูต พระจันทร์ สาบรสิงห์ แบทท์ตฤเทวี สางสีทอง มายาพิศवास ใต้เงาปิรามิด สุสาน ภูเตศวร อาถรรพ์เทวี คัมภีร์ทูต วังไวภูณท์ และ พรายพระกาฬ ผลการศึกษาเกี่ยวกับโลกทัศน์เหนือธรรมชาตินั้นพบว่า นวนิยายของจินตวีร์ วิวัธน์ปรากฏโลกทัศน์เหนือธรรมชาติ 5 ประเภท ได้แก่ โลกทัศน์เกี่ยวกับชีวิตหลังความตาย โลกทัศน์เกี่ยวกับโชคชะตาของมนุษย์ โลกทัศน์เกี่ยวกับเวทมนตร์คาถาและเครื่องรางของขลัง โลกทัศน์เกี่ยวกับลางสังหรณ์ และโลกทัศน์เกี่ยวกับอำนาจจิต โดยโลกทัศน์เกี่ยวกับชีวิตหลังความตายนั้นสะท้อนว่ามนุษย์เมื่อตายแล้วก็จะหลงเหลือแต่เพียงวิญญาณ ซึ่งวิญญาณเป็นพลังงานชนิดหนึ่งที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ สามารถแสดงอิทธิฤทธิ์ต่างๆ ให้เกิดขึ้นได้ และเมื่อถึงเวลาที่จะต้องไปเกิดในภพภูมิแห่งใหม่ ส่วนในเรื่องโชคชะตาของมนุษย์นั้นก็มีทัศนะว่าการดำเนินชีวิตของมนุษย์ถูกกำหนดด้วยอำนาจเหนือธรรมชาติ โดยอาจเกิดจากการบันดาลของเทพเจ้า หรืออาจเกิดจากคำสาป ในเรื่องเวทมนตร์คาถาและเครื่องรางของขลัง นั้นพบว่าสิ่งต่างๆ เหล่านี้มีอำนาจที่สามารถบังคับวิญญาณหรือภูตผีปีศาจได้ อีกทั้งยังใช้ป้องกันความชั่วร้ายต่างๆ ได้ด้วย ส่วนโลกทัศน์เกี่ยวกับลางสังหรณ์นั้น พบว่าลางสังหรณ์มักนำไปสู่เรื่องราวที่เป็นจริง โดยลางสังหรณ์มีทั้งลางที่เป็นปรากฏการณ์ทางร่างกาย เช่น ความรู้สึกร้อนวูบวาบเหมือนถูกไฟจี้ แต่เมื่อลูบเนื้อตัวดูก็พบว่า เป็นปกติดี ซึ่งเป็นการเตือนเหตุล่วงหน้าว่าจะมีอันตรายเกิดขึ้นกับตน หรือความรู้สึกสังหรณ์กระวนกระวายใจว่าจะมีเรื่องราวไม่ดีเกิดขึ้น เป็นต้น และลางที่เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น เห็นน้ำกลายเป็นสีแดง ซึ่งบ่งบอกถึงเหตุการณ์อันตรายที่อาจถึงแก่ความตาย เป็นต้น และโลกทัศน์ประการสุดท้ายคือ โลกทัศน์เรื่องอำนาจจิต ซึ่งมีทัศนะว่าจิตของมนุษย์นั้นมีอำนาจยิ่งใหญ่ สามารถสื่อสารระยะไกลได้ อีกทั้งยังสามารถสะกดให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งอยู่ใต้อำนาจได้

สุภารัตน์ พงศ์แก้ว (2535, หน้า 137-174) ได้ศึกษา โลกทัศน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมของอังคาร กัลยาณพงศ์ จำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ กวีนิพนธ์ของอังคาร กัลยาณพงศ์ ลำนำ

ภูกระดึง บางบทจากสวนแก้ว บางกอกแก้วกำสรวลหรือนิราศนครศรีธรรมราช ปณีสถาน กวี และ หยาดน้ำค้างคือน้ำตาของเวลา โลกทัศน์เหนือธรรมชาติที่ปรากฏคือ โลกทัศน์เกี่ยวกับโลกและจักรวาล โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ โลกทัศน์เกี่ยวกับเทพเจ้า และโลกทัศน์เกี่ยวกับเวทมนตร์คาถา โดยโลกทัศน์เกี่ยวกับโลกและจักรวาลนั้นพบว่าพระพรหมเป็นผู้สร้างจักรวาลและสิ่งมีชีวิตบนโลก แต่ทั้งนี้โลกและจักรวาลก็มีอายุขัยกำหนดไว้ เมื่อครบอายุก็จะถึงกาลแตกดับ ไฟประลัยกัลป์จะเผาผลาญสรรพสิ่งให้สูญหาย ส่วนโลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณนั้นพบว่าวิญญาณเป็นสิ่งที่ไม่ดับสูญ เมื่อตายแล้ววิญญาณก็จะยังคงวนเวียนเพื่อรอวันไปเกิดใหม่ และบางครั้งวิญญาณอาจจะมาปรากฏร่างให้มนุษย์เห็นเพื่อขอส่วนบุญ เพราะได้รับความทุกข์ทรมาน โลกทัศน์เกี่ยวกับเทพเจ้านั้นมีพบว่าเทพเจ้าจะบันดาลทุกข์สุขให้เกิดแก่มนุษย์ ดังนั้น การบูชาเทพเจ้าจึงช่วยให้สิ่งเลวร้ายต่างๆ นั้นถูกขจัดออกไปได้ และโลกทัศน์เกี่ยวกับเวทมนตร์คาถานั้นมีพบว่าเวทมนตร์คาถาเป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์ มีอำนาจที่จะบันดาลให้เกิดความสำเร็จ หรือเกิดสิริมงคลได้

ชัยสิทธิ์ พิศเพ็ง (2539, หน้า 84-85) ได้ศึกษา โลกทัศน์ในเรื่องสั้นของอัศศิริ ธรรมโชติ จำนวน 16 เรื่อง พบโลกทัศน์เหนือธรรมชาติได้แก่ โลกทัศน์เกี่ยวกับโหราศาสตร์ และโลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ โดยโลกทัศน์เกี่ยวกับโหราศาสตร์ที่ปรากฏ คือโลกทัศน์ด้านการดูเส้นลายมือ เพื่อตรวจสอบดวงชะตา ส่วนโลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์นั้น เรื่องสั้นของอัศศิริ ธรรมโชติได้สะท้อนให้เห็นว่า คนในสังคมไทยยังคงศรัทธาในเรื่องไสยศาสตร์อย่างเหนียวแน่น และกลุ่มคนที่เชื่อเรื่องนี้มีตั้งแต่กลุ่มคนที่ได้รับการศึกษาเพียงเล็กน้อยไปจนถึงกลุ่มคนที่ได้รับการศึกษาสูง

ทักษิณา บัญญัติ (2540, หน้า 28-242) ได้ศึกษา ความเชื่อเรื่องกรรมจากนวนิยาย เรื่องศิขริน-เทวินตา ของ ไสภาค สุวรรณ และได้เสนอผลว่าไสภาค สุวรรณมีแนวทางในการนำเสนอเกี่ยวกับเรื่องกรรมในนวนิยายใน 4 ลักษณะ ได้แก่ เหตุที่ทำให้เกิดกรรม ประเภทของกรรม ผลของกรรม และการสิ้นกรรม ในด้านเหตุที่ทำให้เกิดกรรมนั้น กรรมด้านอกุศลกรรมมีมากกว่าด้านกุศลกรรม ซึ่งกรรมด้านอกุศลกรรมนี้มีสาเหตุมาจากโลภะ โทสะ และโมหะ เช่น การคิดร้ายต่อผู้อื่น การเห็นแก่ตัว การมีความโลภ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นกิเลสตัณหา อันก่อให้เกิดความทะยานอยาก และทำให้ได้รับความทุกข์ ส่วนในด้านประเภทของกรรม จากการวิเคราะห์พบว่ากรรมมี 3 ประเภท ได้แก่ กรรมที่จำแนกตามธรรมที่เป็นมูลเหตุ กรรมที่จำแนกตามทวารที่ทำการ กรรมที่จำแนกตามความสัมพันธ์กับวิบากหรือการให้ผล ทั้งนี้ปรากฏกรรมที่จำแนกทางทวารในด้านของวจีกรรมมากที่สุด เนื่องจากการแสดงออกทางวาจามีส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดกรรมได้มาก เพราะการพูดที่สื่อสารไม่เข้าใจกันบางครั้งทำให้ผู้ฟังเกิดความไม่พอใจได้ ผู้เขียนจึงได้เสนอแนวโน้มให้เห็นว่าการพูดดีนำพาสิ่งดีมาสู่ตนเอง ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นด้วย ในด้านผลของกรรมนั้น พบว่าผลแห่งการกระทำกรรมดีมี

มากกว่าผลแห่งการกระทำกรรมชั่ว ซึ่งการทำกรรมดีนั้น ได้แก่ การรู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การแสดงความมีน้ำใจ การให้ความช่วยเหลือ การอดทนอดกลั้น การรู้จักคิดไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล ละจากกิเลสตัณหา ผลที่ได้รับคือความสุข ส่วนด้านการสิ้นกรรมนั้นสะท้อนให้เห็นว่าการทำดียอมได้ดี การทำชั่วยอมได้ชั่ว แม้อายุขัยในปัจจุบันจะหมดสิ้น แต่ต้องเวียนว่ายชดใช้กรรมที่กระทำตามวัฏจักรต่อไป

ทั้งนี้กรรมจะเกิดขึ้นได้ไม่ว่าจะเจตนาหรือไม่เจตนา ถ้ามนุษย์รู้จักละซึ่งกิเลสตัณหาทั้งปวง รู้จักการอโหสิกรรมซึ่งกันและกัน ย่อมได้รับการตอบแทนในทางที่ดี และจะพบแต่ความสุขอันเนื่องมาจากกรรมดีช่วยเกื้อหนุน ทำให้การดำเนินชีวิตราบรื่น อยู่อย่างมีความสุข สังคมไทยปัจจุบันก็คงจะลดปัญหาที่เกิดจากการทำความชั่วได้ ถ้ามุ่งแต่ทำความดีไว้ให้คนชื่นชม ละเว้นจากการพยาบาทอาฆาตผู้อื่น ตลอดจนสร้างจิตสำนึกที่ดี และมีเมตตาจิตต่อผู้อื่น

ดํารง คำมุงคุณ (2541, หน้า 137-280) ได้ศึกษา ความเชื่อจากนวนิยายเรื่องเงา ของโรสลาเรน และ มัจจุราชซอลิเดย์ ของอรุณรุ่ง ซึ่งทั้งสองเรื่องนี้ได้นำเสนอโดยเน้นบทบาทของยมเทพเป็นสำคัญ ทั้งนี้ปรากฏความเชื่อ 2 ประการ คือความเชื่อเรื่องเหนื่อธรรมชาติ และความเชื่อตามหลักพุทธศาสนา โดยความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องเหนื่อธรรมชาติ นั้น ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับโชคชะตาของมนุษย์ ความเชื่อเกี่ยวกับเวทมนตร์คาถาและเครื่องรางของขลัง ความเชื่อเกี่ยวกับलगสังหรณ์ ความเชื่อเกี่ยวกับอำนาจจิต ความเชื่อเกี่ยวกับอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ และความเชื่อเกี่ยวกับชีวิตหลังความตาย

ในด้านความเชื่อเกี่ยวกับโชคชะตาของมนุษย์นั้น กล่าวว่าเป็นความเชื่อที่เกี่ยวกับความเป็นไปของมนุษย์อันเกิดจากการบันดาลของเทพเจ้า ส่วนด้านความเชื่อเกี่ยวกับเวทมนตร์คาถาและเครื่องรางของขลังนั้นได้แบ่งออกเป็นความเชื่อเรื่องเวทมนตร์คาถา อันได้แก่ มন্ত্রบูชาพระ มন্ত্রพิธีกรรม เป็นต้น และความเชื่อเรื่องเครื่องรางของขลังอันได้แก่พระเครื่อง น้ํามนต์ เป็นต้น ด้านความเชื่อเกี่ยวกับलगสังหรณ์และความฝัน แบ่งออกเป็น ความเชื่อเกี่ยวกับलगสังหรณ์ที่ปรากฏทางกาย และความฝันบอกเหตุส่วนความเชื่อเกี่ยวกับอำนาจจิตนั้น ได้แก่ การโหราจิต การส่งจิต และการเคลื่อนย้ายวัตถุด้วยพลังจิต ด้านความเชื่อเกี่ยวกับอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์นั้น ได้แบ่งออกเป็นอิทธิฤทธิ์ที่เกิดจากการกระทำโดยเทพ และอิทธิฤทธิ์ที่เกิดจากการกระทำโดยมนุษย์ผู้ทรงฌาน และในด้านความเชื่อเกี่ยวกับชีวิตหลังความตายนั้นปรากฏความเชื่อเรื่องของวิญญูณ การเกิดใหม่ของวิญญูณ และความเชื่อเรื่องนรก สวรรค์

กฤษณา วงษ์รักษ์ (2542, หน้า 26-251) ได้ศึกษา ความเชื่อที่ปรากฏในนวนิยายของแก้วแก้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531-2536 จำนวน 7 เรื่อง ได้แก่ คนเหนื่อดวง จากฝันสู่นิรันดร

นาคราช นิรมิต หน้ากากชอนกลิ้น และ ผ้าทอง พบความเชื่อทั้งหมด 6 ประการ ได้แก่ ความเชื่อเรื่องกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้า ความเชื่อเรื่องมิติแห่งกาลเวลา ความเชื่อเกี่ยวกับโหราศาสตร์ ความเชื่อเกี่ยวกับไสยศาสตร์ และความเชื่อเกี่ยวกับอำนาจจิต

ในด้านความเชื่อเรื่องกรรมนั้น พบว่ากรรมเปรียบเสมือนเงาที่จะติดตามตัวผู้กระทำไปทุกหนทุกแห่ง ซึ่งการทำดีย่อมได้รับผลดีตอบแทน ส่วนการทำชั่วก็ย่อมได้รับผลชั่วตอบแทนเช่นเดียวกัน ทั้งนี้การบริจาคทรัพย์สินนั้นไม่อาจชดเชยกรรมชั่วในอดีตของตนได้

ส่วนในด้านความเชื่อเกี่ยวกับเทพเจ้านั้น พบความเชื่อเรื่องเจ้าพ่อเจ้าแม่ และการประทับร่างทรง โดยเชื่อว่าสิ่งเหล่านี้เป็นอำนาจพิเศษที่เทพเจ้าแสดงปาฏิหาริย์ให้มนุษย์ได้เห็น อีกทั้งแก้วเก้าอี้กงกล่าวเปรียบว่าความทุกข์ ความสุขที่ได้รับนั้นเป็นสิ่งที่เกิดจากการบันดาลของเทวดา และนางฟ้า อันแสดงให้เห็นถึงความเชื่อของผู้เขียนที่ว่า ความทุกข์และความสุขของมนุษย์เกิดจากการบันดาลของสิ่งเหนือธรรมชาตินั่นเอง

ด้านความเชื่อเกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลานั้น แก้วเก้าอี้ได้อธิบายในเรื่องของการเดินทางข้ามเวลาซึ่งไปได้ทั้งจิตและกายเนื้อนั้น มาจากทฤษฎีของอัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ที่ว่าสสารและพลังงานเป็นสิ่งเดียวกัน ซึ่งในการเดินทางข้ามมิติเวลานั้นจะเกี่ยวพันกับอำนาจจิตมาก โดยผู้เขียนแสดงให้เห็นว่าผู้ที่สามารถเดินทางย้อนเวลาได้จะต้องผ่านการฝึกฝนพลังจิตมาอย่างดี จนถึงขั้นรวมกายเนื้อและจิตให้เป็นหนึ่งเดียวกันได้ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานของพุทธศาสนาเป็นสำคัญ

ในด้านความเชื่อเกี่ยวกับโหราศาสตร์ ปรากฏความเชื่อประเภทนี้ 2 ลักษณะ คือ ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องโชคชะตา และความเชื่อเกี่ยวกับดวงสังหรณ์ โดยในด้านความเชื่อเกี่ยวกับโชคชะตานั้นเชื่อว่าชะตาของมนุษย์นั้นถูกกำหนดมาแล้ว ไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้ ส่วนความเชื่อเรื่องดวงสังหรณ์นั้น พบว่ามีปรากฏทั้งดวงดีและดวงร้ายปะปนกัน แต่ส่วนใหญ่มักเป็นดวงสังหรณ์ในทางร้าย และผู้ที่มีดวงสังหรณ์มักเป็นตัวละครฝ่ายหญิงมากกว่าฝ่ายชาย

ในด้านความเชื่อเกี่ยวกับไสยศาสตร์ พบว่านวนิยายของแก้วเก้าอี้มีทั้งการใช้อิทธิวิธ (ไสยศาสตร์ขาว) และเดรัจฉานวิธ (ไสยศาสตร์ดำ) ทั้งนี้ แก้วเก้าอี้ไม่ได้แสดงความเชื่อในเรื่องไสยศาสตร์ลึกซึ้งซึ้งนัก เพราะการดำเนินเรื่องเป็นยุคปัจจุบันที่เรื่องราวต่างๆ เหล่านี้เริ่มเสื่อมถอยลงแล้ว โดยเฉพาะในสังคมเมืองซึ่งแทบไม่พบความเชื่อดังกล่าวปรากฏอยู่

และสุดท้ายคือ ความเชื่อเกี่ยวกับอำนาจจิต ซึ่งพบว่า นวนิยายของแก้วเก้าอี้ไม่ค่อยเน้นเรื่องอำนาจจิตมากนัก ส่วนใหญ่มักจะพบในตัวละครเอกฝ่ายชายมากกว่าฝ่ายหญิง ซึ่งอำนาจจิตที่พบ ได้แก่ การสะกดจิต การกำบัง ลวงตา และการเคลื่อนย้ายวัตถุด้วยพลังจิต

วิระวัลย์ ดีเลิศ (2549, หน้า 44-227) ได้ศึกษา นวนิยายเหนือธรรมชาติของภูเตศวร จำนวน 7 เรื่อง ได้แก่เรื่อง ร่าง มุนี มนตร์นาคราช มารโลก เทพบุตรमार สัญญาจากลาซา และ อมิตตา ในประเด็นเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องเหนือธรรมชาตินั้นได้แบ่งประเด็นการศึกษา ออกเป็น 2 ประเด็น คือความเชื่อเรื่องเหนือธรรมชาติ และความเชื่อตามหลักกรรมทางพระพุทธศาสนา ซึ่งความเชื่อเหนือธรรมชาติที่พบได้แก่ ความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตาย คือแสดงให้เห็นความเชื่อเกี่ยวกับชาติภพและวิญญาณ ความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่ออิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์ ความเชื่อเรื่องล้างสังขันธ์ ความเชื่อเรื่องเวทมนตร์คาถาและเครื่องรางของขลัง และความเชื่อเรื่องอำนาจจิต ส่วนความเชื่อตามหลักกรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนานั้น พบว่ามี 4 ด้าน ได้แก่ความเชื่อเรื่องกรรม ความเชื่อเรื่องอริยสัจ 4 ความเชื่อเรื่องไตรลักษณ์ และความเชื่อเรื่องปฏิจตุสมุปบาท (หลักความจริงซึ่งเป็นกฎธรรมชาติ มี 12 ประการ ได้แก่ อวิชชา สังขาร วิญญาณ นามรูป สฬายตนะ ผัสสะ เวทนา ตัณหา อุปาทาน ภพ ชาติ ชรามรณะ)

พิมลรัตน์ บังศรี (2552, หน้า 63-64) ได้ ศึกษาองค์ประกอบจากนวนิยายของกิ่งฉัตร จำนวน 21 เรื่อง พบโลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณซึ่งมีผลต่อการประกอบสร้างนวนิยายของกิ่งฉัตร จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ ด้วยแรงอธิษฐาน นางบาป พรายปรารถนา ลางลิขิต และ เพรงเงา โดยนวนิยายดังกล่าวสะท้อนโลกทัศน์ว่าเกี่ยวกับวิญญาณว่า มนุษย์กับวิญญาณมีลักษณะที่คล้ายกันคือมีทั้งดีและไม่ดี ทั้งยังพบว่าความรัก ความผูกพัน หรือความเคียดแค้นอาฆาตของวิญญาณเหล่านั้นมีผลทำให้สามารถสื่อสารกับมนุษย์ได้

จิณณะ รุจิเสนีย์ (2554, หน้า 32-142) ได้ ศึกษาสิ่งเหนือธรรมชาติและกลวิธีการสร้างสิ่งเหนือธรรมชาติจากนวนิยายของพงศกร จำนวน 13 เรื่อง ได้แก่ สาวหลงยุค สร้อยแสงจันทร์ เพลงสนธยา กลิ่นการเวก วังพญาพราย กุหลาบรัตติกาล ฤดูดาว สถาปนา นางกอกนฤมิต เบื้องบรรพ์ คชาปุระ นครไอยรา และ รอยไหม พบสิ่งเหนือธรรมชาติ 7 สิ่ง ได้แก่ ผี สิ่งศักดิ์สิทธิ์ อำนาจจิต ไสยเวท เครื่องรางของขลัง อาถรรพ์ ลางสังขันธ์ และโชคกลาง

ในด้านที่เกี่ยวกับผีนั้น กล่าวว่ามีพลังงานที่สามารถครอบงำหรือเข้าถึงคนได้ ยึดติดอยู่กับเหตุการณ์สุดท้ายตอนที่ตนเองเสียชีวิต มีความอาฆาต พยาบาท และก็จะวนเวียนไม่ไปไหนหวาดกลัวเครื่องรางของขลัง มีความต้องการอาหาร แต่การเสพอาหารนั้นจะไม่เหมือนมนุษย์ธรรมดาทั่วไป ส่วนในด้านของสิ่งศักดิ์สิทธิ์นั้นเชื่อว่า สิ่งศักดิ์สิทธิ์คืออำนาจเหนือธรรมชาติที่มีอิทธิพลต่อมนุษย์ในด้านเป็นที่พึ่งทางใจ คุ้มครองมนุษย์ และลงโทษมนุษย์เมื่อทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ครรลอง ในด้านของอำนาจจิต พบว่าพงศกรมีความเชื่อเกี่ยวกับอำนาจจิตว่ามนุษย์สามารถฝึกฝนพลังจิตได้ และพลังนี้จะมีอำนาจมหาศาลถ้าหากรู้จักวิธีนำมาใช้ ส่วนในด้านของไสยเวทนั้น

พบว่า มีทั้งไฮเวทด้านดีและไฮเวทด้านร้าย ทั้งนี้พงศกรได้ศึกษาจากแหล่งข้อมูลทั้งจากไทยและต่างประเทศ โดยเฉพาะจากเรื่อง เสภาขุนช้างขุนแผน ที่ทำให้ได้ความรู้และความเชื่อโบราณหลายประการ ในด้านของเครื่องรางของขลังนั้น พงศกรมีความเชื่อว่าเครื่องรางของขลังคือวัตถุที่มีอำนาจและพลังลึกลับที่ทำให้มนุษย์แคล้วคลาดจากอันตราย หรือมีส่วนช่วยให้เกิดโชคดีโชคร้ายได้ และยังมีพลังบางอย่างที่ทำให้ภูตผีปีศาจเกรงกลัว ส่วนในด้านของอาถรรพ์ พบว่าอาถรรพ์เกิดจากอำนาจลึกลับที่ควบคุมความเป็นไปต่างๆ ของมนุษย์ พลังนี้เป็นเหมือนพลังจิตของมนุษย์ที่ก่อนตายมักมีความอาฆาต ซึ่งก่อให้เกิดผลในทางลบ และในด้านของลางสังหรณ์และโชคกลางนั้น ส่วนมากพงศกรมักจะนำเสนอลางสังหรณ์และโชคกลางในด้านร้ายมากกว่าด้านดี เหตุเพราะการนำเสนอในด้านร้ายนั้นสามารถสร้างความขัดแย้งที่ทำให้เรื่องราวน่าสนใจได้ดีกว่า

ขวัญจิต นุชชำนาญ (2555, หน้า 50-118) ศึกษา การสร้างภาวะเหนือธรรมชาติ ในนวนิยายเหนือธรรมชาติของกึ่งจักร จำนวน 9 เรื่อง ได้แก่เรื่อง พรพรหมอลเวง ด้วยแรงอธิษฐาน เพรงเงา ลางลิติต สืบลับรหัสรัก พรายปรารถนา นางบาป แกะรอยรัก และ สาปพระเพ็ง ผลการศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับความเชื่อเหนือธรรมชาตินั้น พบความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องของวิญญาณ ความเชื่อเกี่ยวกับลางสังหรณ์และความฝัน โดยแบ่งออกเป็นความเชื่อเกี่ยวกับลางสังหรณ์กับความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องความฝัน และความเชื่อเกี่ยวกับอำนาจจิต ซึ่งได้แก่ การเคลื่อนย้ายพลังจิต และการหยั่งรู้ทางจิต

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับนวนิยายเหนือธรรมชาติ พบว่าสิ่งเหนือธรรมชาติที่มักปรากฏใน นวนิยายมี 6 ประการ ได้แก่เรื่องเกี่ยวกับผีและวิญญาณ อำนาจจิต มิติแห่งกาลเวลา ไสยศาสตร์ ลางสังหรณ์และความฝัน เรื่องกรรม และเรื่องเกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับโลกทัศน์

ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับโลกทัศน์นั้น ได้แบ่งประเด็นการศึกษาออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ ความหมายเกี่ยวกับโลกทัศน์ ความสัมพันธ์ระหว่างโลกทัศน์กับวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาโลกทัศน์จากวรรณกรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ความหมายของโลกทัศน์

สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ และคณะ (2521, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของโลกทัศน์ว่า หมายถึง “ภาพที่เห็นหรือยังเห็นสิ่งต่างๆ อันเกิดจากความรู้ ประสบการณ์ และวัฒนธรรมที่สืบทอดของแต่ละบุคคล หรือกลุ่มชนแต่ละกลุ่มชน”

โรเบิร์ต เรดฟิลด์ (Robert Redfield) นักมานุษยวิทยาคนแรกๆ ที่ใช้คำว่า โลกทัศน์ ได้ให้คำอธิบายว่า “โลกทัศน์ คือภาพที่บุคคลในสังคมแลความสัมพันธ์ของตัวเขากับสภาพรอบตัว”

(อมรา พงศาพิชญ์, 2541, หน้า 19 อ้างอิงใน สุภาพร คงศิริรัตน์, 2553, หน้า 15) ดังนั้นการศึกษาโลกทัศน์ก็คือการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มคนกับสิ่งแวดล้อม ว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่กำลังศึกษานั้นมีทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมโดยรอบอย่างไร

ตรีศิลป์ บุญขจร (2523, หน้า 11) และปัญญา บริสุทธิ์ (2523, หน้า 1) กล่าวในทำนองสอดคล้องกันว่า โลกทัศน์คือทัศนคติที่บุคคลมีต่อโลกหรือต่อสังคม โดยจะแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีต่อสังคมที่เขาอาศัยอยู่

สุภาพร คงศิริรัตน์ (2553, หน้า 13) กล่าวว่า "โลกทัศน์ หมายถึง ทัศนคติในการมองโลกและสังคมของบุคคล เป็นภาพของโลกที่สังคมหรือบุคคลรับรู้ โดยผ่านกระบวนการและวิธีคิดในการประเมินคุณค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีพื้นฐานอันหล่อหลอมมาจากวัฒนธรรมแวดล้อมในสังคมที่บุคคลนั้นเติบโตมา อันได้แก่ ทัศนคติ ความคิด ความเชื่อ และค่านิยม ทั้งของบุคคลและของสังคมนั้นๆ โลกทัศน์จึงเป็นตัวกำหนดทิศทางชีวิตของแต่ละคน อีกทั้งเป็นตัวกำหนดทิศทางสังคมของมนุษย์ด้วย"

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า โลกทัศน์ก็คือการศึกษาความคิด หรือทัศนคติที่บุคคลมีต่อโลกและสังคมในด้านต่างๆ อันเป็นสิ่งที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสังคมรอบตัว ซึ่งทัศนคติที่แสดงออกมานั้นก็เป็นสิ่งที่เกิดจากการหล่อหลอมของสังคมที่บุคคลนั้นเติบโตมานั่นเอง

2. ความสัมพันธ์ระหว่างโลกทัศน์กับวรรณกรรม

จากที่ได้กล่าวไปข้างต้นแล้วว่า โลกทัศน์คือสิ่งที่สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสังคม ดังนั้นการศึกษาโลกทัศน์จากวรรณกรรมก็เป็นสิ่งหนึ่งที่จะทำให้มองเห็นภาพความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสังคม ดังที่ วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2531, หน้า 96) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างกวีกับวรรณกรรมว่า

...กวีถึงจะคนเดียวก็เปรียบเหมือนสามคน คือนอกจากจะเป็นนักประพันธ์ช่างแต่งหนังสือแล้ว ยังเป็นหน่วยหนึ่งของคนรุ่นนั้นสมัยนั้น และเป็นพลเมืองอีกด้วย เนื่องจากเหตุนี้ นอกจากจะต้องสังวรในอาชีพประพันธ์ของตนในฐานะที่เป็นกวีแล้ว ในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของสังคมสมัยนั้น ก็ย่อมจะทำเอาหูไปนาเอาตาไปไร่เสียกับเหตุการณ์ที่ตนประจักษ์อยู่แก่ใจหาได้ไม่ และในฐานะที่เป็นพลเมืองอีกเล่า ก็จำต้องใส่ใจในเหตุการณ์บ้านเมือง ความเคลื่อนไหวของประเทศชาติ ตลอดจนชนชั้นและอาชีพที่ตนเป็นหน่วยหนึ่งอีกด้วย

(วิทย์ ศิวะศรียานนท์, 2531, หน้า 96)

คำกล่าวข้างต้นนี้อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างโลกทัศน์ของกวีกับวรรณกรรมได้เป็นอย่างดี โดยแสดงให้เห็นว่า กวีนั้นนอกจากจะทำหน้าที่ถ่ายทอดวรรณกรรมแล้วยังเปรียบเสมือนตัวแทนของบุคคลในยุคนั้น และเป็นตัวแทนของบุคคลในสังคมอีกด้วย ซึ่งความคิดความเห็นต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมขณะนั้น กวีก็ย่อมต้องได้รับรู้และถ่ายทอดหรือแสดงออกมาในผลงานการประพันธ์ของตนเช่นกัน โลกทัศน์ของกวีกับวรรณกรรมจึงเป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์กันอย่างกลมกลืน ดังที่ จรูญรัตน์ รัตนากร (2535, หน้า 2) ซึ่งได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างโลกทัศน์กับวรรณกรรมว่า

...โลกทัศน์กับวรรณกรรมมีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกัน วรรณกรรมจะสะท้อนให้เห็นลักษณะทางสังคม อันได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต ความเชื่อของคนในสังคมนั้นๆ ซึ่งกวีหรือผู้เขียนวรรณกรรมได้แสดงความคิดเห็น หรือถ่ายทอดโลกทัศน์ของตนที่มีต่อสังคมออกมาเป็นวรรณกรรม ในทางกลับกัน สังคมส่วนรวมมีโลกทัศน์ต่อสิ่งต่างๆ อย่างไร กวีก็จะได้รับโลกทัศน์เหล่านั้น และนำมาถ่ายทอดในรูปแบบวรรณกรรมด้วย

(จรูญรัตน์ รัตนากร, 2535, หน้า 2)

ดังนั้นในการศึกษาโลกทัศน์จึงมักศึกษาจากวรรณกรรม เพราะวรรณกรรมเป็นสิ่งที่สะท้อนความคิดของผู้แต่งวรรณกรรมอันเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมออกมาได้อย่างชัดเจน

3. งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาโลกทัศน์ในวรรณกรรม

ในการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับโลกทัศน์ในวรรณกรรม พบงานวิจัยที่น่าสนใจ ดังเช่น

กุสุมา ชัยวินิตย์ (2531, หน้า 79-117) ได้ศึกษา ศาสนาชาวบ้านในวรรณกรรม

พื้นบ้านอีสาน จำนวน 8 เรื่อง ได้แก่เรื่อง ท้าวสูงหรือเจือง ขุนบรม พญาคันคาก หน้าผาก ไกลกะตัน ผาแดงนางไอ่ กำพร้าผีน้อย ขุนทิง และ ขุนนางอ้ว พบว่าโลกทัศน์เกี่ยวกับพุทธศาสนาของชาวอีสานนั้นเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กับโลกทัศน์เหนือธรรมชาติอย่างกลมกลืน โดยแรกเริ่มเดิมทีนั้นชาวอีสานนับถือสิ่งเหนือธรรมชาติ คือผีสงเทวดาอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งจะเห็นได้จากนิทานพื้นบ้านในยุคต้นๆ นั้นปรากฏเรื่องผีสงเทวดาอย่างชัดเจน ต่อมาโลกทัศน์เหล่านี้จึงค่อยๆ หลอมรวมเข้ากับโลกทัศน์ทางพุทธศาสนา กลายเป็นโลกทัศน์ที่เรียกว่า พุทธศาสนาแบบชาวบ้าน ซึ่งก็คือพุทธศาสนาที่ผสมผสานกับเรื่องความเชื่อจนแยกไม่ออกกว่าส่วนใดคือพุทธศาสนาแท้ๆ ตามหลักของพระศาสดา (อมรา พงศาพิชญ์, 2519, หน้า 31 อ้างอิงใน กุสุมา ชัยวินิตย์, 2531, หน้า 76) โลกทัศน์เกี่ยวกับพุทธศาสนาที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านของชาวอีสาน ได้แก่ โลกทัศน์

เกี่ยวกับเรื่องบุญกรรม ซึ่งชาวอิสลามมีทัศนะการที่คนเราคนเราเกิดมามีฐานะและรูปร่างสรีระที่ต่างกันั้นล้วนกำหนดโดยบุญกรรมที่เคยทำในอดีต และโลกทัศน์เรื่องบุญกรรมก็ก่อให้เกิดโลกทัศน์เรื่องการเวียนว่ายตายเกิด คือชาวอิสลามมีทัศนะว่าบุญและกรรมจากชาติภพอดีตจะส่งผลถึงชีวิตในชาติภพปัจจุบัน รวมทั้งกำหนดบุคคลที่จะเป็นคู่ครองกันด้วย นอกจากนี้โลกทัศน์เรื่องบุญกรรมยังก่อให้เกิดโลกทัศน์เรื่องนรก สวรรค์ คือชาวอิสลามมีทัศนะว่าจักรวาลนี้ประกอบไปด้วยโลกมนุษย์ สวรรค์ และนรก ซึ่งมนุษย์จะเวียนว่ายตายเกิดในสามโลกนี้โดยมีโลกมนุษย์เป็นศูนย์กลาง และผลแห่งกรรมที่ได้กระทำในโลกมนุษย์ก็จะเป็นสิ่งที่กำหนดว่าเมื่อตายแล้ววิญญาณจะจุติไปเกิดที่ใด หากทำความดีเอาไว้มากก็จะได้ขึ้นสวรรค์ และหากทำความชั่วเอาไว้มากก็ต้องตกนรก

นอกจากนี้ยังปรากฏโลกทัศน์เรื่องผี ซึ่งผีในทัศนะของชาวอิสลามนั้นมีทั้งผีที่ให้คุณและผีที่ให้โทษทั้งนี้หมายรวมถึงเทวดาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ ด้วย ผีให้คุณที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านอิสลามได้แก่ ผีดำ คือผีบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว แถน คือผีประเภทเทวดาที่ชาวอิสลามเชื่อว่าเป็นผู้สร้างโลกและสรรพสิ่ง ผีนางธรรณีและนางเมขลา คือผีที่ทำหน้าที่รักษาพื้นน้ำ พื้นดิน ตลอดจนสัตว์เลื้อยต่างๆ ของมนุษย์ ผีเสื้อบ้านเสื้อเมือง คือผีประจำหลักบ้านหลักเมือง ทำหน้าที่ปกปักรักษาบ้านเมืองให้ร่มเย็นเป็นสุข ผีเชื้อและผีบ้านผีเรือน คือผีบรรพบุรุษที่คอยปกป้องคุ้มครองลูกหลานของตน ผีปูด้า คือผีที่คอยช่วยเหลือเมื่อเดือดร้อนหรือประสบปัญหา และผีประจำธรรมชาติ คือผีที่ประจำอยู่ตามภูเขา ต้นไม้ แม่น้ำ เป็นต้น ส่วนผีให้โทษนั้นคือผีที่ทำอันตรายแก่มนุษย์ ได้แก่ ผีเปรต ผีปอบ ผีเป่า ผีโพง เป็นต้น

อร่ามจิต ชินช่าง (2531, หน้า 125-147) ได้ศึกษา กาพย์เชิงบั้งไฟของ อ.เมือง จ.ยโสธร พบโลกทัศน์เหนือธรรมชาติว่า ชาวโยโสธรจะนับถือผีแถนในฐานะเทวดา และมีโลกทัศน์ว่าแถนเป็นผีที่ยิ่งใหญ่กว่าผีทั้งหลาย แถนเป็นผู้สร้างสรรพสิ่งต่างๆ บนโลกและสามารถดับทุกข์เชิงของมนุษย์บนโลกได้ ดังนั้นจึงต้องมีการบูชาแถนด้วยการจุดบั้งไฟขึ้นฟ้าและทำพิธีเช่นสรงบูชา เพื่อแถนจะได้บันดาลความอุดมสมบูรณ์มาให้ นอกจากนี้ยังพบโลกทัศน์เกี่ยวกับผีเจ้าปู่ ผีประจำเมืองซึ่งเชื่อว่าเป็นเชื้อสายเจ้าเมืองคนสุดท้าย เมื่อมีงานบุญบั้งไฟจึงมักจะเชื้อเชิญเจ้าเมืองหรือเชื้อสายของเจ้าเมืองขึ้นเสลี่ยงเพื่อแห่หน้าขบวน

ในด้านโลกทัศน์ที่มีต่อคติทางศาสนานั้น พบว่าชาวโยโสธรมีโลกทัศน์เกี่ยวกับเรื่องการบูชาพระธาตุจุฬามณี ซึ่งเป็นพระเจดีย์ที่พระอินทร์สร้างไว้บนสวรรค์สำหรับบรรพบุรุษพระทันตธาตุ (พระเขี้ยวแก้ว) ของพระพุทธเจ้า การจุดบั้งไฟขึ้นสู่ฟ้าจึงเป็นวิธีที่มนุษย์จะสามารถกระทำเพื่อบูชาพระทันตธาตุนี้ได้ นอกจากนี้ยังมีโลกทัศน์เกี่ยวกับการทำบุญ ซึ่งชาวโยโสธรมีโลกทัศน์ว่าการทำบุญเป็นการสร้างกุศลกรรมอย่างหนึ่ง และอานิสงส์จากการทำบุญจะบันดาลให้เกิดความสุข เกิดลาภ

ยศ และปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ อีกทั้งการสร้างบุญเอาไว้มากๆ จะทำให้ได้เกิดมาในยุคของ พระศรีอาริย์ อันเป็นยุคของพระพุทธเจ้าองค์ต่อไป ชาวโยธรมีโลกทัศน์เกี่ยวกับยุคของพระศรีอาริย์ ว่าเป็นยุคที่มีแต่ความสุขและความเสมอภาค ดังนั้นเมื่อทำบุญจึงมักอธิษฐานขอให้ผลบุญบันดาล ให้ตนได้เกิดมาในยุคพระศรีอาริย์ด้วย

จตุรรัตน์ รัตนากร (2535, หน้า 40-168) ได้ศึกษา โลกทัศน์จากวรรณกรรม คำสอนของชาวอีสาน ที่มีผู้ปริวรรตและพิมพ์เผยแพร่จำนวน 15 เรื่อง ได้แก่เรื่อง ขุนบรม พญาคำทองสอนไพร่ ชนะสันทะยอดคำสอน คำกลอนสอนโลก ภาพยี่วิฑูรย์บัณฑิต ท้าวคำสอน อินทิดญาณสอนลูก ภาพยี่ปู่สอนหลาน ภาพยี่หลานสอนปู่ ฮีตสิบสองคองสิบสี่ ธรรมดาสอนโลก ภาพยี่โชนาสสอน เสี้ยวสวาสดี ตำนานเรื่องพญาอินทรีโปรดโลก และ ย่าสอนหลาน ซึ่งได้แบ่งประเด็นการศึกษาออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ โลกทัศน์ในด้านมนุษย์ต่อมนุษย์ โลกทัศน์ในด้านมนุษย์ต่อธรรมชาติ และโลกทัศน์ในด้านมนุษย์ต่อสิ่งเหนือธรรมชาติ ผลการศึกษา พบว่าโลกทัศน์ในด้านมนุษย์ต่อมนุษย์นั้น ชาวอีสานมีโลกทัศน์ต่อบุคคลในสังคมทั้งตามสภาพของ เพศ ตามสภาพของวัย อีกทั้งยังพบโลกทัศน์ที่มีต่อบุคคลในครอบครัว ผู้ปกครอง และผู้ใต้ปกครอง ส่วนโลกทัศน์ที่ชาวอีสานมีต่อธรรมชาตินั้นพบว่าชาวอีสานมีความสนใจในธรรมชาติ และนำ ธรรมชาติรอบตัวมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมีคุณค่า ส่วนโลกทัศน์ที่ชาวอีสานมีต่อสิ่งเหนือธรรมชาติ นั้นพบว่าชาวอีสานให้ความเคารพยำเกรงต่อภูตผีและเทวดา โดยเฉพาะแกน ซึ่งเชื่อว่าเป็นสิ่ง คักดีสิทธิ์ที่ช่วยปกป้องรักษาเมือง นอกจากนี้ยังพบว่าชาวอีสานมีความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ว่า ช่วยรักษาโรค และช่วยป้องกันศัตรูที่จะมาทำร้ายได้ ส่วนความเชื่อทางพุทธศาสนานั้น ชาวอีสาน เชื่อเรื่องผลแห่งกรรมว่าผู้ที่ทำกรรมสิ่งใดไว้ กรรมนั้นย่อมสนองผลต่อไปยังชาติภพอื่น ทั้งดีและเลว

วารภรณ์ ตุนา (2543, หน้า 53-158) ศึกษา โลกทัศน์ในวรรณกรรมอีสานเรื่อง สังข์ศิลป์ชัย ฉบับที่ได้รับการปริวรรตจำนวน 7 ฉบับ ในด้านโลกทัศน์ที่มนุษย์มีต่อมนุษย์ โลกทัศน์ ที่มนุษย์มีต่อธรรมชาติ และโลกทัศน์ที่มนุษย์มีต่อสิ่งเหนือธรรมชาติ ในด้านของโลกทัศน์ที่มนุษย์มี ต่อมนุษย์นั้น พบว่าวรรณกรรมเรื่องสังข์ศิลป์ชัยกล่าวถึงการเป็นมนุษย์ที่ดีว่าจะต้องประพฤติตนอยู่ ในศีลธรรม มีความกตัญญู เห็นความสำคัญของวงศ์ตระกูล อันได้แก่บิดามารดา และเครือญาติ ส่วนโลกทัศน์ที่มนุษย์มีต่อธรรมชาตินั้น วรรณกรรมเรื่องสังข์ศิลป์ชัยแสดงให้เห็นว่ามนุษย์เห็น คุณค่าของธรรมชาติ อีกทั้งยังมีความเชื่อเกี่ยวกับสัตว์หรือพืชที่ไม่เห็นว่ามีอยู่จริง เช่น พญานาค ครุฑ กินนรี เป็นต้น และในด้านโลกทัศน์ที่มนุษย์มีต่อสิ่งเหนือธรรมชาตินั้นพบว่า มนุษย์มีทัศนะ เกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติในด้านไสยศาสตร์ว่าเป็นการหาวิธีเพื่อป้องกันหรือปิดเปาเหตุร้ายอันเกิด จากอำนาจเหนือธรรมชาติ นอกจากนี้ยังปรากฏทัศนะเกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาติในเรื่องผีว่า ชาวอีสานเชื่อในเรื่องของผีบรรพบุรุษ และเชื่อว่าผีบรรพบุรุษนี้จะคอยช่วยเหลือยามมีทุกข์

พระนพบุรี มหาวรรณ (2549, หน้า 77-108) ได้ศึกษา ภาพสะท้อนโลกทัศน์ชาว ล้านนาในนวนิยายของมาลา คำจันทร์ โดยศึกษาจากนวนิยายของมาลา คำจันทร์ จำนวน 7 เรื่อง ได้แก่ เรื่องไอ้ค่อม เจ้าจันทร์ผมหอม ดงคนตีบ เมืองลับแล ได้หล้าฟ้าหลัง ตาบอุปราช และ สร้อยสุคันธา พบโลกทัศน์ทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ โลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งเหนือ ธรรมชาติ โลกทัศน์เกี่ยวกับการปกครอง โลกทัศน์เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณี และโลกทัศน์ เกี่ยวกับการอบรมสั่งสอน โดยโลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งเหนือธรรมชาตินั้น ปรากฏความเชื่อในด้านภูตผี ปีศาจ คาถาอาคม โชคลาง นรกสวรรค์ ส่วนโลกทัศน์เกี่ยวกับการปกครอง พบว่าชาวล้านนามีโลก ทัศน์ในด้านการเคารพยำเกรง และยอมรับผู้ที่ถูกเลือกมาปกครองตน อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นว่า ชาวล้านน่ายึดถือกฎหมาย และปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ในด้านโลกทัศน์เกี่ยวกับ วัฒนธรรมประเพณีนั้น นวนิยายของมาลา คำจันทร์แสดงให้เห็นภาพวิถีชีวิตของชาวล้านนาหลาย ประการ เช่น การประกอบอาชีพ การสร้างบ้านเรือน การครองเรือน การให้ความเคารพผู้อาวุโส เป็นต้น และโลกทัศน์เกี่ยวกับการอบรมสั่งสอนนั้น ปรากฏลักษณะคำสั่งสอนของชาวล้านนา 2 ลักษณะ คือ คำสั่งสอนที่มาจากพระภิกษุสงฆ์ รวมทั้งคำสั่งสอนของพระพุทธรูปเจ้าด้วย และคำสั่ง สอนที่มาจากบุพการี ซึ่งคำสั่งสอนที่ปรากฏได้แก่ คำสั่งสอนเรื่องการคบคน การให้ข้อคิดแก่ ผู้กระทำผิด คำสั่งสอนเกี่ยวกับเรื่องสังขารอายุ คำสั่งสอนเกี่ยวกับการทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว คำสั่ง สอนเกี่ยวกับสังขารแห่งชีวิต คำสั่งสอนเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบิดามารดา การสั่งสอนไม่ให้ลืมหรือ ทอดทิ้งบิดามารดา และคำสั่งสอนจากบรรพบุรุษที่ปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา

รัตนดิกร วิชัยดิษฐ์ (2550, หน้า 69-122) ได้ศึกษา แนวคิดเรื่องกรรมและ การเวียนว่ายตายเกิดในพระไตรปิฎก และวรรณกรรมเรื่องพระมาลัย โดยศึกษาจาก วรรณกรรมเรื่องพระมาลัยจำนวน 4 ฉบับ คือ วรรณกรรมเรื่องพระมาลัยฉบับศิระกระบือที่มี การตรวจสอบชำระ และศึกษาเปรียบเทียบโดย สุภาพร มากแจ้ง (ภาคกลาง) วรรณกรรม เรื่องพระมาลัยฉบับจินตาวาส จังหวัดพัทลุง (ภาคใต้) วรรณกรรมเรื่องมาลัยหมื่น มาลัยแสน (ภาคอีสาน) และ มาลัยโหวहार ฉบับที่มีการตรวจสอบและปริวรรตโดยมหาเกษรปัญญา/ ษ์ปนา ปิ่นเงิน โดยศึกษาในด้านโลกทัศน์เรื่องกรรมและโลกทัศน์เรื่องการเวียนว่ายตายเกิด ซึ่งโลก ทัศน์ในเรื่องของกรรมนั้น วรรณกรรมเรื่องพระมาลัยได้นำเสนอว่ากรรมคือผลแห่งการกระทำที่จะ ติดตามและตอบสนองผู้กระทำไปทุกภพทุกชาติ กรรมมี 2 ลักษณะ ได้แก่ กุศลกรรม คือ ทางแห่ง ความดี และอกุศลกรรม คือทางแห่งความชั่ว ทั้งนี้โลกทัศน์เรื่องกรรมก็สัมพันธ์กับโลกทัศน์เรื่อง การเวียนว่ายตายเกิด คือกรรมในขณะที่มีชีวิตจะเป็นสิ่งที่กำหนดหนทางการไปเกิดให้แก่วิญญาณ เมื่อตาย หากในช่วงชีวิตนั้นประกอบกรรมชั่วไว้อย่างหนักหนาสาหัส เมื่อตายไปก็ต้องตกนรก ได้รับความทุกข์ทรมาน ซึ่งในนรกก็ประกอบไปด้วยขุมต่างๆ หลายขุม ทั้งนี้วิญญาณจะต้องไปรับโทษ

ในนรกขุมใดก็ขึ้นอยู่กับความชั่วที่ได้ก่อขึ้น ในทางตรงกันข้าม หากตลอดช่วงชีวิตนั้นประกอบกรรมดีเอาไว้มากๆ เมื่อตายแล้ววิญญาณก็จะได้ไปจุติบนสวรรค์และเสวยสุขจนกว่าจะสิ้นผลบุญ หรืออาจจะได้มาเกิดในยุคของพระศรีอาริยมเตไตรย หรือที่เรียกกันว่า ยุคพระศรีอาริย์ อันเป็นยุคที่จะเกิดหลังสิ้นพุทธศาสนาของพระสมณโคดม ในยุคพระศรีอาริย์นี้ชาวพุทธส่วนใหญ่มีโลกทัศน์ว่าเป็นยุคที่มีแต่ความสุข ผู้คนมีใบหน้าผ่องใส ใฝ่รักษาศิล และมิจิตใจที่บริสุทธิ์ ผู้ที่หวังจะมาเกิดในยุคนี้จะต้องสร้างกุศลกรรมเอาไว้มากๆ ตั้งปณิธานอันแรงกล้าว่าขอให้เกิดทันยุคพระศรีอาริย์ และจะต้องฟังมหาเวสสันดรให้จบภายในวันเดียว พร้อมด้วยบูชาดอกไม้ ธูป เทียนให้ครบอย่างละพัน อานิสงส์จึงจะทำให้ความปรารถนานั้นสำเร็จ

จากงานวิจัยดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่า โลกทัศน์จากวรรณกรรมนั้นสะท้อนให้เห็นถึงระบบความคิด ความเชื่อ ตลอดจนวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมแต่ละกลุ่มได้เป็นอย่างดี

เอกสารที่เกี่ยวกับโลกทัศน์เหนือธรรมชาติ

โลกทัศน์เหนือธรรมชาติ คือ ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งที่อยู่เหนือเหตุผลและการพิสูจน์ แต่มนุษย์เชื่อว่ามืออยู่จริง และมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ (นิตยา ภัคดีบัณฑิต, 2532, หน้า 155) ลักษณะของโลกทัศน์เหนือธรรมชาติมีดังนี้

โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ

วิญญาณ หมายถึง "สิ่งที่เชื่อว่าอยู่ในกายเมื่อมีชีวิต" (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554, หน้า 1118) มนุษย์มีความเชื่อว่าวิญญาณเป็นสิ่งที่ทำงานประกอบกับร่าง โดยจะทำหน้าที่ในด้านของการรับรู้ เมื่อการทำงานของร่างกายดับสิ้นไป วิญญาณก็จะไม่สูญ โดยสามารถแยกออกจากร่างแล้วไปเกิดในภพภูมิแห่งใหม่ได้ (กุสุมา ชัยวินิตย์, 2531, หน้า 21; บุรพา ผดุงไทย, 2548, หน้า 44)

คำว่าวิญญาณ มีความหมายเดียวกับคำว่าจิต มโน และใจ ซึ่งหมายถึงธาตุที่สิ่งอยู่ในร่างกายของคนที่ยังมีชีวิต (ปิ่น มุทุกันต์, 2535, หน้า 133) แต่คนไทยมักจะกล่าวถึงคำว่าวิญญาณในเชิงที่หมายถึงผี (รอบทิศ ไวยสุศรี, 2555, หน้า 8)

โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ หมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับสภาวะของมนุษย์ หลังจากตายไปแล้ว ซึ่งอยู่ในรูปของวิญญาณ เป็นสภาวะก่อนที่จะจิตจะไปเกิดยังภพภูมิใหม่

โลกทัศน์เกี่ยวกับเจตภูต

เจตภูต คือ กายละเอียดที่สิ่งอยู่ในร่างกายของมนุษย์ คล้ายกับวิญญาณ สามารถแยกออกจากร่างได้เป็นบางครั้ง และกลับเข้าร่างได้ดังเดิม (รอบทิศ ไวยสุศรี, 2555, หน้า 20) คนไทยเชื่อว่าสิ่งที่เจตภูตได้ไปประสมมานั้น จะแสดงออกมาในลักษณะของการฝัน (เสฐียรโกเศศ, 2531, หน้า 23)

โลกทัศน์เกี่ยวกับเจตมุต หมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับเจตมุต ซึ่งเชื่อว่าสิงอยู่ในร่างกายของมนุษย์ สามารถออกจากร่างได้ในยามที่มนุษย์ไร้สติสัมปชัญญะ และกลับเข้าร่างได้ดังเดิม

โลกทัศน์เกี่ยวกับไซคชะตา

ไซคชะตา หมายถึง "ความเป็นไปของชีวิต" (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554, หน้า 392) เป็นสิ่งที่เชื่อว่าเกิดจากการบังนาคของอำนาจเหนือธรรมชาติ ซึ่งอาจทำให้ชีวิตมนุษย์ประสบสิ่งที่ดีมีความสุข หรือประสบกับสิ่งชั่วร้าย (วลีรัตน์ สิงหราช, 2528, หน้า 50) ไซคชะตาของมนุษย์แต่ละคนนั้น เป็นสิ่งที่ถูกกำหนดมาแล้วอย่างตายตัว โดยอาจมีเหตุมาจากกรรมเก่า หรืออาจเกิดจากการโคจรของดวงดาวที่มีอิทธิพลต่อชีวิต (เนื่องน้อย บุญยเนตร, 2537, หน้า 43)

โลกทัศน์เกี่ยวกับไซคชะตา หมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับความเป็นไปของมนุษย์ทั้งดีและร้าย ตามแต่อำนาจเหนือธรรมชาติจะชักนำบังนาคให้เกิด

โลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์

ไสยศาสตร์ หมายถึง "วิชาอันเนื่องด้วยเวทมนตร์คาถา" (ราชบัณฑิตยสถาน, หน้า 1276) เป็นการใช้อำนาจลึกลับเหนือธรรมชาติเพื่อในทางที่เป็นประโยชน์ หรือเป็นโทษต่อผู้ใดผู้หนึ่ง (เสรี พงศ์พิศ, 2537, หน้า 97)

วลีรัตน์ สิงหราช (2528, หน้า 43-44) ได้แบ่งไสยศาสตร์ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ไสยศาสตร์ขาว (white magic) คือ การให้เวทมนต์คาถาไปในทางที่ดี เกิดประโยชน์หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น เช่น การทำเครื่องรางของขลังปลุกเสก เมตตามหานิยม เป็นต้น
2. ไสยศาสตร์ดำ (Black magic) เป็นการให้คาถาอาคมไปในทางชั่วร้าย เป็นอันตรายต่อผู้อื่น เช่น ทำเสน่ห์ยาแฝด ผีรูป ปลอญคุณ บังคับวิญญาณ เลี้ยงผี เป็นต้น

โลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ หมายถึง ความคิดความเชื่อที่เกี่ยวกับเรื่องของเวทมนตร์คาถา และเครื่องรางของขลัง โดยเชื่อว่าจะมีอำนาจบังนาคผลให้เป็นไปตามประสงค์ของผู้ใช้

โลกทัศน์เกี่ยวกับกลางสังหรณ์

กลางสังหรณ์ หมายถึง ลางที่ دلใจให้เชื่อว่าอาจมีเหตุดีหรือร้ายเกิดขึ้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554, หน้า 1051) โดยคนไทยมีความเชื่อว่า ก่อนจะเกิดเหตุการณ์ใดๆ ขึ้นในอนาคต มักจะมีลางบอกเหตุก่อน (วลีรัตน์ สิงหราช, 2528, หน้า 50)

โลกทัศน์เกี่ยวกับกลางสังหรณ์ หมายถึง ความคิดความเชื่อและความรู้สึกเกี่ยวกับสิ่งกำลังจะเกิดขึ้น ทั้งดีและร้าย

โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝัน

ความฝัน หมายถึง การเห็นเป็นเรื่องราวเมื่อหลับ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554, หน้า 795) ซึ่งอาจนำมาทายหักเหตุการณ์ในอนาคตทั้งดีและร้ายได้ (สะอาด รอดคง, 2533, หน้า 502)

มณี พะยอมยงค์ (2536, หน้า 180 อ้างอิงใน ขวัญจิต นุชชำนาญ, 2555, หน้า 23) กล่าวถึงสาเหตุของความฝัน มี 4 ประการ ได้แก่

1. ธาตุวิปริต เป็นความฝันที่มีสาเหตุมาจากธาตุในร่างกาย เช่น อิ่มมากเกินไป ร้อนมากเกินไป หรือหนาวมากเกินไป ความฝันในลักษณะนี้ไม่สามารถทำนายได้

2. จิตนิวรรณ์ เป็นความฝันที่มีสาเหตุมาจากความฝันใจ ความประทับใจในสิ่งต่างๆ ความฝันในลักษณะนี้ไม่สามารถทำนายได้

3. เทพสังหรณ์ เป็นความฝันที่มีสาเหตุมาจากเทพเจ้ามาดลใจให้ฝัน ถ้าเทพเจ้าที่มาดลใจให้ฝันเป็นเทพเจ้าดีก็จะฝันดี แต่ถ้าเทพเจ้าที่มาดลใจให้ฝันเป็นเทพเจ้าร้ายก็จะฝันร้าย ความฝันลักษณะนี้ไม่มีความแน่นอน

4. บุญนิมิต เป็นความฝันที่เป็นลางบอกเหตุ ความฝันลักษณะนี้สามารถทำนายได้ แต่ต้องเป็นฝันตอนใกล้รุ่ง คือระหว่าง 3.00 นาฬิกา ไปจนถึงรุ่งเช้า

โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝัน หมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับความฝัน ที่อาจจะบอกเหตุล่วงหน้า หรือบอกเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นในอดีตชาติ

โลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลา

มิติ เป็นระบบที่อาจเป็นตัวบอกสภาพความเป็นอยู่และความเป็นไปของทุกสิ่งทุกอย่างในธรรมชาติ (ชัยวัฒน์ คุประตกุล, 2540, หน้า 129)

สม สุจิรา (2551, หน้า 256-175) กล่าวถึงมิติในจักรวาลว่าแท้ที่จริงเป็นสี่มิติ แต่ในมิติที่สี่ซึ่งก็คือมิติแห่งกาลเวลานั้นเป็นสิ่งที่ละเอียดและซับซ้อน นอกจากนี้ เวลาในจักรวาลแต่ละจุดนั้นก็เดินไม่เท่ากัน เวลาสามารถยืดหดได้ และสามารถย้อนกลับไปด้วย

โลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลา หมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับความเป็นอยู่ที่สัมพันธ์กับเรื่องของมิติเวลา เช่น การย้อนเวลา ช้ามเวลา หรือเวลาในโลกคู่ขนาน อันมีผลทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงบางอย่างขึ้นซึ่งผิดไปจากวิถีปกติที่ควรจะเป็น

โลกทัศน์เกี่ยวกับการพยากรณ์

พยากรณ์ หมายถึง "ทำนายหรือคาดการณ์โดยอาศัยหลักวิชา" (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554, หน้า 804) เป็นการผูกชะตาวัน เดือน ปี และเวลาเกิดของบุคคล เพื่อจะได้อ่านดวงชะตาว่าในชีวิตจะมีเหตุการณ์ประสบเรื่องร้ายแรงอย่างไร (ถิรชชา ชินธิป, 2548, หน้า 19)

โลกทัศน์เกี่ยวกับการพยากรณ์ หมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับการทำนายทายทัก เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยอิงหลักการทำนายจากศาสตร์แขนงต่างๆ ซึ่งเชื่อว่าคำทำนายนั้นจะเป็นจริงในอนาคต

โลกทัศน์เกี่ยวกับตาทิพย์

ตาทิพย์ คือ “การมองเห็นที่ไม่ใช้ระบบประสาททางตาของกายมนุษย์...เป็นการมองเห็นที่เกินขีดความสามารถของระบบประสาทตาของมนุษย์ และของสัตว์ทั้งปวง” (ชัชวาล เฟ่งวรรณะ, 2554, หน้า 161)

โลกทัศน์เกี่ยวกับตาทิพย์ หมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับการมองเห็นในสิ่งที่เหนือไปจากการมองเห็นของมนุษย์ทั่วไป เช่น การมองเห็นวิญญาณ หรือเทวดา เป็นต้น

โลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ หมายถึง สิ่งหรือภาวะที่เชื่อว่ามีอำนาจเหนือธรรมชาติ สามารถบันดาลให้เป็นไป หรือให้ประสบความสำเร็จได้ดังปรารถนา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1231)

โลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับพลังอำนาจลึกลับที่แฝงอยู่ในบางสิ่ง ซึ่งเชื่อว่าจะสามารถบันดาลให้ชีวิตมนุษย์เป็นไปในทางที่ไม่คาดฝัน หรืออาจบันดาลให้ประสบความสำเร็จในกิจการบางอย่าง

โลกทัศน์เกี่ยวกับพระภูมิ หรือเจ้าที่

เหรียญ มีเดช (2498, หน้า 1) กล่าวถึงประวัติพระภูมิว่า พระภูมินั้นมีบิดาทรงนามว่า ท้าวโคกยะราช มารดาทรงนามว่าพระนางสินธุ ท้าวโคกยะมีโอรสอยู่ 9 พระองค์ จึงตั้งให้โอรสทั้ง 9 พระองค์นี้เป็นผู้สำเร็จราชการและรักษาทิศต่างๆ คือ

1. พระภูมิรักษาเคหะสถานบ้านเรือน ทรงนามว่า พระชัยมงคล
2. พระภูมิรักษาทวารและศิรชะ ทรงนามว่า พระนครราช
3. พระภูมิรักษาโรงป่าสาว ทรงนามว่า พระคนธรรพ์
4. พระภูมิรักษาคอกโคกระบือ ทรงนามว่า พระกาเทพน
5. พระภูมิรักษาขุ้งข้าว ทรงนามว่า พระชัยกัสนป
6. พระภูมิรักษาไร่นา ทรงนามว่า พระธัมมะโหรา
7. พระภูมิรักษาเรือกสวน ทรงนามว่า พระทันนธิราช
8. พระภูมิรักษาลาน ทรงนามว่า พระชัยมงกุฏ
9. พระภูมิรักษาวัดวาอาราม ทรงนามว่า พระธาตฐารา

คนไทยเชื่อว่าพระภูมิเป็นเจ้าของพื้นที่ต่างๆ ในโลก และมีหน้าที่ดูแลความเรียบร้อยของสถานที่ (พันธุรักษ์, 2548, หน้า 50) ดังนั้นจึงให้ความเคารพยำเกรงพระภูมิ และปฏิบัติเสมือนปฏิบัติกับเจ้าของสถานที่ผู้เป็นมนุษย์ ดังที่ เสฐียรโกเศศ (2449, หน้า 20) กล่าวถึงคติของคนไทยที่มีต่อพระภูมิจำว่า

...ถ้าใครมาแต่บ้านอื่นจะมาค้างอ้างแรมที่เรือนใด จะต้องไปกราบไหว้บูชาพระภูมิเจ้าที่เสียก่อน เพื่อให้ท่านทราบเป็นคารวะ มิฉะนั้นท่านอาจเคืองหาว่าไม่เคารพท่านก็ได้ ถ้าเป็นเช่นนี้ เมื่อผู้นั้นเข้านอนและหลับไปก็จะเกิดอาเพศ รู้สึกหายใจไม่ออกทันที เรียกกันว่าผีทับ ถ้าจะออกจากบ้านที่ไปพักนอนก็ต้องไปบูชาลาไหว้พระภูมิ มิฉะนั้นไปตามทางอาจประสบความเดือดร้อน มีอันเป็นต่างๆ ก็ได้

(เสฐียรโกเศศ, 2449, หน้า 20)

โลกทัศน์เกี่ยวกับพระภูมิ หรือเจ้าที่ หมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับพระภูมิ หรือเจ้าที่ว่าเป็นเจ้าของสถานที่ ในที่นี้หมายรวมถึงสิ่งของ และยานพาหนะด้วย

โลกทัศน์เกี่ยวกับลักษณะของผู้มีบารมีจากการปฏิบัติธรรม

ลักษณะของผู้มีบารมีจากการปฏิบัติธรรม คือ ลักษณะของผู้ทรงศีลที่ปฏิบัติบำเพ็ญวิปัสณากรรมฐานจนบรรลุญาณขั้นสูง

พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตโต (2546, หน้า 869-870) กล่าวถึงผู้ที่เจริญวิปัสณาจนเข้าถึงภาวะที่เรียกว่า ฌาน หลุดพ้นทั้งด้วยสมาบัติและอริยมรรค จะมีความสามารถซึ่งเรียกว่า อภิญญา 6 ได้แก่

1. อิทธิวิธี คือ แสดงฤทธิ์ได้
2. ทิพโสด คือ มีหูทิพย์
3. เจโตปริยญาณ คือ กำหนดความคิดผู้อื่นได้
4. ทิพจักขุ คือ มีตาทิพย์
5. ปุพเพนิวาสานุสสติญาณ คือ ระลึกชาติได้
6. อาสวักขยญาณ คือ หยั่งรู้ความสิ้นอาสวะ

โลกทัศน์เกี่ยวกับลักษณะของผู้มีบารมีจากการปฏิบัติธรรม หมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับผู้ทรงศีลที่ปฏิบัติบำเพ็ญวิปัสณากรรมฐานจนบรรลุญาณขั้นสูง ซึ่งเชื่อว่าเป็นผู้มีฤทธานุภาพ

โลกทัศน์เกี่ยวกับกรรม

กรรม คือ การกระทำทั้งดีและชั่วที่มนุษย์แสดงออกมา ทั้งทางกาย วาจา และใจ (สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, 2540, หน้า 54; พระพรหมคุณาภรณ์ ป.ธ. ปยุตฺโต, 2555, หน้า 7)

วคิน อินทสระ (2543, หน้า 15-16) กล่าวถึงประเภทของกรรม มี 12 ชนิด โดยแบ่งออกเป็น 3 หมวดหมู่ ได้แก่ กรรมจัดตามหน้าที่มี 4 ชนิด กรรมจัดตามแรงหนักเบา มี 4 ชนิด และกรรมจัดตามกาลที่ให้ผลมี 4 ชนิด ดังนี้

กรรมจัดตามหน้าที่ มี 4 ชนิด คือ

1. ชนกกรรม คือกรรมที่ส่งผลให้เกิด
2. อุปถัมภกรรม คือกรรมอุปถัมภ์ที่มีทั้งฝ่ายดีและฝ่ายร้าย
3. อุปปีฬกรรม คือกรรมบีบบังคับ มีหน้าที่บีบบังคับกรรมดีหรือกรรมชั่วให้เปลือง
4. อุปฆาตกรรม คือกรรมตัดรอน มีหน้าที่ตัดรอนกรรมทั้งฝ่ายกุศลและอกุศล

กรรมจัดตามแรงหนักเบา มี 4 ชนิด คือ

1. ครุกรรม คือกรรมหนักมีทั้งฝ่ายดีและฝ่ายชั่ว กรรมฝ่ายดีได้แก่ ฌาน วิปัสสนา มรรคผล ส่วนกรรมหนักฝ่ายชั่วได้แก่อนันตริยกรรม มี 5 ชนิดคือ การฆ่าบิดา การฆ่ามารดา การฆ่าพระอรหันต์ การทำพระพุทธรูปเจ้าให้ห้อพระโลหิต และการทำให้พระสงฆ์แตกกัน

2. อาจิณกรรม หรือพหุลกรรม คือกรรมที่ทำจนเคยชิน
3. อาสันนกรรม คือกรรมที่บุคคลทำเมื่อจวนสิ้นชีวิต มีอำนาจพาให้บุคคลไปสู่สุคติหรือ

ทุคติได้

4. กตัตตากรรม คือ กรรมสักแต่ว่าทำ ทำโดยไม่เจตนา

กรรมจัดตามกาลที่ให้ผล มี 4 ชนิด คือ

1. ทิฏฐธัมมเวทนียกรรม คือกรรมที่ให้ผลในปัจจุบัน
 2. อุปชเวทเวทนียกรรม คือกรรมที่ให้ผลให้ชาติต่อไปถัดจากชาติปัจจุบัน
 3. อปรปรเวทนียกรรม คือกรรมที่ให้ผลหลังจากอุปชเวทเวทนียกรรม คือให้ผลเรื่อยไป
- สบโอกาสเมื่อใดก็ให้ผลเมื่อนั้น
4. อโหสิกรรม คือกรรมที่ไม่ให้ผล เลิกแล้วต่อกัน

โลกทัศน์เกี่ยวกับกรรม หมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับผลแห่งการกระทำของแต่ละบุคคล อันเป็นไปตามหลักของกฎแห่งกรรม คือทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด

การเวียนว่ายตายเกิด คือ ผลอันสืบเนื่องมาจากกรรมที่ส่งผลให้วิญญาณไปเกิดในภพภูมิต่างๆ (พระชาลวชิรย์ อธิปัญญา, 2548, หน้า 5)

คนไทยมีความเชื่อว่า สัตว์โลกทั้งหลายเมื่อตายไป จะเวียนว่ายตายเกิดใน 3 ภพภูมิ คือ กามภูมิ รูปภูมิ และอรุภูมิ ดังปรากฏในวรรณคดีเรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ว่า (เสฐียรโกเศศ, 2513, หน้า 2-6)

...สัตว์ทั้งหลายเกิดมาย่อมเวียนไปเกิดใน 3 ภพภูมิ คือ กามภูมิ รูปภูมิ และอรุภูมิ กามภูมิคือดินแดนที่ซึ้งอยู่ด้วยกามตัณหา ยังมีความโลภ โกรธ หลง ดันรณะคนอยู่ด้วยเรื่องอยากๆ รักๆ ใครๆ มีสุข มีทุกข์ สัตว์ไปเกิดเป็นสัตว์ในแดนนรก ไปเกิดเป็นเปรตในแดนเปรต ไปเกิดเป็นยักษ์มารในแดนอสูร สามแดนนี้เรียกรวมว่า อบายภูมิ...สัตว์ไปเกิดเป็นคนในแดนมนุษย์ และไปเกิดเป็นเทวดาบนสวรรค์ 6 ชั้นแรกของชั้นฟ้า...เรียกว่า สุตติภูมิ...รูปภูมิคือดินแดนที่ไม่มีเรื่องกามเข้าไปปะปน ผู้ที่ไปเกิดยังแดนนี้เรียกว่าพวกพรหม...อรุภูมิคือดินแดนของพรหมซึ่งไม่มีรูป...มีแต่จิต

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (2556ข, หน้า 115-116) มีพระดำรัสถึงการเวียนว่ายตายเกิดของสัตว์โลกว่า “เมื่อยังมีตัณหาอยู่ก็ต้องมีอนาคตชาติ คือมีชาติหน้า...สัตว์ บุคคลได้เวียนเกิด เกิดตายมานับชาติไม่ถ้วนจนตามไปหาเบื้องต้นไม่พบ”

โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด หมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับชาติภพและการกลับชาติมาเกิดใหม่ ซึ่งหมุนเวียนไปในสังสารวัฏ

โลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญา

สัญญา คือ ขันธ์ 5 ในส่วนที่เกี่ยวกับ “ความกำหนดได้ หมายถึง...อันเป็นเหตุให้จำอารมณ์นั้นๆ ได้” (พระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุตโต, 2546, หน้า 16) ซึ่งความจำได้หมายถึงรู้แน่แบ่งออกเป็น 6 ประการ ได้แก่ “จำหมายรูป จำหมายเสียง จำหมายกลิ่น จำหมายรส จำหมายสิ่งที่ถูกต้องทางกาย จำหมายธรรม ซึ่งในที่นี้หมายถึง เรื่องราวที่รู้สึกทางใจ” (สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, 2556ก, หน้า 312)

โลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญา หมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับการจดจำสิ่งต่างๆ ที่เคยเกิดขึ้นในอดีตได้ โดยเชื่อว่าเรื่องราวต่างๆ ที่เคยเกิดขึ้นนั้นจะถูกจดจำไว้ในจิต และแสดงออกมาเมื่อมีเหตุมากระทบ

โลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาส

บุพเพสันนิวาส หมายถึง “การเคยอยู่ร่วมกันในกาลก่อน เช่น เคยเป็นพ่อ แม่ ลูก พี่น้อง เพื่อน ฝ่าฝืนกันในภพอดีต” (พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตโต, 2548, หน้า 140)

โลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาส หมายถึง ความคิดความเชื่อที่ว่าบุคคลที่เคยอยู่ร่วมกันในอดีตชาติในฐานะต่างๆ เช่น เคยเป็นพ่อแม่ ลูก พี่น้อง ฝ่าฝืน เป็นต้น จะได้มาพบกันอีกครั้งในชาติภพใหม่

โลกทัศน์เกี่ยวกับเนื้อคู่

ว.วชิรเมธี (2553, หน้า 123) กล่าวถึงเนื้อคู่ซึ่งสัมพันธ์กับบุพเพสันนิวาสว่า “ในมิติของการครองคู่ นั้น บุพเพสันนิวาสจะเจาะลึกลงไปเลยว่าหมายถึง การเคยเป็นคู่สามีภรรยา หรือผูกสมักรักใคร่กันมาก่อน...และจะต้องมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในปัจจุบัน...อันเป็นเหตุให้เกิดความรู้สึกเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน”

โลกทัศน์เกี่ยวกับเนื้อคู่ หมายถึง ความคิดความเชื่อว่าชายหญิงที่เคยอยู่ร่วมกันฉัน คนรัก หรือสามีภรรยา ในอดีตชาติ เมื่อมาเกิดในชาติภพใหม่ก็จะได้ครองคู่กันอีก

โลกทัศน์เกี่ยวกับนรก

นรก คือดินแดนสำหรับลงโทษผู้กระทำความชั่ว ในนรกจึงเต็มไปด้วยความทุกข์ทรมาน นรกมีลักษณะเป็น 8 ขุมใหญ่เรียงซ้อนกันเป็นชั้นๆ ลึกลงไปได้ดิน มีกำแพงเหล็กแดงล้อมรอบทั้ง 4 ด้าน และมีไฟลุกโชนตลอดเวลา (เสฐียรโกเศศ, 2513, หน้า 15-18; สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, 2552, หน้า 35)

ผู้ที่ทำแต่กรรมชั่วบางคน เมื่อใกล้ตายพญามัจจุราช หรือนายนิรยบาลจะมาปรากฏกายให้เห็น เพื่อนำพาดวงวิญญาณลงโทษในนรก หากดวงจิตวิญญาณนั้นพอมีกุศลอยู่บ้าง ก็จะถูกพญามัจจุราชชี้ทางให้ไปอยู่ในนรกขุมที่มีดีไม่มาก ร้อนไม่มาก เวลาไม่นานมาก แต่ถ้าเป็นดวงจิตวิญญาณที่มีบาปมากๆ จะต้องไปอยู่ในนรกขุมลึกๆ ที่มีความร้อนมาก มีดีมาก เวลายาวนานมาก (นุรพา ผดุงไทย, 2548, หน้า 117)

โลกทัศน์เกี่ยวกับนรก หมายถึง ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับภพภูมินรก ซึ่งเป็นแดนสำหรับลงโทษผู้กระทำความชั่ว

วิเคราะห์โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติของรอมแพง

การวิเคราะห์โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติของรอมแพงทั้ง 9 เรื่อง อันได้แก่เรื่อง พรายพรหม ป่วนรักสลักร่าง เรือนพะยอม พรายพยากรณ์ พรายเนตรทิพย์ คีตโลกา บุปเพสันนิवास มินตรา และ มณีรัตนะ จะนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นรายเรื่อง รายละเอียดดังนี้

โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติเรื่อง พรายพรหม เนื้อเรื่องย่อ

พิมพ์ลดาจับได้ว่าปรเมศวร์สามีของเธอแอบเป็นชู้กับเพื่อนสนิทของเขาคือ กัญจรี ทั้งคู่ทะเลาะกันอย่างรุนแรง พิมพ์ลดาถูกสามีทำร้ายจนเจ็บเจียนตาย ในช่วงที่กำลังจะตาย เธอคิดว่า โชคชะตาไม่ยุติธรรมที่ทำให้เธอมีชีวิตเลวร้ายต่างๆ ที่เธอได้ประพาศติมาโดยตลอด เมื่อตายแล้ว วิญญาณของเธอก็ออกจากร่าง และได้พบกับพระภิกษุรูปหนึ่งซึ่งมีญาณวิเศษชื่อ หลวงตาเงิน ได้นำเธอย้อนกลับไปในอดีตชาติ ทำให้พิมพ์ลดารู้ว่าเมื่อครั้งอดีตชาติเธอคือคุณน้อย และได้ก่อกรรมอย่างใหญ่หลวงไว้กับคุณนฤนาถ (กัญจรี) และคุณประพันธ์ (ปรเมศวร์) ซึ่งผลกรรมนั้นเป็นเหตุให้เธอต้องมีชีวิตที่ทุกข์ตรมในชาติปัจจุบัน พิมพ์ลดารู้สึกเสียใจมากกับการกระทำของตนในอดีต อย่างไรก็ตามด้วยผลแห่งความดีที่เธอเคยสั่งสมไว้ในหลายภพหลายชาติจึงทำให้เธอมีโอกาสได้กลับไปแก้ไขอดีตอีกครั้ง เพื่อตัดพวงกรรมกับคนเหล่านั้น และส่งผลให้เธอได้แต่งงานกับกิมภัทร (หม่อมหลวงภิชาภัทร) อย่างมีความสุข

วิเคราะห์โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติเรื่อง พรายพรหม

นวนิยายเรื่อง พรายพรหม พบโลกทัศน์ 6 ด้าน ได้แก่ โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝัน โลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งการเวลา โลกทัศน์เกี่ยวกับเรื่องกรรม โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด และโลกทัศน์เกี่ยวกับลักษณะของผู้มีบารมีจากการปฏิบัติธรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ

นวนิยายเรื่อง พรายพรหม ปรากฏโลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณในความตอนหนึ่งที่พิมพ์ลดาถูกปรเมศวร์ผู้เป็นสามีทำร้ายจนตาย จากนั้นวิญญาณของเธอก็หลุดออกจากร่าง ดังความว่า (รอมแพง, 2550, หน้า 11-13)

...เมื่อหญิงสาวรู้สึกตัวอีกครั้งก็พบว่าหล่อนกำลังลอยสูงขึ้น มีเส้นใยเล็กๆ ทอดผ่านไปยังร่างซีดเซียวที่นอนแน่นิ่งอยู่ตรงหน้า ทั้งแพทย์และพยาบาลปฏิบัติงานกันอย่างแข็งขันและเร่งด่วน หล่อนเฝ้ามองร่างที่ราวกับไม่ใช่ตัวตนของหล่อนอย่างงุนงง ความเจ็บปวดจางหายไป เหลือเพียงความกังขาอยู่ในใจ ความทุกข์ทรมานใจตลอดสองปีหลังแต่งงานดูเหมือนจะกลายเป็นอดีตอันไกลโพ้น

...เพียงครู่ร่างโปร่งของหล่อนก็ได้ยื่นมองซากสังขารของตนจากปลายเท้า หางตาเห็นชายจีวรสีเหลืองยืนอยู่นอกประตูผัดตัด จึงรีบก้าวตามไป สายใยชีวิตราวกับจะยืดยาวตามไปด้วย พระสงฆ์ชรารูปร่างสูงใหญ่ผิวขาวซีดมือไปทางข้างหน้าซึ่งเป็นแสงสว่างลึบๆ

(รวมแพง, 2550, หน้า 11-13)

เนื้อความตอนนี้สะท้อนโลกทัศน์ของผู้เขียนเกี่ยวกับวิญญาณว่า เมื่อมนุษย์ตาย วิญญาณจะออกจากร่าง หลุดพ้นจากความเจ็บปวดทรมานที่เคยเกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม แม้ว่าร่างกายจะดับแล้ว หากทว่าวิญญาณนั้นยังไม่สูญไป วิญญาณยังคงผูกอยู่กับสิ่งที่จิตยึดไว้ก่อนตาย ไม่ว่าจะเป็นความรัก ความโกรธ หรือความหลง ทั้งนี้สอดคล้องกับที่ กุสุมา ชัยวินิตย์ (2531, หน้า 21) ได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องของวิญญาณเอาไว้ว่า "มนุษย์มีความเชื่อเกี่ยวกับการมีอยู่ของวิญญาณว่า ในทุกสรรพสิ่งของโลกจะมีวิญญาณเข้าสิงอยู่ และจะไม่แตกสลายแม้ร่างที่วิญญาณสิงอยู่นั้นสูญสลายไป แต่วิญญาณก็จะยังคงอยู่และสามารถแยกร่างออกได้ วิญญาณนี้เมื่อออกจากร่างไปแล้วก็อาจจะกลายเป็นภูตผีปิศาจ เป็นเทพเจ้า หรือกลับชาติมาเกิดใหม่ก็ได้"

2. โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝัน

นวนิยายเรื่อง พรายพรหม ปรากฏโลกทัศน์เกี่ยวกับความฝัน 2 ลักษณะ คือ ความฝันบอกเหตุล่วงหน้า และความฝันบอกอดีตชาติ ดังนี้

2.1 โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝันบอกเหตุล่วงหน้า

โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝันบอกเหตุล่วงหน้านี้ ปรากฏในเนื้อความตอนที่ คุณหญิงดาราฉายเล่าว่า ก่อนที่จะตั้งครรภ์ก็มีภทรเธอฝันเห็นปูน้อย (หม่อมหลวงภิชาภัทร) ซึ่งเป็นบรรพบุรุษของสามีได้มาบอกกับเธอและสามีว่าจะมาขออยู่ด้วย ดังใจความว่า (รวมแพง, 2550, หน้า 214)

...ใครๆ ก็บอกว่าลูกน่าจะเป็นปุ่นน้อยมากเกิด เพราะมาก่อนที่แม่จะท้อง ปุ่นน้อย มาเข้าฝันแม่และพ่อของลูกบอกว่าจะมาอยู่ด้วย บังเอิญมาฝันคืนเดียวกันเสียอีก สงสัย ว่าคงจะจริง เพราะลูกยิ่งโตก็ยิ่งเหมือนปุ่นน้อย

(รวมแพง, 2550, หน้า 214)

เนื้อความในตอนนี้จะสะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับความฝันบอกเหตุ หรือที่เรียกว่าบุรณิมิต โดยในกรณีนี้คือ คุณหญิงดาราฉายและสามีฝันว่าหม่อมหลวงภิชาภัทร หรือปุ่นน้อย ซึ่งเป็นคนรักของพิมพ์ลดาในชาติที่แล้วมาขออยู่ด้วย การฝันว่าบรรพบุรุษมาขออยู่ด้วยนั้นจึงตีความได้ว่าเธอกำลังจะตั้งครรภ์ และลูกของเธอก็คือหม่อมหลวงภิชาภัทรนั่นเอง

2.2 ความฝันบอกเหตุการณ์ในอดีตชาติ

ความฝันอีกประเภทหนึ่งที่ปรากฏก็คือ ความฝันบอกเหตุการณ์ในอดีตชาติ โดยจะเห็นได้จากตอนที่คุณหญิงดาราฉายคิดย้อนไปถึงเหตุการณ์ในช่วงที่ภักดิ์ยังเด็ก เขามักจะฝันเกี่ยวกับผู้หญิงที่กำลังจะตาย ซึ่งผู้หญิงคนดังกล่าวก็คือคุณน้อย หรือพิมพ์ลดาในชาติปัจจุบัน และความฝันนั้นทำให้เขามักจะร้องไห้ด้วยความเศร้าโศกเสียใจจนคุณหญิงดาราฉายต้องคอยปลอบ ดังความว่า (รวมแพง, 2550, หน้า 214-215)

...ท่านยังจำครั้งแรกที่เป็นการเริ่มต้นของฝันร้ายของบุตรชายได้เป็นอย่างดี... เป็นวันที่เขาอายุครบสี่ขวบ เสียงร้องไห้อย่างโศกาอาดูรของลูกชายตัวน้อยทำให้ผู้เป็นแม่ ต้องเข้าไประกอกกอด

“เป็นอะไรลูก ตาก็เป็นอะไรครับ บอกแม่สิลูก”

“ผู้หญิงคนนั้น...เขากำลังจาทายคับจนแม่ เขากำลังจาทาย...ก็มสังสารเขา”

เสียงสะอื้นของลูกชายทำให้ผู้เป็นแม่ต้องปลอบด้วยน้ำเสียงที่อ่อนโยน

“ไม่มีนี่จ๊ะ ไม่มีใครตายนะจ๊ะ นอนซะลูก เดี่ยวแม่จะนอนเป็นเพื่อน”

หลังจากนั้นอาการฝันร้ายของลูกชายก็จะเกิดขึ้นเป็นประจำ เพียงแต่เว้นระยะ จากทุกเดือนเป็นสองสามเดือนครั้ง แต่เมื่อโตขึ้นก็กลายเป็นปีละครั้ง และอาการร้องไห้ ร้องให้ได้หายไป แต่ก็จะมาบ่นกับท่านเป็นระยะๆ ว่าฝันถึงผู้หญิงคนเดิมอีกแล้ว

(รวมแพง, 2550, หน้า 214-215)

ความดังกล่าวข้างต้นนี้สะท้อนให้เห็นโลกทัศน์เกี่ยวกับความฝันที่บอกอดีตชาติ โดยแสดงเหตุการณ์ในตอนที่คุณน้อยซึ่งเป็นคนรักของหม่อมหลวงภิชาภัทรไปช่วยชีวิตพี่สาว

นวนิยายเรื่อง **พรายพรหม** แสดงให้เห็นโลกทัศน์แห่งกาลเวลาที่ว่า เวลาเป็นมิติคู่ขนาน คือมีอดีต ปัจจุบัน และอนาคต โดยในขณะที่เวลาในปัจจุบันดำเนินอยู่ เวลาในอดีตก็ดำเนินอยู่ด้วยเช่นกัน อีกทั้งยังแสดงให้เห็นว่าเวลาทั้งสามมิตินั้นมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ปัจจุบันก็คืออนาคตของอดีต ดังนั้นผลจากพฤติกรรมของอดีตก็จะส่งมาถึงปัจจุบัน และผลจากพฤติกรรมปัจจุบันก็ส่งผลมาถึงอนาคตด้วย ดังเช่นผลจากพฤติกรรมในอดีตชาติที่คุณน้อยเป็นคู่กับคุณประพันธ์ (ปรเมศวร์ในชาติปัจจุบัน) ซึ่งเป็นคนรักของคุณนฤนาฏ (กัญจรี) ผู้เป็นพี่สาวของคุณน้อย ส่งผลมาถึงปัจจุบันที่ทำให้พิมพ์ลดา (คุณน้อยในอดีตชาติ) ถูกสาปมีนอกรีตและได้รับความทุกข์ตรมในชีวิต ดังความในตอนหนึ่งที่พิมพ์ลดาได้เห็นเหตุการณ์หลังจากที่คุณน้อย (ตัวเธอในอดีตชาติ) ฆ่าคุณนฤนาฏแล้ว คุณประพันธ์คนรักของคุณนฤนาฏเสียใจมาก และได้ต่อว่าเธอ เธอจึงตระหนักได้ว่าความทุกข์ใจที่ตนได้รับในชาติปัจจุบันนั้นก็ยังมีผลมาจากสิ่งที่ได้กระทำในอดีต ความว่า

...แก นิ่งฆาตกร แกฆ่าพี่สาวของแกได้อย่างไร แกมันไม่มีหัวใจ แกฆ่าคนที่ฉันรัก แกคิดหรือว่าทำแบบนี้แล้วฉันจะหันไปรับแกเป็นเมีย... เสียงขุ่นแค้นสะอึกก่อนจะหลุดตัวลงกับพื้น " คุณนฤนาฏ ไร่ คุณนฤนาฏของผม " ร่างหนาโอบกอดร่างไร้วิญญาณของคุณนฤนาฏด้วยความอาลัยรักอย่างแท้จริง

...

คุณประพันธ์หันไปมองคุณน้อยด้วยแววตาที่เต็มไปด้วยความรังเกียจและความแค้น

พิมพ์ลดาผะด้วยเคยเห็นแววตานี้จากปรเมศวร์มาก่อนแล้ว ช่วงเป็นแววตาที่เหมือนกันราวกับเป็นคนคนเดียวกัน ถึงตอนนี้หญิงสาวรู้แจ้งแล้วว่าเหตุใดหล่อนถึงต้องเจอกับเหตุการณ์ที่สร้างความเจ็บช้ำทั้งกายและใจ ต้นเหตุไม่ได้มาจากปรเมศวร์และกัญจรี แต่เพราะตัวหล่อนเอง หล่อนเป็นคนทำให้สิ่งเหล่านั้นเกิดขึ้นมาเอง ตัวหล่อนในชาตินี้เลือกเดินทางที่ผิด ทำลายชีวิตผู้อื่น มีจิตใจมืดมัวด้วยความริษยาและแรงอาฆาต

(รวมแพง, 2550, หน้า 73)

หากทว่าเมื่อพิมพ์ลดาสามารถย้อนเวลาเข้าไปอยู่ในอดีตได้ อดีตที่ดำเนินอยู่นั้นก็กลายเป็นปัจจุบัน และในเมื่อปัจจุบันเธอเลือกที่จะไม่ยุ่งเกี่ยวและจมปลักอยู่กับคุณประพันธ์ ผลจากพฤติกรรมจึงทำให้เธอได้พบรักใหม่คือหม่อมหลวงภิชาภัทร ซึ่งส่งผลถึงอนาคตเมื่อเธอได้

กลับมาเป็นพินพีลดาอีกครั้ง คือทำให้ชะตาชีวิตครั้งใหม่ของเธอได้พบรักกับภีมภัทร (หม่อมหลวงภิกษาภทรในอดีตชาติ) และมีชีวิตที่มีความสุข ดังเช่นความในตอนพินพีลดาถูกล่าวเอาไว้ในงานแต่งงานของเธอกับภีมภัทรว่า

...พินเชื่อว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์อะไรบางอย่างขีดเส้นทางให้เราทั้งหลายเลือกเดินไปพร้อมกับทางเลือกให้กับทุกคนว่าจะทำหรือไม่ทำในสิ่งที่ท่านหยิบยื่นให้และพินก็ได้เลือกแล้ว เลือกที่จะรักคุณภีมภัทร เลือกที่จะมอบหัวใจรักทั้งหมดให้กับผู้ชายคนนี้

(รวมแพง, 2550, หน้า 243)

4. โลกทัศน์เกี่ยวกับเรื่องกรรม

โลกทัศน์เกี่ยวกับกรรมนั้นได้ปรากฏ 3 ลักษณะ คือกรรมที่เกิดจากกุศลกรรม กรรมที่เกิดจากอกุศลกรรม และการอโหสิกรรม รายละเอียดดังนี้

4.1 กรรมที่เกิดจากกุศลกรรม

กรรมที่เกิดจากกุศลกรรม คือกรรมที่ดีที่มีผลให้ผู้กระทำความกรรมนั้นได้รับผลที่ดีตอบแทน ดังจะเห็นได้จากในตอนพินพีลดาเงินช่วยให้พินพีลดามีโอกาสกลับมาแก้ไขความผิดพลาดของตนในอดีตชาติ เหตุเพราะแรงแห่งบุญที่เธอได้กระทำไว้หลายภพหลายชาติ ประกอบกับกรรมดีที่เธอเคยมีร่วมกับหลวงตาเงิน ดังในเนื้อความต่อไปนี้

...หากแต่ในบรรดาทุกผู้ มีเพียงเจ้าเท่านั้นพินพีลดา ที่มีจิตรู้และจิตแห่งบุญเพียงพอที่จะทำให้ลูกไซแห่งกรรมตัดขาดออกจากกันได้ แรงบุญกุศลที่เจ้าได้ทำหลายภพหลายชาติบวกกับสิ่งที่เจ้าได้รับในชาติที่เป็นพินพีลดานั้น ทำให้เกิดไซแห่งบุญถักทอเราเองก็เคยอยู่ในไซกรรมเดียวกัน หากแต่ได้ตัดไซกรรมนั้นแล้ว และยังสามารถเป็นหนึ่งในไซบุญอันยิ่งใหญ่ในชาติที่เจ้าเป็นคุณน้อย...บัดนี้เราจึงตอบแทนผลบุญของเจ้าที่ได้กระทำต่อเราอย่างบริสุทธิ์ใจมาทุกภพทุกชาติ และเพื่อที่เราจะได้บรรลุธรรมสูงกว่านี้ ความผูกพันระหว่างเราจะสิ้นสุดลง

(รวมแพง, 2550, หน้า 77-78)

เนื้อความในตอนนี้สะท้อนให้เห็นว่า กรรมดีจะเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนผู้กระทำให้ได้รับผลดีตอบแทน ดังเช่นพินพีลดาที่ถึงแม้เธอจะมีกรรมชั่วติดตามจากในชาติที่เป็นคุณน้อยซึ่งเธอได้วางยาฆ่าคุณนฤนาฎผู้เป็นพี่สาว หากทว่าเมื่อมาเกิดใหม่ในชาติของพินพีลดาเธอก็ได้

ชดใช้กรรมนั้นจนหมดสิ้น ดังนั้นผลแห่งกรรมเลวจึงหมดไป คงเหลือไว้แต่ผลแห่งกรรมดีที่ตามติดมาหลายภพหลายชาติแล้วยังไม่ได้แสดงผล

นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่ากุศลกรรมในอดีตชาติที่พิมพ์ลดดาได้กระทำไว้กับพระภิกษุเจนนั่นก็เป็นปวงกุศลกรรมอย่างหนึ่งที่ไม่สามารถทำให้พระภิกษุเจนนหลุดพ้นจากสังสารวัฏและไม่สามารถบรรลุปารมีธรรมขั้นสูงต่อไปได้ ดังนั้นพระภิกษุเจนนจึงต้องมาชดใช้หนี้กรรมให้กับพิมพ์ลดดาเพื่อให้กรรมหมดสิ้น ด้วยการใช้อำนาจที่ตนมีส่งพิมพ์ลดดาย้อนกลับไปในอดีตทำให้เธอมีโอกาสดำเนินชีวิตในสิ่งผิดพลาด และจากการช่วยเหลือในครั้งนี้ก็จะทำให้กรรมของทั้งสองที่มีร่วมกันมานั้นเป็นอิสระต่อกันในที่สุด และกุศลกรรมก็ทำให้เธอได้เริ่มต้นชีวิตใหม่อย่างมีความสุข ตามผลแห่งกรรมดีที่ได้กระทำ

4.2 กรรมที่เกิดจากอกุศลกรรม

กรรมที่เกิดจากอกุศลกรรม คือผลแห่งกรรมชั่ว ซึ่งปรากฏให้เห็นจากผลแห่งกรรมของคุณน้อยในอดีตชาติ ทำให้ชาติปัจจุบันที่เกิดเป็นพิมพ์ลดดานั้นเธอต้องมีชีวิตที่ทุกข์ทรมานดังความตอนหนึ่งซึ่งพระภิกษุเจนนกล่าวกับวิญญูณของพิมพ์ลดดา และสอนให้เธอได้รู้ว่าสิ่งที่เธอเป็นอยู่ในชาติปัจจุบันนี้คือผลจากกรรมในอดีตชาติที่เธอแย่งคนรักของพี่สาวและวางยาฆ่าพี่สาว ด้วยอารมณ์โกรธจนลืมหิว ดังความว่า

...แสงสีทองสว่างวูบจนตาพร่า และค่อยๆ อ่อนแสง ปรากฏเป็นพระภิกษุชราที่หล่อหน้าตาดีคือหลวงตาเงิน พิมพ์ลดดาเปลี่ยนกิริยาเป็นพับเพียบ ก้มลงกราบสามครั้ง พร้อมกับพนมมือ

“พิมพ์ลดดา...คุณน้อย ทราบแล้วหรือไม่ว่าทำไมถึงได้มีชีวิตปัจจุบันชาติที่ต้องทนเจ็บทรมานปวดเช่นนั้น”

“เจ้าคะ พิมพ์ทรานแล้วเจ้าคะ แล้วต่อไปพิมพ์ต้องไปไหนต่อเจ้าคะหลวงตา”

หยาดน้ำตาค่อยๆ หยาดหยดลงที่ละน้อย บาปกรรมที่เกิดจากการฆ่าผู้อื่นคงจะนำพาหล่อนไปในทางที่ไม่ดีไปกว่าสิ่งที่หล่อนเคยได้เผชิญมาแน่นอน จะโทษใครได้เล่า นอกจากตัวเอง กับปรเมศวร์หรือคุณประพันธ์หล่อนก็ได้โอสถกรรมให้แล้ว

(รวมแพง, 2550, หน้า 76-77)

เนื้อความดังกล่าวสะท้อนโลกทัศน์เรื่องกรรมที่ว่า ความเป็นไปต่างๆ บนโลกใบนี้ล้วนถือกำเนิดจากกรรมบันดาล กรรมคือสิ่งที่กำหนดชะตาชีวิตดีร้ายของมนุษย์ ดังเช่นกรรมของพิมพ์ลดดาที่กำหนดให้เธอต้องมีชีวิตที่เจ็บปวดและทุกข์ทรมานใจจากปรเมศวร์สามีของตน

เหตุเพราะเธอเองก็ทำให้เขาทุกข์ทรมานใจจากการสูญเสียคนรักในชาติก่อน และการที่กัญจรีต้องมาเป็นผู้รักของสามีเธอ เพราะพิมพ์ลดาในอดีตเองก็เคยเป็นผู้รักกับคู่หมั้นของกัญจรีในชาติก่อนเช่นกัน กรรมที่ก่อขึ้นนี้คือการผูกเวรรั้งให้ต้องมาพบเจอและตามจองล้างจองผลาญกันไปหลายภพหลายชาติ เป็นปวงที่ร้อยรัดทุกคนเอาไว้อย่างหนาแน่น ยากจะทำลาย

4.3 การอโหสิกรรม

นวนิยายเรื่อง **พรายพรหม** สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับกรรมในด้านของการอโหสิกรรมว่า การอโหสิกรรม คือการละจากความอาฆาตพยาบาท จะทำให้มนุษย์สามารถตัดตนเองจากปวงกรรมที่ร้อยรัดเอาไว้กับเจ้ากรรมนายเวรได้ ดังความในตอนที่พระภิกษุเงินกล่าวกับพิมพ์ลดาที่ตายจากร่างคุณน้อย หลังจากที่เธอได้กลับไปแก้ไขกุศลกรรมในอดีตจนทำให้ทุกฝ่ายได้อโหสิซึ่งกันและกัน ความว่า

...เจ้าทำสำเร็จ เจ้าสามารถเอาชนะความแค้น ความอาฆาต และยังให้อภัย ในบรรดาทานทั้งหมดที่ได้ผลบุญหนุนนำ มีเพียงทานแห่งการให้อภัยเท่านั้นที่จะสามารถตัดไซ้แห่งกรรมของเจ้าได้ และเจ้าก็ทำได้อย่างถูกต้องและบริบูรณ์แล้ว นับแต่นี้ทุกสิ่งที่คุณจะทำในอนาคตคือการเริ่มใหม่ ซึ่งก็สุดแท้แต่เจ้าจะขีดเขียนชีวิตตัวเองว่าจะต่อไซ้แห่งกรรม หรือจะसानไซ้แห่งบุญ

(รวมแพง, 2550, หน้า 192)

ในตอนนี้แสดงให้เห็นโลกทัศน์ที่ว่า มนุษย์สามารถตัดปวงกรรมที่เคยมีร่วมกับเจ้ากรรมนายเวรได้ด้วยการให้อภัย หรือเรียกว่าการอโหสิกรรม ซึ่งการให้อโหสิกรรมถือเป็นการให้ทานอันใหญ่หลวงที่จะทำให้ตัดไซ้แห่งกรรมที่พันผูกเราเอาไว้กับเจ้ากรรมนายเวรให้หลุดพ้นได้ เพราะเมื่ออโหสิกรรมต่อกัน ความแค้นและความพยาบาทก็จะมีไม่ เวรก็จะไม่ก่อเกิดขึ้นมา ดังเช่นพิมพ์ลดาเมื่อย้อนกลับไปเป็นคุณน้อยในอดีตชาติเธอได้ช่วยชีวิตคุณนฤนาฏ (กัญจรีในชาติปัจจุบัน) ผู้ที่เธอเคยเกลียดชังให้รอดชีวิตจากการจมน้ำ จนเธอเองต้องตาย แต่ก่อนตาย เธอได้อโหสิกรรมแก่เจ้ากรรมนายเวรทุกคน และได้รับการอโหสิกรรมจากอีกฝ่ายด้วยเช่นกัน ผลแห่งกรรมที่กระทำนี้จึงทำให้เธอตัดตัวเองหลุดออกจากปวงกรรมได้สำเร็จ ชะตาชีวิตของเธอหลังจากนี้จึงเป็นอิสระจากเจ้ากรรมนายเวรทั้งปวง

5. โลกทัศน์เรื่องการเวียนว่ายตายเกิด

นวนิยายเรื่อง **พรายพรหม** สะท้อนให้เห็นโลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิดในสังสารวัฏ คือทุกชีวิตนั้นอยู่ในวงวนแห่งการเวียนว่ายตายเกิด การที่คนเราเกิดมาพบเจอกัน มี

ความรักและความเกลียดชังร่วมกันก็ล้วนด้วยผลแห่งกรรมทั้งสิ้น ดังจะเห็นได้จากคำกล่าวของหลวงตาเงินในตอนที่ยกนิพนธ์มาให้รู้ว่า ทั้งนิพนธ์ดา ปรเมศวร์ (คุณประพันธ์ในอดีต) และกัญจรี (คุณนฤนาฏในอดีต) นั้นมีการเวียนว่ายตายเกิดมาหลายภพหลายชาติ และผลัดกันเป็นเจ้าของกรรมนานเวรกันอยู่เรื่อยมา อีกทั้งยังมีคุณประคอง แม่ของคุณนฤนาฏที่โกรธแค้นเพราะคุณน้อยฆ่าลูกสาวก็ต้องเวียนว่ายตายเกิดมาเป็นเจ้ากรรมนายเวรของคุณน้อย (หรือนิพนธ์ดา) ด้วยเช่นกัน เวรจากอดีตชาติที่ก่อร่วมกับคนเหล่านี้ทำให้ชีวิตของนิพนธ์ดาไม่มีความสุข เพราะต้องเวียนว่ายตายเกิดมาชดใช้กรรมให้แก่กัน ดังความว่า

...คุณประคอง คุณประพันธ์ คุณนฤนาฏ และเจ้า...นิพนธ์ดา ก็ภพที่ชาติแล้วที่ ต้องมาสลับกันทำลายล้างซึ่งกันและกัน ในชาติที่เป็นนิพนธ์ดา เจ้าเจอเพียงคุณประพันธ์ กับคุณนฤนาฏ ยังมีได้เจอคุณประคองเลยด้วยซ้ำ ยังบอบช้ำถึงเพียงนี้ ยังตามล้างผลาญกันมาทุกภพทุกชาติ ตามแรงอาฆาตซึ่งต่างกระทำต่อกันและกัน ติดตามกันเป็นลูกโซ่ ยากที่จะทำลาย

(รวมแพง, 2550, หน้า 77-78)

ความในตอนดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า กรรมเป็นสิ่งที่ยึดทุกชีวิตให้อยู่ในบ่วงสังสารวัฏ คือการเวียนว่ายตายเกิด เพื่อให้กรรมได้ทำหน้าที่สะท้อนผลลัพท์แห่งการกระทำนั้นได้อย่างเที่ยงตรง โดยแสดงให้เห็นว่าทั้งนิพนธ์ดา คุณประพันธ์ คุณนฤนาฏ หรือแม้แต่คุณประคอง ซึ่งเป็นมารดาของคุณนฤนาฏ เมื่อก่อเวรต่อกันขึ้นมาแล้ว กรรมจะนำพาทุกคนให้มาเกี่ยวข้องกัน และล้างผลาญกันวนเวียนไปเช่นนี้ทุกภพทุกชาติ เพราะกรรมจะทำหน้าที่ของมันอย่างยุติธรรม หากฝ่ายหนึ่งก่ออีกฝ่ายก็ต้องรับ และผลัดกันชดใช้เช่นนี้ไม่มีวันหมดสิ้น

6. โลกทัศน์เกี่ยวกับลักษณะของผู้มีบารมีจากการปฏิบัติธรรม

นวนิยายเรื่อง พรายพรหม นั้นผู้แต่งได้แสดงทัศนะว่า ผู้ทรงศีลที่เจริญภาวนาอยู่เป็นนิจันนั้นคือผู้มีอำนาจวิเศษ มีฤทธานุภาพแรงกล้าที่สามารถช่วยผู้อื่นให้พ้นเคราะห์กรรมได้ และสามารถเดินทางข้ามกาลเวลาได้ด้วย ดังจะเห็นได้จากพระภิกษุเงินที่ใช้อำนาจของตนส่งนิพนธ์ดาให้ย้อนอดีตมาแก้ไขความผิดพลาดของตน นอกจากนี้ผู้แต่งยังมีทัศนะว่า ผู้ทรงศีลที่มีฤทธานุภาพแรงกล้านั้น จะมีรัศมีสีทองเรืองรองเปล่งออกมาจากร่างกาย ดังความในตอนหนึ่งที่กล่าวถึงการปรากฏร่างของพระภิกษุเงิน ความว่า

...แสงสีทองสว่างวูบจนตาพร่า และค่อยๆ อ่อนแสง ปรากฏเป็นพระภิกษุชรา ที่
หลอนรู้วาคือหลวงตาเงิน

(รวมแพง, 2550, หน้า 76)

จะเห็นได้ว่าก่อนที่พระภิกษุเงินจะปรากฏตัวนั้น ได้เกิดแสงสีทองสว่างจ้าขึ้นมาก่อน
จากนั้นแสงสีทองก็ค่อยๆ อ่อนแสงลง และร่างของพระภิกษุเงินก็แจ่มชัดขึ้น

นวนิยายเรื่อง พรายพรหม ปรากฏโลกทัศน์ทั้งหมด 6 โลกทัศน์ ได้แก่ โลกทัศน์
เกี่ยวกับวิญญาณ โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝัน โลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลา โลกทัศน์เกี่ยวกับกรรม
โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด และโลกทัศน์เกี่ยวกับลักษณะของผู้มีบารมีจากการปฏิบัติ
ธรรม โลกทัศน์ต่างๆ เหล่านี้ได้สอดแทรกในนวนิยายและมีส่วนกำหนดการดำเนินเรื่อง กล่าวคือ
ในด้านโลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลา ซึ่งผู้แต่งมีโลกทัศน์ว่ามิติเวลาอดีต ปัจจุบัน และอนาคต
นั้นต่างก็มีอยู่และดำเนินไปพร้อมกันในลักษณะเป็นคู่ขนาน หากทว่ามีความเกี่ยวเนื่องกัน
โดยที่การกระทำจากมิติเวลาหนึ่งจะส่งผลไปถึงอีกมิติเวลาหนึ่ง กล่าวคือ ถ้าในมิติอดีตทำสิ่งที่ไม่ดี
เอาไว้ ในมิติปัจจุบันก็จะต้องได้รับผลจากการกระทำนั้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อีกทั้งยังเชื่อว่า
มนุษย์สามารถเดินทางข้ามผ่านห้วงมิติเวลาได้ และสามารถหมุนย้อนเวลาในแต่ละมิติเวลานั้น
ได้ด้วย โดยอาศัยอำนาจพิเศษบางอย่าง ดังนั้นจึงดำเนินเรื่องแบบย้อนไปมา ซึ่งมีทั้งการย้อน
ที่เป็นลักษณะของการย้อนมิติเวลา คือย้อนจากมิติปัจจุบันให้ถอยกลับไปเริ่มใหม่ในอดีต
โดยชี้ให้เห็นจากความทุกข์ทรมานทั้งกายและใจของตัวละครในมิติเวลาปัจจุบัน อันเป็นผลเกี่ยว
เนื่องมาจากการกระทำที่เลวร้ายของเธอในอดีตชาติแต่เมื่อผู้แต่งแสดงโลกทัศน์ว่ามนุษย์สามารถ
ข้ามมิติเวลาเพื่อไปแก้ไขความผิดพลาดในอดีตของตนได้ ก็กำหนดให้เหตุการณ์ย้อนช่วงเวลาไปยัง
จุดตั้งต้นของเพื่อแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจนเรื่องราวคลี่คลาย ส่งผลให้เรื่องราวที่เกิดขึ้น
ในปัจจุบันเปลี่ยนไป ชีวิตของตัวละครในตอนท้ายจึงได้พบกับความสุข

นอกจากนี้โลกทัศน์เรื่องกรรมและการเวียนว่ายตายเกิดก็เป็นตัวกำหนดความขัดแย้ง
ในโครงเรื่องด้วยเช่นกัน โดยจะเห็นได้จากความขัดแย้งของตัวละครในอดีตที่ส่งผลถึงภพปัจจุบัน
ผู้แต่งจึงแสดงทัศนะว่าแรงแห่งกรรมของทั้งสามคนนั้นจะบันดาลให้ต้องมาเกี่ยวเนื่องกันอีกครั้ง
ในปัจจุบัน เพื่อชดใช้กรรมแก่กัน

โลกทัศน์เรื่องกรรมนี้ได้ถูกกำหนดเอาไว้เป็นแก่นของเรื่อง โดยผู้แต่งได้นำเสนอทัศนะว่า
กรรมทั้งดีและเลวจะติดตามและสนองผู้กระทำไปทุกภพทุกชาติโดยไม่วันลบล้างได้ แม้จะ
ประกอบกรรมดีไว้มากเท่าใด หากประกอบกรรมชั่วไว้ก็ย่อมได้รับต้องผลกรรมโดยหลีกเลี่ยงมิได้
เพียงแต่กรรมดีที่ได้สร้างไว้ก่อนอาจจะมีส่วนช่วยเหลือได้บ้างในยามที่ตกทุกข์จากกรรมชั่ว

นอกจากโลกทัศน์เรื่องของกรรมและการเวียนว่ายตายเกิดแล้ว ผู้แต่งยังได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับผู้ทรงศีลว่า ผู้ที่ถือศีลภาวนาอยู่เป็นนิจนั้น เมื่อถึงระดับหนึ่งที่สั่งสมบารมีได้มากพอ จะสามารถเดินทางข้ามกาลเวลาได้ และร่างก็จะมีอัศจรรย์รังสีเปล่งประกายเรืองรองออกมา

จะเห็นได้ว่าโลกทัศน์ต่างๆ ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง พรายพรหม เป็นสิ่งที่ทำให้เนื้อหาและตัวละครแสดงลักษณะเหนือธรรมชาติออกมา ประกอบกับตัวละครเอกที่ดำเนินเรื่องนั้นก็เป็นตัวละครที่มีมิติคล้ายกับมนุษย์จริง คือมีทั้งด้านที่ดีและด้านที่ไม่ดี แต่เมื่อรู้ตัวว่าทำสิ่งใดผิดก็รู้จักแก้ไขปรับปรุงความผิดพลาดนั้น สิ่งต่างๆ เหล่านี้จึงส่งผลให้นวนิยายมีความตื่นเต้นและน่าสนใจ

โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติเรื่อง ป่วนรักสลักร่าง เนื้อเรื่องย่อ

ภาสกรและนิลกานต์บังเอิญอยู่ใกล้กับรูปปั้นธรรมจักรหินทราย ซึ่งตั้งอยู่กลางห้องห้องหนึ่งในพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ในวันที่เกิดสุริยคราส ทำให้ทั้งสองสลับริษัฏญานกัน และต้องใช้ชีวิตเป็นอีกฝ่ายหนึ่ง ทั้งสองคนจึงต้องร่วมมือกันหาวิธีกลับคืนร่างเดิม และได้ค้นพบว่าหากต้องการคืนร่างเดิมต้องทำในวันที่เกิดสุริยคราสหรือจันทรคราส และต้องไปยืนบริเวณสถานที่เดิมเหมือนก่อนที่จะสลักร่างกัน ในที่สุดทั้งสองคนก็สามารถกลับคืนร่างเดิมได้

วิเคราะห์โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติเรื่อง ป่วนรักสลักร่าง

นวนิยายเรื่อง ป่วนรักสลักร่าง พบโลกทัศน์ 3 โลกทัศน์ คือ โลกทัศน์เกี่ยวกับโชคชะตา โลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และโลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. โลกทัศน์เกี่ยวกับโชคชะตา

โชคชะตา หมายถึง “ความเป็นไปของชีวิต” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554, หน้า 392) โลกทัศน์เกี่ยวกับโชคชะตา คือ ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับความเป็นไปของมนุษย์ทั้งดีและร้ายตามแต่อำนาจเหนือธรรมชาติจะชักนำบันดาลให้เกิด

นวนิยายเรื่อง ป่วนรักสลักร่าง สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับโชคชะตาอันเป็นผลมาจากการเกิดสุริยคราสและจันทรคราส ซึ่งเป็นโชคชะตาในทางร้าย กล่าวคือ คนไทยเชื่อว่าสุริยคราสและจันทรคราสนั้นเกิดจากราหูเคลื่อนมาอมพระอาทิตย์หรือพระจันทร์เอาไว้ (สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคกลาง เล่มที่ 3, 2542, หน้า 1427) ตามความเชื่อของฮินดูนั้นกล่าวว่า ราหู “เป็นอสูรที่ให้โทษ มีความร้ายแรง” (พลุลวง, 2530, หน้า 189) ดังนั้นเมื่อเกิดสุริยคราสหรือจันทรคราสขึ้น คนไทยจึงมักเชื่อว่าจะมีเหตุร้ายเกิดขึ้น ผู้แต่งได้นำโลกทัศน์ดังกล่าวมาเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดโชคชะตาเลวร้ายกับตัวละคร คือ ทำให้ภาสกรและนิลกานต์ที่บังเอิญมาอยู่ใกล้กันในช่วงที่

เกิดสุริยุปราคาขึ้นสลับวิญญานกัน เนื่องจากได้รับผลกระทบจากอำนาจของโชคนางในทางร้ายนี้ ดังความในตอนทีภาสกรและนิลกานต์ช่วยกันหาสาเหตุที่ทำให้พวกเขาสลับวิญญานกัน และพบว่าในช่วงที่เกิดเหตุการณ์ขึ้นนั้นได้เกิดสุริยุปราคาพอดี ความว่า

...“สุริยุปราคาเกิดขึ้นตอนเที่ยงเจ็ดนาทึ” เสียงใสๆ ของภาสกรอ่านข้อความในข้างซ้าๆ ก่อนจะทรุดตัวลงนั่งพลงครุ่นคิด

“ใช่เวลาเดียวกับที่พวกเราเปลี่ยนร่างกันหรือเปล่า” นิลกานต์ในร่างสูงใหญ่นั่งทรุดตัวลงซ้าๆ บ้าง

“ผมว่าน่าจะใช่...”

...

“ถ้าการที่เราสลับร่างกันสัมพันธ์กับสุริยุปราคาจริง เวลาที่เกิดสุริยุปราคาอีกครั้งคงเป็นเวลาที่เราสามารถกลับคืนร่างเดิมได้”

(รวมแพง, 2552ก, หน้า 55)

คนไทยมีความเชื่อเกี่ยวกับการเกิดคราสว่า เกิดจากราหูเคลื่อนมาอมดวงอาทิตย์กับดวงจันทร์เอาไว้ ซึ่งในทางโหราศาสตร์นั้นถือว่าร่าหูเป็นดาวพระเคราะห์ที่มีกำลังฤทธิแรง (ชิต โภชากร, 2514, หน้า 177) หากร่าหูมาต้องลัคนาเรือนชะตาใดมักจะให้ผลแก่ผู้นั้นในทางร้าย เช่น อาจจะทำให้เสียทรัพย์ ทะเลาะวิวาทกับเพื่อนฝูง ญาติมิตร ลุ่มหลงมัวเมาในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือ อาจจะทำให้เกิดอุบัติเหตุ เป็นต้น (ชิต โภชากร, 2514, หน้า 110) ดังนั้นเมื่อเกิดคราสขึ้นจึงเชื่อว่าจะทำให้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรง หรือเหตุการณ์ผิดปกติขึ้น ซึ่งในกรณีของภาสกรและนิลกานต์นั้น เป็นไปได้ว่าดวงชะตาของทั้งคู่อาจตกอยู่ในคราวเคราะห์เป็นพื้นอยู่แล้ว เมื่ออิทธิพลจากอำนาจของร่าหูเข้ามาครอบงำ จึงทำให้ทั้งสองคนต้องประสบกับเคราะห์หนัก ซึ่งในที่นี้ก็คือต้องสลับวิญญานกัน

2. โลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ด้านพลังอำนาจของสิ่งศักดิ์สิทธิ์

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ คือสิ่งหรือภาวะที่เชื่อว่ามีอำนาจเหนือธรรมชาติ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554, หน้า 1231) ส่วนโลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คือความคิดความเชื่อเกี่ยวกับพลังอำนาจลึกลับที่แฝงอยู่ในบางสิ่ง ซึ่งเชื่อว่าจะสามารถบันดาลให้ชีวิตมนุษย์เป็นไปในทางที่ไม่คาดฝัน

นวนิยายเรื่อง ป่วนรักสลับร่าง ได้นำโลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ด้านพลังอำนาจของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งในที่นี้คือธรรมจักรินทราลัยที่มีความเก่าแก่และศักดิ์สิทธิ์มาเป็นสาเหตุที่ทำให้ภาสกรและนิลกานต์สลับวิญญานกัน ดังความในตอนทีภาสกรและนิลกานต์หาข้อมูลเกี่ยวกับธรรมจักรที่พบในพิพิธภัณฑ์ และพบว่า “ธรรมจักรินทราลัยอันนี้เป็นธรรมจักรเก่าแก่ สร้างมาตั้งแต่

สมัยศตวรรษที่ 16" (รวมแพง, 2552ก, หน้า 54) และมีความเกี่ยวข้องกับตำนานเมืองกุสินารา กล่าวคือเป็นธรรมจักรที่สร้างขึ้นสำหรับใช้ในพิธีกรรมปลุกเสกเพื่อให้ษัตริย์แห่งเมืองกุสินารากับ บุตรสาวแห่งเทพยกาภรณ์สลบวิญญูณกัน และทำให้พระจักรพรรดิสามารถหาหลักฐานจับกุม กบฏได้ ดังความว่า

..."สมัยนั้นต้องมีอะไรสักอย่างทำให้ต้องสร้างสิ่งนี้ขึ้นมา รอดี๋ยวนะ" ภาสกร ลูกขึ้นไปทีโตะหนังสืออีกครั้ง ประวัติศาสตร์ของเมืองสุทศนเทพหรือเมืองกุสินาราอยู่ในมือ...

"นี่ไงคุณ ไบลานเงินกล่าวถึงตำนานเมืองว่า พระจักรพรรดิของเมืองกุสินารา ทรงทราบถึงความอันตรายดั่งกระเดื่องของขุนคล้าว แต่ไม่มีหลักฐานอันใด จึงจัดพิธีจักร รัตนโลกาขึ้นด้วยการปลุกเสกสิ่งวิเศษ โดยมีสาวรุ่นผู้บริสุทธิ์ผู้เป็นบุตรสาวแห่งเท พยกาภรณ์ ผู้เปี่ยมเวท ร่วมพิธีด้วย เมื่อกลับออกมาจากโบสถ์พระจักรพรรดิก็เปลี่ยนแปลง ไป คล้ายผู้หยั่งรู้ฟ้าดิน แลส่งนางผู้บริสุทธิ์นั้นไปยังเรือนของขุนคล้าว ไม่นานก็ได้ หลักฐานจัดการพวกกบฏ ภายหลังจึงจัดพิธีจักรรัตนโลกาขึ้นอีกคราว ครั้นกลับออกมา จากโบสถ์จึงแต่งตั้งให้นางผู้ร่วมพิธีเป็นท้าวสโรบล ถ้อยศเสมอด้วยนางสนมเอก"

"คุณคิดอย่างไรฉันคิดหรือเปล่า"

"ถ้าคุณคิดว่าพระจักรพรรดิกับสาวบริสุทธิ์จอมเวทคนนั้นสลบร่างกัน เพื่อไป สืบหาหลักฐานที่บ้านขุนคล้าว ผมก็คิดเหมือนคุณ"

"...ฉันกับคุณไม่รู้ว่าโศคติหรือโศคร้ายที่ไปยืนตรงนั้น ฉันคิดว่าพระธรรมจักรที่ อยู่ในพิพิธภัณฑน์น่าจะเป็นของวิเศษอย่างทีในหนังสือนั่นบอก"

(รวมแพง, 2552ก, หน้า 71)

สิ่งที่แสดงให้เห็นว่าธรรมจักรที่ภาสกรและนิลกานต์พบในพิพิธภัณฑน์เป็นธรรมจักรที่มี คุณสมบัติพิเศษกว่าธรรมจักรอื่นก็คือรูปสลักที่ปรากฏไม่ใช่รูปพระอาทิตย์หรือพระจันทร์เพียงอย่าง ใดอย่างหนึ่งเหมือนเช่นธรรมจักรอื่นทั่วไป แต่กลับสลักรูปของพระอาทิตย์และพระจันทร์ไว้ด้วยกัน แสดงให้เห็นว่าธรรมจักรดังกล่าวนั้นถูกสร้างขึ้นให้มีลักษณะพิเศษสำหรับประกอบพิธีกรรม ดังความว่า

...บนหินทรายก็มีรูปสลักดวงอาทิตย์ไว้ตั้งหลายดวงไม่ใช่หรือ
 "มีดวงจันทร์ด้วยนะคุณ เพราะวงกลมบางวงก็ไม่มีซี่ๆ ออกมา บางรูปก็เป็นเสี้ยว
 ด้วยมั้ง แต่พวกเรานี้กว่ามันเลือนหายไปตามกาลเวลา"

(รวมแพง, 2552ก, หน้า 55)

การสลักรูปพระอาทิตย์และพระจันทร์บนธรรมจักรนั้น เป็นสัญลักษณ์แทนเพศชาย
 และเพศหญิง ดังความตอนหนึ่งที่กล่าวถึงพิธีกรรมนี้ว่า "สุริยเทพ จันทราเทพ คือชายและหญิง"
 (รวมแพง, 2552ก, หน้า 70) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าธรรมจักรดังกล่าวจึงถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือ
 ทำให้ชายและหญิงสลับัญญัติญาณกัน และเมื่ออำนาจพิเศษที่อยู่ภายในธรรมจักรแสดงฤทธิ์ขึ้นมาอีก
 ครั้ง จึงมีผลทำให้ภาสกรและนิลกานต์ที่ยืนอยู่คนละฝั่งของธรรมจักรนั้นสลับัญญัติญาณกัน

ด้วยคุณสมบัติอันพิเศษของธรรมจักรที่รวมพลังแห่งสุริยาทิตย์และจันทรา ภาพ
 สัญลักษณ์ของพระอาทิตย์และพระจันทร์สะท้อนว่า ผู้แต่งต้องการแสดงนัยของพลังอำนาจแห่ง
 สุริยาทิตย์และจันทราที่หลอมรวมพลังกันทำให้มีพลังานุภาพอันแรงกล้า และพลังานุภาพนั้นยิ่งแรง
 มากขึ้นในวันที่เกิดคราส ซึ่งโดยปกติการเกิดคราสนั้น ราชูจะอมพระอาทิตย์หรือพระจันทร์อย่างใด
 อย่างหนึ่ง แต่ธรรมจักรที่ภาสกรและนิลกานต์พบนี้เป็นสัญลักษณ์ที่แทนทั้งพระอาทิตย์และ
 พระจันทร์ในขึ้นเดียวกัน คือหลอมรวมเป็นหนึ่งเดียวกัน ดังนั้นเมื่อเกิดคราสขึ้นจึงเปรียบเสมือนราชู
 อมทั้งพระอาทิตย์และพระจันทร์ในคราวเดียวกัน ทำให้อำนาจของพลังนั้นมากขึ้นทวีคูณ ซึ่งบุคคล
 ที่อยู่ในวิถีสถิตของพลังนั้นก็จะได้รับผลกระทบไปด้วย

อีกกระแสหนึ่งที่สอดคล้องกับความคิดเรื่องคราสที่เกี่ยวกับการหลอมรวมกันระหว่าง
 ชายหญิงคือ ตำนานเรื่องคราสของไทยกล่าวถึงพี่น้องที่พลัดพรากกัน คนที่เป็นผู้ชายชื่อทิด ส่วนคน
 น้องเป็นผู้หญิงชื่อจัน เมื่อมีโอกาสมาพบกัน ทั้งสองพี่น้องก็จะกอดรัดกันด้วยความคิดถึง ทำให้เงา
 ของทั้งสองบังทับกัน เกิดเป็นคราส (สุภาพร คงศิริรัตน์, 2548, หน้า 51) การกอดรัดนั้น
 เปรียบเสมือนการผสมผสานพลังระหว่างพระอาทิตย์และพระจันทร์หลอมรวมเป็นหนึ่งเดียวกัน พลังที่
 หลอมรวมกันจึงมีพลังานุภาพมากขึ้นอีกเป็นเท่าตัว

ในการนำธรรมจักรมาเป็นสื่อที่ทำให้ภาสกรและนิลกานต์สลับัญญัติญาณกันนี้
 เนื่องจากธรรมจักรเป็นของที่มีความศักดิ์สิทธิ์มากเทียบเท่ากับพระพุทธรูป เพราะในอดีตธรรมจักร
 ถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นสัญลักษณ์แทนพุทธศาสนา ซึ่งเป็นการทำตามคติเก่าก่อนที่จะสร้างพระพุทธรูป
 (สุภัทรวณิช ดิสกุล, 2534, หน้า 7) ดังนั้นจึงเชื่อว่าธรรมจักรมีอำนาจพิเศษบางอย่างแฝงไว้ การนำ
 ข้อมูลเกี่ยวกับตำนานพิธีจักรตนโลกามาเสริมก็เพื่อต้องการย้ำให้เห็นถึงความศักดิ์สิทธิ์และความขลัง

ของธรรมจักร และธรรมจักรดังกล่าวนี้ก็ถูกสร้างขึ้นมาเป็นพิเศษ เพื่อเป็นเครื่องมือที่ทำให้ชายและหญิงสลักร่างกัน ดังจะเห็นได้จากสัญลักษณ์รูปพระอาทิตย์และพระจันทร์อันหมายถึงชายและหญิง เมื่อมีพลังอำนาจจากคราสมากระตุ้นจึงทำให้พลังอำนาจที่แฝงอยู่ในธรรมจักรแสดงฤทธิ์ออกมา ประกอบกับในช่วงเวลานั้น ภาสกรและนิลกานต์ซึ่งเปรียบเสมือนตัวแทนของเพศชายและเพศหญิงได้มาอยู่ ณ สถานที่นั้น ในตำแหน่งที่ตรงกันพอดี ธรรมจักรจึงหมุนเปลี่ยนวิญญาณของทั้งสองให้สลักร่างกัน

3. โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ

วิญญาณ เป็น “ธาตุชนิดหนึ่งซึ่งสิงอยู่ในร่างกายของคนที่ยังมีชีวิต...เป็นธาตุ กายสิทธิ์ ‘ไม่มีตัวตน’” (ปิ่น มุทุกันต์, 2535, หน้า 133)

ตามปกติ มนุษย์จะดำรงชีวิตอยู่ได้นั้น ชันธุ้ห้าทั้งในส่วนของกาย คือรูป และนาม คือใจ ซึ่งนามนั้นได้แก่ เวทนาคือความรู้สึกสุข ทุกข์ หรือเฉยๆ สัญญาคือการจดจำอารมณ์ต่างๆ สังขารคือเครื่องปรุงแต่งความนึกคิด การพูด และการกระทำ และวิญญาณคือความรู้แจ้งอารมณ์อันเนื่องมาจากอายตนะทั้ง 6 จะต้องทำงานประสานสอดคล้องกัน (พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตฺโต, 2546, หน้า 16-24) ดังนั้นหากกล่าวอ้างอิงจากทางพุทธศาสนาแล้ว วิญญาณกับร่างกายจึงไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เพราะต้องทำหน้าที่ที่สัมพันธ์กันอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้

แต่ในเรื่อง ปวณรักสลักร่าง ผู้แต่งมีโลกทัศน์ว่า วิญญาณกับร่างนั้นสามารถสลักร่างเปลี่ยนแปลงกันได้ด้วยอำนาจเหนือธรรมชาติ โดยที่มนุษย์ยังสามารถใช้ชีวิตได้ตามปกติ ซึ่งคำว่า วิญญาณ ในที่นี้หมายถึง ชันธุ้ในด้านของใจ ดังนั้นความหมายของการสลักร่างวิญญาณก็คือการสลักร่างจิตใจกันนั่นเอง

เหตุเพราะการสลักร่างวิญญาณด้วยอำนาจเหนือธรรมชาตินั้นใช้เวลาเพียงเสี้ยววินาที โดยที่จิตของมนุษย์นั้นยังไม่ทันได้รู้สึกตัว ดังนั้นการที่วิญญาณสลักร่างกันภายในชั่วระยะเวลาทันทีจึงยังไม่ทำให้ร่างกายหยุดการทำงาน เพียงแต่วิญญาณออกจากร่างไปชั่วคราว และถูกแทนที่ด้วยวิญญาณใหม่ทันที จึงทำให้การทำงานของร่างกายเป็นไปปกติ แต่การรับรู้ขาดหายไปชั่วคราว ในช่วงที่วิญญาณหลุดออกจากร่าง ดังความในตอนที่ภาสกรและนิลกานต์สลักร่างกันนั้น เกิดแสงสีขาวคือพลังจากธรรมจักรพุ่งปราดเข้าดวงตาของทั้งสอง จากนั้นโลกเหมือนจะเอียงโย้ไปมาจนชวนให้เวียนหัว ซึ่งก็คือความรู้สึกในขณะที่วิญญาณของทั้งสองถูกเหวี่ยงหมุนให้สลักร่างกันนั่นเอง และหลังจากนั้นทั้งคู่ก็หมดสติไป ดังความว่า

...เมื่อเดินไปใกล้ถึงหินสลักรูปธรรมจักรกับกวางหมอบที่ตั้งอยู่กลางห้อง
นิลกานต์ก็ต้องหยุดชะงัก เพราะอีกด้านของธรรมจักรคือชายหนุ่มในชุดสุทสีเข้มคู่อริน
ล่าสุด ที่กำลังมองมาทางเธอ

ทันทีที่สายตากมสองคู่ปะทะกันผ่านช่องธรรมจักรแกะสลัก แสงสีขาวยาวบาดตา
พุ่งปราดเข้าดวงตาของทั้งสองคนจนต้องหลับตาลงโดยอัตโนมัติ...

...

โลกเหมือนจะเอียงโย้ไปมาชวนให้เวียนหัวอยู่พักใหญ่ แล้วทุกสิ่งก็ดับวูบลง

(รวมแพง, 2552ก, หน้า 21)

นอกจากนี้ผู้แต่งสะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับการสลักรูปธรรมจักรว่า เมื่อวิญญาณสลักรับเข้า
ไปอยู่ในร่างของคนในทันที การทำงานของร่างกายนั้นจะยังคงเป็นไปตามปกติ คือร่างกายผู้ชายก็
จะพละกำลังแข็งแรงดังเดิม ส่วนร่างกายผู้หญิงก็จะบอบบาง และมีประจำเดือน แต่ในด้านการรับรู้
นั้นจะเป็นการรับรู้ของวิญญาณดวงใหม่ เพราะขันธ์ในส่วนของใจที่เข้ามาแทนที่นั้นเป็นขันธ์ของ
วิญญาณดวงใหม่ เพราะฉะนั้นเมื่อฟื้นขึ้นมาในร่างใหม่จึงไม่สามารถจดจำเรื่องราวของร่างที่ตน
อาศัยอยู่นี้ได้ เนื่องจากขันธ์ทั้ง 4 ประการไม่เคยมีการรับรู้เกี่ยวกับร่างนี้ แต่จะสามารถจดจำ
เรื่องราวที่เคยเกิดขึ้นในร่างเก่าของตนได้ ดังความในตอนที่ภาสกรและนิลกานต์ผลัดกันเล่าเรื่อง
ชีวิตของตนให้อีกฝ่ายรู้ เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดในการดำเนินชีวิต ดังความว่า

...ฉันเป็นลูกสาวชาวสวนอยู่ที่ระยอง พ่อกับแม่เป็นชาวสวนทั้งคู่ มีพี่ชายหนึ่ง
คนยังไม่ได้แต่งงาน...เขาเลือกเรียนเกษตร แล้วเอาความรู้กลับไปพัฒนาสวนจนใหญ่โต
สวนฉันก็อย่างที่คุณเห็น เป็นกิจการที่ร่ำรวย...

"แล้วคุณมีความสุขไหมที่อยู่อย่างนี้" นิลกานต์ยิ้มให้ภาสกรทั้งที่น้ำตายังคลอ

เบา

"มีสิ ถ้าไม่มีความสุขแล้วฉันจะขี้ขี้ทำอะไรล่ะ"

"แต่ผมไม่มีความสุขเลย ตอนผมอายุสิบขวบแม่ผมหนีจากพ่อผมไป ไม่มี
เหตุผลอะไรนอกจากทนไม่ได้ที่พ่อมีคนอื่น แม่ทิ้งให้ผมต้องอยู่กับสิ่งที่แม่หนีไป...ทำ
เหมือนตายจากกัน แต่ก็นั่นล่ะ แม่ไปได้ไม่นานพ่อก็เอาเมียใหม่เข้ามาอยู่ทันที ก็คนที่คุณ
เจอเมื่อวานยังงั้นล่ะ..."

(รวมแพง, 2552ก, หน้า 47)

นวนิยายเรื่อง ปวนรักสลักร่าง ปราภฏโลกทัศน์เหนือธรรมชาติทั้งหมด 3 ประการ ได้แก่ โลกทัศน์เกี่ยวกับโชคชะตา โลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และโลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ ซึ่งโลกทัศน์ทั้ง 3 โลกทัศน์นี้มีความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องคือ คนทั่วไปมักเชื่อว่าการเกิดสุริยุปราคาจะทำให้เกิดเหตุการณ์ไม่ดี หรือเกิดเหตุการณ์ผิดปกติขึ้นบนโลก (กาญจนาคพันธุ์, 2544, หน้า 43-45) ดังนั้นผู้แต่งจึงกำหนดเนื้อเรื่องทำให้ภาสกรและนิลกานต์ต้องสลักร่างวิญญาณกันในวันที่เกิดสุริยุปราคา และดำเนินเรื่องไปเพื่อหาคำตอบที่ทำให้วิญญาณกลับคืนร่างเดิมได้ และโลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์สะท้อนพลังอำนาจของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งในที่นี้ก็คือธรรมจักรโบราณ เป็นปัจจัยที่ทำให้ทั้งภาสกรและนิลกานต์ต้องมาสลักวิญญาณกัน เนื่องจากธรรมจักรนั้นเป็นธรรมจักรพิเศษที่นอกจากจะเก่าแก่อายุนับพันปีแล้วยังถูกสร้างขึ้นเพื่อใช้สำหรับประกอบพิธีกรรมสลักร่างวิญญาณ ดังนั้นธรรมจักรดังกล่าวจึงมีอำนาจเหนือธรรมชาติแฝงอยู่ และทำให้เกิดการหมุนเวียนเปลี่ยนวิญญาณขึ้น ในด้านโลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณนี้ผู้แต่งได้สะท้อนว่าการสลักร่างวิญญาณสามารถกระทำได้ด้วยอำนาจเหนือธรรมชาติ ทั้งนี้โดยธรรมชาติแล้ววิญญาณกับร่างกายจะต้องทำงานสอดประสานกัน เพื่อให้มีชีวิตดำรงอยู่ต่อไปได้ ดังนั้นวิญญาณที่หลุดออกจากร่างจึงต้องมีวิญญาณดวงใหม่เข้ามาแทนที่ทันที เพื่อให้ร่างกายยังคงทำงานต่อเนื่อง แต่การรับรู้เดิมเกี่ยวกับร่างที่ตนอาศัยอยู่นั้นจะไม่เกิดขึ้น เพราะชั้นจิตในด้านของใจที่เข้ามาอาศัยอยู่ในร่างใหม่เป็นการรับรู้ของวิญญาณดวงใหม่

แนวคิดเรื่องการเปลี่ยนร่างชายเป็นหญิง หญิงเป็นชายเช่นนี้ ในทางพระพุทธศาสนาได้ปรากฏในพระคัมภีร์อรรถกถา หมวดขุททกนิกาย โดยกล่าวถึง ใสโรย บุตรชายของเศรษฐีเมืองใสโรยนครที่บังเอิญไปพบกับพระมหากัจจายนะ พระมหากัจจายนะนั้นมีรูปร่างมากจนทำให้ใสโรยบังเกิดความคิดว่าพระเถระรูปร่างนี้ควรเป็นภริยาของตน ความคิดดังกล่าวทำให้เขากลายเป็นเพศหญิง ด้วยความละลายใสโรยจึงหนีไป จนกระทั่งไปถึงเมืองตักศิลาและได้แต่งงานกับลูกชายเศรษฐีในเมืองนั้น พร้อมทั้งมีบุตรด้วยกัน 2 คน ต่อมาเมื่อเพื่อนของใสโรยที่ออกตามหามาพบเข้า ใสโรยจึงเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้ฟัง เพื่อนของใสโรยจึงพาไปขอขมาพระมหากัจจายนะเถระ ใสโรยจึงได้เพศชายกลับมาดังเดิม และได้บรรพชาในพระพุทธศาสนา จนกระทั่งบรรลุพระอรหันต์มีนามว่า พระใสโรยเถระ (สำนักสื่อธรรมะ, 2559)

ส่วนในวรรณคดีไทยก็ปรากฏแนวคิดนี้ ดังเช่นเรื่อง อิลราชคำฉันท์ ของ พระยาศรีสุนทรโวหาร (ผัน สาสลักษณ์ม 2550 อ้างอิงใน ฝ่ายคำ, 2547, หน้า 71) ซึ่งกล่าวถึงท้าวอิลราชที่ล่องลำเข้าไปในเขตแดนต้องห้ามของพระอิศวรกับพระอุมา ทำให้พระอิศวรสาปให้กลายเป็นหญิงนามว่านางอิลลา แต่พระอุมาเห็นใจจึงให้พรว่าให้ท้าวอิลราชกลับเป็นชายหนึ่งเดือน สลับกับเป็นหญิงหนึ่งเดือน

โลกทัศน์เกี่ยวกับการสลับัญญัติญาณชายหญิงที่ปรากฏในเรื่อง ปวงรักสลัปร่าง นี้ สะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทยถูกหล่อหลอมด้วยคติทางศาสนา 3 ด้าน คือ คติทางผี คติทางศาสนาพราหมณ์ และคติทางศาสนาพุทธ คติทางผีดังกล่าวจะเห็นได้จากตำนานเรื่องคราส ส่วนคติทางด้านศาสนาพราหมณ์นั้นจะเห็นได้จากการกล่าวถึงพิธีจักรัตนโลกา และคติทางด้านศาสนาพุทธ ดังจะเห็นได้จากเรื่องพระโสไวยเอระ คติดังกล่าวเหล่านี้เป็นสิ่งที่อยู่ในสังคมไทยมาช้านาน ผู้แต่งซึ่งเป็นบุคคลในสังคมก็ย่อมถูกหล่อหลอมจนเกิดเป็นโลกทัศน์ และนำโลกทัศน์มากำหนดเป็นโครงเรื่องนวนิยาย สอดคล้องกับที่ สุภาพร คงศิริรัตน์ (2553, หน้า 13) ได้กล่าวว่

...โลกทัศน์มีพื้นฐานหล่อหลอมมาจากวัฒนธรรมแวดล้อมในสังคมที่บุคคลนั้นเติบโตมา อันได้แก่ ทักษะ ความคิด ความเชื่อ และค่านิยม ทั้งของบุคคลและของสังคมนั้นๆ โลกทัศน์จึงเป็นตัวกำหนดทิศทางชีวิตของแต่ละคน อีกทั้งเป็นตัวกำหนดทิศทางของสังคมมนุษย์ ดังนั้นโลกทัศน์จึงมีอิทธิพลต่อการกำหนดวิธีการสร้างเรื่องในนวนิยายด้วย (สุภาพร คงศิริรัตน์, 2553, หน้า 13)

โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติเรื่อง เรือนพะยอม เนื้อเรื่องย่อ

รสิกาได้รับการว่าจ้างให้เป็นครูพี่เลี้ยงของหนูมิว หลานสาววฤกษ์ ผู้เป็นเจ้าของเรือนพะยอมที่จังหวัดเชียงใหม่ เพียงวันแรกที่มาอาศัยที่เรือนพะยอม รสิกาก็รู้สึกว่กับว่าถูกใครบางคนจ้องมองตลอดเวลา และทุกครั้งทีหลับเธอมักจะฝันเห็นภาพเรื่องราวในอดีตของเรือนพะยอมแห่งนี้ ต่อมาจึงทราบว่าเรื่องราวที่เธอเห็นในฝันนั้นเกิดจากการบันดาลของวิญญาณคุณจิต ซึ่งเป็นพี่สาวของเธอในอดีต และได้สิงอยู่ที่เรือนพะยอมมายาวนานนับร้อยปี ไม่สามารถไปเกิดได้ เพราะความผิดที่เธอเคยฆ่าคุณพะยอม (ปัจจุบันคือรสิกา) เนื่องจากคุณฤกษ์ชายหนุ่มที่เธอรักไปรักคุณพะยอม วิญญาณของคุณจิตพยายามติดต่อกับรสิกาเพื่อขอให้รสิกาให้แกตน รสิกา นั้นไม่ได้โกรธแค้นคุณจิตจึงอโหสิให้ ทำให้วิญญาณของคุณจิตได้ไปเกิดในภพภูมิแห่งใหม่

วิเคราะห์โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติเรื่อง เรือนพะยอม

นวนิยายเรื่อง เรือนพะยอม พบโลกทัศน์ 8 ด้าน ได้แก่ โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด โลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญา โลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาส โลกทัศน์เกี่ยวกับเนื้อคู่ โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ โลกทัศน์เกี่ยวกับล้างสังขรณ์ โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝัน และโลกทัศน์เกี่ยวกับกรรม โดยมีรายละเอียดแต่ละโลกทัศน์ดังนี้

1. โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด

นวนิยายเรื่อง **เรือนพระยอม** สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิดว่า มนุษย์เมื่อเกิดในชาติภพใหม่อาจจะมีรูปร่างหน้าตาเหมือนเดิม และอาจจะได้กลับมาอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิม โดยจะเห็นได้จากวฤกษ์และรสีกาที่ในอดีตชาติคือคุณพฤษกับคุณพระยอม เมื่อมาเกิดในชาติภพใหม่ หน้าตาก็ยังมีเค้าของใบหน้าเดิม โดยวฤกษ์นั้นเกิดมาเป็นรุ่นเหลนของคุณพฤษ และสืบเชื้อสายตระกูลพนาเวทเช่นเดิม ส่วนรสีกา นั้นแม้จะไม่ได้เกิดมามีเชื้อสายเกี่ยวข้องกับตระกูลพนาเวทเช่นคุณพระยอมในอดีต แต่ใบหน้าก็มีเค้าคล้ายคุณพระยอม จนคุณย่าของวฤกษ์ที่เคยพบคุณพระยอมมาก่อนต้องเอ่ยทัก ดังความว่า

...ดวงตาและแววตาของหนูเหมือนคุณพระยอมมาก เหมือนมากจริงๆ งามก็งามไม่แพ้กัน

...
รสีกาดูรูปจนมาถึงรูปชายคนหนึ่ง เพียงแค่ปลายตาก็รู้สึกคล้ายคลึงคล้าคล้า ความหล่อเหลาราวดาราทนุสมัยใหม่นั้นนับได้ว่าเป็นที่น่าแปลกใจเมื่อคิดว่าเป็นคนในอดีต ดวงตาคมกล้ำมองตรงมายิ้มน้อยๆ ราวจะเอ่ยปากทัก

“รูปคุณพฤษอย่างไรล่ะ ถ้าได้แต่งงานกับคุณพระยอมคงเป็นคู่ที่เหมาะสมกันที่สุด ชายหรือก็งาม หญิงนั้นก็ราวกับรูปวาด คล้ายวฤกษ์ใช้ไหม”

“ก็คล้ายค่ะ แต่ดูคุณพฤษจะอ่อนโยนและใจดีกว่านะคะ”

...
“...ดาววฤกษ์ก็คล้ายคุณทวด เขาชอบต้นพระยอมเหมือนกัน แทบไม่ให้ใครแตะเว้นแต่บำรุงรดน้ำ”

(รวมแพง, 2552ข, หน้า 92)

นวนิยายเรื่อง **เรือนพระยอม** สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิดว่า มนุษย์เมื่อเกิดในชาติภพใหม่ อาจจะได้วนเวียนกลับมาอยู่ในสถานที่เดิม และและอาจจะมีใบหน้าคงเดิม

2. โลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญา

สัญญา หมายถึง การจำได้หมายรู้อารมณ์ (พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตฺโต, 2546, หน้า 16) นวนิยายเรื่อง **เรือนพระยอม** ได้สะท้อนโลกทัศน์ว่าเมื่อเกิดในชาติภพใหม่ มนุษย์จะมีสัญญา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของขันธ 5 ติดตัวมาจากอดีตชาติ แล้วจะแสดงผลในชาติปัจจุบันเมื่อได้พบกับคน

สิ่งของ หรือสถานที่ที่คุ้นเคย ดังเช่นรสิกาเมื่อเห็นดอกพะยอมครั้งแรก เธอก็ “มีความรู้สึกว่า ดอกพะยอมนี้ช่างหอมหวาน หอมคุ้นเคย” (รวมแพง, 2552ข, หน้า 53) เหตุเพราะในอดีตชาติ เป็นคุณพะยอมนั้นเธอเคยชอบและผูกพันกับดอกไม้ชนิดนี้มาก

อีกตัวอย่างหนึ่ง คือ วฤกษ์ที่หวงแหนต้นพะยอมมากจนไม่ยอมให้ใครแตะต้อง เป็นเพราะในอดีตชาติที่เคยเกิดเป็นคุณพฤกษ์ เขาเป็นคนปลูกต้นพะยอมต้นนี้เพื่อเป็นตัวแทนของคุณพะยอม หญิงคนรักที่ตายจากไป สัญญาจากอดีตชาตินี้ทำให้วฤกษ์รู้สึกผูกพันและหวงแหนต้นพะยอมมาก ดังความว่า

...เขาปลูกต้นพะยอมเองกับมือ ชาตินี้เขาจึงหวงต้นพะยอมมาก เขาคงรักคุณพะยอมมาก...ความเข้าใจในสิ่งที่ตัวเองเป็นอยู่ตอนนี้ทำให้สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเขาและคุณพฤกษ์ได้ไม่ยากเย็นนัก ส่วนลึกซึ้งของเขาคือคุณพฤกษ์ บางคราวคุณพฤกษ์ที่อยู่ในตัวเขาก็มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดจนทำให้เขาไม่เป็นตัวของตัวเอง

(รวมแพง, 2552ข, หน้า 456)

นวนิยายเรื่อง เรือนพะยอม สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญาว่า สัญญาจากอดีตชาติที่ติดตัวมาจะเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลรู้สึกคุ้นเคยกับสิ่งที่เคยผูกพันในอดีตชาติ ทั้งนี้เนื่องจากประสบการณ์ต่างๆ ที่บุคคลได้รับรู้มันเป็นสิ่งที่ไม่สาบสูญ โดยจะไปสั่งสมคั่งค้างอยู่ส่วนที่เรียกว่า ภวังควิญญาน หรือเรียกว่า จิตใต้สำนึก ซึ่งทำหน้าที่สะสมกรรมเก่า (วคิน อินทสระ, 2543, หน้า 103) ดังนั้น เมื่อมีสิ่งเร้าใดๆ มากกระทบจิตให้รับรู้อารมณ์ ซึ่ง “อารมณ์ในทางพุทธศาสนาก็คือการรับรู้ทางทวารทั้ง 6 อันได้แก่รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัสทางกาย และความนึกคิดต่างๆ” (พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตโต, 2546, หน้า 16) สัญญาซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับการจดจำอารมณ์ต่างๆ จะแสดงผลออกมา ทำให้บุคคลนั้นรู้สึกคุ้นเคยกับสิ่งที่ประสบอยู่นั้น

3. โลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาส

บุพเพสันนิวาส แปลว่า การเคยอยู่ร่วมกันในกาลก่อน เช่น เคยเป็นพ่อ แม่ ลูก พี่น้อง เพื่อน ผัวเมียกันในภพอดีต (พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตโต, 2548, หน้า 140)

นวนิยายเรื่อง เรือนพะยอม สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาสว่า บุคคลที่เคยอยู่ร่วมกัน หรือเคยรู้จักกันในอดีตชาติ เมื่อได้มาเกิดในชาติภพใหม่ บุพเพสันนิวาสจะนำพาให้ได้กลับมาพบกันอีกครั้ง โดยจะเห็นได้จากรสิกาที่เติบโตและใช้ชีวิตที่กรุงเทพฯ มาตั้งแต่เกิด แต่เพราะในอดีตชาติที่เกิดเป็นคุณพะยอมนั้น เธอผูกพันกับคนในตระกูลพนาเวทซึ่งเป็น

เจ้าของเรือนพะยอมที่จังหวัดเชียงใหม่ แม้ว่าในชาติภพใหม่จะเกิดในสถานที่ที่ห่างไกลกัน แต่โชคชะตาก็จะนำพารสีกาให้เข้ามาเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับคนในตระกูลพนาเวทอีกครั้ง ดังความในตอนหนึ่งที่คุณยายของวฤกษ์ได้กล่าวกับรสิกาว่า

...อย่าคิดว่าหนูคงมีอะไรที่เกี่ยวข้องกับเรือนพะยอมเป็นแน่ อย่างนี้ละนะที่เขาว่า คนเรามาพบเจอกันก็เพราะเคยพบเจอกันมาในอดีตชาติ ใ้อที่อยู่ไกลกันก็ได้มาพบมาเจอกัน

(รวมแพง, 2552ข, หน้า 354)

นวนิยายเรื่อง เรือนพะยอม สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาสว่า การที่บุคคลได้มารู้จักกัน มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน เหตุเพราะเคยมีความสัมพันธ์กันแต่ในอดีตชาติ แม้ในชาติภพใหม่จะอยู่ห่างไกลกันสักเพียงใด แต่โชคชะตาก็จะนำพาให้มาเกี่ยวข้องกันอีกครั้ง

4. โลกทัศน์เกี่ยวกับเรื่องเนื้อคู่

นวนิยายเรื่อง เรือนพะยอม สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับเนื้อคู่ว่า คนที่เคยเป็นคู่ครองกันแต่อดีตชาติ และได้ทำบุญร่วมกันมา เมื่อเกิดในชาติภพใหม่ บุญกุศลที่เคยมีร่วมกันแต่ในอดีตชาติก็ทำให้ได้ครองคู่กันอีกครั้ง ในทางตรงกันข้าม หากไม่ใช่คู่ครองกัน แม้จะอยู่ใกล้ชิดกันเพียงใด หรือพยายามไขว่คว้าอีกฝ่ายให้เป็นของตนมากเท่าใด แต่เพราะไม่ได้สั่งสมบุญร่วมกันมา ก็ยากที่จะอยู่ด้วยกันได้ เห็นได้จากคุณจิตที่พยายามแยกคุณพฤกษ์และคุณพะยอมไม่ให้สมหวังในความรัก จนถึงขั้นฆ่าคุณพะยอม แต่เพราะคุณจิตไม่ใช่เนื้อคู่ของคุณพฤกษ์ ต่อให้พยายามอย่างไร ก็ไม่ได้ครองคู่กัน ผิดกับคุณพฤกษ์และคุณพะยอมที่แม้จะตายจากกัน ในชาติภพใหม่ก็ยังคงได้กลับมาพบกัน และรักกันอีกครั้ง ดังความในตอนที่พระภิกษุเทศน์สอนวิญญานของคุณจิต ความว่า

...บางคนเกิดมาหลายภพหลายชาติ ทำบุญร่วมกันมา ทางบุญเลยไม่ทำให้

แยกจากกัน ต่อให้อยู่ไกลแสนไกลแค่นั้นก็ต้องมาพบเจอกัน ได้มาใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน หากไม่ได้ทำบุญมาร่วมกัน ต่อให้พยายามดิ้นรนเท่าไร ทำเรื่องร้ายแรงสักแค่ไหนเพื่อตั้งให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ ก็ยากที่จะได้อยู่ร่วมกัน ศิลไม่เสมอกันธาตุไม่เสมอกัน ต่างธาตุต่างความคิดก็ยากจะอยู่ร่วมกันได้

(รวมแพง, 2552ข, หน้า 362)

ในทางพุทธศาสนากล่าวว่า คู่รักที่จะครองคู่กันได้นั้นต้องมีเหตุ 2 ประการคือ เคยเป็นสามี ภรรยา หรือรักใคร่ชอบพอกันในฐานะของคนรักมาแต่อดีตชาติ เมื่อมีโอกาสเกิดร่วมกันใน

ชาติภพใหม่ บุพเพสันนิวาสจะเป็นสื่อนำพาคนทั้งคู่ให้มารู้จักกัน และต้องอาศัยเหตุอีกประการคือ มีการเกือกลงกันในฐานะของคนรัก อันก่อให้เกิดความเห็นอกเห็นใจ และชวนให้เกิดความรู้สึกรักใคร่ ออยากจะครองคู่กัน นอกจากนี้ คู่รักที่จะครองคู่กันได้ยาวนานนั้น จะต้องมีความเสมอกัน 4 ประการ คือ เสมอกันด้วยศรัทธา เสมอกันด้วยศีล เสมอกันด้วยจาคะ และเสมอกันด้วยปัญญา (ว.วชิรเมธี, 2553, หน้า 123-124) ซึ่งความเสมอกันทั้ง 4 ประการดังกล่าวนี้เป็นกุศลกรรมที่ทำให้คู่รักได้เกิดมาครองรักกันในชาติภพต่อไป ดังเช่นวฤกษ์กับรสิกา ซึ่งในอดีตชาติที่เกิดเป็นคุณพฤษภกับคุณพระยอมนั้นทั้งคู่มีใจรักใคร่ชอบพอกัน เมื่อเกิดมาร่วมกันในชาติภพใหม่ บุพเพสันนิวาสก็นำพาให้มาพบกันอีกครั้ง และเกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน ประกอบกับมีปัจจัยที่ทำให้ได้มีโอกาสเกือกลงกัน คือ รสิกาที่มีความทุกข์เพราะต้องการหนีจากพ่อเลี้ยงที่จ้องฉวยโอกาสลวนลามเธอ สบจังหวะกับที่วฤกษ์รับเธอเข้าทำงานและให้ที่อยู่อาศัยทำให้หนีจากพ่อเลี้ยงได้ ประกอบกับปัจจัยด้านอื่นๆ ที่ทำให้ทั้งคู่มีโอกาสเกือกลงกันเสมอเมื่อได้อยู่ร่วมกัน ทำให้ก่อเกิดเป็นความรัก และความปรารถนาที่จะได้ครองคู่กันในชาติภพใหม่ ทั้งนี้ในทางพุทธศาสนาเชื่อว่าการเกือกลงกันในปัจจุบันเป็นเหตุหลักที่ทำให้คู่รักได้ครองคู่กัน ส่วนบุพเพสันนิวาสเป็นเพียงองค์ประกอบรองที่นำพาให้คู่รักจากอดีตชาติได้มาพบกันเท่านั้น

นอกจากนี้ยังสะท้อนโลกทัศน์ว่าคนที่เคยเป็นคู่รักกันในอดีตชาติ เมื่อเกิดในชาติภพใหม่ ก็จะมีปฏิริยาทางใจต่อกัน ดังเช่นวฤกษ์และรสิกาที่มักมีความรู้สึกวูบวาบ และปวดแปลบที่หัวใจ ทุกครั้งที่บังเอิญมาอยู่ใกล้กัน โดยที่ยังไม่ได้รู้จักกัน ดังตัวอย่างในตอนที่วฤกษ์และรสิกากำลังเยี่ยมชมวัดแห่งหนึ่ง ซึ่งทั้งคู่นั้นอยู่ในบริเวณใกล้กัน ต่างคนต่างก็รู้สึกวูบวาบในใจโดยไม่มีสาเหตุ ความว่า

...อีกฟากหนึ่งของวิหารนั้น กลุ่มลูกค้ำของวฤกษ์ได้ชี้ชวนถามวฤกษ์ถึงลักษณะสถาปัตยกรรมโดยรวมว่างดงามถูกตาถูกใจเพียงใด วฤกษ์อมยิ้มรับคำชมนั้น ก่อนจะรู้สึกวูบวาบในใจอย่างบอกไม่ถูก ใบหน้าคมสันหันมองโดยรอบคล้ายกำลังมองหาสิ่งใดอยู่ ทว่าเมื่อมีผู้ชวนคุยถึงศิลปะในวัดแห่งนี้อีก ชายหนุ่มก็ต้องหันมาคุยตอบ พร้อมกับอาการที่แปลกๆ นั้นก็ได้หายไปด้วย

...

รสิกา รู้สึกกระตุกวูบในใจจนต้องหยุดเดิน
“รสิกา เป็นอะไรอีกแล้ว”

“ก้อย ชันปวด ที่หัวใจ” รสีกากลิ่นน้ำลายอย่างยากเย็น ก่อนจะพยายามเดินต่อ
กมลรัตน์ช่วยพยุงเพื่อน พร้อมกับภาณุวัตที่ช่วยพยุงอีกข้าง...รสีกาสูดลมหายใจยาวๆ
เพียงอึดใจ ความปวดแปลบคล้ายถูกบีบหัวใจนั้นก็หายไปเป็นปลิดทิ้ง

(รวมแพง, 2552ข, หน้า 58)

นอกจากจะมีปฏิริยาทางใจต่อกันแล้ว ผู้แต่งยังสะท้อนโลกทัศน์ว่า คนที่เป็นเนื้อคู่กัน
เมื่อแรกพบก็จะรู้สึกประทับใจกันทันที โดยจะเห็นได้จากตัวอย่างในตอนที่ถูกษได้เห็นรสีกาครั้ง
แรก เขาก็รู้สึกประทับใจหญิงสาวผู้นี้ทันที ทั้งที่ไม่ได้รู้จักกันมาก่อน ดังความว่า

...ใบหน้าคมสันเงยขึ้น...พลันก็ต้องซาจวบไปทั้งตัว เมื่อเห็นเสี้ยวใบหน้าหวาน
ล้ำผุดผ่องที่ก้มน้อยๆ...อาการรวบรวบในหัวใจกลับมาอีกครั้ง ก่อนจะเจือจางกลายเป็น
ความละมุนละไมเข้ามาแทนที่ ดวงตาจับจ้องมองดวงหน้าที่เห็นเด่นชัด ในขณะที่ภาพอื่น
พร่ามัว และไม่ได้ยินเสียงใดๆ ทั้งสิ้น

(รวมแพง, 2552ข, หน้า 68)

การที่วฤกษ์และรสีกามีอาการแปลกๆ ต่อกันเช่นนี้ เหตุเพราะในอดีตชาตินั้นทั้งคู่เคย
เป็นคนรักกันมาก่อน ทำให้ในชาติปัจจุบันเมื่อมาพบกันทั้งคู่จึงมีปฏิริยาที่ดึงดูดกัน ความคิดเช่นนี้
สอดคล้องกับทริชาร์ด เว็สเตอร์ (2552, หน้า 68) นักจิตวิทยาชาวนิวซีแลนด์ได้กล่าวว่า “เมื่อใดก็ตาม
ตามที่คู่แท้สองคนได้มาพบกัน พวกเขาจะดึงดูดเข้าหากัน และจดจำกันได้ทันทีจากจิตของพวกเขา”

นวนิยายเรื่อง เรือนพะยอม สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับเนื้อคู่ว่า คนที่เป็นเนื้อคู่กัน
เมื่อได้พบกันอีกครั้งก็จะมีปฏิริยาต่อกัน และจะรู้สึกดึงดูดซึ่งกันและกัน

5. โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ

วิญญาณ “เป็นธาตุชนิดหนึ่งที่สิงอยู่ในร่างกายของคนที่ยังมีชีวิต” (ปิ่น มุทุกันต์,
2535, หน้า 133) เมื่อมนุษย์ตาย การทำงานของร่างกายก็หยุดลง แต่การทำงานของวิญญาณหรือ
จิตในรูปพลังงานนั้นจะยังคงอยู่ ไม่สูญหายไป (บุรพา ผดุงไทย, 2548, หน้า 44) ดังนั้น วิญญาณ
จึงเป็นสภาวะของพลังงานอันเกิดจากจิต ซึ่งไม่ดับสูญ แม้ร่างกายจะดับไปแล้ว

การศึกษาโลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณจากเรื่อง เรือนพะยอม พบว่าผู้แต่งได้สะท้อน
โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณไว้ 2 ประการคือ โลกทัศน์เกี่ยวกับจิตสุดท้ายก่อนตาย และโลกทัศน์
เกี่ยวกับการติดต่อบรรหว่างวิญญาณกับมนุษย์ ดังนี้

5.1 โลกทัศน์เกี่ยวกับจิตสุดท้ายก่อนตาย

ในทางพุทธศาสนาได้กล่าวเอาไว้ว่า เมื่อใกล้ตายทุกคนจะต้องประสบกับสิ่งที่เรียกว่า มรณสันนกาล คืออารมณ์ที่เกิดขึ้นก่อนตาย โดยจะระลึกถึงกรรมที่ตนได้เคยกระทำไว้ แล้วกรรมนั้นก็จะเกิดเป็นอารมณ์เรียกว่า มรณสันนวิถิ เมื่อจิตที่ซึ่งเป็นจิตดวงสุดท้ายของภพปัจจุบันดับลง จิตจิตจะส่งพลังกรรมไปก่อเกิดยังปฏิสนธิจิตตามที่มรณสันนวิถิได้รับอารมณ์ไว้ก่อนตาย กระบวนการที่จิตจิตดวงสุดท้ายดับลงแล้วก่อเป็นปฏิสนธิจิตขึ้นใหม่นั้นจะเกิดขึ้นในระยะเวลาใกล้เคียงกัน โดยไม่มีวิธีจิตอื่นมาคั่น (พระครูประกาศธรรมคุณ สัตย์สมนึก, 2556, หน้า 17-18) ด้วยเหตุนี้ ชาวพุทธจึงเชื่อว่าจิตสุดท้ายที่เกิดขึ้นก่อนที่จิตดวงเดิมจะดับไปนั้นเป็นสิ่งที่โน้มน้าววิญญาณให้ไปเกิด

เนื่องจากจิตสุดท้ายของคุณจิตก่อนตายนั้นยังมีห้วงพะวงอยู่กับความรู้สึกผิดที่ฆ่าคุณพะยอม ดังความที่เธอกล่าวเอาไว้ก่อนสิ้นใจว่า “แม่พะยอม พี่ขอโทษ ถ้าชาติหน้ามีจริง พี่จะขอพลีตัวพลีวิญญาณทำให้แม่พะยอมกับคุณพฤษภักดิ์มารักกันอีกครั้งให้ได้ พี่ชดใช้ความผิดที่พรากคนรักให้ตายจากกัน” (รวมแพง, 2552ข, หน้า 407) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคุณจิตรู้สึกสำนึกผิด และเสียใจในการกระทำของตน เมื่อสิ้นใจ จิตที่หม่นหมองหดหู่ประกอบกับห้วงที่ยังคงมีอยู่จึงทำให้วิญญาณคุณจิตดำรงอยู่ในรูปลักษณะของสัมภเวสี สอดคล้องที่ บุรพา ผดุงไทย (2548, หน้า 94) กล่าวว่า “วิญญาณที่ไม่สามารถปล่อยวางและตัดเสียโยบยบโลกได้ ต้องดำรงอยู่ในสภาพของสัมภเวสี...อาศัยอำนาจของห้วงที่ยึดโยงไว้เป็นเครื่องหล่อเลี้ยงให้ดำรงอยู่ในมิติที่หาแดนเกิดไม่ได้” ด้วยเหตุนี้วิญญาณของคุณจิตจึงไม่สามารถไปเกิดในภพภูมิอื่นได้ และความรู้สึกผิดก่อนตายก็เป็นสิ่งที่ผูกมัดวิญญาณให้จงจำอยู่ที่เรือนพะยอมนับร้อยปี รอให้คุณพะยอมในชาติภพใหม่กลับมาที่เรือนพะยอมนี้อีกครั้ง เพื่อมาขอโทษให้แก่เธอ ดังความในตอนที่คุณจิตกล่าวกับบรรลิกา ซึ่งในอดีตชาติคือคุณพะยอม ความว่า

...หลังจากแม่พะยอมตาย พี่ก็รู้แล้วว่าสิ่งที่ทำนั้นผิดมหันต์ เผื่อเพียรอธิษฐาน
ให้แม่พะยอมมาปรากฏตัวให้พี่ได้ขอโทษ ให้แม่พะยอมได้อโหสิกรรมให้พี่

(รวมแพง, 2552ข, หน้า 408)

5.2 โลกทัศน์เกี่ยวกับเรื่องการติดต่อระหว่างวิญญาณกับมนุษย์

โดยปกติแล้ว วิญญาณกับมนุษย์นั้นอาศัยอยู่คนละภพภูมิกัน สามารถติดต่อกันได้ยาก แต่มนุษย์เชื่อว่าทั้งสองภพภูมินี้สามารถติดต่อกันได้ หากทว่าก็มีข้อจำกัดในโลกของวิญญาณซึ่งขึ้นอยู่กับวิบากกรรมที่ทำมา (ดังตฤณ, 2550ค, หน้า 171) ดังเช่นวิญญาณของ

คุณจิตที่ต้องการติดต่อกับรสิกา แต่ไม่สามารถทำได้ตามที่ต้องการ เพราะมีข้อจำกัดคือไม่สามารถพูดคุยกันได้ ทั้งนี้เนื่องจากการที่วิญญาณจะทำให้มนุษย์ได้ยินเสียงแต่ละคำนั้นต้องใช้กำลังจิตมหาศาล (ดังตฤณ, 2550ข, หน้า 116) แต่วิญญาณของคุณจิตซึ่งอยู่ในสภาวะเศร้าหมองและรู้สึกผิดนั้นมีกำลังจิตที่อ่อน ประกอบกับรสิกาเองก็มีจิตแข็งมาก ด้วยเหตุนี้จึงทำให้วิญญาณของคุณจิตไม่สามารถพูดคุยกับรสิกาได้ ดังปรากฏในตอนที่คุณจิตได้มีโอกาสพูดคุยกับรสิกา และเธอก็ได้พูดถึงข้อจำกัดดังกล่าว ความว่า "สิ่งที่ฉันทำได้คือพาเธอไปเจอกับอดีต ให้เธอได้เข้าใจเรื่องราวต่างๆ ตามบุญตามกรรม ทั้งๆ ที่ฉันอยากพูดจากับเธอตัวต่อตัวมากกว่า แต่ฉันก็ไม่เคยทำสำเร็จ ไม่ว่าจะพยายามมากแค่ไหน" (รวมแพง, 2552ข, หน้า 406)

เนื่องจากวิญญาณเป็นสภาวะของพลังงานอันเกิดจากจิต ดังนั้นสิ่งที่น่าจะทำให้มนุษย์กับวิญญาณติดต่อกันได้ก็คือจิต แต่เพราะจิตของมนุษย์โดยทั่วไปมักถูกรบกวนจากสิ่งเร้าอันเกิดจากอายตนะ ได้แก่ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสทางกาย และสัมผัสทางใจ จึงทำให้จิตของมนุษย์ฟุ้งซ่าน การติดต่อรหว่างมนุษย์กับวิญญาณจึงทำได้ยาก ทั้งนี้ ผู้แต่งได้สะท้อนโลกทัศน์ว่า ช่วงเวลาที่มนุษย์กับวิญญาณสามารถติดต่อกันได้ดีที่สุดคือในช่วงที่มนุษย์หลับ เพราะจิตของมนุษย์ขณะหลับจะนิ่งสงบ ปราศจากการรบกวนจากสิ่งเร้าภายนอก คลื่นจิตของวิญญาณสามารถสื่อสารกับมนุษย์ได้ง่าย ดังเช่นคุณจิตที่พยายามสื่อสารกับรสิกา แต่ก็สามารถสื่อสารได้เฉพาะตอนที่เธอหลับเท่านั้น ทั้งนี้สอดคล้องกับที่ ดังตฤณ (2550ก, หน้า 24) กล่าวว่า "วิญญาณจะติดต่อกับคุณได้... นั่นคือขณะหลับฝัน ซึ่งสามารถรับคลื่นความสั่นสะเทือนของวิญญาณได้มากกว่าตอนตื่น"

นอกจากนี้ผู้แต่งได้สะท้อนโลกทัศน์ว่าช่วงเวลาที่วิญญาณสามารถติดต่อกับมนุษย์ได้ดีอีกช่วงหนึ่งคือในขณะที่มนุษย์ป่วย เนื่องจากในยามที่ป่วยจิตของมนุษย์ก็จะอ่อนลง ทำให้สามารถรับคลื่นจากวิญญาณได้ง่าย ดังจะเห็นได้จากในตอนที่คุณจิตทำให้อริสาป่วย เพื่อให้คุณจิตจะได้พูดคุยกับเธอได้ ดังความว่า

...คุณพยายามติดต่อกับฉัน

"ใช่ แต่ไม่เคยสำเร็จสมบูรณ์ เธอมีจิตใจเข้มแข็งมากเกินไป...ฉันเลยต้องสะกดจิตให้เธอละเมอเดินลงไปข้างล่าง ทำให้เธอไม่สบาย"

"คุณต้องการอะไร ทำไมถึงทำแบบนี้"

...

"คุณอยากให้ดิฉันตายเหมือนคุณพะยอมใช่ไหม" เสียงพูดนั้นสร้างผลกระทบใหญ่หลวงต่อคุณจิต ดวงตาคมโตนั้นเศร้าสลด นิ่งอึ้ง

...ไม่ใช่อย่างที่เธอคิด แล้วเธอจะรู้เองว่าทุกสิ่งทุกอย่างเป็นพรหมลิขิต ฉันไม่สามารถแทรกแซงอำนาจพรหมลิขิตหรือกรรมของใครได้ ฉันแค่รอโอกาส และใช้โอกาสที่กรรมบันดาลเพื่อที่จะเจอเธอ ที่ฉันได้มีโอกาสคุยกับเธออย่างนี้ก็บุญเท่าไรแล้ว

(รวมแพง, 2552ข, หน้า 406)

นวนิยายเรื่อง เรือนพะยอม สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณว่า ห่วง หรือจิตใจที่พะวงกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งก่อนตาย เมื่อวิญญาณออกจากร่างแล้ว จิตจะไปผูกติดกับสิ่งที่ยึดไว้ทำให้วิญญาณไม่ได้ไปเกิด ดังเช่นจิตของคุณจิตที่ยึดติดกับความรู้สึกผิดเพราะฆ่าคุณพะยอม วิญญาณของเธอจึงไม่ได้ไปเกิด ต้องรอการอโหสิกรรม และเมื่อคุณจิตได้พบกับบรสิกา ซึ่งในอดีตชาติก็คือคุณพะยอม คุณจิตจึงพยายามติดต่อกับบรสิกา โดยผู้แต่งได้สะท้อนโลกทัศน์ในการดำเนินติดต่อระหว่างวิญญาณกับมนุษย์ว่า วิญญาณกับมนุษย์นั้นไม่สามารถติดต่อกันได้ง่าย ต้องอาศัยบุญกรรมและจังหวะของโชคชะตาเป็นส่วนประกอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมนุษย์ที่มีจิตที่เข้มแข็งจะทำให้การติดต่อระหว่างวิญญาณกับมนุษย์เป็นไปได้ยาก

6. โลกทัศน์เกี่ยวกับล้างสังขรณ์

ล้างสังขรณ์ หมายถึง ล้างที่ دلใจ ให้เชื่อว่าอาจมีเหตุดีหรือร้ายเกิดขึ้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554, หน้า 1051) เรื่อง เรือนพะยอม สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับล้างสังขรณ์ 2 ลักษณะ คือ ล้างสังขรณ์เมื่อพบวิญญาณ และล้างสังขรณ์บอกเหตุร้าย ดังนี้

6.1 ล้างสังขรณ์เมื่อพบวิญญาณ

โลกทัศน์เกี่ยวกับล้างสังขรณ์เมื่อได้พบกับวิญญาณ เป็นโลกทัศน์ซึ่งเป็นล้างบอกเหตุว่าจะได้พบกับวิญญาณ แม้ตาจะมองไม่เห็น แต่มนุษย์สามารถสัมผัสได้ด้วย "อายตนะได้แก่ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัสทางกาย และสัมผัสทางใจ" (พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ. ปยุตฺโต, 2556, หน้า 277)

เนื่องจากคลื่นจิตของวิญญาณ โดยเฉพาะวิญญาณที่มีบาปนั้นคลื่นจิตจะมีความน่ากลัว เมื่อวิญญาณปรากฏขึ้นจะทำให้บรรยากาศโดยรอบตัวเยือกเย็น และเมื่อความเยือกเย็นนั้นมากกระทบความรู้สึกก็จะทำให้มนุษย์ที่อยู่ใกล้รู้สึกหนาวสั่นหลังจนขนลุก (ดังตฤณ, 2550ข, หน้า 67) ดังนั้นเมื่อรสิกาได้สัมผัสกับวิญญาณคุณจิต เธอจึงรู้สึกหนาวเย็นเยือก หรือบางครั้งก็อาจจะขนลุกเพราะรู้สึกกลัวขึ้นมาโดยไม่มีสาเหตุ ดังเช่นในตอนที่รสิกาเดินเข้าไปใกล้ตั้งพะยอมที่มีวิญญาณของคุณจิตรออยู่ แม้เธอจะมองไม่เห็น แต่สัมผัสได้ด้วยผิวกายคืออาการขนลุกจนทำให้เธอรู้สึกกลัว ต้องรีบสาวเท้าเดินออกไปจากที่แห่งนี้ ดังความว่า

...พลันรู้สึกมีสายตาคู่หนึ่งมองจากดงพะยอม ครั้งหันขวับไปมองก็ไม่พบผู้ใด พยายามเดินเอียงค้อมมองก็ไม่เห็นใคร ชนลุกชูอัถโนมิติ ก่อนจะรีบสาวเท้าออกจากเรือนไทยและดงพะยอมแห่งนี้

(รวมแพง, 2552ข, หน้า 94)

ตัวอย่างอีกตอนหนึ่งที่รู้สึกมีลางสังหรณ์ว่าจะได้พบกับวิญญาณของคุณจิตที่อยู่ใกล้ๆ ด้วยจู่ๆ เธอก็รู้สึกหนาวเย็นยะเยือกขึ้นมา และรู้สึกเสียวสันหลัง ซึ่งสาเหตุก็เพราะวิญญาณของคุณจิตอยู่ใกล้ๆ เธอ ดังความว่า

...มือเรียวยาวขมับก่อนจะเอนนอนอีกครั้ง อากาศหนาวยะเยือกจนต้องห่มผ้านวมหนาขึ้นคลุมถึงคาง ทว่าก็ยังหนาวเหน็บทำเอาเย็นจนเธอต้องลุกขึ้นมาคั่นถุงเท้าในตู้ท่ามกลางความมืดสลัว จู่ๆ ก็รู้สึกเสียวสันหลังวาบ ปวดคล้ายโดนของเย็นทาบพาลให้นึกหวาด รลิกหายไปด้านหลัง ทว่าไม่พบเจอสิ่งใด ทำให้ต้องหัวเราะตัวเองเบาๆ มือก็ตึงถุงเท้าแยกออกมา ก่อนจะมานั่งเพื่อเตรียมใส่ถุงเท้ากันหนาว ทว่าต้องชะงักเมื่อเห็นบางสิ่งแวบเข้ามาที่หางตา และคิดว่าตนคงตาฝ้าเพื่อเจ้า หลอนไปเองอีกแล้ว จึงหันไปดูอย่างใคร่ใส่ใจนัก ครั้นพอรู้สึกตัวอีกที คล้ายว่าร่างเล็กที่มที่เห็นนั้นจะก้าวมาหา...

(รวมแพง, 2552ข, หน้า 140)

6.2 ลางสังหรณ์บอกเหตุร้าย

นวนิยายเรื่อง เรือนพะยอม สะท้อนโลกทัศน์ว่าเมื่อมีเหตุร้าย หรือกำลังจะมีอันตรายเกิดขึ้น บางคนจะมีลางสังหรณ์เพื่อบอกเหตุในลักษณะอาการที่แตกต่างกัน เช่น เขม่นที่ตา ซึ่งคนไทยมีความเชื่อว่าหากกล้ามเนื้อของร่างกายส่วนใดกระตุกเบาๆ ขึ้นเอง อาจเป็นลางบอกเหตุร้ายหรือดีได้ (เวโร สืบสุข, 2521, หน้า 118) ดังตัวอย่างในตอนที่รู้สึกากำลังจะถูกจรรูวรอนทำร้าย เพราะจรรูวรอนรักวฤกษ์และไม่พอใจที่วฤกษ์กับบริวารรักกัน ในขณะที่รู้สึกได้รับอันตราย วฤกษ์เขม่นตาขวา และรู้สึกร้อนรุ่มใจ ความว่า

... "คุณวฤกษ์ช่วยดิฉันด้วย" ปากนั้นทำได้เพียงขยับ หากเสียงที่ลอดมากลับไม่ดังไปกว่าเสียงกระซิบที่แผ่วเบา ทั้งยังไอลออกมาอย่างเหนื่อยอ่อน ใจนั้นหวนไปนึกถึงวฤกษ์ก็น้ำตาไหลพราก

...

"พิวฤกษ์ ผมว่าซับบ้างๆ ก็ได้ นะครับ..."

"ขอโทษที่ พี่รอนใจไปหน่อย รู้สึกอย่างไรไม่รู้ เขม่นตาขวาทั้งวัน"

(รวมแพง, 2552ข, หน้า 416)

นวนิยายเรื่อง เรือนพะยอม สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับลางสังหรณ์ว่า ลางสังหรณ์ คือ ปฏิกริยาทางร่างกายและจิตใจที่ทำให้รู้สึกผิดปกติเมื่อมีเหตุบางอย่างเกิดขึ้น เช่น เมื่อได้สัมผัสกับ วิญญาณก็จะรู้สึกหนาวเย็นและขนลุก หรือเมื่อมีเหตุร้ายเกิดขึ้นก็อาจจะมีอาการตาเขม่น เป็นต้น

7. โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝัน

นวนิยายเรื่อง เรือนพะยอม สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับความฝันว่า ความฝันอาจเกิด จากอำนาจของสิ่งเหนือธรรมชาติที่ดลบันดาลให้เห็นภาพ เพื่อต้องการบอกอะไรบางอย่าง ดังเช่น รสีกาที่มักฝันถึงภาพเหตุการณ์ในอดีตเมื่อครั้งที่เธอเกิดเป็นคุณพะยอม เพราะวิญญาณของคุณจิต บันดาลให้รสีกาเห็นภาพต่างๆ เหล่านี้ ดังความว่า

...ในฝันนั้นประหลาดนัก รสีกาลอยตัวขึ้นบนฟ้า และรับรู้ของตัวเองกำลังฝันอยู่ แสงสีขาวบาดตานี้ทำให้เธอต้องปิดเปลือกตา หากเมื่อลืมตามาอีกครั้งก็พบว่ารอบกาย เต็มไปด้วยหมอกบางๆ...ทว่าสูงๆ หมอกขาวนั้นก็แหวกตัวออกกลายเป็นพื้นที่กว้าง ร่าง บางลอยต่ำโดยที่ควบคุมไม่ได้ หากภาพตรงหน้าก็ทำให้ประหลาดใจ

เรือนไทยหลังงามมีคนเดินทำงาน ฉางหญ้า ตักน้ำกันขวกไขว่ สิ่งที่น่าตกตะลึง คือ บริเวณที่ควรจะเป็นตึกใหญ่กลับกลายเป็นดงไม้ยืนต้นหนาตา...การแต่งกายของผู้คน ล้วนแล้วแต่เป็นชุดไทยโบราณ ผู้หญิงใส่โจงกระเบน ใส่เสื้อแขนยาวสีเข้ม หมสไบสั้นสี น้ำตาล ผู้ชายนุ่งโจงกระเบนเพียงอย่างเดียว เผยให้เห็นมัดกล้ามเนื้อ...เมื่อเข้าไปด้านในของ เรือน พบว่ามีหลายคนนั่งอยู่ในศาลาใหญ่กลางเรือน ผู้ที่นั่งอยู่บนพื้นไม้ค้อมไหล่ แต่ง กายไม่ติดกับผู้ที่อยู่ด้านนอก ทุกคนล้วนยิ้มแย้มแจ่มใส ใครสักคนก้มลงกราบตักชายสูง วัยที่นับเป็นประธานอยู่ตรงกลาง เมื่อผู้ที่นั่งยกขึ้น รสีกาก็ต้องเดินเข้าไปดูด้วยความที่ไม่ เชื่อสายตา ผู้ชายคนนี้มีรูปร่างหน้าตาเหมือนคุณพฤษในภาพถ่ายที่คุณยามะลินำมาให้ เธอดูไม่ผิด

(รวมแพง, 2552ข, หน้า 167)

ในทางพุทธศาสนากล่าวถึงสาเหตุของความฝัน 4 ประการ ได้แก่ เหตุเกิดจากธาตุ กำเรป คือเกิดจากความผิดปกติของร่างกาย จิตนิรวรณ เกิดจากจิตคิดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วเก็บเอา

มาฝัน เทพสังฆรณ์ เกิดจากอำนาจของเทวดา และบุรพนิมิต คือฝันบอกเหตุ (พวงพยอม ยลถนนม, 2537, หน้า 25-26) ความฝันของรสิگان่าจะเข้าข่ายลักษณะมูลเหตุของความฝันในด้าน เทพสังฆรณ์ เพียงแต่ความฝันของรสิگان่ามีมูลเหตุจากการบันดาลด้วยอำนาจของวิญญาน มิใช่การบันดาลด้วยอำนาจของเทพ

นวนิยายเรื่อง **เรือนพะยอม** สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับความฝันว่า ความฝัน ประหลาดบางอย่างอาจเกิดจากการบันดาลของอำนาจเหนือธรรมชาติ เช่น ภูตผีปีศาจ ที่ทำให้เห็น ภาพเพื่อต้องการบอกอะไรบางอย่าง

8. โลกทัศน์เกี่ยวกับกรรม

กรรม คือ การกระทำ อันหมายรวมถึงการกระทำทั้งดีและชั่ว (รัตนดิกร วิชัยดิษฐ์, 2550, หน้า 21) กรรมจะติดตามและสนองผู้กระทำตลอดเวลา แม้ว่าบุคคลนั้นจะล้มตายไปแล้วก็ตาม (ปิ่น มุกข์กันต์, 2535, หน้า 164)

โลกทัศน์เกี่ยวกับกรรมสะท้อนให้เห็นจากกรรมของคุณจิตซึ่งได้ฆ่าคุณพะยอม แม้จะไม่มีใครรู้ แต่ผลแห่งกรรมนั้นย่อมติดตามและสนองผลอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งผลของกรรมได้สะท้อนในวาระสุดท้ายของคุณจิตที่เธอป่วยและต้องตายอย่างทุกข์ทรมาน ดังความว่า

...คุณจิตล้าลึกเลือดอีกแล้ว ไฉนล้าลึกเลือดทุกวัน แยกไปช่วยตะแคงตัวซี
ความเจ็บปวดแผ่ซ่านจากลำคอรัวไปจนถึงอก ร่างกายไร้แรง แม้แต่ยกมือยัง
ต้องใช้ความพยายามอย่างใหญ่หลวง รอบาวที่เคยจิกใช้มาช่วยตะแคงให้บ้วนน้ำเลือด
ในกระโถน และพยายามกลืนความคาวนั้นลงคอไป

“เจ้าประคูน ถ้าล้มตายขอให้อย่าป่วยอย่าไข้อย่างคุณจิตเลย น่ากลัวพิลึก”

(จอมแพง, 2552ข, หน้า 395)

นอกจากนี้ กรรมของคุณจิตยังเป็นบาปเวรที่ผูกพันไม่ให้อิทธิพลของเธอได้ไปเกิด ต้องติดอยู่กับความทุกข์ทรมานกับความรู้สึกผิดของตนเองนับร้อยปี จนได้พบกับรสิกา (คุณพะยอมในอดีต) เพื่อรับการรอลิขกรรม วิญญานของเธอจึงหลุดพ้นจากความทุกข์ ดังความในตอนทีรสิกาถามถึงเหตุที่คุณจิตต้องการติดต่อเธอ เมื่อเข้าใจแล้ว เธอก็อธิบายให้แก่อุญจิต ความว่า

...คุณจิตทราบใช่ไหมคะว่าคุณพะยอมไม่เคยโกรธเกลียดคุณแม่แต่เสียวินาทีเดียว

"ทราบ แต่ถ้าฉันไม่ได้ยินจากปากก็คงยากที่วิญญาณของฉันจะสงบ" ดวงตากลมโตนั้นจับจ้องรศิกาท่าอย่างคาดหวัง

...

"ดิฉันแน่ใจว่าดิฉันคือคุณพะยอม ความรู้สึกของคุณพะยอมที่มีต่อคุณจิตวนเวียนอยู่ในสมอง ในจิตใต้สำนึกของคุณจิตจะแยกออกจากความรู้สึกปัจจุบันได้ ดิฉันอยากให้คุณจิต ดิฉันอยากให้คุณจิตได้เจอสิ่งที่ดีๆ หากพันสภาพนี้ไปก็ขอให้คุณจิตได้พบกับความรักที่แท้จริง เป็นรักที่สมหวัง ให้มีคนที่คุณจิตรัก และเขาคนนั้นก็รักคุณจิตตอบกลับมาเช่นกัน"

...

"ชอบใจ ชอบใจมาก คงอีกนานกว่าพี่จะได้ในสิ่งที่เธอล่าวมา เพราะพี่นั้นบาปหนาเหลือเกิน" แม้คำพูดนั้นจะฟังดูน่าระท้อ แต่ผู้พูดกลับยิ้มได้อย่างสุขใจ ทั้งสองยิ้มให้กันด้วยความรู้สึกที่อ่อนโยน

รศิกาทั้งรู้สึกเบาและโล่งสบายอย่างบอกถูก การให้อภัยที่รับรู้ได้ทั้งผู้ให้และผู้รับ สร้างความรู้สึกราวกับได้ปลดปล่อยทุกข์ที่ตรึงตรึงวิญญาณ

(รวมแพง, 2552ช, หน้า 411)

เรื่อง เรือนพะยอม ปราภฏโลกทัศน์เหนือธรรมชาติทั้งหมด 8 ด้าน ได้แก่ โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด โลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญา โลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาส โลกทัศน์เกี่ยวกับเนื้อคู่ โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ โลกทัศน์เกี่ยวกับล้างสังขาร โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝัน และโลกทัศน์เกี่ยวกับกรรม ซึ่งโลกทัศน์ดังกล่าวที่สอดแทรกในนวนิยายเรื่องนี้เป็นสิ่งที่กำหนดการดำเนินเรื่องของนวนิยาย โดยโลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิดนั้นได้กำหนดให้ตัวละครมีการเวียนว่ายตายเกิด คือ คุณพฤกษ์เกิดเป็นพฤกษ์ ส่วนคุณพะยอมเกิดเป็นรศิกา และสัญญาจากอดีตชาตินั้นก็ทำให้ทั้งคู่รู้สึกคุ้นเคย ผูกพันกัน และโลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาสก็กำหนดให้ตัวละครทุกตัวต้องมาเกี่ยวพันกันในชาติภพใหม่ แม้ว่าจะเกิดห่างไกลกัน และแทบไม่มีโอกาสได้พบกันเลยก็ตาม แต่บุพเพสันนิวาสก็ชักนำบุคคลที่เคยเกี่ยวข้องกันในอดีตให้มาพบกันอีกครั้ง ทั้งพฤกษ์กับรศิกา หรือแม้แต่คุณจิตกับรศิกาด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ โลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาสยังเกี่ยวเนื่องกับโลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ คือ ด้วยบุพเพสันนิวาสที่เคยมีร่วมกัน

ของรลิกากับคุณจิต ในชาติที่เธอเกิดเป็นคุณพะยอมน้องสาวของคุณจิต จึงทำให้เธอสามารถสื่อกับ วิญญาณของคุณจิตได้ แต่ด้วยวิบากกรรมของคุณจิตทำให้เธอไม่สามารถสื่อได้เท่าที่ต้องการ ต้องอาศัยการสร้างภพนิมิตในยามที่รลิกาลับ และสื่อได้ยามที่เธอจิตอ่อนเท่านั้น ส่วนโลกทัศน์ เกี่ยวกับเนื้อคู่ได้กำหนดให้ตัวละครเอกคือวฤกษ์และรลิกานั้น เมื่อได้มีโอกาสมารู้จักกันในชาติภพ ปัจจุบัน ทั้งคู่ก็รักกันอย่างรวดเร็ว ส่วนโลกทัศน์เรื่องกรรมก็ได้แสดงให้เห็นว่า เพราะกรรมหนักที่คุณ จิตได้ก่อขึ้นเป็นบ่วงยึดที่ทำให้วิญญาณของเธอไม่ได้ไปเกิด และต้องติดอยู่กับความทุกข์ทรมาน จากความรู้สึกผิดเป็นเวลายาวนาน และรอเวลาเพื่อให้วิญญาณได้รับการอโหสิจากเจ้ากรรมนาย เวร ซึ่งก็คือรลิกา (ในอดีตคือคุณพะยอม) วิญญาณจึงจะหลุดพ้นจากความทุกข์ และสามารถไป เกิดได้

โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติเรื่อง พรายพยากรณ์ พรายเนตรทิพย์

เรื่อง พรายพยากรณ์ และ พรายเนตรทิพย์ เป็นนวนิยายชุดที่มีเนื้อหาเกี่ยวเนื่องกัน กล่าวคือ พรายพยากรณ์ เป็นเรื่องของพิณชนิดาผู้เป็นพี่สาว ซึ่งมีความสามารถในการพยากรณ์ ส่วน พรายเนตรทิพย์ เป็นเรื่องของภิษาสินีผู้เป็นน้องสาว ซึ่งมีตาทิพย์ สามารถมองเห็นวิญญาณ ได้ นวนิยายทั้งสองเรื่องนี้ตัวละครมีความเกี่ยวเนื่องกัน และการดำเนินเรื่องมีความสัมพันธ์กัน ดังนั้นจึงจะวิเคราะห์นวนิยายทั้งสองเรื่องนี้ไปพร้อมกัน

เนื้อเรื่องย่อ เรื่องพรายพยากรณ์

พิณชนิดาสนใจศาสตร์การทำนายมาตั้งแต่เด็ก เธอสามารถตรวจดวงชะตาและสามารถ ทำนายทายทักได้อย่างแม่นยำ พิณชนิดาตรวจดวงชะตาของตนเอง และพบว่าเนื้อคู่ของเธอคือ ภูมินทร์กำลังจะได้รับเคราะห์หนัก มีเกณฑ์ถูกลอบทำร้าย พิณชนิดาจึงเดินทางตามหาภูมินทร์ เพื่อช่วยเหลือเขา ในที่สุดจึงได้รู้ว่าคนที่คิดทำร้ายภูมินทร์ก็คือลูกพี่ลูกน้องของเขา เพราะต้องการ ครอบครองกิจการที่ภูมินทร์ดูแลอยู่

เนื้อเรื่องย่อ พรายเนตรทิพย์

ภิษาสินีเดินทางไปท่องเที่ยวที่ประเทศอียิปต์ แล้วได้พบกับคามิลเอลโซ เพื่อนของภูมินทร์ ทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์พาเธอเที่ยว ภิษาสินีสัมผัสได้ว่าคามิลเอลโซเกลียดเธอ ภายหลังจึงรู้ว่า คามิลเอลโซในอดีตคือฟาโรห์ทุตอังค์อาเมนที่ถูกกลบปลงพระชนม์ และเข้าใจผิดคิดว่าคนที่สั่งให้ ฆ่าเขาคืออั้งเคสเซนพาเทน ราชินีของเขา เนื่องจากราชินีอั้งเคสเซนพาเทนได้สั่งทำแหวนซึ่งเป็น สัญลักษณ์แสดงความรักเพื่อเตรียมมอบให้กับฟาโรห์ แต่ยังไม่ทันได้มอบ อัย ซึ่งเป็นตำแหน่งของ ผู้นำศาสนจักรในขณะนั้นต้องการเป็นใหญ่ทั้งราชอาณาจักรและศาสนจักร ได้ทำให้ฟาโรห์เข้าใจ ผิดว่าราชินีอั้งเคสเซนพาเทนรักอัย โดยทำแหวนปลอมขึ้นมาอีกวงและสลักข้อความที่แสดงความ

รักต่ออัย และนำแหวนนั้นมอบให้แก่ฟาโรห์ เมื่อภิษาสินีเห็นเรื่องราวต่างๆ ได้ด้วยตาทิพย์และรู้ว่าแหวนที่ถูกมอบให้ฟาโรห์นั้นเป็นของปลอม เธอจึงค้นหาแหวนวงจริงของราชินีอังกะเศสเซนพาเทน เพื่อนำไปแสดงแก่คามิลเฮลโซ และทำให้คามิลเฮลโซเข้าใจเรื่องราวทั้งหมด

วิเคราะห์โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติเรื่องพรายพยากรณ์ และพรายเนตรทิพย์

นวนิยายเรื่อง **พรายพยากรณ์** และ **พรายเนตรทิพย์** พบโลกทัศน์ 9 ด้าน ได้แก่ โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ โลกทัศน์เกี่ยวกับพระภูมิ หรือเจ้าที่ โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด โลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ โลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาส โลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญา โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝัน โลกทัศน์เกี่ยวกับตาทิพย์ และโลกทัศน์เกี่ยวกับการพยากรณ์ ดังนี้

1. โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ

การศึกษาโลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ จากเรื่อง **พรายพยากรณ์** และ **พรายเนตรทิพย์** พบว่าผู้แต่งสะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณไว้ 3 ประการ คือ โลกทัศน์เกี่ยวกับห่วงที่ยึดวิญญาณไม่ให้ไปเกิด โลกทัศน์เกี่ยวกับอิทธิฤทธิ์ของวิญญาณ และโลกทัศน์เกี่ยวกับการติดต่อกันระหว่างวิญญาณกับมนุษย์ ดังนี้

1.1 โลกทัศน์เกี่ยวกับห่วงที่ยึดวิญญาณไม่ให้ไปเกิด

เรื่อง **พรายพยากรณ์** และ **พรายเนตรทิพย์** สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับห่วงที่ยึดวิญญาณไม่ให้ไปเกิดว่า จิตสุดท้ายของมนุษย์ก่อนตายมีความสำคัญอย่างยิ่ง ถ้าจิตสุดท้ายมีห่วงยึดไว้กับสิ่งใด เช่น ห่วงสมบัติ ห่วงคนรัก เป็นต้น แม้จะสร้างกุศลกรรมไว้มาก แต่เมื่อตายไปจิตก็จะยึดโยงผูกพันกับสิ่งนั้น และเหนี่ยวรั้งวิญญาณไม่ให้ไปเกิด ดังเช่นวิญญาณของปราชญ์ กานต์กมล และพันทิพา ซึ่งเป็นพ่อ แม่ และป้าของพิณชนิดากับภิษาสินี ที่เสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุ ก่อนตายจึงมีห่วงอยู่กับที่อายุยังน้อย และยังไม่สามารถดูแลตัวเองได้ อีกทั้งก็ไม่มีญาติที่ไหนคอยอุปถัมภ์ดูแล จิตที่ผูกพันอยู่กับความรักห่วงหลานจึงเป็นสิ่งที่เหนี่ยวรั้งวิญญาณทั้งสามไม่ให้ไปเกิด คอยวนเวียนอยู่กับลูกหลานของตน เพื่อคอยช่วยเหลือและปกป้องสองพี่น้องจากอันตรายต่างๆ ดังความตอนหนึ่งจากเรื่อง **พรายพยากรณ์** ซึ่งกล่าวถึงภิษาสินีที่มีตาทิพย์ สามารถมองเห็นวิญญาณของพ่อ แม่ และป้าของเธอ ที่ยังไม่ได้ไปเกิด และยังคงวนเวียนอยู่รอบๆ เธอกับพี่สาวเพราะความเป็นห่วง ความว่า

...ความสามารถพิเศษที่ไม่สามารถเปิดเผยที่ไหนได้ของภิกษาสินีคือการมองเห็น
วิญญาณในที่ต่างๆ ไม่เว้นแม้แต่วิญญาณของพ่อ แม่ และป่าของตน ที่ยังคงวนเวียนไม่
ไปไหนด้วยความเป็นห่วงลูกหลาน แม้ว่าทั้งสามจะฉายแสงของความเป็นวิญญาณชั้นสูง
แต่ก็ยังคอยคุ้มครองลูกและหลานของตนอยู่เสมอ

(รวมแพง, 2554ข, หน้า 42)

โลกทัศน์เกี่ยวกับจิตสุดท้ายก่อนตายขณะที่ยังมีห่วงยึดติดนี้ สอดคล้องกับที่
บูรพา ผดุงไทย (2548, หน้า 94) ได้กล่าวไว้ว่า “วิญญาณที่ไม่สามารถปล่อยวางและตัดเชื้อโย
บมโลกได้ ต้องดำรงอยู่ในสภาพของสัมภเวสี...อาศัยอำนาจของห่วงที่ยึดโยงไว้เป็นเครื่องหล่อเลี้ยง
ให้ดำรงอยู่ในมิติที่หาแดนเกิดไม่ได้” สัมภเวสีเหล่านี้มักจะตายด้วยกรรมตัดรอน แต่ยังไม่หมด
อายุขัย (รอบทิศ ไวยสุศรี, 2555, หน้า 26) ดังเช่นปราชญ์ กานต์กมล และพันทิพา ซึ่งตายด้วย
อุบัติเหตุ วิญญาณจึงต้องล่องลอยอยู่ในภพภูมินี้ไปจนกว่าจะหมดอายุขัย และเมื่อครบกำหนดแล้ว
จะมีมฑุตมารับดวงวิญญาณไปพบพระยายม เพื่อตัดสินบาปบุญคุณโทษว่าต้องไปเกิดในภพภูมิใด
(รอบทิศ ไวยสุศรี, 2555, หน้า 99)

1.2 โลกทัศน์เกี่ยวกับอิทธิฤทธิ์ของวิญญาณ

เรื่อง พรายพยากรณ์ และ พรายเนตรทิพย์ ผู้แต่งสะท้อนโลกทัศน์ว่า
วิญญาณเป็นสิ่งที่มฤต แต่ไม่สามารถแสดงอิทธิฤทธิ์บันดาลทุกสิ่งทุกอย่างให้เป็นไปตามที่
ปรารถนาได้เหมือนกับเวทมนตร์ ดังจะเห็นได้จากวิญญาณของปราชญ์ กานต์กมล และพันทิพา
แม้จะเป็นวิญญาณที่มีบุญบารมี เพราะกุศลกรรมที่เคยได้ทำไว้เมื่อยังมีชีวิตอยู่ แต่เมื่อเห็น
ลูกหลานของตนตกอยู่ในอันตรายก็ไม่สามารถสั่งแดงอิทธิฤทธิ์เพื่อช่วยให้รอดพ้นภัยไปได้ ดังความ
ตอนหนึ่งจากเรื่อง พรายเนตรทิพย์ ที่ภิกษาสินีถูกคานชาทำร้าย เนื่องจากไม่พอใจที่เห็นคามิลเฮล
ไซเริ่มมีใจให้ภิกษาสินี คานชานำร่างของภิกษาสินีห่อด้วยพรมแล้วนำไปทิ้งในหลุมลึก วิญญาณของ
ปราชญ์ กานต์กมล และพันทิพาไม่สามารถหยุดยั้งการกระทำของคานชาได้ ทำได้เพียงช่วย
ประคับประคองไม่ให้ร่างของภิกษาสินีตกกระทบพื้นจนบาดเจ็บร้ายแรง ดังความว่า

...ร่างได้สัดส่วนของภิกษาสินีถูกม้วนอยู่ในพรมหนาถึงสามสี่ผืน พร้อมเชือกหนังที่
มัดพันจนยากจะแกะ ยิ่งทำให้วิญญาณทั้งสามร้อนรนจนแทบบ้า

“ลูกแม่...ลูกของแม่” กานต์กมลร้อนรนจนรำให้ ขณะที่คุณพันทิพาฟาดหัวฟาด
หางกับมนุษย์ที่ดูจะไม่รู้สึกอะไร

ทันทีที่มีวณพรมหุดมมือมนุษย์ร้าย เหล่าวิญญาณที่โผล่มาต่างเฝ้ามองห่อพรมนั้น ลงไป เพื่อช่วยพยุงห่อหุ้มให้ร่างของภิกษาสินีกระทบพื้นเบาที่สุด ความแคบของหลุมทำให้ บางส่วนของห่อพรมกระทบหินกระแทกกระทั้น จนเหล่าวิญญาณแทบยอมมอบกายถวาย วิญญาณปกป้องห่อคลุม

(จอมแพง, 2544ก, หน้า 221)

ปัจจัยที่ทำให้วิญญาณของปราชญ์ กานต์กมล และพัฒน์พาไม่สามารถแสดง ฤทธิ์อำนาจได้มากนัก เนื่องจากวิญญาณของทั้งสามนั้นถึงแม้จะเป็นวิญญาณที่มีสร้างบุญกุศล เอาไว้มาก แต่เพราะติดอยู่ในภพภูมิของวิญญาณทำให้ไม่มีอิทธิฤทธิ์ที่จะบันดาลทุกสิ่งทุกอย่างให้ เป็นไปตามปรารถนาได้ดังเช่นผู้ที่อยู่ในภพภูมิเทวดา สอดคล้องกับความคิดของ พระมหาศิริวัฒน์ สิริวิฑูมโน (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2556) ที่กล่าวถึงอิทธิฤทธิ์ของเทวดาที่ แตกต่างจากวิญญาณว่า “เทวดามีปาฏิหาริย์ สามารถบันดาลสิ่งต่างๆ ให้เป็นไปตามปรารถนาได้” นอกจากนี้ ปัจจัยอีกประการหนึ่งก็คือ วิญญาณทั้งสามดวงนี้ไม่ได้อยู่ในถิ่นของตนเอง แต่ได้เร่ร่อน ติดตามลูกสาวไปไกลถึงอีกซีกโลกหนึ่ง ดังนั้นคลื่นพลังวิญญาณจึงอ่อนกำลังลงไป ทั้งนี้สอดคล้อง กับคำกล่าวของดังตฤณที่ว่า “วิญญาณมักจะถูกกักขังให้แสดงฤทธิ์ได้ในพื้นที่ที่จำกัด ซึ่งก็คือพื้นที่ ที่เป็นของตนเองเท่านั้น” (ดังตฤณ, 2550ข, หน้า 114-115)

1.3 โลกทัศน์เกี่ยวกับการติดต่อระหว่างวิญญาณกับมนุษย์

เรื่อง พรายเนตรทิพย์ ผู้แต่งได้สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับการติดต่อระหว่าง วิญญาณกับมนุษย์ว่า มนุษย์ที่สามารถติดต่อกับวิญญาณได้ ต้องเป็นบุคคลที่มีความพิเศษ ซึ่งวิญญาณจะรับรู้ได้ ในกรณีของภิกษาสินีก็คือ เธอสามารถมองเห็นวิญญาณ ดังนั้น วิญญาณจึง มักจะมาปรากฏตัวให้เห็น เพื่อขอความช่วยเหลือ ดังความในตอนทีภิกษาสินีเริ่มมองเห็นวิญญาณ ในงานศพพ่อแม่ของตนว่า ในคราวแรกนั้นเธอรู้สึกกลัว แต่เมื่อเริ่มชินตาและรู้ว่าวิญญาณเหล่านั้น เพียงแค่มาช่วยเหลือ ไม่ได้มาทำร้าย ดังความตอนหนึ่งว่า

...วิญญาณนับสิบที่มองเห็นวูบวาบภายในวัดดูน่ากลัวน่าขนลุกในคราวแรก แต่เมื่อเวลาผ่านไปทุกอย่างก็เริ่มเป็นที่ชินตา พร้อมกับรับรู้่วาวิญญาณพวกนี้ไม่สามารถ ทำอะไรตนได้เลย นอกจากจะมองและร้องเรียกสิ่งที่คุณต้องการเท่านั้น

นับตั้งแต่นั้นมา หากมีวิญญาณใดต้องการในสิ่งที่ภิกษาสินีสามารถจัดหาให้ได้ หญิงสาวก็ยินดีที่จะช่วยเหลืออยู่เสมอ...

(จอมแพง, 2554ก, หน้า 91)

โดยปกติแล้ว การที่มนุษย์จะสามารถสัมผัสกับวิญญาณได้นั้นต้องเป็นผู้ทรงฌานที่ฝึกวิปัสสนากรรมฐาน จึงจะสามารถสัมผัสรู้ในสิ่งที่ละเอียดเกินกว่ากายเนื้อห้วไปจะสัมผัสได้ (ดังตฤณ, 2551, หน้า 65-66) และจะต้องเป็นผู้ที่มีจิตสว่างไปด้วยบุญ ซึ่งวิญญาณสามารถรับรู้ได้ว่าเป็นผู้มีกำลังบุญที่สามารถช่วยตนได้ ดังเช่นผู้ที่แผ่เมตตาเป็นประจำ วิญญาณจะรับรู้ความสว่างไสวแห่งบุญนั้นได้ และมักจะมาขอความช่วยเหลือ (ชัชวาล เฟ่งวรรณะ, 2555, หน้า 142) ในกรณีของภิกษุสินีนั้น เธอสามารถสัมผัสวิญญาณได้ด้วยตา ซึ่งเป็นความสามารถที่ได้มาโดยบังเอิญจากอุบัติเหตุ ในการที่มองเห็นวิญญาณได้เช่นนี้ เธอไม่ได้หวาดกลัว และเต็มใจช่วยเหลือวิญญาณที่มาติดต่อด้วย ทั้งทางตรง คือทำให้ความปรารถนาของวิญญาณนั้นเป็นจริงได้ด้วยกำลังตนเอง หรืออาจจะช่วยในทางอ้อม คือหากไม่สามารถทำตามความปรารถนาของวิญญาณได้ด้วยกำลังของตน ก็จะทำหน้าที่เป็นสะพานบุญบอกต่อไปยังผู้ที่สามารถช่วยได้ ซึ่งจิตที่เปิดรับและเต็มใจให้ความช่วยเหลือนี้ทำให้วิญญาณสามารถรับรู้ได้ และมักเข้ามาขอความช่วยเหลือจากเธอ

สำหรับวิธีการที่วิญญาณจะติดต่อกับมนุษย์นั้น ผู้แต่งได้สะท้อนโลกทัศน์ว่า วิญญาณสามารถสื่อสารกับมนุษย์ได้ทางจิต เพราะจิตเป็นภาษาสากลที่ทำให้วิญญาณกับมนุษย์ติดต่อเข้าใจกันได้ แม้จะอยู่คนละภพภูมิกันก็ตาม ดังความตอนหนึ่งจากเรื่อง พรายเนตรทิพย์ ว่า

...การพูดคุยกับวิญญาณทุกชาติทุกภาษาล้วนแล้วแต่ใช้ภาษาจิต บางครั้งไม่จำเป็นต้องเอ่ยปาก เพียงแค่เพ่งจิตตั้งใจตอบในใจเท่านั้น ก็สามารถสื่อสารกันได้

(รวมแพง, 2554ก, หน้า 91)

นอกจากนี้ผู้แต่งได้สะท้อนโลกทัศน์ว่า ช่วงเวลาที่วิญญาณสามารถติดต่อกับมนุษย์ได้ง่ายที่สุดก็คือในตอนที่มีมนุษย์หลับ เพราะเป็นเวลาที่จิตของมนุษย์สงบ ราบเรียบปราศจากความคิดฟุ้งซ่าน ทำให้สามารถรับคลื่นจากวิญญาณได้ง่าย ดังความตอนหนึ่งจากเรื่อง พรายพยากรณ์ ที่วิญญาณของปราชญ์รับไม่ได้กับพฤติกรรมของพิณชนิดาผู้เป็นลูกสาวที่หยอกล้อกับผู้ชายจนเกินงาม ปราชญ์จึงตัดสินใจสั่งลูกสาวของตนด้วยการบอกวิธีเอาชนะพิณชนิดาให้ภูมินทร์รู้ในช่วงที่ภูมินทร์กำลังเคลิ้มหลับ เพราะในช่วงนี้ภูมินทร์เริ่มไม่มีสติ ทำให้ปราชญ์สามารถติดต่อกับชายหนุ่มได้ง่าย ดังความว่า

...ภูมินทร์เอนตัวกึ่งนอนกึ่งนั่งบนเตียง พร้อมกับหยิบเอาหนังสือที่อ่านค้างไว้ มาอ่านต่อ เพียงครู่ความสว่างก็เข้ามาเกาะกุมสมองส่วนลึก หน้าตาเริ่มหนักจนเคลิ้มหลับ ไปไม่รู้ตัว ช่วงเวลานั้นวิญญาณของปราชญ์ก็ชะโงกเข้ามาใกล้ พร้อมกับเฉลยเคล็ดลับในการเอาชนะลูกสาวตัวดีให้ชายหนุ่มรับรู้

(รวมแพง, 2554ข, หน้า 114-115)

การที่มนุษย์กับวิญญาณอยู่คนละภพภูมินั้นทำให้การติดต่อกันสามารถทำได้ยาก เพราะวิญญาณจะปรากฏร่างให้มนุษย์เห็น หรือทำให้ได้ยินนั้น วิญญาณจะต้องใช้กำลังจิตมหาศาล (ดังตฤณ, 2550ข, หน้า 116) ในขณะเดียวกัน แม้วิญญาณจะใช้กำลังจิตของตนมากเพียงใด เพื่อติดต่อกับมนุษย์ แต่ถ้าจิตของมนุษย์ในขณะนั้นมีคลื่นรบกวนจากความคิดฟุ้งซ่านอันเกิดจากราคะ โมหะ โทสะ มนุษย์ก็ไม่สามารถรับคลื่นจากวิญญาณได้ ช่วงเวลาที่วิญญาณจะติดต่อกับมนุษย์ได้ดีที่สุดก็คือช่วงที่มนุษย์นั้นหลับ เพราะในยามหลับจิตของมนุษย์จะนิ่ง ราบเรียบ และสงบ ปราศจากความคิดฟุ้งซ่าน ทำให้สามารถรับคลื่นจิตจากวิญญาณได้ดี ด้วยเหตุนี้ วิญญาณของปราชญ์จึงเลือกช่วงที่ติดต่อกับภูมินทร์ในตอนที่ภูมินทร์หลับ เพราะเป็นช่วงที่จิตของภูมินทร์สงบนิ่ง ทำให้ปราชญ์สามารถสื่อคลื่นจิตติดต่อกับได้ง่าย

เรื่อง พรายพยากรณ์ และ พรายเนตรทิพย์ สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณว่า วิญญาณที่มีห่วงผูกอยู่กับสิ่งใดก่อนตาย ก็จะมีผูกพันอยู่กับสิ่งนั้นทำให้วิญญาณไม่สามารถไปเกิดได้ นอกจากนี้ได้สะท้อนเกี่ยวกับเรื่องอิทธิฤทธิ์ของวิญญาณว่า ฤทธิ์ของวิญญาณนั้นมีขีดจำกัด ไม่เหมือนกับเทวดา และวิญญาณจะแสดงฤทธิ์ได้เฉพาะในพื้นที่ของตนเท่านั้น ส่วนโลกทัศน์เกี่ยวกับการติดต่อบetween วิญญาณกับมนุษย์สะท้อนว่า วิญญาณสามารถติดต่อกับมนุษย์ได้เมื่อมนุษย์อยู่ในสภาวะที่จิตสงบ ซึ่งก็คือในช่วงที่มนุษย์หลับ ส่วนภาษาที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างมนุษย์กับวิญญาณก็คือ ภาษาจิต

2. โลกทัศน์เกี่ยวกับพระภูมิ หรือเจ้าที่

คนไทยมีความเชื่อว่า ทุกสถานที่บนโลกใบนี้ล้วนมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำสถานที่นั้นอยู่ เรียกว่า พระภูมิ หรือเจ้าที่ โดยถือว่าพระภูมิ หรือเจ้าที่ เป็นเจ้าของพื้นที่ต่างๆ บนโลกใบนี้ มีหน้าที่ดูแลความเรียบร้อยของสถานที่ (พันธุรักษ์, 2548, หน้า 50)

เรื่อง พรายพยากรณ์ และ พรายเนตรทิพย์ ผู้แต่งสะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับพระภูมิ หรือเจ้าที่ว่า พระภูมิ หรือเจ้าที่จะประจำอยู่ ณ สถานที่ต่างๆ และจะคอยป้องกันไม่ให้วิญญาณที่ไม่ได้รับอนุญาตล่วงล้ำเข้ามาในเขตพื้นที่ของตน จนกว่าเจ้าของบ้านหรือสมาชิกในบ้านจะอนุญาตเสียก่อน ดังความจากเรื่อง พรายพยากรณ์ ในตอนที่พิณชนิดาและกษิชาสินีต้องย้ายเข้า

ไปอาศัยอยู่ในบ้านของภุมรินทร์ เพื่อช่วยสืบหาคนร้ายที่ต้องการลอบฆ่าเขา แต่วิญญาณของปราชญ์ กานต์กมล และพันทิพา ที่ติดตามมาด้วยนั้นเข้าไปในบ้านไม่ได้ เพราะพระภูมิที่ประจำอยู่ที่บ้านนั้นไม่อนุญาตให้เข้าไป วิชาสิณีจึงต้องมาจตุรบุเพื่อขออนุญาตเจ้าที่เสียก่อน ความว่า

...หลังจากขออนุญาตพระภูมิเจ้าที่เสร็จสิ้น และด้วยความนอบน้อมของวิชาสิณี ทำให้วิญญาณทั้งสามอย่างเท้าเข้ามาในอาณาบริเวณบ้านของภุมรินทร์ได้อย่างสมภาคภูมิ พระภูมิในชุดสีขาวยืนยิ้มละไม

“ขอภัยเกิดท่าน ถึงเราจะล่วงรู้ว่าท่านมีบารมีมากกว่าเรา แต่เราก็มีอาจให้ท่านรุกล้ำเข้ามาในเขตบ้านได้ หากเจ้าของบ้านหรือผู้ที่อยู่ในบ้านไม่อนุญาต

(รวมแพง, 2554ข, หน้า 76)

ตามมารยาทโดยทั่วไปแล้ว หากเราจะเข้าไปอาศัยหรือพักค้างคืนที่บ้านใด ก็ต้องบอกกล่าวเจ้าของบ้านเสียก่อน หากเจ้าของบ้านอนุญาตก็สามารถเข้าพักที่บ้านนั้นได้ เจ้าของบ้านในที่นี้ก็ได้แก่ เจ้าของบ้านที่เป็นมนุษย์ และพระภูมิหรือเจ้าที่ ในกรณีนี้ก็เช่นกัน พิณชนิดาและวิชาสิณีได้รับอนุญาตจากภุมรินทร์ซึ่งเป็นเจ้าของบ้านให้เข้ามาพักอาศัยได้ แต่เนื่องจากภุมรินทร์ไม่สามารถรับรู้ได้ว่าวิญญาณของปราชญ์ กานต์กมล และพันทิพานั้นจะติดตามลูกสาวเข้ามาอยู่ในบ้านของตน พระภูมิจึงต้องกันไม่ให้วิญญาณเหล่านี้เข้ามาในบ้าน ด้วยเหตุนี้วิชาสิณีซึ่งมองเห็นวิญญาณและสามารถสื่อสารกับพระภูมิได้จึงต้องเป็นผู้ขออนุญาต แม้ว่าวิชาสิณีจะไม่ได้เป็นเจ้าของบ้าน แต่เพราะภุมรินทร์ผู้เป็นเจ้าของบ้านรับเข้ามาให้อาศัยอยู่ในบ้าน ดังนั้นวิชาสิณีจึงเปรียบเสมือนสมาชิกในบ้านคนหนึ่ง พระภูมิรับรู้ว่ายัญญานทั้งสามนี้เป็นวิญญาณที่ดี และมาด้วยเจตนาดี ประกอบกับวิชาสิณีก็ขออนุญาตด้วยกิริยาที่นอบน้อม ดังนั้นพระภูมิจึงอนุญาตให้วิญญาณทั้งสามเข้ามาในบ้านได้

โลกทัศน์เกี่ยวกับพระภูมิ หรือเจ้าที่นั้น เสฐียรโกเศศ (2495, หน้า 2) กล่าวว่า พระภูมิจัดเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประเภท “ผีคาบเส้น คือ เป็นผีดีอย่างผีฟ้าก็ไม่เชิง ผีร้ายก็ไม่เชิง เป็นพวกกึ่งผีกึ่งเทวดา คือเป็นเทวดาชั้นต่ำ มิได้อยู่บนเมืองฟ้าเฉกเช่นเทวดาอื่นๆ” เนื่องจากพระภูมิมิทั้งประเภทที่ดีและร้าย คนไทยจึงเชื่อว่าพระภูมิที่คอยประจำแต่ละบ้านนั้นจะมีนิสัยต่างกัน ตามแต่จริตของผู้อยู่อาศัยว่าไปทางกุศลหรืออกุศล ถ้าผู้อยู่อาศัยเป็นคนดี มีศีลธรรม ก็จะได้เทวดาที่ดีมาคอยอารักษ์ เกื้อกูล แต่ถ้าผู้อยู่อาศัยมีจริตไปทางอกุศล เช่น เป็นคนจิตใจคับแคบ ชอบดื่มเหล้า เล่นการพนัน ก็จะได้ผีร้ายมาอยู่ และคอยกระตุ้นจิตใจให้ไปทางอบาย (ชัชวาล เฟ่งวรรณนะ, 2555,

หน้า 178) ทั้งนี้ผู้แต่งได้สะท้อนลักษณะพระภูมิที่บ้านของภูมินทร์ว่าเป็นพระภูมิที่ดี โดยจะเห็นได้จากการแต่งกายด้วยชุดขาว และใบหน้าที่ยิ้มแย้ม ซึ่งแสดงให้เห็นลักษณะของพระภูมิที่เป็นเทวดา และมีจิตใจดี ดังความว่า "วิญญาณทั้งสามอย่างเข้าเข้ามาในอาณาบริเวณบ้านของภูมินทร์ได้อย่างสมภาคภูมิ พระภูมิในชุดสีขาวยิ้มละไม..." (รวมแพง, 2557ข, หน้า 76)

นอกจากจะมีพระภูมิที่เป็นเจ้าที่ประจำบ้านแล้ว ผู้แต่งได้สะท้อนโลกทัศน์ว่า สิ่งของต่างๆ ก็ย่อมมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือมีเจ้าที่สถิตอยู่ เช่น ยานพาหนะ ซึ่งในที่นี้คือเครื่องบิน ก็มีแม่ย่านางเป็นเจ้าที่ประจำอยู่ ดังความตอนหนึ่งจากเรื่อง พรายเนตรทิพย์ ที่วิญญาณของปราชญ์ กานต์กมล และพัณฑิพาได้ติดตาม ภิกษุณีขึ้นเครื่องบินไปประเทศอัปต์ด้วย บนเครื่องบินนั้น วิญญาณทั้งสามได้พบกับแม่ย่านางที่คอยตรวจตราอยู่ และเมื่อวิญญาณทั้งสามได้แสดงสัญลักษณ์ว่าผ่านการอนุญาตจากโลกของวิญญาณแล้ว แม่ย่านางก็อนุญาตให้อาศัยบนเครื่องบิน ได้ดังความว่า

...เพียงครู่ก็มีดวงวิญญาณแม่ย่านางของเครื่องกึ่งเดินกึ่งลอยมาทักทายด้วยสีหน้ายิ้มแย้ม ตรวจตราสร้อยทองฝังอัญมณีอย่างพอกพอใจในการทำตามกฎระเบียบแห่งเมืองวิญญาณ

(รวมแพง, 2544ก, หน้า 16)

เนื้อความในตอนดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นการผสมผสานโลกทัศน์สมัยใหม่กับความคิดแนวเดิมที่เชื่อว่าแม่ย่านางคือเจ้าที่ที่อารักษ์พาหนะ ได้แก่ เรือ เกวียน รถ ในปัจจุบันนี้ผู้คนใช้เครื่องบินเป็นพาหนะเดินทางมากขึ้น จึงปรากฏโลกทัศน์ว่าบนเครื่องบินก็มีแม่ย่านางคอยอารักษ์อยู่ด้วยเช่นกัน ทั้งยังสะท้อนว่าโลกของวิญญาณก็เหมือนกับโลกของมนุษย์ กล่าวคือเมื่อต้องเดินทางข้ามแดนจะต้องมีสัญลักษณ์ที่แสดงว่าตนได้รับอนุญาตให้ผ่านข้ามแดนอย่างถูกต้องในโลกมนุษย์นั้นหลักฐานที่แสดงว่าได้รับการอนุญาตให้ผ่านข้ามแดนได้ก็คือวีซ่า หรือหนังสือขออนุญาตเข้าประเทศ ส่วนในโลกของวิญญาณ ผู้แต่งแสดงโลกทัศน์ว่าวิญญาณที่ได้รับอนุญาตให้ผ่านข้ามเขตแดนได้นั้นจะมีสัญลักษณ์คือสร้อยทองฝังอัญมณี เปรียบเสมือนใบอนุญาตผ่านแดนนำมาแสดงแก่เจ้าที่ ซึ่งสัญลักษณ์ดังกล่าวนี้ วิญญาณจะต้องไปขอต่อมทูตซึ่งทำหน้าที่ดูแลความเป็นไปของวิญญาณทุกดวง ดังความตอนหนึ่งที่กานต์กมลนำแผ่นจี้ทองสลักชื่อวิญญาณ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ผ่านแดนที่ตนได้ไปขออนุญาตจากยมทูตมาแจกจ่ายให้แก่ปราชญ์และพัณฑิพา

...กานต์ขอวีซ่าที่เมืองวิญญานเสร็จแล้วนะคะคุณปราชญ์ คุณพี่พา คราวนี้เราจะ
จะไปเที่ยวกับยายกันอย่างสบายใจเลยละคะ

มือโปร่งใสของกานต์กมลยื่นสร้อยทองโปร่งใสสีทองประกายสว่างสามเส้น ที่มี
แผ่นจี๋ทองสลักชื่อวิญญานทั้งสามด้วยอักขรมณีสีแดง แจกจ่ายให้ห้อยคอ เพื่อเป็นใบผ่าน
ไปยังประเทศต่างๆ

“คุณยมทูตปทุมยังสบายดีอยู่หรือแม่กานต์ เจอกันครั้งก่อนยังบ่นว่างานยุ่ง
พวกวิญญานใหม่ก็ไม่ค่อยรู้เรื่อง ต้องคอยบอกคอยสอนอยู่เรื่อย”

(รวมแพง, 2554ก, หน้า 12)

เรื่อง พรายพยากรณ์ สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับพระภูมิ หรือเจ้าที่ ว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์
อยู่ในภพภูมิถึงเทวดาถึงผี มีหน้าที่ประจำอยู่ ณ สถานที่ใดที่หนึ่ง เพื่อดูแลความสงบเรียบร้อย
ของสถานที่ ไม่ให้สิ่งร้ายเข้ามากรำกรายในเขตพื้นที่ที่ตนมีอำนาจดูแล โดยเฉพาะพวกวิญญาน
ซึ่งการที่วิญญานจะผ่านเข้ามาในพื้นที่ที่พระภูมิดูแลได้นั้น เจ้าของบ้าน หรือผู้ที่อาศัยอยู่ในบ้าน
จะต้องมาขออนุญาตจากพระภูมิเสียก่อน พระภูมินั้นมีทั้งที่เป็นฝ่ายดีและฝ่ายร้าย ซึ่งพระภูมิฝ่าย
ดีนั้นผู้แต่งได้สะท้อนให้เห็นจากเครื่องแต่งกายสีขาว อันแสดงให้เห็นว่าเป็นพระภูมิฝ่ายเทวดา
และผู้แต่งยังได้สะท้อนโลกทัศน์ว่านอกจากที่บ้านแล้ว พระภูมิเจ้าที่ซึ่งประจำอยู่ในสถานที่อื่นๆ ด้วย
เช่น บนเครื่องบินที่มีแม่ย่านางเป็นผู้คอยดูแล

3. โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด

นวนิยายเรื่อง พรายเนตรทิพย์ สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิดว่า
สรรพสัตว์ทั้งหลายจะต้องเวียนว่ายตายเกิดในภพชาติต่างๆ เรียกว่า วัฏสงสาร ดังเช่นราชาธิเบต
เช่นพาเทนที่ต้องเวียนว่ายตายเกิดหลายภพหลายชาติ เป็นระยะเวลานับพันปี จนกระทั่งในชาติ
ปัจจุบันได้มาเกิดเป็นภิกษุณี ส่วนฟาโรห์ทุตอังค์อามอนนั้นแม้ว่าวิญญานจะถูกอัย ซึ่งเป็นตำแหน่ง
ของผู้นำ ศาสนจักรในขณะนั้นทำพิธีสะกดวิญญานเอาไว้ ทำให้ไม่ได้ไปเกิด แต่เมื่อระยะเวลาผ่าน
ไปนับพันปี ผู้ที่มีตำแหน่งอัยคนปัจจุบันได้มาพบและทำพิธีเพื่อปลดปล่อยวิญญาน ทำให้
วิญญานของฟาโรห์ทุตอังค์อามอนได้มาเกิดเป็นคามิลเอลโซ ดังความในตอนที่ได้เล่าให้ภิกษุ
สินีฟังถึงสาเหตุที่ทำให้วิญญานของทุตอังค์อามอนได้มาเกิด ความว่า

...ดวงพระวิญญาณของฟาโรห์ทุตอังค์อามาเนนถูกสะกดไว้ จนคนที่มีตำแหน่งอัย
ในปัจจุบันเจอโศกนาฏกรรมในจิตใจที่กลายเป็นหินนั้น จึงได้ทำพิธี จนทำให้ทรงไปกำเนิด
ใหม่ได้

(รวมแพง, 2554ก, หน้า 246)

นวนิยายเรื่อง **พรายเนตรทิพย์** สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิดว่า
สัตว์โลกต้องมีการเวียนว่ายตายเกิด เป็นวัฏจักรที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ดังเช่น ฟาโรห์ทุตอังค์อามาเนน
ที่ถึงแม้ว่าวิญญาณจะถูกผนึกไว้ ทำให้ไม่สามารถไปเกิดได้ แต่อย่างไรก็ตาม สุดท้ายแล้ววิญญาณ
ก็จะต้องไปเกิด

4. โลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ ด้านเวทมนตร์คาถา

นวนิยายเรื่อง **พรายเนตรทิพย์** สะท้อนโลกทัศน์ว่า ไสยศาสตร์มีทั้งด้านที่ไม่ดีและ
ด้านที่ดี ไสยศาสตร์ด้านที่ไม่ดีนั้นสะท้อนให้เห็นในตอนที่กำลังถึงเหตุการณ์หลังจากฟาโรห์ทุตอังค์
อามาเนนสิ้นพระชนม์ อัยซึ่งเป็นผู้นำศาสนจักรในขณะนั้นได้สั่งให้เหล่านักบวชทำพิธีสะกด
วิญญาณ ทำให้วิญญาณของฟาโรห์ทุตอังค์อามาเนนถูกจองจำ ไม่สามารถไปเกิดได้ ดังความในตอน
ที่กำลังถึงเหตุการณ์หลังจากฟาโรห์ทุตอังค์อามาเนนสิ้นพระชนม์ อัยซึ่งเป็นผู้นำศาสนจักรในขณะนั้น
ได้สั่งให้เหล่านักบวชทำความสะอาดร่างของฟาโรห์ทุกส่วนจนสะอาด ยกเว้นหัวใจ จากนั้นจึงนำ
หัวใจของฟาโรห์มาทำพิธีสะกดวิญญาณ ความว่า

...คำสั่งของอัยที่ให้ชำระล้างอวัยวะภายในจนสะอาด คงเหลือไว้เพียงหัวใจ
พร้อมคำสะกดสะกดเป็นระยะ ทำให้เหล่านักบวชหลายรูปสิ้นเสถ้าน ด้วยทราบดีถึงการ
จองจำวิญญาณมิได้รบกวนพิพากษา

(รวมแพง, 2554ก, หน้า 237)

ส่วนไสยศาสตร์ด้านที่ดี สะท้อนให้เห็นในตอนที่กำลังถึงเหตุการณ์หลังจากฟาโรห์ทุต
อังค์อามาเนนสิ้นพระชนม์ไปพันกว่าปี อัยที่เป็นผู้นำศาสนจักรคนปัจจุบันทราบว่าอดีตฟาโรห์ถูก
สะกดวิญญาณเอาไว้ เขาจึงทำพิธีปลดปล่อยวิญญาณของอดีตฟาโรห์ให้ได้ไปเกิด ดังความในตอน
ที่เตน วิญญาณเด็กที่สิงอยู่ที่บ้านของคามิลเอลโซมานาน ได้เล่าถึงสาเหตุที่วิญญาณของอดีต
ฟาโรห์มาเกิดได้ ความว่า

...ดวงพระวิญญาณของฟาโรห์ถูกสะกดไว้ จนคนที่มีตำแหน่งอัยในปัจจุบันเจอ
โศกนาโศกใส่หัวใจที่กลายเป็นหินนั้น จึงได้ทำพิธี จนทำให้ทรงไปกำเนิดใหม่ได้

(รวมแพง, 2556ก, หน้า 246-247)

นวนิยายเรื่อง **พรายเนตรทิพย์** สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ด้านเวทมนตร์
คาถาว่า ไสยศาสตร์นั้นมีทั้งด้านที่ไม่ดีและด้านที่ดี โลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ด้านที่ไม่ดีนั้น
สะท้อนให้เห็นจากพิธีสะกดวิญญาณ ซึ่งมีฤทธิ์ทำให้วิญญาณไม่สามารถไปเกิดได้ โดยผู้แต่ง
สะท้อนว่าการสะกดวิญญาณจะต้องทำพิธีสะกดที่หัวใจ เพราะเชื่อว่าหัวใจคืออวัยวะที่เป็นที่อยู่
ของจิต เนื่องจาก ใจจะทำหน้าที่รู้ คิด เช่นเดียวกับจิต (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 324)
การทำพิธีผนึกวิญญาณไว้ที่หัวใจจึงเปรียบเสมือนการผนึกจิตเอาไว้ ทำให้ไม่สามารถไปเกิดได้
ส่วนโลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ด้านดีสะท้อนให้เห็นจากพิธีปลดปล่อยวิญญาณ ซึ่งเป็นพิธีคลาย
อำนาจด้านมืดให้เสื่อมฤทธิ์ไป

5. โลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาส

นวนิยายเรื่อง **พรายเนตรทิพย์** สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาสว่า
บุพเพสันนิวาสจะชักนำบุคคลที่เคยเกี่ยวข้องกันในอดีตชาติให้ได้มาพบและรู้จักกันอีกครั้ง ดังเช่น
ภิกษาสินีที่เมื่อชาติภพก่อนเกิดเป็นอังกะเรณพาทน ราชินีของทุตอังค์อาเมน หรือก็คือคามิลเอลโซ
ในชาติภพปัจจุบัน ถึงแม้ว่าทั้งสองจะเกิดในดินแดนที่ห่างไกลกัน คือภิกษาสินีเกิดที่ประเทศไทย และ
คามิลเอลโซเกิดที่ประเทศอิตาลี แต่เพราะทั้งคู่ต่างมีความผูกพันกับประเทศอียิปต์ บุพเพสันนิวาส
จึงบันดาลให้ต้องกลับมายังสถานที่แห่งนี้ โดยภิกษาสินีนั้นต้องการมาท่องเที่ยว ส่วนคามิลเอลโซนั้น
มาอาศัยอยู่ที่ประเทศอียิปต์ตั้งแต่วัยเด็ก เพราะแม่ของเขาซึ่งมีเชื้อสายอียิปต์พาเขามาทำพิธีเปิด
วิญญาณ เพื่อให้คลายจากฝันร้าย ความว่า

...ตั้งแต่เด็กผมฝันร้ายมาตลอด...จนแม่ของผมต้องพาผมมาที่ประเทศอียิปต์
แม่พาผมไปที่วิหารเพื่อให้อัยเปิดวิญญาณของผม

...

“คุณกำลังจะบอกว่า...คุณระลึกชาติได้อย่างนั้นหรือคะ”

“ใช่ ผมคือทุตอังค์อาเมน คุณก็คืออังกะเรณพาทน” ศีระหทัยได้รูปขยับเข้า
ใกล้ใบหูอ่อนบางของหญิงสาว “...หรือที่ว่าคุณและคนทั่วโลกรู้จักกันในนาม ตุนันคาเมน
นั่นล่ะ”

(รวมแพง, 2554ก, หน้า 104-105)

นอกจากนี้ผู้แต่งยังได้สะท้อนโลกทัศน์ว่า บุปผะสันนิวาสนำให้บุคคลที่เคยเกี่ยวข้องกันได้มาพบกันอีก ไม่ว่าจะในรูปแบบมนุษย์ หรือวิญญาณ ดังเช่นภิกษาสินีที่ต้องเดินทางมาประเทศอียิปต์ เพื่อพบกับคามิลเอลโซ และได้พบกับวิญญาณของเตนลูกของเธอในอดีตที่ถูกฆ่าตายพร้อมเธอตั้งแต่อยู่ในครรภ์ ดังความว่า

...แล้วตนเป็นใคร เป็นอะไรตาย

เราเป็นลูกที่บิดาไม่รับรู้ มารดาไม่มีวันได้ถนอมเลี้ยงดูเรา เราตายตั้งแต่ยังอยู่ในครรภ์มารดาด้วยซ้ำ

เอาน่า หากเรายังมีเชื้อใยเชื่อมโยงผูกพัน สักวันเธอจะได้กลับมาเกิดเป็นลูกของพ่อกับแม่เธอจนได้ละ เชื้อพีลี

(รวมแพง, 2554ก, หน้า 38)

เนื่องจากลูกจะผูกพันกับแม่ตั้งแต่อยู่ในท้อง ดังนั้น ถึงแม้จะตายจากกันโดยไม่มีโอกาสได้พบหน้า แต่เพราะความผูกพันที่มีร่วมกันจนแม่ลูก เมื่อเกิดในชาติภพใหม่บุพเพสันนิวาสนจึงชักนำให้ภิกษาสินี ซึ่งก็คืออังกะเศนพาเทนในอดีตชาติ กับเตนวิญญาณลูกชายของเธอ ได้มีโอกาสได้มาพบกัน ส่วนคามิลเอลโซนั้น ถึงแม้ว่าวิญญาณของเตนจะติดตามเขาอยู่ตลอดเวลา แต่ก็ไม่มีโอกาสได้รู้จักกัน เพราะในอดีตชาติทั้งคู่ต่างก็ไม่ได้รับรู้ว่ามีลูก และตนเองก็ไม่มีโอกาสได้เกิดมาสัมผัสความรักของพ่อ ดังนั้นจึงยังไม่เกิดความรักและความผูกพันกันในฐานะพ่อลูก บุปผะสันนิวาสนจึงยังไม่เกิด ทำให้ไม่มีโอกาสได้รู้จักกัน

นวนิยายเรื่อง พรายเนตรทิพย์ สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาสนว่า การที่บุคคลได้มารู้จักกันนั้น เพราะในอดีตเคยมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาก่อน แม้ว่าในชาติภพใหม่จะเกิดห่างไกลกันคนละซีกโลกและคนละภพ แต่เมื่อมีโอกาสได้เกิดมาร่วมภพชาติเดียวกัน บุปผะสันนิวาสนก็จะนำพาให้มารู้จักกัน ซึ่งบุพเพสันนิวาสนี้จะมีผลทั้งกับมนุษย์และวิญญาณ การที่วิญญาณของเตนจำได้ว่าพ่อของตนคืออังกะเศนพาเทน และแม่ของตนคืออังกะเศนพาเทนนั่น สะท้อนโลกทัศน์ของผู้แต่งว่า เมื่อวิญญาณอุบัติขึ้นจะมีสัญญาติดตัวมาทันที แม้จะยังอยู่ในครรภ์ ยังไม่ได้ออกมาดูโลกภายนอก ก็จะจดจำได้ว่าใครเป็นพ่อแม่ของตน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของดังตฤณ (2551, หน้า 195) ว่า “วิญญาณที่อยู่ในครรภ์มารดาจะจดจำได้ถึงสายสัมพันธ์ว่าเคยเป็นลูกใครบ้าง” แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากตอนอยู่ในครรภ์ตนกับพ่อของตนไม่เคยมีสายใยที่ผูกพัน

ต่อกัน ดังนั้นเมื่อเกิดในชาติภพใหม่ บุพเพสันนิวาสจึงนำพาให้เขามีโอกาสทำความรู้จักแต่เพียงแม่ของตน ซึ่งก็คือ ภิชาสินี (ในอดีตชาติคือ อังเคสเซนพาเทน) เท่านั้น

6. โลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญา

นวนิยายเรื่อง พรายเนตรทิพย์ สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญาว่า สัญญาจากอดีตชาติเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มนุษย์รู้สึกรัก หรือชังกัน เนื่องจากเมื่อมนุษย์เกิดในชาติภพใหม่นั้น จะมีสัญญาติดตัวมาจากอดีตชาติ และสัญญาจะแสดงผลออกมาเมื่อมีสิ่งมากระตุ้นให้ระลึกได้ ซึ่งอาจจะแสดงผลออกมาทางความรู้สึก เช่น ในอดีตชาติเคยโกรธเกลียดใครบางคนอย่างรุนแรง ในชาติปัจจุบันเมื่อได้พบคนคนนั้นอีกครั้ง ความรู้สึกซึ่งเป็นสัญญาที่ฝังอยู่ในจิตจะแสดงออกมามีความในตอนที่คามิลเอลโซ่ได้พบกับภิชาสินีครั้งแรก เขาก็รู้สึกเกลียดเธอ เพราะในอดีตชาติเมื่อคามิลเอลโซ่เกิดเป็นฟาโรห์ทูตองค์อาเมน เขาเข้าใจว่าอังเคสเซนพาเทน (ภิชาสินีในอดีตชาติ) ผู้เป็นราชินีของตนนั้นวางแผนทำร้ายเขาจนตาย ความคับแค้นในที่ถูกคนรักหักหลังทำให้ทูตองค์อาเมนเกลียดอังเคสเซนพาเทน และจิตก็จดจำความรู้สึกนี้ไว้ ในชาติภพใหม่ เมื่อคามิลเอลโซ่ได้พบกับภิชาสินีและจำได้ว่าภิชาสินีในอดีตชาติคือราชินีที่เขาเกลียด สัญญาที่ถูกกักเก็บไว้จึงแสดงออกมา ทำให้คามิลเอลโซ่เกลียดภิชาสินีตั้งแต่แรกพบ ความว่า

...ดวงตาสีสนิมเหล็กจับจ้องวงหน้าชาวนวนล...ริมฝีปากบางแม้จนแทบเป็นเส้นตรง ร่องไปรังไรเล็กบางที่ซ่อนอยู่ในร่องได้สัดส่วนนั้นคุ่นตา คุ่นใจ แต่กลับเป็นใจที่เคียดซึ่งขุนมัว ดวงตาภายใต้ขนตาหนาเป็นแหม้แววของความรักและความแค้นอยู่แน่น หัวอกจนแทบลุกเป็นไฟ

(รวมแพง, 2554ก, หน้า 23)

นวนิยายเรื่อง พรายเนตรทิพย์ ได้สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญาว่า สัญญาจากอดีตชาติเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มนุษย์รู้สึกรักหรือชังกันตั้งแต่แรกพบ กล่าวคือ ในอดีตชาตินั้นมีความรู้สึกกับบุคคลที่เคยผูกพันด้วยอย่างไร เช่น รู้สึกรัก รู้สึกเกลียด ความรู้สึกเหล่านั้นจะถูกจดจำเอาไว้ในจิต เรียกว่า สัญญา และเมื่อเกิดในชาติภพใหม่ได้มาพบบุคคลคนนั้นอีกครั้ง สัญญา也将ทำหน้าที่แสดงความรู้สึกออกมาทันที แม้จะยังไม่ได้รู้จักกันก็ตาม

7. โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝัน

ความฝันคือภาพความคิดของมนุษย์ในเวลาอนหลับ เป็นปรากฏการณ์ที่มีสาเหตุมาจากจิตใต้สำนึก (พวงพยอม ยลถนนอม, 2537, หน้า 25) โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝัน ปรากฏเฉพาะในเรื่อง พรายเนตรทิพย์ ว่า ความฝันสามารถบอกเรื่องราวเกี่ยวกับอดีตชาติได้ โลกทัศน์

ดังกล่าวนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของพระครูประกาศธรรมคุณ สัตย์สมนึก (2556, หน้า 17-18) ว่า "ก่อนตายนั้นจิตจิตจะส่งพลังกรรมไปก่อเกิดยังปฏิสนธิจิต และปฏิสนธิจิตจะรับเอาสิ่งต่างๆ เก็บไว้ในส่วนของจิตใต้สำนึก เรียกว่าสัญญา" ดังนั้นเรื่องราวในอดีตชาติบางเรื่องจึงแสดงออกมาในรูปแบบของความฝันขณะหลับ ดังความในตอนๆ คามิลเอลโซเล่าว่าตอนเด็กเขามักฝันร้ายและรู้สึกเจ็บปวดทรมานจากความฝันนั้นทุกคืน เหตุเพราะในอดีตชาติที่คามิลเอลโซเกิดเป็นฟาโรห์ทูตอังก์อามาแห่งอียิปต์นั้น เขาถูกทำร้ายและได้รับความเจ็บปวดทรมานจนตาย ก่อนตายนั้นเขาเข้าใจว่าตนถูกอั้งเคสเซนพาเทน (ภิกษาสินีในชาติปัจจุบัน) ผู้เป็นราชินีวางแผนลอบฆ่า ทำให้เขารู้สึกเสียใจมาก และความรู้สึกจากอดีตชาตินั้นก็ถูกถ่ายทอดออกมาในรูปของความฝัน ความว่า

...ตั้งแต่เด็กผมฝันร้ายมาตลอด ฝันถึงเวทิตาอาฆาต ฝันถึงความเจ็บปวดมากมาย สายตาที่มุ่งร้ายของคนหลายคนทำให้ผมเหมือนตกนรก คุณคิดว่าอะไรทำให้เด็กตัวเล็กๆ ต้องฝันร้ายทุกคำคืน

...

"ผมถูกคนที่รักสุดหัวใจทรยศอย่างเลียดเย็น ความรักมากมายที่ผมมีให้ไม่สามารถทำให้เธอคนนั้นสำนึกได้เลย...กว่าผมจะตายมันทรมานแค่ไหนคุณรู้ไหม"

(จอมแพง, 2554ก, หน้า 104)

ความฝันของคามิลเอลโซ เกิดจากในชาติที่เป็นทูตอังก์อามา ก่อนตายเขาก็เก็บความแค้นไว้อย่างรุนแรง เพราะถูกคนรักหักหลัง ประกอบกับวิญญาณของเขานั้นถูกอัยผนิกไว้หลายพันปีกว่าจะสามารถมาเกิดได้ ทำให้ความแค้นที่มีอยู่นั้นยิ่งมีความรุนแรง และความรู้สึกดังกล่าวก็ถูกเก็บไว้ในจิตใต้สำนึก เมื่อแรกนั้นคามิลเอลโซยังจำอดีตชาติไม่ได้ แต่ความรู้สึกเจ็บแค้นในจิตใต้สำนึกนั้นยังคงทำงานอยู่ ทำให้ความรู้สึกนั้นถูกระบายออกมาในรูปแบบของความฝัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีทางจิตวิทยาที่ว่า "ความฝันคือการชำระความเครียดทางจิตใจที่ยังไม่ได้รับการตอบสนอง" (พวงพยอม ยลถนนม, 2554) แต่ในภายหลังเมื่อคามิลเอลโซเข้าพิธีเปิดวิญญาณเพื่อให้สามารถจดจำอดีตชาติได้ สิ่งที่ถูกกักเก็บไว้จึงได้รับการปลดปล่อย ทำให้เขาไม่ฝันร้ายอีกต่อไป

นวนิยายเรื่อง **พรายพยากรณ์** สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับความฝันว่า ความฝันบางอย่างคือการถ่ายทอดเรื่องราวจากสัญญาในอดีตชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากสัญญานั้นมีรู้สึกที่รุนแรง การฝันก็เป็นกลวิธีหนึ่งที่จะผ่อนคลายความรู้สึกภายในจิตใจออกมา

8. โลกทัศน์เกี่ยวกับเรื่องตาทิพย์

เรื่อง พรายเนตรทิพย์ นั้น วิชาลีนีมีความสามารถในด้านตาทิพย์ คือสามารถมองเห็นทุกอย่างในสิ่งที่เหนือจากตาเนื้อของมนุษย์จะมองเห็น กล่าวคือเธอสามารถมองเห็นวิญญาณได้

เมื่อไปยังประเทศอียิปต์ ความสามารถเรื่องตาทิพย์นี้ก็ทำให้วิชาลีนีได้พบกับวิญญาณของ เตน ซึ่งเป็นลูกของเธอในอดีตชาติ และความสามารถดังกล่าวนี้ก็ทำให้เธอสามารถมองเห็นวิญญาณที่สิงอยู่ในร่างของตุ๊กแก โดยเธอเรียกตุ๊กแกที่มีวิญญาณสิงอยู่ว่าปีนมณี และความสามารถในด้านตาทิพย์นี้ทำให้วิชาลีนีสามารถขอความช่วยเหลือจากวิญญาณที่อยู่ในร่างตุ๊กแก ทำให้เธอรอดพ้นจากอันตราย ดังความในตอนที่วิชาลีนีถูกทำร้ายโดยจนหมดสติ และคนร้ายได้นำร่างของเธอมาทิ้งในหลุมลึก เมื่อฟื้นขึ้นมา วิชาลีนีก็ขอให้ตุ๊กแกปีนมณีให้ไปตามคนมาช่วย โดยนำผ้าพันคอของเธอผูกไว้กับคอของตุ๊กแก และให้ตุ๊กแกวิ่งไปหาคามิลเอลโซ หรือชามูซา ลูกน้องของคามิลเอลโซ จนในที่สุดเธอก็รอดพ้นจากอันตรายครั้งนี้ได้ ดังความว่า

...มือได้รูปผูกผ้าสีฟองสีขาวไว้กับคอที่ไม่ค่อยจะมีของปีนมณี หลังจากผูกทบสองครั้งอย่างแน่นหนา จึงมาจัดผ้าให้เฉียงไปด้านหลัง...

“ปีนช่วยวิ่งไปหาชามูซา หรือให้ดีก็ตาคามิลเอลโซเลยก็ได้ ทันทีที่เขาเห็นผ้าผืนนี้ก็ต้องรู้ว่าเป็นของพี่ แล้วเธอก็พยายามหลอกล่อให้เขามาที่นี่ มาช่วยพี่ให้ได้...”

(รวมแพง, 2554ก, หน้า 250)

การที่มนุษย์จะมีตาทิพย์ได้นั้น ในทางพุทธศาสนากล่าวว่าจะต้องเป็นผู้ที่เจริญวิปัสสนากรรมฐานจนถึงขั้นที่เรียกว่า อุกโตภาควิมุต คือเป็นผู้หลุดพ้นด้วยสมาบัติและอริยมรรคได้ผลสำเร็จ จึงจะมีความสามารถที่เรียกว่า ทิพพจักขุ สามารถรู้การจุติ และอุบัติของสัตว์ทั้งหลายตามกรรมได้ (พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตโต, 2546, หน้า 870) แต่วิชาลีนีนั้นได้ความสามารถด้านตาทิพย์มาด้วยอุบัติเหตุในขณะที่ยังเด็ก เป็นความสามารถที่ได้มาด้วยความบังเอิญ มิใช่ได้มาด้วยการฝึกวิปัสสนา ดังนั้นเธอจึงเพียงมองเห็นวิญญาณและสามารถพูดคุยได้ แต่ไม่สามารถรู้การจุติและการอุบัติของวิญญาณเหล่านั้นได้

เรื่องเกี่ยวกับตาทิพย์ หูทิพย์นี้ ทมยันตีเองก็ได้แสดงทัศนะไว้ในเรื่อง ทิพย์ ว่า มนุษย์ที่สามารถสัมผัสในสิ่งที่กายเนื้อไม่สามารถสัมผัสได้นั้น จะต้องเป็นบุคคลที่มีความพิเศษ และสามารถสัมผัสในสิ่งที่มองไม่เห็นด้วยคลื่นความร้อนในกาย ซึ่งแปรเปลี่ยนมาเป็นภาพในสมอง ดังความว่า

...คนเรามีคลื่นความร้อนกำหามั้นกำพันอังstrom ฉะนั้น เมื่อเราจะต้องอะไร ก็ยอมทิ้งความร้อนเอาไว้ การที่คุณสัมผัสวัตถุแล้วรู้ ทางหนึ่งจึงสันนิษฐานว่า เกิดเพราะคุณได้รับความร้อน และคุณสามารถเปลี่ยนความรู้สึกจากคลื่นความร้อนมาเป็นภาพในสมองได้

(ทมยันตี, 2547, หน้า 291)

นวนิยายเรื่อง **พรายเนตรทิพย์** สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับเรื่องตาทิพย์ว่า โดยปกติแล้วในทางพุทธศาสนากล่าวว่า มนุษย์จะมีตาทิพย์ได้ก็ต่อเมื่อฝึกวิปัสสนาจนหลุดพ้นทั้งด้วยสมาบัติและอริยมรรค แต่ผู้แต่งได้แสดงโลกทัศน์ว่า ความสามารถในด้านตาทิพย์นั้นอาจได้มาเพราะเหตุบังเอิญจากการเกิดอุบัติเหตุ ซึ่งความสามารถที่ได้มานั้นทำได้เพียงมองเห็นวิญญาณหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตามนุษย์โดยทั่วไปมองไม่เห็นเท่านั้น ไม่สามารถหยั่งรู้ได้เฉกเช่นผู้ที่สำเร็จในทางวิปัสสนา

9. โลกทัศน์เกี่ยวกับการพยากรณ์

การศึกษาโลกทัศน์เกี่ยวกับการพยากรณ์จากเรื่อง **พรายพยากรณ์** พบว่าผู้แต่งสะท้อนโลกทัศน์ 2 ประการ ได้แก่ การพยากรณ์ต้องใช้ศาสตร์หลายประเภทมาพยากรณ์ประกอบกัน เพื่อความแม่นยำ และการพยากรณ์ต้องทำนายในช่วงระยะเวลาสั้นๆ เพราะชะตาชีวิตสามารถเปลี่ยนแปลงได้ มีรายละเอียดดังนี้

9.1 การพยากรณ์ต้องใช้ศาสตร์หลายประเภทมาพยากรณ์ประกอบกันเพื่อความแม่นยำ

เรื่อง **พรายพยากรณ์** ผู้แต่งสะท้อนโลกทัศน์ว่า ในการพยากรณ์นั้น หากพยากรณ์ด้วยศาสตร์การพยากรณ์เพียงชนิดเดียวอาจจะให้ข้อมูลไม่ละเอียด หรืออาจจะให้ข้อมูลผิดพลาดไป ดังนั้นจึงต้องพยากรณ์จากศาสตร์หลายประเภทมาประกอบกัน เพื่อความแม่นยำ ดังความในตอนท้ายที่พิณชนิดาดูดวงรายปีของตนแล้วพบว่าปีนี้มีเกณฑ์จะพบเนื้อคู่ เธอจึงใช้ศาสตร์การพยากรณ์อีกหลายชนิดมาดูประกอบ เพื่อให้แน่ใจว่าคำพยากรณ์นั้นเป็นจริง ความว่า

...หลังจากดูให้น้องสาวเสร็จก็เริ่มเปิดไฟยิปซีที่วางไว้ โดยเริ่มจากคำทำนายรายปีก่อน ไฟใบแรกที่ได้อือ เดอะเลิฟเวอร์หรือไฟคู่รัก ทำเอาคนเปิดตาแทบถลนออกมา นอกเบ้า

“เฮ้ย!” เสียงอุทานอย่างตกใจดังขึ้น ก่อนจะรวบรวมสมาธิดูไฟใบต่อไปอย่างใจจดใจจ่อ จนเมื่อเปิดหมดทุกใบแล้วพิณชนิดาก็ได้แต่นั่งนิ่งอึ้ง

อะไรที่ว่า พบรักแต่ต้องเสี่ยงตาย แล้วอาการยังร่อแร่ไม่ตายก็เกือบตาย รอดมาได้ก็ถูกบังคับจนต้องเสี่ยงตายอีกรอบถึงจะได้แต่งงาน

ไฟเดอะเดธ ไฟแห่งความตายหรือการเกิดใหม่ ที่คู่มากับไฟฟอร์จูนกงล้อแห่งโชคชะตา ซึ่งขนาบด้วยไฟเมจิกเขียนนักมายากล กับไฟเดอะฟูลคนเร่ร่อน ทำให้หญิงสาวรู้ว่าจะมีบางสิ่งบางอย่างเกิดขึ้นหลังจากที่ได้เจอเนื้อคู่คนดังกล่าว แถมยังเป็นสิ่งที่ไม่ธรรมดาอีกด้วย หน้าไฟบ่งบอกถึงความไม่แน่นอนทำให้หญิงสาวเริ่มลังเล จึงลองทายไฟแบบรายเดือนดูอีกครั้ง และคราวนี้หญิงสาวก็เปิดเจอไฟเดอะเลิฟเวอร์อีก เธอจึงไม่ลังเลที่จะดูดวงเลขทักษา 12 ตัวของไทย และเลข 7 ตัวของพม่า ก็พบตรงกันว่าเธอจะเจอเนื้อคู่

(รวมแพง, 2550ข, หน้า 15-16)

เนื้อความในตอนดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่า พิณชนิดาใช้การพยากรณ์ด้วยไฟยิปซีเพื่อดูชะตาชีวิตของตนเป็นรายปี แต่เมื่อไม่แน่ใจก็ใช้วิธีการพยากรณ์เหตุการณ์เป็นรายเดือนเพื่อตรวจสอบให้แน่ใจอีกครั้ง เหตุที่พิณชนิดาใช้การพยากรณ์ด้วยไฟยิปซีเพื่อดูเหตุการณ์ชีวิตนั้น เพราะเชื่อว่าไฟยิปซีจะบ่งบอกชะตาชีวิตที่สัมพันธ์กับเรือนชะตาในแต่ละด้าน ดังที่ ณิชชา ชินธิป (2548, หน้า 74) กล่าวเกี่ยวกับการพยากรณ์ไฟยิปซีว่า

...ไฟยิปซีสามารถบอกได้ว่าชะตาชีวิตเกี่ยวพันในเรื่องใดบ้าง ไฟแต่ละใบที่ถูกเลือกออกมานั้นจะถูกจัดวางตามเรือนทฤษฏี 10 เรือน อันได้แก่ ต้น คือเจ้าของเรือนชะตา, กดมูมะ คือการเงินและโชคลาภ, สหัทชะ คือเพื่อนฝูง, พันธุ คือมารดา หรือญาติพี่น้อง, ปุตร คือบุตรหรือบริวาร, อริ คือศัตรู อุปสรรค หรือหนี้สิน, ปัตนิ คือคู่รัก, มรณะ คือโรคร้ายไข้เจ็บ หรือความตาย, ศูภะ หมายถึงบิดา, และกัมมะ หมายถึงอาชีพการงาน

(ณิชชา ชินธิป, 2548, หน้า 74)

เพื่อตรวจสอบผลการพยากรณ์ให้แน่ใจอีกครั้ง พิณชนิดาก็ใช้การพยากรณ์ด้วยวิธีผูกดวงทักษาพยากรณ์ คือการดูเลข 12 ตัว และเลข 7 ตัว ซึ่งวิธีการผูกดวงแบบทักษาพยากรณ์นี้เป็นหลักเกณฑ์สำหรับการพยากรณ์ชีวิตโดยทั่วไปของบุคคล (เทพย์ สาริกบุตร, 2521, หน้า 32) และเมื่อการพยากรณ์ทั้งหมดได้ผลออกมาตรงตามกัน จึงเชื่อได้ว่าคำพยากรณ์ที่ว่าจะได้พบเนื้อคู่นั้นจะเป็นความจริง

9.2 การพยากรณ์ต้องทำนายในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ เพราะชะตาชีวิตสามารถเปลี่ยนแปลงได้

เรื่อง พรายพยากรณ์ ผู้แต่งสะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับการพยากรณ์ว่า โชคชะตาชีวิตของมนุษย์นั้นไม่แน่นอน สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ดังนั้น ในการพยากรณ์บุคคลจึงต้องพยากรณ์ในช่วงระยะเวลาสั้นๆ เพื่อให้คำพยากรณ์นั้นแม่นยำ ดังตัวอย่างจากในตอนที่พินชนิดา ใช้ไฟิปซีเพื่อดูชะตาชีวิตของภุมรินทร์ที่จะเกิดขึ้นในรอบระยะเวลาเพียง 7 วัน ความว่า

...ไฟฉันโปะหน้าไฟคุณ แสดงว่าฉันกับคุณต้องติดสอยห้อยตามกันไปตลอดทั้ง อาทิตย์หน้า ไฟที่ติดกับทางขวาของไฟแทนตัวคุณ แสดงถึงคู่มั่นคุณ...คู่มั่นคุณกำลัง ติดพันอยู่กับเงินจำนวนมาก แล้วก็เป็ทุทท์ มีหน้าซ้ำยังทำให้คุณเป็นทุทท์ตามไปด้วย

...

“ในอนาคตอันใกล้นี้คุณต้องมีเรื่องสะสางเกี่ยวกับเรื่องเงินทอง และจะได้รับ ข่าวไม่ดีเกี่ยวกับผู้ชายผิวคล้ำกว่าคุณ และสูงอายุกว่าคุณด้วยนะ...”

“ส่วนเรื่องการทำงานถือว่าดีมาก จะได้รับข่าวดี อาจจะมีคนสั่งออเดอร์สินค้า เพิ่มขึ้น หรือสินค้าได้ไปถึงต่างประเทศเลยเชียวละ...”

(รวมแพง, 2554ข, หน้า 68-69)

ความตอนดังกล่าวเป็นการพยากรณ์ชีวิตของภุมรินทร์ในระยะเวลา 7 วันนับจาก วันที่พยากรณ์ โดยใช้ศาสตร์การพยากรณ์ด้วยไฟิปซี เหตุที่ต้องใช้ไฟิปซีมาพยากรณ์ เหตุการณ์ในช่วงระยะเวลาสั้นๆ เพราะเชื่อว่าไฟิปซีเป็นไฟที่มีมนตร์ขลัง หากมีจิตที่แน่วแน่จะสามารถเลือกไฟิปซีที่ชี้ชะตาชีวิตได้อย่างแม่นยำ ดังที่ Heidemarie Pielmer Markus Sehiner (1999, หน้า 6-7 อ้างอิงใน ณัชชา ชินธิป, 2548, หน้า 65) กล่าวว่า “ไฟิปซีเป็นไฟที่มีมนตร์ขลัง สื่อด้วยพลังจิต ผู้ที่ทำนายไฟิปซีจึงจำเป็นต้องมีสมาธิ” ดังนั้น หากผู้รับการพยากรณ์มีสมาธิที่ดี ไฟที่เลือกก็จะสามารถบ่งบอกถึงสิ่งที่เข้ามาสัมพันธ์ในชีวิตในช่วงระยะเวลาขณะนั้นได้อย่างแม่นยำ แต่ก็เพียงการทำนายชะตาชีวิตในช่วงระยะเวลาสั้นๆ เพราะมิใช่เป็นการผูกดวงในระยะยาว ดังนั้นหากในอนาคตมีปัจจัยอื่นเข้ามาแวดล้อม คำพยากรณ์ก็อาจเปลี่ยนไป

เรื่อง พรายพยากรณ์ และ พรายเนตรทิพย์ ปราบกฎโลกทัศน์ทั้งหมด 9 ด้าน ได้แก่ โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ โลกทัศน์เกี่ยวกับพระภูมิ หรือเจ้าที่ โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด โลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ โลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาส โลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญาโลกทัศน์เกี่ยวกับความฝัน โลกทัศน์เกี่ยวกับตาทิพย์ และโลกทัศน์เกี่ยวกับการพยากรณ์

ซึ่งโลกทัศน์ดังกล่าวที่สอดแทรกอยู่ในนวนิยายนี้เป็นปัจจัยที่กำหนดการดำเนินเรื่องของนวนิยาย โดยมีโลกทัศน์ที่ปรากฏร่วมกันคือ โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ และโลกทัศน์เกี่ยวกับพระภูมิ หรือ เจ้าที่ โดยโลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณนั้นเชื่อว่าหากก่อนตายบุคคลมีห่วงผูกยึดอยู่กับสิ่งใด เมื่อตายแล้ววิญญาณจะไม่สามารถไปเกิดได้ ต้องวนเวียนผูกอยู่กับสิ่งนั้น ทั้งนี้ผู้แต่งจึงกำหนดให้วิญญาณของพ่อ แม่ และป้าของพิณชนิดากับภิษาสินีต้องวนเวียนอยู่กับลูกหลาน เนื่องจากวิญญาณทั้งสามนั้นตายด้วยอุบัติเหตุในขณะที่ยังไม่หมดอายุขัย วิญญาณจึงเป็นสัมภเวสี คอยติดตามลูกหลานไปยังสถานที่ต่างๆ ส่วนโลกทัศน์เกี่ยวกับพระภูมิ หรือเจ้าที่นั้นเชื่อว่าทุกสถานที่ที่มีเจ้าที่ดูแลอยู่ เมื่อจะเข้าไปในสถานที่ใดต้องได้รับการอนุญาตจากเจ้าของสถานที่นั้นเสียก่อน หากเป็นที่อยู่อาศัยก็ต้องขออนุญาตจากเจ้าของบ้าน หรือพระภูมิเจ้าที่ ดังนั้นเมื่อเรื่องจึงกำหนดให้ภิษาสินี ตัวละครที่มีความสามารถมองเห็นวิญญาณ มาขออนุญาตพระภูมิให้วิญญาณพ่อ แม่ และป้าของตนเข้าไปในบ้านที่พระภูมิดูแลอยู่ โลกทัศน์เกี่ยวกับพระภูมิ หรือเจ้าที่นี้ผู้แต่งได้สะท้อนโลกทัศน์ว่า พาหนะเช่น เครื่องบินก็มีแม่ย่านางดูแลอยู่เช่นกัน ซึ่งแม่ย่านางจะอนุญาตให้วิญญาณที่ขออนุญาตแล้วขึ้นมาบนเครื่องบินได้ แต่เนื่องจากเครื่องบินเป็นพาหนะที่ต้องบินข้ามเขตไปยังเขตแดนอื่นๆ อีกหลายเขตแดน ซึ่งแต่ละเขตแดนก็มีเจ้าที่ประจำอยู่เช่นกัน วิญญาณไม่สามารถขออนุญาตจากเจ้าที่ที่ประจำอยู่ในทุกเขตแดนได้ ดังนั้นผู้แต่งจึงกำหนดเนื้อเรื่องให้วิญญาณที่จะต้องข้ามเขตแดนโดยเครื่องบินนั้นต้องไปขออนุญาตจากยมทูต โดยวิญญาณที่ได้รับอนุญาตแล้วนั้นจะมีสัญลักษณ์เป็นใบผ่านแดน เพื่อให้สามารถข้ามผ่านดินแดนอื่นๆ ได้

นอกจากโลกทัศน์ที่มีร่วมกันแล้ว ยังปรากฏโลกทัศน์อื่นๆ ที่แสดงลักษณะเฉพาะของแต่ละเรื่อง เช่นนวนิยายเรื่อง พรายพยากรณ์ ที่โลกทัศน์เกี่ยวกับการพยากรณ์ได้กลายเป็นคุณสมบัติเด่นของตัวละครเอก คือพิณชนิดา โดยกำหนดให้ตัวละครมีความสามารถทางด้านการพยากรณ์ และใช้คำพยากรณ์นั้นเป็นตัวดำเนินเรื่อง เพื่อแสดงให้เห็นว่าคำพยากรณ์นั้นเป็นความจริง

ส่วนนวนิยายเรื่อง พรายเนตรทิพย์ นั้น โลกทัศน์เกี่ยวกับตาทิพย์ถูกกำหนดให้เป็นคุณสมบัติเด่นของตัวละครเอก โดยกำหนดลักษณะตัวละครให้มีความสามารถมองเห็นวิญญาณได้ เธอจึงรับรู้การมีตัวตนของวิญญาณพ่อ แม่ และป้า อีกทั้งยังสามารถมองเห็นวิญญาณของลูกเธอในอดีตชาติได้ด้วย นอกจากนี้ยังมีโลกทัศน์อื่นๆ ที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนี้ ได้แก่ โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด ที่เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนย่อมมีการเวียนว่ายตายเกิดหลายภพหลายชาติ กำหนดให้ตัวละครจากอดีตชาติได้เกิดมาในชาติภพใหม่อีกครั้ง และโลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ที่มีความเชื่อว่ามีไสยศาสตร์ไสยศาสตร์มีทั้งด้านที่ไม่ดีและด้านที่ดี โดยกำหนดเนื้อเรื่อง

ให้วิญญาณของตัวละครเอกในอดีตชาตินั้นถูกสะกดวิญญาณเอาไว้ แต่ก็ได้รับการปลดปล่อย วิญญาณจึงสามารถไปเกิดได้ ส่วนโลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาสที่เชื่อว่าบุคคลที่เคยมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันในอดีตชาติ เมื่อเกิดมาในชาติภพใหม่ก็จะได้มาพบกัน ได้กำหนดเนื้อเรื่องให้ตัวละครที่เคยเกี่ยวข้องกันในอดีตชาติได้มารู้จักกัน และโลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญาที่เชื่อว่าเมื่อได้มาเกิดในชาติภพใหม่ บุคคลจะมีสัญญาติดตัวมาจากอดีตชาติ ทำให้ตัวละครจดจำความรู้สึกที่มีต่อกันได้ ทั้งความรู้สึกรักและชัง อีกทั้งสัญญาก็ทำให้ตัวละครจดจำได้ว่าใครเป็นพ่อแม่ของตน ส่วนโลกทัศน์เกี่ยวกับความฝันที่เชื่อว่าความฝันบางอย่างเกิดจากการถ่ายทอดจากสัญญาในอดีตชาติ กำหนดให้ตัวละครฝัน เพื่อให้รับรู้เรื่องราวในอดีตของตน และแก้ไขปมของเรื่องจนคลี่คลาย

โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติเรื่อง คิตโลกา เนื้อเรื่องย่อ

อัญมาเป็นลูกสาวของอรรณพกับภรณ์ นักธุรกิจผู้มั่งคั่ง ต่อมาเธอได้ทราบความจริงว่าตนเป็นเพียงเด็กที่ถูกนำมาทิ้งไว้หน้าบ้านของพ่อแม่ อัญมาารู้สึกเสียใจจึงตั้งใจจะกระโดดน้ำฆ่าตัวตาย แต่กลับพลัดตกน้ำและพลัดเข้าไปสู่อีกมิติหนึ่ง ในมิติใหม่อัญมาได้รับการช่วยเหลือจากตำรวจชื่อภควัด และพาเธอมาส่งที่บ้านซึ่งอยู่ในชุมชนแออัด อัญมาในมิตินี้เป็นคนที่มีปัญหาครอบครัวกับพ่อเลี้ยงและติดยาเสพติด เมื่อภควัดได้จ้างให้เธอเป็นสายของตำรวจแฝงตัวเข้าไปในกลุ่มผู้ค้ายาเพื่อหาตัวผู้ค้ายารายใหญ่ อัญมาก็ยินดีรับข้อเสนอ เพราะเธอไม่ชอบความประพฤติของอัญมาในมิติใหม่ เธอให้ความร่วมมือกับตำรวจจนสามารถจับกุมผู้ค้ายารายใหญ่ได้ แต่เธอก็ถูกยิงจนพลัดตกน้ำตาย เมื่อฟื้นขึ้นมาเธอก็ได้กลับมาในมิติเดิมที่เป็นลูกของนักธุรกิจ และได้ตามหาแม่ที่แท้จริง โดยที่เธอรู้แล้วว่าแม่ของตนเป็นใครจากการที่ได้พลัดหลงเข้าไปในมิติใหม่

วิเคราะห์โลกทัศน์เหนือธรรมชาติที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง คิตโลกา

นวนิยายเรื่อง คิตโลกา ปรากฏโลกทัศน์ 4 โลกทัศน์ ได้แก่ โลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลา โลกทัศน์เกี่ยวกับเจตภูต โลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญา และโลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาส ดังนี้

1. โลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลา

มิติคือ ระบบที่อาจเป็นตัวบอกสภาพความเป็นอยู่และความเป็นไปของทุกสิ่งทุกอย่างในธรรมชาติ (ชัยวัฒน์ คุประตกุล, 2540, หน้า 129) คำว่า มิติแห่งกาลเวลา จึงหมายถึงความเป็นไปของชีวิตในแต่ละมิติเวลา ทั้งในมิติอดีต มิติปัจจุบัน และมิติอนาคต

เรื่อง คិតโลกา สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลาว่า มิติเวลาอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ต่างมีอยู่และดำเนินไปเป็นลักษณะคู่ขนาน กล่าวคือ ขณะที่เวลาในมิติปัจจุบันดำเนินอยู่ เวลาในอีกมิติก็ดำเนินอยู่ในลักษณะขนานกันไป โดยแต่ละมิตินั้นต่างเป็นเอกเทศจากกัน ดังเช่นนางอุบลผู้เป็นแม่ของอัญมา ที่นำอัญมาในขณะที่เป็นทารกไปทิ้งไว้ที่หน้าบ้านของอรรณพ และภรณี เพราะต้องการให้เจ้าของบ้านซึ่งมีฐานะร่ำรวยนำลูกของตนไปเลี้ยง เหตุการณ์ทั้งสองมิติ ต่างก็ดำเนินไปพร้อมกัน แต่ในอีกมิติหนึ่งนางอุบลเปลี่ยนใจนำลูกกลับไปเลี้ยงเอง ผลจากการกระทำ ในมิตินี้เป็นจุดเปลี่ยนทำให้การดำเนินไปของทั้งสองมิติแตกต่างกัน ดังความตอนที่นางอุบลเล่าถึง เหตุการณ์ที่เธอคิดนำอัญมาไปทิ้งให้เศรษฐีทั้งสองเลี้ยง ความว่า

...ตอนนั้นพ่อแก่ตาย แม่หมดหนทางเลยคิดเอาไปทิ้งไว้ให้เขา ได้ยินมาว่าเขา ไม่มีลูกแล้วก็ใจดี เมื่อก่อนตอนที่แม่ท้องแก่ เราพักอยู่ในห้องแถวในซอยนั้น พ่อแก่เป็น ลูกจ้างเจ้าของห้องแถวนั้นแหละ พอพ่อแก่ตายเขาก็ไม่ยอมให้อยู่ต่อ ญาติพี่น้องที่มีเขาก็ ลำบากกันทั้งนั้น จะบากหน้าไปพึ่งใครก็ไม่ได้เลย...แต่สุดท้ายแม่ก็ทิ้งแกไม่ลง เอาไปวาง ไว้แล้วละ แต่แถวนั้นมดมันเยอะ ก็เลยเปลี่ยนใจ โชคดีที่พี่สาวแม่จะไปทำมาหากินที่ ต่างจังหวัดกับผัวเขา บ้านนี้เลยว่าง จะปล่อยทิ้งให้คนอื่นมาอยู่แทนก็เสียดาย เขาเห็นว่า แม่กำลังแย่งถึงให้แม่มาอยู่

(รวมแพง, 2554, หน้า 79)

ผลจากการกระทำในมิติใหม่นี้คือ เมื่อนางอุบลนำลูกกลับมาเลี้ยงเอง เธอก็ต้องการ ให้อัญมามีพ่อเหมือนเด็กคนอื่น จึงมีสามีใหม่ชื่อสัตย์ แต่สัตย์นั้นเป็นคนไม่ดี ดิดเหล้า และหา โอกาสลวนลามอัญมาอยู่เสมอ ทำให้อัญมารู้สึกอึดอัด และน้อยใจคิดว่าแม่ไม่รัก ความทุกข์ที่ได้รับ ทำให้อัญมาต้องหนีไปพึ่งยาเสพติดจนทำให้เสียนอนาคต ดังความในตอนนี้อัญมาพบสมุดบันทึก ที่อัญมาในมิติใหม่เขียนเอาไว้ ความว่า

...ไดอารี่หรือนี้

อัญมารู้กองหนังสืออีกครั้งก็พบสมุดสีน้ำตาลเพิ่มขึ้นอีกหลายเล่ม...การเขียน เรียบเรียงได้ดีจนทำให้เห็นภาพ ทำให้เธอรู้ในสิ่งที่อัญมาคนนี้ได้ดีกว่าเธอ ความอัดอั้น ใจหลายอย่างนับตั้งแต่สัตย์เข้ามาอยู่ร่วมบ้าน ความน้อยอกน้อยใจในสิ่งต่างๆ ล้วนถูก

ระบายนอกมาในรูปแบบของตัวหนังสือ รวมทั้งความสุขและความสนุกสนานได้เสียที่ทำให้ลืมเลือนทุกสิ่ง

(รวมแพง, 2554, หน้า 104)

ส่วนในมิติปัจจุบันที่นางอุบลตัดสินใจทิ้งอัญมาไว้หน้าบ้านของอรุณพและภรณ์นั้น เศรษฐีทั้งสองได้นำไปเลี้ยงดูเป็นอย่างดีเสมือนลูกแท้ๆ ให้ความรักความอบอุ่น ให้ความสำคัญที่ดี ทำให้อัญมาเติบโตมาอย่างมีความสุข มีชีวิตที่ดี มีสำนึกที่ได้รับการอบรมมาเป็นอย่างดี ส่วนชีวิตนางอุบลเมื่อไม่มีลูกมาเป็นภรรยาเลี้ยงดู เธอก็สามารถเลี้ยงดูตนเองได้โดยไม่ต้องหาสามีเลี้ยง ในมิติปัจจุบันเธอจึงไม่ได้พบกับสัญญาฯ ดังนั้นเมื่ออัญมากลับมิติปัจจุบันและได้ออกตามหาแม่แท้ๆ ของตน เมื่อได้พบกันก็ได้ทราบว่านางอุบลอยู่คนเดียว ไม่ได้มีสามีใหม่ ความว่า

...แม่เป็นยังไงบ้างคะ ดวงตาคู๋สวยกวาดตามองทั่วร่างมารดา ก่อนจะมองไปรอบๆ บ้านอย่างสงสัยที่ไม่มีวีแววของสัญญาฯเลยแม้แต่น้อย

“แล้วคนอื่นล่ะคะ”

“ไม่มี ฉันอยู่คนเดียว” อุบลพูดอย่างไม่แน่ใจ แล้วต้องหลบหายใจอย่างอึดอัด ส่วนอัญมาถึงกับเบิกตาโตกับคำตอบที่ได้ยิน ครั้นแล้วก็รู้สึกอุ่นวาบในหัวใจเมื่อรู้ว่าตนคิดถูก เพราะมีเธอ แม่จึงต้องการให้เธอมีพ่อแม่ครอบครัวอย่างคนอื่น จึงคิดผิดให้สัญญาฯ เข้ามาอยู่ร่วมเป็นครอบครัว หากว่าไม่มีเธอ อุบลก็สามารถอยู่คนเดียวได้

“ฉัน เออ...แม่ขอโทษที่ทิ้ง”

...

“แม่อย่าคิดมากนะคะ หนูสบายดี คุณพ่อคุณแม่บุญธรรมก็ดีกับหนูมาก ท่านไม่เคยบอกว่าหนูเป็นลูกบุญธรรม พวกท่านเลี้ยงดูหนูเหมือนลูกสาวแท้ๆ”

(รวมแพง, 2554, หน้า 325-327)

ตามแนวคิดเกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลานั้นเชื่อว่า เวลาของแต่ละมิติต่างๆ นั้นจะเคลื่อนที่ไปในลักษณะขนานกัน และเคลื่อนไปในลักษณะของลูกศรที่มีทิศทางเดียวกัน (ชัยวัฒน์ คุประตกุล, 2540, หน้า 213) อย่างไรก็ตามโอกาสที่บุคคลจากมิติหนึ่งจะพบตัวเองในอีกมิติหนึ่งนั้น เป็นไปได้น้อยมาก แต่ก็สามารถเป็นไปได้ ผู้แต่งได้สะท้อนโลกทัศน์ว่า มีความเป็นไปได้ที่แต่ละมิติที่เคลื่อนที่ขนานกันไปในนั้นอาจเกิดการเหลื่อมทับกัน ทำให้บุคคลสามารถหลุดเข้าไปในอีกมิติหนึ่งได้

ดังเช่นอัณณาในมิติปัจจุบันที่พลัดตกน้ำไป ในเวลาเดียวกันกับที่อัณณาในอีกมิตินั้นได้กระโดดน้ำฆ่าตัวตายในบริเวณนั้นด้วยเช่นกัน เมื่อผุดขึ้นมาจากน้ำเธอก็พบว่าตนเองได้เข้ามาอยู่ในอีกมิติหนึ่ง บริเวณดังกล่าวอาจเป็นสถานที่ที่ช่วงเวลาของมิติทั้งสองมาเหลื่อมทับกันพอดี ทำให้เธอพลัดเข้ามาในอีกมิติหนึ่ง ดังความว่า

...แรงกระทบจากการตกลงมาอย่างไม่ได้ตั้งใจทำให้อัณณาจุกจนจมลงสู่เบื้องล่าง แม้จะว่ายน้ำเป็น แต่ความมืดและคลื่นใต้น้ำคล้ายจะดึงเธอมิให้โผล่ขึ้นจากน้ำได้... มือเท้าที่กวาดเต็มทีกลับไม่ช่วยอะไรเลยเมื่อเริ่มหลงทิศหลงทาง ไม่รับรู้ว่าทางใดคือผิวน้ำ ทางใดคือก้นแม่น้ำ

สายน้ำที่ควรจะเย็น หากยามไหลเข้าปากและจุกกลับร้อนแสบแสนทรมาน เงานুবวบที่เคลื่อนเข้ามาใกล้ตัวยิ่งทำให้ตระหนก ก่อนที่ความดำมืดจะมาเยือนเธออย่างฉับพลัน

(รวมแพง, 2554, หน้า 30)

ความตอนดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า เงานำมืดที่อัณณาพบขณะจมน้ำนั้นคือช่องระหว่างมิติที่ตั้งให้เธอหลุดเข้ามาอีกมิติหนึ่ง ความคิดเกี่ยวกับเรื่องการทับซ้อนกันระหว่างสองมิตินี้ สอดคล้องกับแนวคิดของแก้วแก้ว (2552, หน้า 214) ที่แสดงไว้ในนวนิยายเรื่อง แดนดาว โดยกล่าวถึงตัวละครเอก คือ สราลย์ พลัดเข้ามาสู่โลกมิติคู่ขนานเพราะเธอบังเอิญไปอยู่ในบริเวณที่ช่องว่างระหว่างมิติเปิดพอดี ดังความในตอนท้ายของเธอกล่าวกับเธอว่า

...พายุฝนฟ้าคะนองในคืนนั้นมีผลกระทบต่อช่องว่างระหว่างมิติ แล้วหลานเผอิญไปอยู่ตรงนั้น ในเวลานั้นพอดี ปู่คำนวณไว้แล้วว่าช่องว่างจะต้องอยู่ตรงหาดทรายพอดี จึงรีบบอกให้เพื่อนๆ ของหลานขึ้นมาจากหาด แต่ก็ไม่ทัน

(แก้วแก้ว, 2552, หน้า 214)

นวนิยายเรื่อง คิตโลกา สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลาว่า มิติเวลาอดีต ปัจจุบัน และอนาคตนั้น ต่างมีอยู่และดำเนินไปเป็นเอกเทศจากกัน แต่อาจมีบางช่วงเวลาที่มิติเวลา มาเหลื่อมทับซ้อนกัน ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างมิติขึ้น และทำให้มนุษย์สามารถข้ามผ่านมิติได้

2. โลกทัศน์เกี่ยวกับเจตภูต

เจตภูต คือ “กายละเอียดที่ซ่อนอยู่ในกายเนื้อ สามารถออกจากร่างได้ชั่วคราว” (รอบทิศ ไวยสุศรี, 2555, หน้า 20-21)

นวนิยายเรื่อง คีตโลกา สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับเจตภูตว่า ร่างกายของมนุษย์มีเจตภูตสิงอยู่ ซึ่งเจตภูตสามารถออกจากร่างได้ในขณะที่หลับหรือหมดสติ ดังเช่นร่างของอัญมาจากมิติปัจจุบันที่หมดสติจากการจมน้ำ เจตภูตของเธอได้พลัดเข้ามาอีกมิติหนึ่ง แล้วสวมเข้ากับร่างของอัญมาในมิติใหม่ซึ่งกระโดดน้ำฆ่าตัวตาย ทำให้เธอใช้ชีวิตอยู่ในร่างของอัญมาในมิติใหม่ชั่วคราว

เนื่องจากอัญมาทั้งสองมิตินั้นต่างตกลงมาในน้ำในช่วงเวลาเดียวกัน แต่เจตภูตต่างกัน กล่าวคือ อัญมาในมิติปัจจุบันพลัดตกน้ำลงมา แต่อัญมาในอีกมิติหนึ่งนั้นตั้งใจที่จะฆ่าตัวตาย วิญญาณของเธอจึงดับไป ทำให้เจตภูตของอัญมาในมิติปัจจุบันสามารถเข้าร่างของอัญมาในมิติใหม่ได้ ดังความตอนหนึ่งที่อัญมาพบบันทึกของอัญมาในมิติใหม่ที่เขียนเล่าถึงสาเหตุที่ทำให้ตนต้องฆ่าตัวตาย ความว่า (รวมแพง, 2554, หน้า 105)

...ตัวอักษรที่ปบบอกถึงการดิ้นรนจากเงื้อมมือของคนพวกนั้น รวมไปถึงความพยายามที่จะเลิกยา จนถึงหน้าสุดท้ายที่ดูเหมือนอัญมาจะรู้ซึ่งถึงโทษร้ายแรงของยาเสพติด แสดงความพ่ายแพ้ต่อมันจนคิดว่าตัวเองควรมีชีวิตใหม่ด้วยความตาย

“บ้านา เธอไปกระโดดน้ำเพื่อฆ่าตัวตายจริงๆ ไม่ได้พลัดตกไปเหมือนเราหรือนี่”

(รวมแพง, 2554, หน้า 105)

เมื่อทั้งสองร่างมาอยู่ใกล้ช่องว่างระหว่างมิติเวลาในช่วงเวลาเดียวกัน แต่เนื่องจากร่างของอัญมาจากอีกมิติหนึ่งนั้นไม่มีวิญญาณอยู่ เจตภูตของอัญมาจากมิติปัจจุบันจึงถูกดึงดูดให้เข้ามาสวมในร่างของอัญมาอีกคนหนึ่ง ทำให้เธอกลายเป็นอัญมาในร่างของคนติดยาเสพติด แต่จิตใจนั้นเป็นอัญมาจากมิติปัจจุบัน ส่วนร่างของเธอในมิติปัจจุบันก็หมดสติไป จนกระทั่งเจตภูตกลับเข้าร่างเดิมอีกครั้ง เมื่อฟื้นขึ้นมา อัญมาจึงรู้สึกเหนื่อย และเรื่องราวที่เจตภูตของเธอไปพบนั้นก็เหมือนความฝัน ความว่า

...คุณหญิงภรณีมองลูกสาวที่ผวาขึ้นราวเด็กหญิงตัวน้อยๆ ที่ตื่นจากฝันร้าย...
เสียงหายใจหอบนั้นราวกับเหน็ดเหนื่อยจากการออกกำลังกายมาอย่างหนัก

...

อัญมาารู้สึกคล้ายตนเพิ่งตื่นจากฝันร้ายที่ยาวนาน แต่ในฝันร้ายนั้นกลับมีเรื่องดี
ให้เธอตราตรึงอยู่ในหัวใจไม่น้อย ความเจ็บจากการดิ่งเซ็มน้ำเกลือและท่อต่อปัสสาวะทำ
ให้เธอรับรู้ว่ ณ เวลานั้นไม่ได้ฝันไปอย่างแน่นอน หากสิ่งที่ติดอยู่ในความทรงจำและโลก
คู่ขนานที่เธอจากมานั้นเล่า เป็นความฝันหรือความจริง

(รวมแพง, 2554, หน้า 317-318)

สิ่งที่แสดงให้เห็นว่าเรื่องราวต่างๆ ในโลกอีกมิติหนึ่งที่อัญมาประสบมานั้นเกิดจาก
การที่เจตภูตของเธอได้ออกจากร่างไป สภาพของอัญมาในมิติปัจจุบันจึงเหมือนคนที่หลับ ไร้ความ
นึกคิด แต่เธอก็ยังไม่ตาย และเมื่อเจตภูตกลับเข้าร่างได้อีกครั้ง ความนึกคิดของเธอก็กลับคืนมา
สิ่งที่เคยรับรู้ในขณะหลับนั้นก็คล้ายกับความฝัน สอดคล้องกับที่ เสฐียรโกเศศ (2531, หน้า 22-23)
กล่าวเกี่ยวกับเจตภูตว่า "เวลาคนนอนหลับฝันว่าไปโน่นนี่ ไปพบปะคนนั้นคนนี่ ก็คือเจตภูตของเรา
นั่นเองออกจากร่างกายไปชั่วคราว ถ้าเจตภูตไปประสบภัยอะไร เราก็รู้สึกในความฝันเป็นอย่างนั้นด้วย"
นวนิยายเรื่อง คិតโลกา สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับเจตภูตว่า เจตภูตนั้นจะสิงอยู่ใน
ร่างกาย แต่สามารถออกจากร่างได้ในขณะที่มนุษย์ไร้สติ หรือในยามหลับ และสามารถกลับเข้าร่าง
ได้ดังเดิม สิ่งที่เจตภูตไปพบในขณะที่ยังออกจากร่างนั้นทำให้มนุษย์รู้สึกราวกับฝัน

3. โลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญา

สัญญา คือ ความจำได้ เป็นอาการอย่างหนึ่งของจิต (ปิ่น มุทุกันต์, 2535, หน้า 122)
เรื่อง คิตโลกา สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญาว่า สัญญาคือความจำได้นี้จะผูกอยู่กับจิต ถึงแม้
ร่างจะเปลี่ยนไป แต่สัญญาที่ถูกบันทึกไว้ในจิตจะยังคงอยู่ ดังเช่นอัญมาที่ถึงแม้ว่าจิตของเธอจะมา
อยู่อีกร่างหนึ่ง แต่สัญญาที่ติดมาทำให้เธอสามารถจดจำเรื่องราวของตนจากมิติปัจจุบันและจดจำ
พ่อแม่ที่เคยเลี้ยงมาได้ ดังความตอนที่อัญมาบังเอิญถูกรอดชน ซึ่งรถคันนั้นเป็นของอรรณพและภรณี
พ่อแม่บุญธรรมของเธอในมิติปัจจุบัน อัญมาจำท่านทั้งสองได้ และรู้สึกตื่นตันใจที่ได้พบพวกเขา
อีกครั้ง ความว่า

...เธอก้าวลงได้เพียงสองก้าว รถคันหนึ่งก็เบรกลีงดังสนั่นพร้อมเสียงหวีดร้องจากผู้เห็นเหตุการณ์ หัวรถคันนั้นใกล้ร่างเธอเสียจนทำให้ผะงั้มด้วยความตกใจ คนในรถรีบเปิดประตูออกมาด้วยความตกใจไม่แพ้กัน ทันทีที่ทุกอย่างชัดเจน อัญมาก็แทบจะล้มหายใจ ดวงตาโตจับจ้องบิดาและมารดาที่พากันมาช่วยพยุงเธอ

“เป็นไงบ้างหนู เจ็บตรงไหนรีบเล่าจ๊ะ” คุณภรรยาร้องถามเสียงลั่น หากอัญมาทำได้เพียงส่ายหน้าราวกับเป็นไม้ไปชั่วขณะ

...

มีอนุ่มที่เธอโหยหาหิบบ้างบางสิ่งมาให้ ก่อนจะพากันขึ้นรถไปเพื่อมิให้การจราจรติดขัดมากกว่านี้...อัญมามองตามรถที่คู่หน้าคันนั้นไปพร้อมน้ำตาที่ไหลริน...

“คุณพ่อ คุณแม่ของลูก” เธอยกมือขึ้นมากุมแนบอกข้างซ้าย ใต้อ่อนของมือที่หิบบ้างมายังคงอบอวลในความรู้สึก

(รวมแพง, 2554, หน้า 139-140)

นอกจากนี้ สัญญาที่รู้ผิดชอบชั่วดี ทำให้อัญมาไม่ชอบตัวเธอในร่างของคนติดยาเสพติด เพราะเธอรู้ว่าสิ่งที่เป็นอยู่นั้นเป็นสิ่งที่ผิด เธอจึงคิดปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น ดังความในตอนที่เราคุยกันของอัญมาเกิดความรู้สึกต้องการยาเสพติด แต่สัญญาจากจิตเดิมของเธอที่รู้ผิดชอบชั่วดีรู้ว่าการเสพติดเป็นอันตรายกับร่างกาย และเป็นสิ่งที่ผิด เมื่ออาการที่เป็นอยู่ทุเลาลง อัญมาก็ไปหาภควัตเพื่อขอให้เขาพาเธอไปบำบัด ความว่า

...คุณต้องช่วยฉันนะคะผู้กอง ฉัน...อัญมาคนนี้ติดยา

“เรื่องนั้นผมพอรู้มาบ้าง”

“ฉันไม่ยอมนะ...ถ้าสักวันหนึ่งฉันไปจับใครเป็นตัวประกันขึ้นมาจะทำยังไง ฉัน

เกลียดมันแล้วก็อยากเลิก...ฉันไม่เคยเสพยาด้วยซ้ำไป แต่ร่างกายนี้มันต้องการ ถ้าไม่รักษาหรือทำอะไรสักอย่างฉันต้องตายแน่ๆ คุณไม่รู้หรือว่าเวลาอยากยามันทรมาณแค่ไหน” อัญมาทวนนึกถึงตัวเองที่น่าสมเพชถึงขั้นสูงสุดยามลงแดงอยากยา

(รวมแพง, 2554, หน้า 86)

โลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญายังสะท้อนว่า นอกจากการรู้ การจำได้ ความรู้ความสามารถ ก็เป็นสิ่งที่ติดมากับสัญญาเช่นกัน ดังเช่นอัญมาในมิติปัจจุบันที่เรียนจบปริญญาโท แต่เมื่อมา

อยู่ในร่างของอัญมาในมิติใหม่ ซึ่งเป็นคนที่มีความรู้น้อยเพราะเรียนไม่จบชั้นมัธยมต้น แต่สัญญาที่ติดมาจากจิตของอัญมาคนใหม่ทำให้เธอจดจำความรู้ความสามารถของตนได้ ดังความตอนที่อัญมาบอกกับภควีตว่าเธอต้องการเรียนต่อ เพื่อหางานที่ดีทำ ความว่า

... “ฉันอยากทำงาน ตอนนี้นั้นแม่มือขอแม่อุบลไปวันๆ แล้วมันก็น้อยจนฉันไม่รู้ว่าจะบริหารมันยังไง” คำพูดเอางานเอาการ เมื่อมาอยู่ในร่างที่เรียกได้ว่าสิ่งห้ำหั่นตัวจริง เสียงจริง ทำให้ฟังแล้วน่าขันไม่น้อย

“แต่ว่าคุณไม่จบ ม.3 ด้วยซ้ำ คงหางานยากสักหน่อย”

“เรื่องนี้ฉันคิดไว้แล้ว ฉันจะเรียนต่อ ในเมื่อฉันจบปริญญาโทมาแล้ว ม.3 ก็ไม่ใช่เรื่องยาก...”

(รวมแพง, 2554, หน้า 87)

นวนิยายเรื่อง คีตโลกา สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญาว่า สัญญาจะผูกอยู่กับจิต แม้ร่างจะเปลี่ยนไป แต่สัญญาจะยังคงจดจำเรื่องราวที่จิตเก็บเอาไว้ได้ ทั้งนี้เพราะจิตจะเก็บสิ่งที่รับรู้ทุกอย่างเอาไว้ ทั้งความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ต่างๆ ดังนั้น แม้ร่างกายจะเปลี่ยนไป แต่สัญญาซึ่งถูกเก็บไว้ในจิตเดิมนั้นก็จะยังคงอยู่ สอดคล้องกับที่ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (2556ก, หน้า 340) ดำรัสว่า

...จิต แปลว่าเก็บ สิ่งสม ซึ่งอย่างหนึ่งคือ สิ่งสมอาสวะอันเป็นส่วนชั่ว สิ่งสมบารมีอันเป็นส่วนดีไว้ได้ พอกพูนไว้ได้เรื่อยๆ ไป ตลอดถึงเก็บเรื่องราวที่ผ่านมาไว้ได้ด้วย เหมือนอย่างที่เราเรียกอย่างสามัญว่า จำได้ จารึกไว้ได้...อดีตชาติที่แล้ววาก็เหมือนกัน ได้เกิดเป็นอะไร ทำอะไรไว้ที่ไหน ก็ยังเก็บเอาไว้ในจิตของตนเช่นเดียวกัน

(สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, 2556ก, หน้า 340)

นอกจากนี้ โลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญาได้สะท้อนว่า สัญญาเป็นสิ่งที่เกิดจากการหล่อหลอมตามสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคล ดังที่ พระพุทธทาส อินทปัญโญ (2552, หน้า 117) ได้กล่าวไว้ว่า “สัญญา เป็นผลของการปรุงแต่งที่เป็นอยู่ตามธรรมชาติของคนคนหนึ่ง” โดยจะเห็นได้จากอัญมาที่เติบโตมาในสภาพแวดล้อมที่ดี และได้รับการอบรมความรู้ความคิดมาเป็นอย่างดีในมิติปัจจุบัน สัญญาจึงถูกปรุงแต่งให้จดจำในสิ่งที่ถูกต้อง ดีงาม แม้ว่าเธอต้องมาอยู่ในร่างของคน

ติดยา แต่สัญญาจากจิตเดิมที่ถูกปรุงแต่งให้รู้สำนึกผิดชอบชั่วดีก็ทำให้เธอไม่ชอบตัวตนที่เป็นอยู่ และรู้สึกละอายในการกระทำของตน

4. โลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาส

บุพเพสันนิวาส หมายถึง “การเคยมีความเกี่ยวข้องกันในชาติปางก่อน” (ว.วชิรเมธี, 2553, หน้า 123) ในทางพุทธศาสนาเชื่อว่า บุพเพสันนิวาสเป็นสิ่งที่นำพาให้มนุษย์ได้มาพบเจอกัน เรื่อง คีตโลกา ผู้แต่งสะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาสว่า บุพเพสันนิวาสจะนำพาคนที่เคยเกี่ยวข้องกันให้มาพบกัน ดังเช่นอัญมาซึ่งถูกนางอุบลผู้เป็นแม่นำไปทิ้งไว้ที่หน้าบ้านของเศรษฐี และได้รับการเลี้ยงดูเป็นอย่างดีจากพ่อแม่บุญธรรม ส่วนในอีกมิติหนึ่งนั้นนางอุบลไม่ได้นำลูกไปทิ้งชีวิตของเธอจึงวนเวียนอยู่ในชุมชนแออัดและยาเสพติด ไม่มีความเกี่ยวข้องใดกับพ่อแม่บุญธรรมแต่อย่างใด แต่สุดท้ายแล้วบุพเพสันนิวาสก็นำพาให้มารู้จักกัน โดยในครั้งแรกนั้น อัญมาถูกรถของเศรษฐีทั้งสองเฉี่ยว และได้พบกันอีกครั้งหนึ่งเพราะเศรษฐีทั้งสองช่วยอัญมาจากการจมน้ำ พวกเขา รู้สึกถูกชะตากับเธอ จึงขอรับเธอเป็นลูกบุญธรรม ดังความว่า

...หญิงสาวหันไปมองคุณภรรณีและคุณอรรณพ ทั้งสองยิ้มละไมพละทางมองไปที่
แม่อุบล

“ใช้อัญ คุณสองคนนี่ช่วยแกขึ้นมาจากน้ำไฉละ ท่านช่วยชีวิตแกไว้”

“บอกตามตรง ตั้งแต่พบหนูนวันนั้นฉันกับภรรยาที่รู้สึกผูกพันกับหนูมาก แล้วยังมาพบเจอกันโดยบังเอิญอีก เราเลยตกลงกันว่าจะรับหนูเป็นลูกบุญธรรม หนูจะว่าอย่างไรบ้าง” คุณอรรณพพูดเบาๆ แววตาที่มีเมตตาทอดมองจนอัญมารู้สึกอบอุ่น ตื้นตันใจ

“หนูคงต้องแล้วแต่แม่ค่ะ”

“ฉันยกให้ค่ะ คุณทั้งสองช่วยชีวิตมัน ถ้าไม่มีคุณทั้งสองมันคงตายไปแล้ว...มันเหมือนได้เกิดใหม่อีกครั้งโดยมีคุณทั้งสองเป็นพ่อแม่”

(รวมแพง, 2554, หน้า 364)

นวนิยายเรื่อง คีตโลกา สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาสกำหนดให้คนที่เคยเกี่ยวข้องกันได้มาพบเจอกัน ถึงแม้จะมีเหตุปัจจัยต่างๆ ที่แทบจะไม่มีโอกาสมาพบกันได้ เช่น เกิดในชาติตระกูลที่แตกต่างกัน ดังเช่นอัญมากับพ่อแม่บุญธรรมของเธอ แต่บุพเพสันนิวาสก็จะชักนำให้ได้มาเจอกันในที่สุด

เรื่อง คีตโลกา ปรากฏโลกทัศน์ทั้งหมด 4 โลกทัศน์ คือ โลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลา โลกทัศน์เกี่ยวกับเจตภูต โลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญา และโลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาส โลกทัศน์ดังกล่าวนี้สัมพันธ์กับการดำเนินเรื่องคือ โลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลาที่เชื่อว่ามีเวลาอดีต ปัจจุบัน และอนาคตต่างดำเนินไปพร้อมกันในลักษณะขนาน แต่เนื่องจากผลการกระทำของตัวละครในแต่ละมิติที่แตกต่างกัน จึงกำหนดให้ชีวิตของตัวละครในแต่ละมิติก็แตกต่างกันด้วย และโลกทัศน์เกี่ยวกับเจตภูตกำหนดให้ตัวละครสามารถข้ามผ่านมิติเวลาได้ด้วยเจตภูต เพื่อให้เห็นถึงวิถีที่แตกต่างกันของแต่ละมิติ และโลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญา กำหนดให้ตัวละครเอกคือธัญมาซึ่งได้รับการอบรมความคิดมาเป็นอย่างดีในมิติปัจจุบันจดจำพฤติกรรมด้านดีของตนได้ เมื่อมาอยู่ในอีกมิติหนึ่ง เธอจึงไม่สามารถยอมรับพฤติกรรมการเสพยาของตนในมิติใหม่นี้ได้ และคิดที่จะปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยใช้ความรู้ความสามารถที่เคยมีพัฒนาตนเอง ส่วนโลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาสที่เชื่อว่า บุพเพสันนิวาสทำให้บุคคลที่เคยเกี่ยวข้องกันได้กลับมาพบกันอีกครั้ง ดังนั้นจึงกำหนดให้ตัวละครทั้งสองมิติที่ถึงแม้จะมีสถานภาพทางสังคมแตกต่างกัน แต่ในที่สุดตัวละครทุกตัวก็ต้องมาเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

จังหวะชีวิตของธัญมาที่โลดแล่นไปทั้งสองมิตินี้ เปรียบเสมือนกับท่วงทำนองของดนตรีที่มีทั้งทำนองสูงๆ ต่ำๆ ท่วงทำนองที่สูงนั้นเปรียบเสมือนความสุขในชีวิตของเธอในช่วงที่ร่ำรวย สุขสบาย ส่วนท่วงทำนองที่ต่ำนั้นเปรียบเสมือนชีวิตในช่วงที่เธอได้รับความทุกข์ ต้องดิ้นรนฝ่าฟันกับปัญหาและอุปสรรคนานา ท่วงทำนองดนตรีที่สูงๆ ต่ำๆ นั้นทำให้นดนตรีมีความไพเราะไม่ราบเรียบ แจกเช่นเดียวกับชีวิตของมนุษย์ที่ต้องมีทั้งสุขและทุกข์คละเคล้ากันไป ดังที่ รอมแพง (2554, หน้า คำนำ) ได้กล่าวเกี่ยวกับที่มาของชื่อเรื่อง คีตโลกา นี้ว่า

...คีตโลกา คือท่วงทำนองของโลกที่โลดแล่นไปด้วยชีวิตของผู้คนที่หลากหลาย
ชีวิตของคนย่อมมีทุกข์สุขสลับสับเปลี่ยนกันไป อาจมีช่วงหนึ่งที่ท้อแท้ สิ้นหวัง...แต่ถ้า
สามารถอดทนสู้ปัญหาให้ผ่านพ้นช่วงเวลาจิตตกเหล่านั้นไปได้ ใครจะรู้ว่าอาจจะมีสิ่งดี
งามในชีวิตรออยู่ข้างหน้าให้เราพบเจอ ก็เป็นได้

(รอมแพง, 2554)

โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติเรื่อง บุปผะสันนิวาส เนื้อเรื่องย่อ

เกศสุรางค์ตายด้วยอุบัติเหตุทางรถยนต์ วิญญาณของเกศสุรางค์ได้มาพบกับวิญญาณของการะเกต อดีตฝาแฝดของเธอที่เกิดในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เนื่องจากการะเกตก่อกรรมหนักเอาไว้ วิญญาณของเธอจึงจะต้องไปชดใช้กรรมในนรก การะเกตรู้สึกเสียใจที่ไม่ได้สร้างกรรมดีใดๆ เอาไว้ จึงขอร้องให้วิญญาณของเกศสุรางค์ไปอาศัยในร่างของเธอเพื่อสร้างบุญกุศลและให้อุทิศผลบุญนั้นถึงเธอบ้าง วิญญาณของเกศสุรางค์จึงต้องมาอยู่ในร่างของการะเกต และทำความดีต่อผู้คนรอบข้าง จนสามารถเปลี่ยนความชิงชังที่ทุกคนเคยมีต่อการะเกตให้กลายเป็นความรักและความเอ็นดูได้

วิเคราะห์โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติเรื่อง บุปผะสันนิวาส

นวนิยายเรื่อง บุปผะสันนิวาส สะท้อนโลกทัศน์ทั้งหมด 11 โลกทัศน์ ได้แก่ โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ โลกทัศน์เกี่ยวกับกรรม โลกทัศน์เกี่ยวกับนรก โลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลา โลกทัศน์เกี่ยวกับโชคชะตา โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด โลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญา โลกทัศน์เกี่ยวกับลักษณะของผู้มีบารมีจากการปฏิบัติธรรม โลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ และ โลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาสและโลกทัศน์เกี่ยวกับเนื้อคู่ โดยมีรายละเอียดแต่ละโลกทัศน์ดังนี้

1. โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ

นวนิยายเรื่อง บุปผะสันนิวาส สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณว่า วิญญาณสามารถส่งพลังอำนาจให้มนุษย์รับรู้ถึงการมีตัวตนของตนได้ ดังความในตอนทีเกศสุรางค์และเรื่องฤทธิ์กำลังเดินสำรวจโบราณสถาน ทั้งคู่รับรู้ได้ถึงกระแสวิญญาณของการะเกตจากประสาทสัมผัส โดยรู้สึกหนาวและขนลุกขึ้นมาโดยไม่มีสาเหตุ หลังจากนั้นก็เห็นวิญญาณของการะเกตเคลื่อนผ่านหน้าไป ดังความว่า

...จู่ๆ เกศสุรางค์ก็รู้สึกขนลุกชูขึ้นมาจับปล้น

“แก จันหนาว” มีออบอวมลูบขนแขนที่กำลังสแตนด์อัฟด้วยความว่างโหวงในจิตใจ อีกฝ่ายที่คุ้นเคยกับการออกมาดูในยามค่ำคืนเช่นนี้ถึงกับหัวเราะลั่น แต่แล้วความรู้สึกที่ไม่ต่างจากเพื่อนก็จู่โจมเข้ามาเช่นกัน ทำให้เสียงหัวเราะนั้นสะดุดกึก ไบหน่าคมสั่นหันมองรอบๆ ก่อนจะเบิกตาโพลง เมื่อสายตาปะทะกับบางสิ่งบางอย่างที่เกินบรรยาย

(รวมแพง, 2557, หน้า 13)

ผู้เขียนสะท้อนว่าวิญญาณจะมีคลื่นพลังที่แผ่ออกมา ซึ่งมนุษย์จะสามารถสัมผัสถึงคลื่นพลังนั้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิญญาณที่มีบาป จะแผ่พลังความน่ากลัวออกมาในลักษณะที่ทำให้เกิดบรรยากาศที่วังเวงและเยือกเย็น เมื่อมนุษย์มาอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับวิญญาณอายตนะจะสัมผัสได้ถึงพลังคลื่นความเยือกเย็นนั้น ทำให้เกิดความรู้สึกหนาว หรือขนลุกขึ้นมาโดยฉับพลัน สอดคล้องกับที่ ดังตฤณ (2550ข, หน้า 67) ได้กล่าวว่า "วิญญาณที่มีบาปนั้นคลื่นจิตจะมีความน่ากลัว เมื่อวิญญาณปรากฏขึ้นจะทำให้บรรยากาศโดยรอบตัวเยือกเย็น และเมื่อความเยือกเย็นนั้นมากกระทบความรู้สึกก็จะทำให้มนุษย์ที่อยู่ใกล้รู้สึกหนาวสั่นหลังจนขนลุก"

นวนิยายเรื่อง นุฟเฟสันนิवास สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณว่า วิญญาณมีพลังสามารถแผ่กระแสทำให้มนุษย์รับรู้ถึงการมีตัวตนของวิญญาณได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิญญาณที่มีบาป วิญญาณประเภทนี้จะแผ่คลื่นความน่ากลัวที่ทำให้บรรยากาศโดยรอบเยือกเย็น ซึ่งมนุษย์สามารถรับรู้ได้โดยอายตนะ คืออาจจะรู้สึกหนาวหรือขนลุกขึ้นมาโดยไม่มีสาเหตุ นอกจากนี้การที่มนุษย์เคยมีความเกี่ยวข้องกับวิญญาณมาก่อนก็จะทำให้มนุษย์สามารถสัมผัสถึงกระแสของวิญญาณนั้นได้ง่ายขึ้น (รอบทิศ ไวยสุศรี, 2555, หน้า 167-168)

2. โลกทัศน์เกี่ยวกับกรรม

นวนิยายเรื่อง นุฟเฟสันนิवास สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับกรรมว่า กรรมทั้งดีและชั่วจะติดตามผู้กระทำไปทุกหนแห่ง แม้ว่าในชาติภพปัจจุบันกรรมจะยังไม่ได้สนองผล แต่กรรมนั้นจะไม่สูญ และยังคงติดตามไปสนองผลในชาติภพใหม่ ดังเช่นเกศสุรางค์ที่เมื่อยังมีชีวิตอยู่นั้นเธอประกอบกรรมดีเอาไว้มาก เธอเป็นคนที่มีความใจบุญใจกุศล มักจะตักบาตรทุกเช้า เมื่อเธอตาย กรรมก็ติดตามไปสนองในภพของวิญญาณ ทำให้เธอเป็นวิญญาณที่ไม่อดอยาก ดังคำว่า

...เพียงคำว่าหิวหลุดออกจากปาก ก็ปรากฏตั้งสี่ทองขวางอยู่เบื้องหน้า พร้อมข้าวปลาอาหารคาวหวานพร้อมสรรพ ทำเอาคนชอบกินอย่างเกศสุรางค์ถึงกับมองตาค้าง

"โอ้ว เลิศ" ข้าว ขนมปัง กับข้าวหลากหลายชนิดทั้งหมดเปิดไถ่พร้อมสรรพ เครื่องดื่มมีทั้งนมและน้ำผลไม้รวมไปถึงน้ำอัดลม ขนมมีทั้งของไทยและของเทศวางเรียงรายเต็มตั้งใหญ่...

"โอ้โฮ! สูดยอด อย่างกับนุฟเฟต์เนะ

(รวมแพง, 2557, หน้า 30)

นอกจากนี้ยังสะท้อนว่า กรรมนั้นเป็นสิ่งที่ผู้ใดกระทำผู้นั้นก็จะได้รับ ไม่สามารถหยิบยื่นให้กับผู้อื่น หรือกระทำแทนกันได้ ดังเช่นการเกิดที่ในยามมีชีวิตอยู่นั้นเธอไม่เคยทำบุญให้ทาน

แก่ผู้ใด วิญญาณของเธอจึงหิวโหย และเมื่อเศษสุรางค์ต้องการแบ่งอาหารอันเกิดจากกุศลกรรมของเธอให้ การเกิดก็ไม่สามารถรับไปได้ เพราะไม่ใช่สิ่งที่เกิดจากผลกรรมของตน ดังความว่า

... "สำหรับสติปัญญาไม่" เสียงถามอ่อยๆ นั้นมาพร้อมท่าที่ลังเลที่จะเข้าไปใกล้ตั้งทองที่เศษสุรางค์นั่งอยู่ เธอจึงพยักหน้าให้อีกฝ่าย

"อร่อยมาก มากินสิ" มือเรียวสั้นเท่านั้นคว้านองไก่ในถาดทองคำมากัดกินด้วยความลึกลับ ทว่าเพียงเข้าปาก ทุกอย่างก็กลายเป็นเจ้าสุรางค์จ้องถ่มคายออกมาด้วยความทรมาน

"ข้ากินไม่ได้! เหตุใดจึงถึงกินไม่ได้!"

(รวมแพง, 2557, หน้า 32)

นวนิยายเรื่อง บุพเพสันนิวาส สะท้อนโลกทัศน์เรื่องกรรมว่า กรรมดีและกรรมชั่วจะติดตามสนองผู้กระทำในทุกภพชาติ ผู้ใดทำกรรมเช่นไรไว้ก็ย่อมได้รับผลกรรมของตนเช่นนั้น กรรมจะให้ผลกับผู้กระทำอย่างยุติธรรมโดยไม่สามารถหลีกเลี่ยง หรือกระทำแทนกันได้ สอดคล้องกับพระโอวาทของ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (2540, หน้า 61) ความว่า

...เราทุกๆ คนเป็นเจ้าของกรรมที่เราทำ และเป็นเจ้าของผลกรรมนั้นๆ ด้วย เมื่อตัวเราเองทำดีก็มีกรรมดีติดตัว และต้องได้รับผลกรรมดี เมื่อตัวเราเองทำไม่ดีก็มีกรรมชั่วติดตัว และต้องได้รับผลชั่วไม่ดี จะปิดกรรมที่ตัวเราเองทำให้พ้นตัวออกไป และจะปิดกรรมให้พ้นตัวออกไปด้วยหาได้ไม่ ต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อกรรมของตนเอง

(สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, 2540, หน้า 61)

3. โลกทัศน์เกี่ยวกับนรก

นวนิยายเรื่อง บุพเพสันนิวาส สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับนรกว่า นรกเป็นสถานที่สำหรับลงโทษผู้กระทำความชั่ว โดยบรรยายลักษณะของนรกว่าเป็นหลุมลาวาแดง คือเป็นหลุมที่ลุกโชนไปด้วยไฟ มนุษย์ที่ก่อกรรมทำชั่วเอาไว้มาก เมื่อตายไปก็มียมบาลมารับวิญญาณไปลงนรก ดังตอนที่กล่าวถึงวิญญาณของกัระกัระซึ่งก่อบาปเอาไว้มาก วิญญาณของเธอจึงถูก

ยมบาลนำไปชดใช้กรรมในนรก ความว่า “การเกิดกำลังถูกผู้ชายสองคนที่มีผิวกายและมุ่งใจ กระเบนสีแดงจุดกระซากลงหลุมลาวาแดง ก่อนที่ทุกอย่างจะดับวูบลง” (รวมแพง, 2557, หน้า 33)

ความในตอนดังกล่าว ผู้แต่งสะท้อนภาพของนรกว่ามีลักษณะเป็น “หลุมลาวาแดง” คือเป็นหลุมที่มีไฟลุกโชนเสมือนลาวาที่ปะทุจากปล่องภูเขาไฟ ซึ่งสอดคล้องกับวรรณคดีเรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ที่กล่าวถึงนรกว่า

...เป็นหลุมขนาดใหญ่ ลึกลงไปได้ติด ซ้อนเป็นชั้นกันลงไปเป็น 8 มุม...มีกำแพง เหล็กแดงลุกเป็นไฟอยู่เสมอ ล้อมสี่ด้านเป็นรูปสี่เหลี่ยม ข้างบนก็เป็นเหล็กแดง พื้นล่างก็เป็นเหล็กแดงลุกเป็นไฟอยู่เสมอ...มียมบาลเป็นผู้คุมดูแล

(เสฐียรโกเศศ, 2513, หน้า 15-20)

นวนิยายเรื่อง บุพเพสันนิวาส สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับนรกว่า วิญญาณของผู้ที่กระทำบาปเมื่อตายแล้วจะมียมบาลมานำพาไปลงนรก ซึ่งลักษณะของยมบาลนั้นเป็นผู้ชายที่มีผิวกายแดง และมุ่งผ้าใจกระเบนสีแดง ทั้งนี้ ภาพของยมบาลในลักษณะดังกล่าวอาจเกิดจากการที่ในนรกแต่ละมุมมีการลงโทษวิญญาณที่ทำบาปอย่างหนักหนาสาหัส ดังนั้นโลกทัศน์ที่สะท้อนลักษณะของผู้ที่ทำหน้าที่อยู่ในนรกจึงต้องเป็นผู้ชาย ซึ่งจะดูขึงขัง ดูด้น น่ากลัว และเหตุที่ยมบาลต้องมีผิวกายสีแดง มุ่งผ้าสีแดง เนื่องจากสีแดงเป็นเป็นสัญลักษณ์ของไฟ เปรียบดังไฟในนรกที่ “ลุกโชนตลอดเวลา ไม่เคยดับไหม้” (สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, 2552, หน้า 35) โลกทัศน์ดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่อยู่ในสังคมไทยมานาน ดังปรากฏให้เห็นจากวรรณคดีหรือจากภาพจิตรกรรมต่างๆ

4. โลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลา

นวนิยายเรื่อง บุพเพสันนิวาส สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลาว่า มิติเวลาอดีต ปัจจุบัน และอนาคตนั้นต่างมีอยู่และดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน แต่เวลาของแต่ละมิตินั้นเดินช้าเร็วต่างกันมาก โดยในเนื้อเรื่องแสดงให้เห็นจากเวลาในมิติที่เกศสุรางค์มีชีวิตรออยู่นั้นเป็นยุคปัจจุบัน แต่เวลาในมิติอดีตที่การเกิดใช้ชีวิตรออยู่นั้นยังคงเป็นยุคสมัยอยุธยาที่ปกครองโดยสมเด็จพระนารายณ์ ซึ่งตามหลังมิติปัจจุบันหลายร้อยปี ดังนั้นระยะเวลาในหนึ่งวันของแต่ละมิติก็อาจจะไม่เท่ากันด้วย ทั้งนี้สอดคล้องกับ ทฤษฎีสัมพัทธภาพ ของ อัลเบิร์ต ไอน์สไตน์ ที่กล่าวว่า “เวลาในจักรวาลแต่ละจุดไม่เท่ากัน...เดินช้าเร็วต่างกัน” (สม สุจิรา, 2551, หน้า 157)

เมื่อการเกิดและเกศสุรางค์ตายพร้อมกัน แต่ในมิติที่แตกต่างกัน อีกทั้งวิญญาณของเกศสุรางค์ยังไม่หมดอายุขัย วิญญาณของเธอจึงไม่สามารถกลับเข้าร่างของตนได้ เพราะเวลาใน

มิตินี้ปัจจุบันผ่านไปเร็วกว่า ร่างของเธออาจเฒ่าเปื่อย วิญญาณของเธอจึงต้องไปสิงร่างของภรรยา
ในมิตอดีด เพราะเวลาในมิตินี้ผ่านไปเพียงไม่นาน ร่างของภรรยาจึงยังคงใช้การได้อยู่ ดังความว่า

... “ขอเจ้าช่วยข้าด้วยเถิดหนา ร่างนั้นข้ายกให้ขอเจ้า เพียงขอเจ้าให้ร่างข้า
กระทำความดี จักได้แบ่งเบาทุกข์หนักของข้าลงได้บ้าง ทำบุญให้ข้าบ้าง ช่วยข้าด้วยเถิด
หนา” มือนั้นเหย้าแขนเกศสุรางค์อย่างร่อนนวลพร้อมกับเสียงอ่อนหวาน

“ร่างอะไรของเธอ” เกศสุรางค์ถามด้วยความมึนงง

“ร่างของข้า ข้าหมดบุญแล้ว ข้ายกให้ ขอเจ้าจงไปเถิดหนา ชักข้าจักไม่ทัน
การณ์”

จากที่เขย่าตุ้มนิ้วอ่อนหวานกลับผลัดด้วยแรงมหาศาล พาให้เกศสุรางค์ถึงกับ
ลอยคว้างไปในความเว้งว่างอันหาจุดจบมิได้ เสียงกรีดร้องด้วยความตกใจหายไป
ในลำคอ เมื่อเห็นภาพลึกลับๆ จากที่ที่เคยยืนอยู่เมื่อครู่

(รวมแพง, 2557, หน้า 33)

โลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลาสอดคล้องกับความเชื่อในทางพุทธศาสนาที่เชื่อว่า
เวลาของแต่ละภพภูมินั้นแตกต่างกัน โดยกล่าวว่าเวลาในภพภูมิของมนุษย์ สวรรค์ และนรกนั้นเดิน
ไม่เท่ากัน ซึ่งมีคำพูดเปรียบเทียบเอาไว้ว่า “100 ปีเมืองมนุษย์เท่ากับวันหนึ่งกับคืนหนึ่งของเมือง
สวรรค์ 100 ปีเมืองสวรรค์เท่ากับวันหนึ่งกับคืนหนึ่งของเมืองนรก” (เสฐียรโกเศศ, 2513, หน้า 16)
ความช้าเร็วของเวลาที่แตกต่างกันนี้ทำให้ช่วงหนึ่งวันของแต่ละภพภูมินั้นไม่เท่ากัน ทั้งนี้ผู้แต่งได้
สะท้อนโลกทัศน์ว่า นอกจากเวลาในแต่ละภพภูมิจะไม่เท่ากันแล้ว เวลาในแต่ละมิติก็เดินช้าเร็วไม่
เท่ากันด้วย เวลาในมิตินี้ปัจจุบันนั้นเดินเร็วกว่าเวลาในมิตอดีด เมื่อภรรยาและเกศสุรางค์ตาย
และได้มาพบกันใหม่ในภพภูมิของวิญญาณซึ่งหลุดพ้นจากภพภูมิของมนุษย์ เวลาในภพภูมิมนุษย์
แต่ละมิติต่างก็ดำเนินไป การที่ภรรยาและเกศสุรางค์พูดคุยกันในภพภูมิของวิญญาณเพียงไม่กี่นาที
เวลาในมิตินี้ปัจจุบันซึ่งเดินเร็วกว่าอาจผ่านไปหลายวันหลายคืน ร่างกายจึงอาจเฒ่าเปื่อยหรือถูก
นำไปเผาปนกิจตามพิธีกรรมทางศาสนา เพราะญาติเข้าใจว่าตายแล้ว ในขณะที่เวลาในมิตอดีด
ซึ่งเดินช้ากว่านั้นผ่านไปเพียงไม่กี่นาที ร่างของภรรยาในมิตินี้จึงเสมือนหมดลมไปชั่วคราว แต่ร่าง
ยังไม่เฒ่าเปื่อย ดังนั้น วิญญาณของเกศสุรางค์ที่ยังไม่หมดบุญจึงสามารถไปสิงร่างของภรรยา
แล้วกลับมีชีวิตขึ้นมาใหม่อีกครั้งได้

นวนิยายเรื่อง บุพเพสันนิวาส สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลาว่า เวลาในแต่ละมิติและแต่ละภพภูมินั้นเดินช้าเร็วต่างกัน โดยเฉพาะเวลาในภพภูมิของมนุษย์ในมิติอดีตและมิติปัจจุบันนั้นแตกต่างกันมาก อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะมนุษย์จะอยู่ในภพภูมิใด เมื่อตายก็ต้องมาอยู่ในภพภูมิวิญญานซึ่งเป็นภพภูมิเดียวกัน หลุดพ้นจากมิติเวลาในภพภูมิของมนุษย์ เวลาในภพภูมิมนุษย์อาจผ่านไปเร็วมาก จนทำให้วิญญานไม่อาจกลับเข้าร่างได้อีก

5. โลกทัศน์เกี่ยวกับโชคชะตา

นวนิยายเรื่อง บุพเพสันนิวาส สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับโชคชะตาว่า โชคชะตาได้ลิขิตชีวิตของมนุษย์แต่ละคนให้เป็นไปทั้งร้ายและดี แม้ว่าจะล่วงรู้เหตุการณ์ที่ต้องเกิดขึ้นในอนาคต แต่ก็ไม่สามารถฝืนอำนาจแห่งโชคชะตาได้ ดังเช่นเกศสุรางค์ที่อยู่ในร่างของกระแสดำมาอาศัยในเรือนของออกญาโหราธิบดี และได้รับรู้เรื่องราวของศรีปราชญ์ บุตรชายคนโตของออกญาโหราธิบดี จากประวัติศาสตร์ในมิติเดิมที่เธอจากมา เกศสุรางค์รู้ล่วงหน้าว่าหากศรีปราชญ์กลับไปเมืองนครศรีธรรมราชอีกครั้ง เขาจะต้องโทษประหาร เกศสุรางค์มีความรักและความผูกพันต่อคนในครอบครัวของออกญาโหราธิบดี และสงสารที่ครอบครัวนี้เพิ่งสูญเสียออกญาโหราธิบดีผู้เป็นเสาหลักไป จึงไม่ต้องการให้สูญเสียศรีปราชญ์ซึ่งเป็นบุตรชายคนโตไปอีก เธอจึงพยายามหาวิธีช่วยด้วยการขอให้พระยาโกษาธิบดีทูลขอสมเด็จพระนารายณ์ให้ศรีปราชญ์อยู่ต่างประเทศสมุทโฆษคำฉันท์ให้เสร็จสิ้น เพื่อจะได้ไม่ต้องไปยังเมืองนครศรีธรรมราช แต่ในยามนั้นสมเด็จพระนารายณ์ทรงพระประชวร ทำให้ไม่ได้รับคำร้อง และสุดท้ายเหตุการณ์จึงเป็นไปตามประวัติศาสตร์ดังที่เธอได้รับรู้ความว่า

...ปลายเดือนมกราคม สมเด็จพระนารายณ์ทรงได้รับคำกราบบังคมทูลของพระยาโกษาธิบดี จึงโปรดให้เขียนหนังสือส่งไปยังเมืองนครให้จมีนศรีสิทธิวิวิธบรรคินมา ยัง อโยธยา เพื่อแต่งสมุทโฆษคำฉันท์ให้เสร็จสิ้น หากกาลก็เป็นดังที่เกศสุรางค์รู้ล่วงหน้า

(รวมแพง, 2557, หน้า 457)

นวนิยายเรื่อง บุพเพสันนิวาส สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับโชคชะตาว่า ชีวิตของมนุษย์แต่ละคนนั้นล้วนถูกลิขิตโดยอำนาจของโชคชะตา ไม่มีผู้ใดฝ่าฝืนได้ แม้ว่าจะสามารถรู้เหตุการณ์ล่วงหน้าว่าจะเกิดสิ่งใดขึ้นก็ตาม

6. โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด

นวนิยายเรื่อง *บุพเพสันนิวาส* สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิดว่า วิญญาณสามารถไปเกิดต่างมิติได้ ดังเช่นวิญญาณของเกศสุรางค์ที่ตายจากมิติปัจจุบัน แล้วไปสิงร่างของการะเกดในมิติอดีต การที่จิตเคลื่อนมาอาศัยในร่างใหม่นี้จึงเสมือนว่าเธอนั้นถือกำเนิดขึ้นมาอีกครั้ง เพียงแต่เป็นการเกิดที่ผิดธรรมชาติ คือไม่ได้เกิดจากครรภ์ดังเช่นคนทั่วไป ดังความในตอนที่เกศสุรางค์ได้พบกับชีปะขาวที่สามารถหยั่งรู้เรื่องราวทั้งหมดได้ ชีปะขาวจึงอธิบายให้เกศสุรางค์เข้าใจว่าเธอได้ตายจากโลกเดิม แล้วมาเกิดใหม่ในโลกแห่งนี้แล้ว ดังความว่า

...ออเจ้ามาเกิดใหม่ในร่างที่เติบโตใหญ่แล้วของแม่หญิงผู้นี้ เจ้านั้นได้เกิดใหม่แล้วหนาตั้งแต่เมื่อสี่ปีที่แล้ว หากแต่เป็นการกำเนิดที่ผิดธรรมชาติไปสักหน่อย จึงขัดข้องมีปัญหาอยู่บ้าง ออเจ้าก็ได้ปรับจนอยู่ได้แล้วมิใช่ฤา

(รวมแพง, 2557, หน้า 404)

นวนิยายเรื่อง *บุพเพสันนิวาส* สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิดว่า วิญญาณสามารถไปเกิดต่างมิติ หรือต่างภพภูมิได้ ซึ่งวิญญาณจะไปเกิดที่ใดนั้นขึ้นอยู่กับกรรมที่เป็นตัวส่งวิญญาณให้ไปเกิด ดังที่ วคิน อินทสระ (2543, หน้า 52) กล่าวว่า “มนุษย์มีกรรมเป็นแดนเกิด...ผลของกรรมย่อมส่งวิญญาณให้เกิดในที่ต่างๆ ตามความเหมาะสมแก่กรรม”

7. โลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญา

นวนิยายเรื่อง *บุพเพสันนิวาส* สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญาว่า ความรู้และความสามารถที่มนุษย์ได้ฝึกฝนจนเชี่ยวชาญจะถูกจดจำเอาไว้ในจิต กลายเป็นสัญญาที่ติดไปในชาติภพใหม่ ดังเช่นเกศสุรางค์ที่ในมิติปัจจุบันนั้นเธอได้เรียนภาษาฝรั่งเศสจนสามารถพูดได้คล่องแคล่ว แม้ว่าร่างของเธอจะตายไปในมิตินั้น แต่สัญญาจากอดีตชาติที่ติดมากับจิตก็ยังคงมีอยู่ ประกอบกับวิญญาณของเธอไม่ได้เกิดในครรภ์มารดาเฉกเช่นการเกิดปกติ แต่มาสวมในร่างของการะเกด จึงทำให้ยังคงจดจำเรื่องราวสัญญาเดิมได้อยู่ ทั้งยังจดจำความรู้ความสามารถที่เธอเคยได้รับในอดีตด้วย ดังความในตอนที่เกศสุรางค์ไปเที่ยวชมตลาดแล้วได้พบกับหลวงสุระสงคราม ซึ่งเป็นชาวฝรั่งเศสที่พูดภาษาฝรั่งเศสถูกชาวสยาม เพราะคิดว่าไม่มีใครเข้าใจภาษาของตน แต่เกศสุรางค์ในร่างการะเกดนั้นเคยเรียนภาษาฝรั่งเศสมาก่อน เธอจึงเข้าใจความหมาย และได้ได้กลับออกไปทันที ความว่า

...ยังไม่ทันหายหน้ามิด ภาษาฝรั่งเศสที่ออกหลวงสูงระสงครามหันไปพูดกับ
ลูกน้องก็ทำให้เกศสุรางค์เลือดขึ้นหน้ามาอีกคำรบ

“Alfred, allons y, on ne va plus perdre de temps avec ces clochards”
(อัลเฟรด กลับกันเถอะ อย่าได้ยุ่งเกี่ยวกับพวกสลุดพวกนี้อีกเลย)

“Si nous sommes clochards, vous l’êtes vous aussi, car nous sommes
des êtres humains avant tout” (ถ้าพวกฉันสลุด พวกคุณก็สลุดพอกัน เพราะพวกเรา
เป็นมนุษย์เหมือนกัน)

เสียงและสำเนียงภาษาฝรั่งเศสที่เกศสุรางค์สวนกลับทันควันชัดเจนเกินกว่าจะ
คิดว่าพูดไป ไบหน้าขาวของออกหลวงสูงระสงครามแดงก่ำด้วยความอับอาย เพราะนึก
ไม่ถึงว่าจะมีผู้ใดแปลคำพูดและโต้ตอบกลับได้เช่นนี้

(รวมแพง, 2557, หน้า 115)

โลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญาที่เชื่อว่าเรื่องราวที่ถูกสั่งสมไว้ในจิตจะติดตัวไปทุกภพ
ทุกชาติ นั้น สอดคล้องกับพระโอวาทของ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
(2556ก, หน้า 340) ที่ว่า “จิต แปลว่าเก็บหรือสั่งสม ฉะนั้นทุกๆ คนจึงยังมีสิ่งที่เก็บไว้ในจิตอันเป็น
ตัวเดิมนี่ หรือเป็นสภาพที่ยังไม่ตายอยู่ได้ทุกอย่างในจิตของตนเอง... ในชาติอดีตที่แล้วมาก็
เหมือนกัน ได้เกิดเป็นอะไรมา ทำอะไรไว้ที่ไหน ก็ยังเก็บเอาไว้ในจิตของตนเช่นเดียวกัน” ทั้งนี้ ใน
กรณีของมนุษย์ทั่วไปนั้น เมื่อเกิดมาเป็นทารกจนกระทั่งเติบโตสมบูรณ์ก็ต้องอาศัยระยะเวลา
ยาวนานกว่าระบบร่างกาย รวมทั้งความรู้และความจำจะพัฒนาเต็มที่ ประกอบกับในระหว่างนี้
ร่างกายก็ได้รับความทรงจำใหม่ ทำให้สัญญาใหม่ไปกดทับสัญญาเดิม จนอาจทำให้สัญญาเดิมถูก
ลืมเลือนไป แต่ในกรณีของเกศสุรางค์นั้น วิญญาณของเธอมาสิงในร่างของการะเกดที่เติบโตเต็มที่
แล้ว ระบบความจำจึงมีศักยภาพมากกว่าวัยเด็ก อีกทั้งช่วงระยะเวลาระหว่างชาติภพก่อนกับชาติ
ภพใหม่นี้ก็เกิดขึ้นต่อเนื่องทันที ดังนั้นจิตของเธอจึงยังคงจำเรื่องราวของตนในชาติภพก่อนหน้านี้ได้
เพราะยังไม่มีสัญญาใหม่มากดทับสัญญาเดิม

นวนิยายเรื่อง นุพเพสันนิวาส สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญาว่า สัญญาจะผูกติด
อยู่กับจิต และติดตามไปทุกภพทุกชาติ แต่ที่มนุษย์จำสัญญาเดิมของตนไม่ได้ เพราะในชาติใหม่นั้น
มนุษย์ได้รับรู้สัญญาใหม่เข้ามา สัญญาที่ได้รับเข้ามาใหม่นี้จึงไปกดทับสัญญาเดิมทำให้ความทรง
จำเลือนรางไป ส่วนในกรณีของเกศสุรางค์นั้น เนื่องจากจิตของเธอเข้ามาสิงในร่างใหม่นี้ทันที จึงทำ
ให้สามารถจดจำสัญญาเดิมของตนได้

8. โลกทัศน์เกี่ยวกับลักษณะของผู้มีบารมีจากการปฏิบัติธรรม

นวนิยายเรื่อง **บุพเพสันนิวาส** สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับลักษณะของผู้มีบารมีจากการปฏิบัติธรรมว่า ผู้ทรงศีลบางคนอาจมีฤทธิ์ที่สามารถหยั่งรู้เหตุการณ์ได้ ดังเช่น ซี่ปะขาว ซึ่งเป็นผู้ทรงศีลที่เกศสุรางค์ได้พบในมิตอดีตนั้นสามารถหยั่งรู้เรื่องราวของเธอในมิติปัจจุบันได้ ดังความว่า

... “ท่านอาจารย์” สองหนุ่มยกมือไหว้และเรียกชายแก่เคราขาวยาวจรดเพียงอกพร้อมเพรียงกัน ร่างซราฐรูปร่างสูงใหญ่มากด้วยมัดกล้ามเนื้อ ดูแข็งแรงบึกบึนแม้ผมกับเคราจะขาวและใบหน้ามีร่องรอยของความสูงวัยแล้วก็ตาม การแต่งกายก็เป็นการนุ่งขาวห่มขาว...

ดวงตาใสราวลูกแก้วของ “ท่านอาจารย์” แวววาวเป็นประกายแรงกล้า ยิ่งเมื่อสบเข้ากับดวงตาของเกศสุรางค์ ความลึกและมีดของตาดำที่เธอมองเห็นนั้นราวกำลังอ่านเธอ มิใช่จ้องเพียงสามัญ

...
“นางผู้นี้มิใช่คนของที่นี่” คนอื่นฟังแล้วเข้าใจว่าเพราะแม่หญิงการะเกดเป็นคนสองแคว... ทว่าเกศสุรางค์กลับอ้าปากค้าง
“รู้ได้ยังไง!”

(รวมแพง, 2557, หน้า 150-151)

นวนิยายเรื่อง **บุพเพสันนิวาส** สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับลักษณะของผู้มีบารมีจากการปฏิบัติธรรมว่า ผู้ทรงศีลบางคนอาจมีฤทธิ์อำนาจ สามารถหยั่งรู้เหตุการณ์ได้

9. โลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ ด้านเวทมนตร์คาถา

นวนิยายเรื่อง **บุพเพสันนิวาส** สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ด้านเวทมนตร์คาถาว่า เวทมนตร์คาถาบางอย่างมีฤทธิ์ในทางสาปแช่ง ทำให้ผู้ที่ถูกสาปแช่งนั้นวิปลาส หรืออาจตายได้ ดังความในตอนนี้ออกญาโหราธิบดีและหมื่นสุนทรเทวาได้ปรึกษากันว่าจะท่องมนต์กฤษณะกาลีเพื่อสาปแช่งคนร้ายที่ฆ่านางแดงปาวของแม่หญิงจันทร์วาด ผลจากการท่องมนต์ในครั้งนี้จึงทำให้การะเกดต้องตายด้วยคำสาปแช่ง เพราะเธอเป็นคนบงการให้ปาวของตนไปทำร้ายนางแดงจนตาย ดังความว่า

...อ้อเจ้าจ๋ามนตร์กฤษณะกาลิได้อ่าไม่" แวดตาขุนมัวของผู้เป็นลูกกระจ่างแจ้ว
ในบัดดล มนตร์บถนี้ตกทอดทางตระกูลเขามาเนิ่นนาน เปรียบดั่งคำสาปแข่งต่อผู้กระทำ
ผิด เศษผ้าของนางแดงในวันที่ตายจะเป็นสื่อวิญญาณที่ทำให้ผู้ที่ทำร้ายนางต้องเกิด
ความประหวั่นพรันพรึง ยิ่งมุงร้ายมากเพียงใดก็ยิ่งต้องพบเจอสิ่งที่ยิ่งกว่าความตาย
หลายครั้งหลายคราที่ใช้มนตร์บถนี้แล้วผู้ที่กระทำความผิดถึงกับวิกลจริตวิปลาส บ้างก็ตก
ตายตามกันไปเลยทีเดียว

(รวมแพง, 2557, หน้า 26)

นวนิยายเรื่องบุพเพสันนิวาสยังสะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ด้านเวทมนตร์
คาถาว่า การที่เวทมนตร์จะศักดิ์สิทธิ์นั้น ผู้ใช้ต้องมีจิตที่มั่นคง มีความมุ่งมั่น ซึ่งจิตใจที่มุ่งมั่น
สามารถสร้างได้จากการฝึกสมาธิเป็นประจำ โดยเฉพาะผู้ที่ฝึกกสิณสมาธิจะสามารถกำหนดจิตให้
แน่วแน่ได้อย่างรวดเร็ว (พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตฺโต, 2556, หน้า 851) เมื่อจิตนิ่งก็จะมี ความตั้งมั่น
อันแรงกล้าเป็นพลังทำให้คาถาออกฤทธิ์ตามความมุ่งหมาย ดังเช่นออกญาโหราธิบดีและหมื่น
สุนทรเทวาที่ใช้เวทมนตร์คาถาได้อย่างเชี่ยวชาญนั้น เพราะได้ฝึกกสิณสมาธิจนจิตแข็งแกร่ง
สามารถควบคุมจิตของตนได้ดี เมื่อท่องคาถาออกไป จิตที่ตั้งมั่นก็ทำให้คาถานั้นออกฤทธิ์ตามที่มุ่ง
หมาย ดังความว่า

...ความเชี่ยวชาญในด้านกสิณสมาธิของออกญาโหราธิบดี รวมไปถึงบรรพบุรุษ
แต่เก๋าก่อน เป็นที่ประจักษ์ชัดต่อบุคคลทั่วไปพอๆ กับความสามารถด้านกาพย์กลอน...
มีเพียงหมื่นสุนทรเทวาเท่านั้นที่ยังคงเก็บงำความสามารถเช่นนี้...ทำให้ผู้อื่นคาดคิดไม่ถึง
ว่าจริงๆ แล้วกสิณสมาธิของผู้เป็นบุตรคนที่สองนี้กลับเชี่ยวชาญและแข็งกล้ายิ่งกว่าผู้เป็น
บิดาเสียอีก

...

เสียงมนตร์แปลกประหลาดที่สวดตั้งแต่ยังไม่รุ่งสาง สร้างความอึดอัดมากมาย
ให้แก่แม่หญิงการะเกด แม้ใจจะบอกตัวเองให้เข้มแข็งเพียงใด หากความหวาดหวั่นก็มา
เยือนเป็นพักๆ...ความผิดที่ได้กระทำไปชั่ววูบย้อนกลับมาทำร้ายจิตใจอย่างแสนสาหัส
บัดนี้นางรู้แล้วว่าสิ่งที่ทำลงไปร้ายแรงยิ่งนัก ร่างกายที่อ่อนแออยู่แล้วก็ยิ่งทรุดหนัก...

...

“อีแดง อีแดงมันมาเอาชีวิตกูแล้ว” เสียงหอบหืดดังฮึดๆ ของแม่หญิงกาจะเกด กับดวงตาที่เหลือกกว้างทำให้บ่าวทั้งสองร้องไห้ระงม พยายามกอดแขนและขาแม่นายของตนเอาไว้สุดกำลัง...

(รวมแพง, 2557, หน้า 26)

อีกตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า จิตที่มั่นคง เป็นสมาธิ และมีความมุ่งมั่น จะทำให้ เวทมนตร์มีความศักดิ์สิทธิ์ หรือมีความขลัง ได้แก่ตอนที่ชีปะขาวมอบมนตร์สำหรับอำพรางกายให้ เกศสุรางค์ เนื่องจากว่าเกศสุรางค์ฝึกสมาธิเป็นประจำ ทำให้เธอมีสมาธิที่ดี สามารถควบคุมจิตให้ ตั้งมั่นได้โดยไม่วอกแวก เมื่อได้รับมนตร์มา เธอจึงสามารถใช้มนตร์ได้คล่องแคล่ว และทำให้มนตร์ นั้นสำแดงฤทธิ์เดชได้ในทันที ดังความว่า

...อ้อเจ้าเคยนั่งสมาธิภาไม

“เคยเจ้าคะ คุณยายให้นั่งสมาธิทุกวันก่อนนอนเจ้าคะ...”

...

มือใหญ่ดึงเอาสมุดข่อยออกมมาจากย่ามส่งให้เกศสุรางค์ เมื่อเธอก้มอ่านก็ พบว่าเป็นคำบาลีเพียงสองประโยค

...

จิตติจิตตัง กัมปิยังมหาจิตติ

“ก่อนท่องบทนี้ให้ท่องนะโมสามจบก่อนหนา เจ้ามีต้องเปล่งจากปากให้ผู้อื่นได้ยิน ไหนลองว่าในใจ ให้ว่าโดยเห็นอักษรในมโนภาพเหมือนตอนที่อ้อเจ้านั่งสมาธิแล้ว เลื่อนคำว่าพุทโธนั่นแลหนา” เกศสุรางค์ตั้งท่าจะสวดท่อง

“มนตร์บทนี้แม่ฉัน แต่อ่านภาพียงใหญ่นัก ขึ้นอยู่กับจิตของผู้ท่องว่าสามารถ รวมสมาธิได้เท่าใด หากอ้อเจ้าเจอเรื่องน่าหวาดหวั่นท่องแล้วจะมีสติรู้คิด หากอ้อเจ้า อยากหลบหนี มนตร์นี้จักกำบังกายมิให้ศัตรูมองเห็นรูปกายของอ้อเจ้าได้”

...

เกศสุรางค์หุบปากก่อนจะหลับตาทำตามคำสอนของอาจารย์ชีปะขาว เพียงครู่ ก็ได้ยินเหมือนเสียงสือสาของบ่าว เมื่อลืมตาขึ้นแล้วก้มลงมองตัวเองก็ต้องตกตะลึง เช่นกัน เมื่อเห็นว่าร่างตนกลายเป็นอากาศธาตุจนมองทะลุเห็นพื้นเสื่อที่นั่งทับอยู่

(รวมแพง, 2557, หน้า 152-153)

การร้ายเวทมนตร์คาถาให้ออกฤทธิ์ดังปรารถนาได้นั้น สิ่งสำคัญคือผู้ที่ร้ายคาถา จะต้องควบคุมจิตให้มีความตั้งมั่นปรารถนาอย่างแรงกล้า จิตที่ตั้งมั่นนี้จึงจะเป็นพลังที่ทำให้คาถา ออกฤทธิ์ได้ดังประสงค์ แต่เนื่องจากจิตของมนุษย์นั้นเป็นสิ่งที่ควบคุมได้ยาก โดยปกติจิตมักจะ “ดิ้นรนกวัดแกว่งไปตามอารมณ์ ตามเรื่องที่ใคร่ ตามที่ปรารถนา หรือตามที่ชอบ หรือตามที่มีปริ โภทคือความกังวล” (สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, 2540, หน้า 21) ดังนั้น ผู้ใช้คาถาจึงต้องเป็นผู้ที่ฝึกสมาธิเป็นประจำ จึงจะทำให้ควบคุมจิตได้มั่นคง และใช้ คาถาได้ดี

นวนิยายเรื่อง บุพเพสันนิวาส สะท้อนโลกทัศน์ว่า คาถาบางอย่างมีฤทธิ์ในทาง สลบแช่ง ทำให้ผู้ที่ถูกสาปแช่งนั้นวิปลาส หรืออาจถึงตายได้ ทั้งนี้ การที่คาถาจะสามารถออกฤทธิ์ ได้ดังประสงค์นั้น ผู้ใช้คาถาต้องเป็นผู้มีจิตมั่นคง ซึ่งสามารถสร้างได้จากการฝึกสมาธิ จึงจะ สามารถควบคุมจิตให้ตั้งมั่น เพื่อเป็นพลังทำให้คาถาสำแดงฤทธิ์ดังที่มุ่งหมาย

10. โลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาสและโลกทัศน์เกี่ยวกับเนื้อคู่

นวนิยายเรื่อง บุพเพสันนิวาส สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาสและโลกทัศน์ เกี่ยวกับเนื้อคู่ร่วมกัน กล่าวคือ บุพเพสันนิวาสกำหนดให้บุคคลที่เป็นคู่ครองกันได้มาพบกัน แม้จะมี เหตุให้คลาดกันไปอย่างไร บุพเพสันนิวาสก็จะสร้างเหตุให้บุคคลมาพบกันได้ในที่สุด ดังเช่น เกศสุรางค์และพระวิสารสุนทร (ยศเดิมคือ หมื่นสุนทรเทวา) ที่ถูกกำหนดให้ครองคู่กัน เดิมทีนั้น เกศสุรางค์ตายในมิตอดีตตั้งแต่ยังเด็ก และไปเกิดใหม่ในมิตปัจจุบัน แต่เพราะเธอถูกกำหนดให้ได้ ครองคู่กับพระศรีวิสารสุนทร บุพเพสันนิวาสจึงทำให้เธอตายในมิตปัจจุบัน แล้วมาเกิดในร่างของ การะเกด น้องสาวฝาแฝดของเธอซึ่งหมั้นหมายไว้กับพระศรีวิสารสุนทร และทำให้ทั้งสองได้ครอง รักกัน ดังความในตอนที่เกศสุรางค์คิดทบทวนเรื่องราวที่เกิดขึ้นกับเธอ และตระหนักได้ว่าอำนาจ ของบุพเพสันนิวาสนั้นช่างแรงกล้า สามารถบันดาลให้เกิดสิ่งต่างๆ ที่เกินจะนึกฝันได้ ความว่า

...คำว่า บุพเพสันนิวาสช่างเป็นสิ่งที่เกินจะนึกฝันได้...ส่งให้เธอได้มาพบกับพระ ศรีวิสารสุนทร ทั้งๆ ที่แท้จริงแล้วเนื้อคู่ของพระศรีวิสารสุนทรคือเธอนั้นได้ตายไปแล้ว ตั้งแต่ยังเล็ก

(รวมแพง, 2557, หน้า 406)

เรื่อง บุพเพสันนิวาส สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาสและโลกทัศน์เกี่ยวกับ เนื้อคู่ว่า บุพเพสันนิวาสนั้นมีอำนาจแรงกล้าที่จะบันดาลให้โชคชะตาของแต่ละคนเป็นไปใน ลักษณะที่เกินจะคาดฝันได้ โดยเฉพาะการบันดาลให้คนที่เป็นคู่ครองกันได้มาพบกัน แม้จะมีเหตุที่

อาจทำให้ไม่มีโอกาสได้ครองคู่กัน แต่หากถูกกำหนดแล้วว่าเป็นคู่ครองกัน บุพเพสันนิวาสก็สามารถบันดาลให้เกิดเหตุที่ทำให้คนทั้งสองได้มาเจอกัน ในทางตรงกันข้าม แม้จะอดีตกรรมที่เคยเป็นคู่รักกันแต่ปางก่อน หากทว่าปัจจุบันกรรมไม่ได้มากพอที่จะส่งเสริมให้เป็นคู่ครองกัน ก็จะมีเหตุที่ทำให้ต้องพลัดพรากและไม่ได้ครองคู่ร่วมกัน

เรื่อง **บุพเพสันนิวาส** ปรากรกฎโลกทัศน์ 11 โลกทัศน์ ได้แก่ โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาน โลกทัศน์เกี่ยวกับกรรม โลกทัศน์เกี่ยวกับนรก โลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลา โลกทัศน์เกี่ยวกับโชคชะตา โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด โลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญา โลกทัศน์เกี่ยวกับลักษณะของผู้มีบารมีจากการปฏิบัติธรรม โลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ โลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาสและโลกทัศน์เกี่ยวกับเนื้อคู่ โลกทัศน์ดังกล่าวนี้ได้กำหนดการดำเนินเรื่องของนวนิยาย กล่าวคือโลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาสและโลกทัศน์เกี่ยวกับเนื้อคู่นั้นเป็นโลกทัศน์หลักที่กำหนดโครงเรื่องของนวนิยาย คือกำหนดให้ตัวละครเอกคือเกศสุรางค์ต้องเธอต้องตายในมิติปัจจุบัน และกลับมาเกิดในมิติอดีต เพื่อพบกับหมื่นสุนทรเทวา เนื้อคู่ของตน ทั้งนี้เพราะบุพเพสันนิวาสได้กำหนดให้เธอต้องมาพบรักและครองคู่กับหมื่นสุนทรเทวา ส่วนโลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญานได้กำหนดให้ในตอนเริ่มเรื่องนั้น ตัวละครเอกคือเรื่องฤทธิ์และเกศสุรางค์ได้พบกับวิญญานของการะเกต เนื่องจากวิญญานของการะเกตนั้นเป็นวิญญานที่มีบาปหนา ซึ่งมักจะแผ่คลื่นจิตที่มีความเยือกเย็นออกมา เนื้อเรื่องจึงกำหนดให้ในการพบกันนั้นตัวละครรู้สึกหนาวเย็นจนขนลุก ส่วนโลกทัศน์เกี่ยวกับกรรมที่เชื่อว่ากรรมจะติดตามสนองผู้กระทำทุกภพ ได้กำหนดว่าเมื่อตัวละครตายกรรมก็ยังคงติดตามมาสนองผล โดยผู้ที่ทำกรรมดีเมื่อตายแล้ววิญญานก็จะไปสู่สุคติ คือมีความสุขสำราญ ส่วนผู้ที่กระทำชั่ววิญญานจะถูกนำไปลงโทษในนรก ทั้งนี้ได้สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับนรกว่าเป็นหลุมที่มีไฟลุกโชน และมียมบาลเป็นผู้ควบคุมวิญญานให้ได้รับโทษ ส่วนโลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิดก็ได้กำหนดให้วิญญานที่ทำความดีนั้นได้มาเกิดใหม่อีกครั้ง แต่เนื่องจากโลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลานั้นสะท้อนว่า มิติเวลาอดีต ปัจจุบัน และอนาคตนั้นเดินช้าเร็วต่างกัน โดยที่มิติปัจจุบันนั้นเดินเร็วกว่ามิติอดีตมาก ดังนั้นจึงกำหนดเนื้อเรื่องให้วิญญานตัวละครเอกที่ตายในมิติปัจจุบันนั้นต้องไปเกิดในมิติอดีต เพราะในระหว่างที่ยังไม่รู้วาทนเองตายแล้วนั้น ร่างในมิติปัจจุบันอาจจะเน่าเปื่อย หรืออาจจะถูกนำไปทำพิธีทางศาสนาแล้ว ส่วนโลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญาได้กำหนดให้ตัวละครไปเกิดใหม่ยังคงจดจำเรื่องราวในมิติเดิมของตนได้ แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าตัวละครเอกจะมาจากมิติที่เวลาล่วงไปเร็วกว่า และสามารถล่วงรู้เหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในมิติที่ดำเนินไปช้ากว่านี้ แต่ก็ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเหตุการณ์ใดๆ ได้ เพราะโลกทัศน์เกี่ยวกับโชคชะตาได้กำหนดว่า ชีวิตมนุษย์ในแต่ละมิตินั้นล้วนเป็นไปตาม

อำนาจของโชคชะตาที่ลิขิตเอาไว้แล้ว ส่วนโลกทัศน์เกี่ยวกับลักษณะของผู้มีบารมีจากการปฏิบัติธรรม ได้กำหนดลักษณะของตัวละครที่ปะขาวให้มีความสามารถล่วงรู้เหตุการณ์ของตัวละครเอกที่มาจากมิติปัจจุบัน และคอยช่วยเหลือให้ตัวละครเอกสามารถใช้ชีวิตในมิติอดีตได้

โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติเรื่อง มินตรา

เนื้อเรื่องย่อ

วิญญาณของมินตราเผ่ารอรามิตรคนรักของเธออยู่ในถ้ำมานานนับพันปี โดยมีแหวนแก้วนาคา ของวิเศษที่รอรามิตรทิ้งไว้ให้เพื่อป้องกันอันตรายจากวิญญาณร้ายอีกตนหนึ่งที่สิงอยู่ในถ้ำ แต่เมื่อทีมสำรวจทางโบราณคดีมาพบและนำแหวนออกไป วิญญาณของมินตราก็ไม่มีสิ่งใดปกป้อง ทำให้เธอถูกวิญญาณร้ายควบคุมให้ทำร้ายคนในหมู่บ้าน มินตราไม่ยอมทำร้ายคนบริสุทธิ์แต่ก็ไม่อาจขัดขืนได้ เมื่อฤทธิ์อำนาจของวิญญาณร้ายอ่อนแรงลงในบางขณะ เธอจึงไปพบกับอรสรวง หญิงสาวในคณะสำรวจทางโบราณคดีที่สามารถติดต่อกับวิญญาณของเธอได้ เพื่อขอความช่วยเหลือ และอรสรวงก็ช่วยเหลือเธอจนสามารถกำจัดวิญญาณร้ายได้สำเร็จ ต่อมามินตราได้ทราบว่าในอดีตชาตินั้นอรสรวงก็คือรอรามิตร คนรักที่เธอรอคอย แต่ในชาติปัจจุบันนี้อรสรวงมีคนที่รักใหม่คือปรมิษฐ์ อย่างไรก็ตาม อรสรวงได้ช่วยปลดปล่อยวิญญาณของมินตราให้หลุดพ้นจากอำนาจที่จองจำเธอไว้ในถ้ำ และทำให้เธอได้ไปเกิด

วิเคราะห์โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติเรื่อง มินตรา

โลกทัศน์เหนือธรรมชาติที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง มินตรา พบโลกทัศน์ 6 โลกทัศน์ ได้แก่ โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด โลกทัศน์เกี่ยวกับนุพเพสันนิวาส โลกทัศน์เกี่ยวกับเนื้อคู่ โลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ และโลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลา ดังนี้

1. โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ

นวนิยายเรื่อง มินตรา สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ 2 ประเด็น คือ โลกทัศน์เกี่ยวกับห้วงที่ยึดวิญญาณไว้ไม่ให้ไปเกิด และโลกทัศน์เกี่ยวกับอิทธิฤทธิ์ของวิญญาณ ดังนี้

1.1 โลกทัศน์เกี่ยวกับห้วงที่ยึดวิญญาณไว้ไม่ให้ไปเกิด

นวนิยายเรื่อง มินตรา สะท้อนโลกทัศน์ว่า จิตสุดท้ายของมนุษย์นั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง หากจิตสุดท้ายก่อนตายมีห้วงยึดไว้กับสิ่งใด เมื่อตายไปจิตก็จะยึดอยู่กับสิ่งนั้น ทำให้ไม่สามารถไปเกิดได้ ดังเช่นมินตราที่จิตสุดท้ายก่อนตายมีห้วงยึดติดอยู่กับคำสัญญาของรอรามิตร คนรักของเธอที่บอกให้รออยู่ในถ้ำจนกว่าเขาจะมารับ เมื่อตายแล้ววิญญาณของมินตราจึงไม่สามารถไปเกิดได้ ต้องเผ่ารออยู่ในถ้ำนานนับพันปี จนกว่าคนรักของเธอจะกลับมาตามคำสัญญา ดังความตอนที่กล่าวถึงเหตุการณ์ที่รอรามิตรและมินตราถูกทหารตามล่า เนื่องจาก

พระราชาร้องการมินตราไปเป็นชายา วรามีตรพามินตรามาหลบในถ้ำ แล้วตั้งคนรักว่าให้รอคอย เขาจนกว่าจะมาจับ แล้วเขาก็ออกไปล่าอาหารไปทางอื่น ความว่า

...วรามีตรพุงมินตราลงนั่งบนแท่นหินที่ไม่ห่างจากปากถ้ำที่คับแคบนัก แต่ก็
ไม่ใกล้จนคนภายนอกมองลอดเข้ามาได้

"จงรอพี่อยู่ที่นี่ แล้วพี่จะกลับมาจับเจ้า"

"ข้าจะรอท่าน รอจนกว่าท่านจะกลับมาจับข้า"

(รวมแพง, 2556ค, หน้า 249)

จิตของมินตรายึดอยู่กับคำมั่นสัญญาที่เธอให้ไว้กับวรามีตราว่าจะรอจนกว่าเขาจะกลับมา เมื่อมินตราตาย วิญญาณของเธอจึงไม่สามารถไปเกิดใหม่ได้ ต้องวนเวียนอยู่ในถ้ำนานนับพันปีเพื่อรอวรามีตรา ดังความตอนที่กล่าวถึงวิญญาณของมินตราที่รอคอยวรามีตราอย่างทุกซทุกมานจนระยะเวลาผ่านไปเกือบพันปี วิญญาณของเธอก็ยังคงรอคอยวรามีตราอยู่เช่นเดิม ความว่า

...ความเห็บหนาวของดวงวิญญาณที่เฝ้ารอคอยผ่านวันผ่านคืนวันแล้ววันเล่า
คืนแล้วคืนเล่า...ผ่านไปสิบปี ความรักที่เหมือนความฝันที่เลื่อนราง แต่กลับชัดเจนจนข้า
ดวงใจ...เมื่อผ่านไปร้อยปี ในยามค่ำคืนก็คล้ายจะจดจำสิ่งที่เลือนหายไปขึ้นมาได้ แล้ว
เจ็บปวดซ้ำซากกับการรอคอย...ผ่านไปเก้าวร้อยกว่าปี ณ บัดนี้...ยังคงรอคอยอยู่ที่เดิม

(รวมแพง, 2556ค, หน้า 248-249)

1.2 โลกทัศน์เกี่ยวกับอิทธิฤทธิ์ของวิญญาณ

เรื่อง มินตรา สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับอิทธิฤทธิ์ของวิญญาณว่า วิญญาณจะมี
ฤทธิ์มากเป็นพิเศษหากสามารถควบรวมกันได้ แต่เมื่อรวมกันแล้ววิญญาณที่มีฤทธิ์มากกว่าก็จะมี
อำนาจบังคับวิญญาณที่มีฤทธิ์น้อยกว่าให้กระทำในสิ่งที่ตนต้องการ ดังความในตอนที่ว่าวิญญาณ
ที่สิงอยู่ในถ้ำก่อนที่มินตราจะเข้ามาได้ควบคุมวิญญาณของมินตรา วิญญาณทั้งสองนั้นต่างก็เป็น
วิญญาณที่มีฤทธิ์ทั้งคู่ วิญญาณร้ายนั้นมีฤทธิ์เพราะเป็นวิญญาณที่มีอาคม ส่วนวิญญาณของ
มินตรามีฤทธิ์เพราะอำนาจจากแหวนแก้วนาคา แต่เพราะวิญญาณร้ายนั้นมีฤทธิ์มากกว่าจึงมี
อำนาจบังคับวิญญาณของมินตราให้ทำในสิ่งที่ตนต้องการ นั่นก็คือการทำร้ายชาวบ้าน ดังความใน
ตอนที่วิญญาณร้ายพยายามจะควบรวมกับวิญญาณของมินตรา เพื่อให้มีฤทธิ์ที่จะกลืนกิน

วิญญาณของมนุษย์ เพิ่มพลังของตน แม้มินตราจะไม่เต็มใจ แต่ก็ไม่สามารถต้านทานฤทธิ์ของ วิญญาณร้ายที่มีอำนาจมากกว่าตนได้ ความว่า

...ไม่ ข้าไม่ทำ ข้าไม่อยากทำอีกแล้ว มันเป็นบาปกรรม” มินตรากล่าวไปแล้ว กำหนดจิตหลบซ่อนความคิดที่ลึกลงไป ก่อนหน้านั้นนางอ่อนแอจนยากที่จะขัดขึ้นไม่ให้ วิญญาณเก่าแก่ควบคุมตนได้...การกระทำนั้นช่างเลวร้ายและหยาบช้าเกินไป หากนาง เข้มแข็งกว่านี้ การที่จะต่อสู้กับดวงวิญญาณเก่าแก่นั้นก็คงจะง่ายขึ้น

...
อาการแข็งขึ้นของมินตราทำให้วิญญาณเก่าแก่ต้องใช้พลังอันแรงกล้าที่จะ บังคับข่มขู่ แม้จะยากเย็นแต่ก็ไม่เกินมือ เมื่อพลังเข้มแข็งกว่าเข้าควบคุม ร่างที่ขัดขึ้น อย่างทุกข์ทรมานก็เริ่มสงบลงจนเห็นเป็นหมอกดำครอบคลุม

(รวมแพง, 2556ค, หน้า 91-92)

อย่างไรก็ตาม ยามใดที่วิญญาณร้ายอ่อนฤทธิ์ลง วิญญาณของมินตราที่ถูก ควบคุมก็มีอิสระ ทำให้เธอสามารถมาขอความช่วยเหลือจากอรสรวง หญิงสาวที่สามารถติดต่อกับ วิญญาณของเธอได้ ความว่า (รวมแพง, 2556ค, หน้า 186) “ข้าไม่รู้ว่าเหตุใดเจ้าจึงสามารถต่อต้าน พลังของวิญญาณเก่าแก่และข้าได้ แต่ข้าอยากให้เจ้าทำมันอีกครั้ง และกำจัดวิญญาณร้ายนั้นเสีย ด้วย หากใช้แหวนของวรามิตรก็คงทำได้”

โลกทัศน์เกี่ยวกับการควบคุมวิญญานระหว่างวิญญาณร้ายกับวิญญาณของ มินตรา นี้ เปรียบได้กับจิตใจของมนุษย์ที่มีทั้งอำนาจฝ่ายต่ำและอำนาจฝ่ายดีอยู่ร่วมกัน หากปล่อยให้ อำนาจฝ่ายต่ำครอบงำ อำนาจนั้นก็ควบคุมมนุษย์ให้กระทำไปในทางชั่ว แต่หากอำนาจฝ่ายดี มีกำลังมากกว่า อำนาจนั้นก็ควบคุมให้กระทำในสิ่งที่ดี

นวนิยายเรื่อง มินตรา สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณว่า จิตสุดท้ายของมนุษย์ นั้นมีความสำคัญยิ่ง หากจิตสุดท้ายก่อนตายมีห่วงอยู่กับสิ่งใด ห่วงที่ยึดไว้นั้นก็จะทำให้วิญญาณ ไม่สามารถไปเกิดได้ และได้สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับการควบคุมวิญญานว่า วิญญาณที่มีฤทธิ์ สามารถควบคุมเป็นหนึ่งเดียวกันได้ โดยวิญญาณที่มีฤทธิ์อำนาจมากกว่าก็จะสามารถควบคุม วิญญาณที่มีฤทธิ์น้อยกว่าให้กระทำในสิ่งที่ตนต้องการ เปรียบได้กับอำนาจในจิตใจของมนุษย์ที่มี ทั้งอำนาจฝ่ายต่ำและอำนาจฝ่ายดี ในจิตใจของมนุษย์มีอำนาจด้านใดมากกว่า อำนาจนั้นก็แสดงออกมาให้เห็น

2. โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด

นวนิยายเรื่อง มินตรา สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิดว่า ทุกชีวิตย่อมมีการเวียนว่ายตายเกิด ซึ่งการเวียนว่ายตายเกิดแต่ละภพชาตินั้นอาจมีการเปลี่ยนแปลงรูปลักษณ์ไป ดังเช่น วรามิตรและลาโพ ในอดีตชาตินั้นวรามิตรเป็นผู้ชาย แต่เมื่อมาเกิดในชาติภพใหม่ รูปลักษณ์ของเขาก็เปลี่ยนแปลงไป โดยเกิดมาเป็นผู้หญิงคืออสรวง ส่วนลาโพนั้นในอดีตชาติเป็นผู้หญิง แต่เมื่อมาเกิดในชาติภพใหม่รูปลักษณ์ก็เปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน โดยเกิดมาเป็นผู้ชายคือปรมินทร์ ดังความในตอนที่มีนตราใช้พลังอำนาจพาอสรวง ปรมินทร์ และพิมพ์พลอยย้อนไปดูเหตุการณ์ในอดีตชาติ และได้เห็นเหตุการณ์ตอนที่วรามิตรและลาโพถูกลอบทำร้ายจนตาย ในตอนนี้วิญญาณของอสรวงถูกดึงดูดเข้าไปในร่างของวรามิตร และวิญญาณของปรมินทร์ถูกดึงดูดเข้าไปในร่างของลาโพ ทำให้รู้ว่าในอดีตชาตินั้นอสรวงและปรมินทร์คือใคร ดังความว่า

...ร่างของอสรวงพุ่งพรวดเข้าไปยังร่างของหนึ่งในนั้น ส่วนปรมินทร์ก็พุ่งปราดเข้าไปเช่นกัน มินตราและพิมพ์พลอยจ้องมองด้วยความประหลาดใจ เมื่อเห็นว่าอสรวงพุ่งไปอยู่ในร่างของวรามิตร และปรมินทร์ได้เข้าไปอยู่ในร่างของลาโพ

(รวมแพง, 2556ค, หน้า 271)

นอกจากมนุษย์จะเกิดใหม่โดยมีรูปลักษณ์ที่เปลี่ยนไปแล้ว นวนิยายเรื่อง มินตรา ยังสะท้อนโลกทัศน์ว่าสัตว์เดรัจฉานก็อาจจะเกิดเป็นมนุษย์ได้เช่นกัน ดังเช่นม้าสีหมอก ม้าคูใจของวรามิตร ซึ่งในชาติภพใหม่เกิดเป็นผู้หญิง คือพิมพ์พลอย เพื่อนสนิทของอสรวง ดังความตอนที่มินตราใช้พลังอำนาจพาอสรวง ปรมินทร์ และพิมพ์พลอยย้อนไปดูเหตุการณ์ในอดีตชาติ ทำให้ได้ทราบว่าพิมพ์พลอยในอดีตชาตินั้นคือม้าสีหมอก ความว่า

...สีหมอกมีน้ำลายฟูมปากเพราะวิ่งมาอย่างสมบุกสมบัน สะบัดคอไปมา...ร่างของพิมพ์พลอยเหมือนจะพุ่งวูบเข้าไปในตัวของมัน วินาทีนั้น ร่างของสีหมอกสอดประสานกับร่างของพิมพ์พลอยจนทุกคนต่างร้องเรียกชื่อของเธอดังลั่น ไม่เว้นแม้แต่ มินตรา

...

พิมพ์พลอยหันไปมองปรมินทร์กับอสรวง ก่อนจะเผยอปากพูดบางอย่าง "ฉันคือม้าตัวนั้น"

(รวมแพง, 2556ค, หน้า 255)

โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิดที่สะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงรูปลักษณ์ไปในแต่ละชาติภพนี้ สอดคล้องกับหลักทางพุทธศาสนาที่ว่า ทุกสิ่งล้วนเป็นอนัตตา คือ “ไม่มีตัวตนที่แท้จริงของมัน” (พระธรรมปิฎก ประยุทธ์ ปยุตโต, 2541, หน้า 5) กล่าวคือ สัตว์โลกนั้นประกอบขึ้นมาด้วยชั้น 5 ได้แก่ ส่วนที่เป็นรูป 1 ประการ คือกาย และส่วนที่เป็นนาม 4 ประการ อันประกอบไปด้วยเวทนา คือความรู้สึก, สัญญา คือการจดจำอารมณ์ต่างๆ, สังขาร คือเครื่องปรุงแต่งความนึกคิด คำพูด การกระทำ, และวิญญาณ คือความรู้แจ้งอารมณ์อันเนื่องมาจากอายตนะทั้ง 6 (พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตโต, 2546, หน้า 16-24) อย่างไรก็ตาม ตัวตนที่เห็นหรือเป็นอยู่ในปัจจุบันก็ไม่ใช่ตัวตนที่แท้จริงที่จะยึดมั่นถือมั่นเอาไว้ได้ตลอดไป ดังเช่นอสรอง พรหมินทร์ และพิมพ์พลอย ที่ตัวตนในชาติภพปัจจุบันก็ไม่ใช่ตัวตนเดิมที่เคยเป็นในอดีตชาติ ทั้งนี้เพราะสิ่งที่เป็นตัวตนที่แท้จริงนั้นไม่มีอยู่ แต่ตัวตนที่เห็นเป็นแต่เพียงธาตุที่ประกอบรูปร่างลักษณะขึ้นเท่านั้น ดังที่พระพุทธทาส อินทปัญโญ (2552, หน้า 125) กล่าวว่า “ส่วนที่เป็นรูปร่างกายนี้แยกออกเป็นธาตุดิน ธาตุน้ำ ธาตุไฟ ธาตุลม...กลายเป็นว่าคนไม่มี มีอยู่แค่ธาตุส่วนที่เป็นร่างกาย คือธาตุนั้นๆ ตามที่กล่าวมาแล้ว ส่วนที่เป็นจิตก็เป็นนามธาตุ แยกออกเป็นส่วนย่อยๆ ก็เป็นส่วนที่ทำหน้าที่ต่างๆ กัน เช่น เป็นเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เมื่อเป็นดังนี้ ความรู้สึกว่าเป็นคนก็หายไป”

เรื่อง มินตรา สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิดว่า สัตว์โลกย่อมมีการเวียนว่ายตายเกิดตามกรรมของตน แม้แต่วิญญาณของมินตราที่ถูกจองจำอยู่ในถ้ำนับพันปี แต่สุดท้ายวิญญาณเธอก็ต้องไปเกิด สอดคล้องกับหลักทางพุทธศาสนาที่กล่าวว่า “เมื่อตายแล้วก็ต้องเกิด ท่องเที่ยวไปในสังสารวัฏตามอำนาจแห่งกิเลสและกรรมของตน” (วคิน อินทสระ, 2543, หน้า 88) นอกจากนี้ยังสะท้อนโลกทัศน์ว่า ในการเกิดแต่ละชาติภพนั้นย่อมมีรูปลักษณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยที่ชายอาจเกิดเป็นหญิง หญิงอาจเกิดเป็นชาย หรือสัตว์เดรัจฉานอาจเกิดเป็นคนก็ได้ ดังที่ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (2541, หน้า 24) คำว่า “ก่อนจะมาเป็นเราแต่ละคนในภูมิของมนุษย์นี้ ต่างก็ได้เป็นอะไรต่อมิอะไรมาแล้วมากมาย นับชนิดนับชาติไม่ได้ เป็นกันทั้งเทวดา สัตว์ใหญ่ สัตว์เล็ก รวมทั้งมนุษย์ชายหญิง...” ทั้งนี้เพราะทุกสิ่งล้วนเป็นอนัตตา คือไม่มีตัวตนที่แท้จริง ไม่สามารถยึดถือรูปลักษณ์ที่เป็นอยู่ไว้ได้ตลอดไป

3. โลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาส

บุพเพสันนิวาส คือ การเคยได้อยู่ร่วมกันในชาติก่อน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2525, หน้า 482) อาจจะเคยเป็นพ่อแม่ พี่น้อง เพื่อน หรือคนรักกัน เมื่อเกิดในชาติภพใหม่จึงเชื่อว่า บุพเพสันนิวาสจะชักนำให้คนที่เคยอยู่ร่วมกันในอดีตชาติได้มารู้จักกันอีกครั้ง ดังเช่นอสรองกับพิมพ์พลอย ซึ่งในอดีตชาติที่อสรองเกิดเป็น วรามิตรนั้น พิมพ์พลอยในอดีตชาติก็คือม้าสีหมอก ม้าคู่ใจของเขา แม้สีหมอกจะเป็นม้าแต่วรามิตรก็รักเสมีอนเพื่อน ทั้งคู่ฝ่าฟันอันตรายต่างๆ

นานามาด้วยกัน ความรักและความผูกพันเช่นนี้ทำให้ในชาติภพปัจจุบันบุพเพสันนิวาสได้ชักนำให้ทั้งสองคนมาพบกันในมหาวิทยาลัย และถูกชะตากันอย่างรวดเร็ว ทำให้สนิทกันตั้งแต่รู้จักกันไม่ถึงครึ่งปี (รวมแพง, 2556ค, หน้า 26) อีกทั้งเมื่อเรียนจบ อรสรวงและพิมพ์พลอยก็ยังได้ทำงานในฝ่ายชุดค้นทางโบราณคดีด้วยกัน

นอกจากนี้ผู้แต่งยังสะท้อนโลกทัศน์ว่า บุพเพสันนิวาสยังทำให้มนุษย์และวิญญาณที่เคยเกี่ยวข้องกันในอดีตชาตินั้นได้มาพบกัน ดังเช่นอรสรวงและมินตรา ซึ่งเดิมที่นั้นมินตราพยายามติดต่อกับปรมินทร์ เพราะเข้าใจว่าปรมินทร์คือวรามิตรคนรักของเธอ แต่ไม่สามารถติดต่อกันได้ แต่มินตราสามารถติดต่อกับอรสรวงได้ เธอจึงนำข่าวเกี่ยวกับผู้ลักลอบขโมยวัตถุโบราณที่ตนรับรู้มาบอกแก่อรสรวง เพื่อให้ไปแจ้งแก่ปรมินทร์ ความว่า

...เข้ามาเฝ้ามองวรามิตรของข้า แต่วรามิตรมิสามารถเชื่อมจิตกับข้าได้เลย แตกต่างจากเจ้า ข้าจึงมาหาเจ้าเพื่อฝากไปบอกวรามิตรด้วยว่า ผู้ที่เขาเพิ่งเล็งอยู่เริ่มไหวตัวแล้ว

(รวมแพง, 2556ค, หน้า 207)

สาเหตุที่มินตราสามารถติดต่อกับอรสรวงได้ เพราะในอดีตชาตินั้นอรสรวงคือวรามิตรคนรักของเธอ บุพเพสันนิวาสจึงนำพาให้อรสรวงและมินตราได้มารู้จักกัน แต่ในอดีตชาติมินตราและปรมินทร์ไม่เคยผูกพันกันมาก่อน ดังนั้นถึงแม้ว่ามินตราจะใช้พลังอำนาจที่มีมากเท่าใดก็ไม่สามารถติดต่อกับปรมินทร์ได้

นวนิยายเรื่อง มินตรา สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาสว่า บุคคลที่เคยมีความเกี่ยวข้องกันในอดีตชาติ เมื่อได้เกิดมาร่วมกันในชาติภพใหม่ บุพเพสันนิวาสจะชักนำให้มารู้จักกัน นอกจากนี้ วิญญาณและมนุษย์ที่เคยเกี่ยวข้องกันในอดีตชาติ บุพเพสันนิวาสก็จะทำให้วิญญาณสามารถติดต่อสื่อสารกับมนุษย์ได้ง่าย

4. โลกทัศน์เกี่ยวกับเนือคู่

นวนิยายเรื่อง มินตรา สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับเนือคู่ว่า บุพเพสันนิวาสจะชักนำบุคคลที่เคยเป็นคู่รักกันในอดีตชาติให้ได้มาพบกัน และสัญญาจากอดีตชาติก็จะทำให้รู้สึกคุ้นเคยกันตั้งแต่แรกพบ ดังเช่นปรมินทร์กับอรสรวง ที่ในอดีตชาติเมื่อครั้งปรมินทร์เกิดเป็นลาไฟ และอรสรวงเกิดเป็น วรามิตรนั้น ลาไฟได้ช่วยเหลือวรามิตรที่บาดเจ็บและความจำเสื่อม แม้ความรักของทั้งคู่จะไม่สมหวัง และไม่ได้มีความสัมพันธ์กันฉันสามี ภรรยา แต่ลาไฟก็ดูแลวรามิตรประหนึ่งภรรยาดูแลสามี อดีตกรรมที่มีร่วมกันนี้ส่งผลให้ชาติภพปัจจุบัน บุพเพสันนิวาสได้ชักนำทั้งสองให้

มาพบกัน และด้วยสัญญาที่ผูกติดมาตั้งแต่อดีตชาติ ทำให้เมื่อปรมิินทร์ได้พบกับอรสรวงนั้น เขาก็รู้สึกคุ้นเคยกับเธอแม้จะยังไม่รู้จักกัน ความว่า

...สายตาคมจับจ้องมองไปยังหญิงสาวผมหยักศกผู้นั้นอย่างไม่วางตา ยิ่งมองก็ยิ่งรู้สึกคุ้นเคยจนต้องถอนหายใจ เขาไม่เคยรู้สึกหนักใจเพราะผู้หญิงได้มากเท่าวันนี้ ความรู้สึกที่อยากทำความรู้จักพุ่งขึ้นจับใจ ทั้งที่เป็นผู้หญิงที่เพิ่งพบไม่ถึงสามชั่วโมงเสียด้วยซ้ำ

(รวมแพง, 2558ค, หน้า 30)

แม้บุพเพสันนิวาสจะชักนำบุคคลที่เคยเป็นคู่รักให้มาพบกัน แต่ความรัก ความปรารถนาที่จะใช้ชีวิตร่วมกันนั้นขึ้นอยู่กับกรรมปัจจุบันที่สนับสนุน ดังเช่นอรสรวงที่ในระยะแรกเธอก็มิได้ปรารถนาที่จะคบหากับปรมิินทร์ ถึงแม้ว่าอีกฝ่ายจะมีใจให้ก็ตาม เหตุเพราะการพบกันครั้งแรกทำให้เธอรู้สึกไม่ดีต่อเขา แต่เนื่องจากปรมิินทร์ได้ช่วยเหลือเธอจากอันตรายหลายครั้ง อีกทั้งเขายังร่วมเดินทางไปกับเธอเพื่อกำจัดวิญญาณร้าย การช่วยเหลือเกื้อกูลกันและได้ฟันฝ่าอันตรายร่วมกันก่อให้เกิดความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ จนกระทั่งความรู้สึกนั้นพัฒนาเป็นความรัก ทำให้ทั้งสองปรารถนาที่จะครองคู่กัน ทั้งนี้สอดคล้องกับที่ ว.วชิรเมธี (2553, หน้า 122-123) ได้กล่าวถึงปัจจัยในการครองคู่ทางพุทธศาสนาว่า

...ปัจจัยในการครองคู่กันในทางพุทธศาสนามี 2 ประการ คือ บุพเพสันนิวาส... ในมิติของการครองคู่เจาะจงลงไปเลยว่ามีหมายถึง การเคยเป็นคู่สามีภรรยากันมาก่อน หรือเคยผูกสมัครรักใคร่กันมาก่อน อีกประการหนึ่งคือ เกิดจากการเกื้อกูลในปัจจุบัน อันได้แก่ ทำงานร่วมกัน ฝ่าฟันความทุกข์ยากมาด้วยกัน...หรือพบกับวิกฤตการณ์ต่างๆ อันเป็นเหตุให้เกิดความเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน

(ว.วชิรเมธี, 2553, หน้า 122-123)

เรื่อง มินตรา สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับเนื้อคู่ว่า บุคคลที่เคยเป็นคู่รักกันมาก่อน หรือมีอดีตกรรมสนับสนุนให้ได้ครองคู่กัน เมื่อเกิดในชาติภพใหม่ย่อมมีโอกาที่จะได้พบกัน และและรักใคร่ชอบพอกัน อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันกรรมเป็นปัจจัยหนึ่งที่เสริมให้ได้ครองคู่ร่วมกันด้วย

5. โลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ ด้านเครื่องรางของขลัง

เครื่องรางของขลัง คือสิ่งที่มีไว้เพื่อคุ้มภัยอันตราย (เสมา ท่าพระ, 2553, หน้า 1) เรื่อง มินตรา สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ด้านเครื่องรางของขลังว่าสามารถป้องกันอันตรายจาก ภูตผีปีศาจได้ ดังความในตอนที่ว่ามินตราพามาเข้ามาในถ้ำเพื่อหลบหนาทที่ตามล่า เขาต้องการ ออกจากถ้ำเพื่อหลอกล่อให้ทหารเหล่านั้นไปทางอื่น แต่เพราะสัมผัสได้ว่าในถ้ำนี้มีวิญญาณร้ายสิง อยู่ วรามิตรเกรงว่ามินตราจะได้รับอันตรายในระหว่างที่เขาไม่อยู่ เขาจึงมอบแหวนแก้วนาคาเป็น เครื่องรางของขลัง เพื่อปกป้องมินตราจากวิญญาณร้าย ความว่า

...วรามิตรพุงมินตราเดินไปเพียงครึ่งทาง ก็มองเห็นหลืบช่องเล็กที่น่าสนใจ... ครั้นเข้าไปภายในถ้ำจนสายตาปรับรับแสงในความสลัวรางนั้นได้ เขาถึงกับชะงักเมื่อ สายตาไปปะทะกับแผ่นหินที่มองเพียงผิวเผินอาจคิดว่าเป็นเพียงแค่นิหงอกหินย้อย ธรรมดา หากแต่ผู้ที่มีมนตร์และฝึกเวทย์ยอมรับรู้ว่าลึกเข้าไปข้างในได้ซ่อนบางสิ่งที่เก่าแก่ และน่าสะพรึงกลัวเอาไว้...เขาจึงถอดแหวนจากนิ้วก้อยของตนมอบให้นางผู้เป็นที่รัก

“แหวนแก้วนาคาวงนี้จะปกป้องรักษาเจ้าจากสิ่งชั่วร้ายและสัตว์ร้าย...เจ้าจงนั่ง รออยู่ในนี้เถิด ไม่ต้องห่วงที่ เพราะที่ยังมีแหวนแก้วนาคาอีกวงอยู่กับตัว”

(รวมแพง, 2556ค, หน้า 245-246)

ด้วยอำนาจวิเศษของแหวนแก้วนาคาที่วรามิตรมอบให้มินตราเอาไว้ จึงทำให้ วิญญาณของมินตรารอดพ้นอันตรายจากวิญญาณร้ายมาได้เป็นระยะเวลานับพันปี

อีกตอนหนึ่งคือ ในตอนที่วิญญาณของมินตรากำลังจะเข้ามาทำร้ายอรสรวงและพิมพ์ พลอย พิมพ์พลอยนำสร้อยจี้ลูกแก้วพญานาค เครื่องรางของขลังที่พกติดตัวมาขึ้นไปยังหน้า และอำนาจของเครื่องรางก็ทำให้วิญญาณของมินตราสูญสิ้นฤทธิ์ ดังความว่า

...มินตราพุ่งปราดเข้าไปหาสองสาว พลังยื่นมือที่มีไอสีเทาหมุนตัวราวกับจะ รวบเอาร่างของคนทั้งคู่ไว้ พิมพ์พลอยทำอะไรไม่ถูก ได้แต่ถอดสร้อยแล้วยื่นจี้แก้วสีขาว ในมือออกไปราวกับเป็นยันต์กันผี ไอสีเทาที่หมุนตัวมาปะทะกับจี้แก้วก็เกิดสิ่งที่คาดไม่ถึง ขึ้น...คล้ายว่าสิ่งที่เกิดขึ้นจะทำให้พลังอำนาจบางอย่างที่ครอบคลุมตัวมินตราถดถอย กำลังลง ร่างอรรชรหลุดตัวลงห่างพากับชั้นบันไดราวกับกำลังเจ็บปวดอย่างเหลือแสน

(รวมแพง, 2556ค, หน้า 149)

นอกจากนี้ยังสะท้อนโลกทัศน์ว่าอำนาจพุทธานุภาพของพระเครื่องทำให้ภูตผีเณรกลัวได้ เพราะพระเครื่องนั้นมักได้รับการปลุกเสกโดยพระเกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียง หรือผู้มีวิชาอาคม ซึ่งได้ลงคาถาขับไล่สิ่งชั่วร้ายเอาไว้ (รอบทิศ ไวยสุศรี, 2555, หน้า 305) จึงเชื่อว่าอำนาจอันศักดิ์สิทธิ์ของพระเครื่องจะทำลายอำนาจอันชั่วร้ายจากวิญญาณได้ ดังความในตอนที่ มรุส รุ่งพี ของอรสรวงและพิมพ์พลอยที่ทราบแหงสาวทั้งสองจะไปต่อสู้กับวิญญาณร้าย เพื่อช่วยเหลือวิญญาณของมินตรา มรุสจึงให้พระเครื่องซึ่งเป็นสมบัติของตระกูลแก่อรสรวงและพิมพ์พลอย เพื่อให้รุ่มน้องทั้งสองพกติดตัวไว้ป้องกันอันตราย ดังความว่า

...เมื่อถึงโต๊ะทำงานของมรุส ฝ่ายนั้นก็ยกบางสิ่งท่อมหัวก่อนจะยื่นให้รุ่มน้องทั้งสองคนละมือ ฝ่ายมือที่แบออกมาเผยให้เห็นสายสร้อยสแตนเลสที่มีจี๋เป็นพระพิมพ์หนึ่งในเบญจภาคี พิมพ์พลอยกะพริบตาปริบๆ เพราะไม่รู้จัก แต่อรสรวงถึงกับตาโต

“โอ้โห! ที่หวานเอามาจากไหนคะ” เธออุทาน เพราะถ้ามรุสมั่นใจว่าพระทั้งสององค์สามารถคุ้มครองพวกเธอได้ ก็แสดงว่าต้องเป็นของแท้แน่นอน และราคาก็คงไม่ใช่ใช่น้อย

“ให้ยืมละ ของบรรพบุรุษฉันเอง...อีกไม่กี่วันก็ต้องไปผจญภัยกันแล้วก็ห้อยมันซะตอนนี้แหละ เสร็จศึกเมื่อไหร่ค่อยเอามาคืนฉัน” รุ่มพีสาวผู้ปากร้ายใจดีพูดพลางถอนหายใจ อย่างน้อยถ้าแหวนสู้ผีไม่ได้จริงๆ ทั้งสองคนก็ควรจะรอดเพราะพระเครื่องศักดิ์สิทธิ์ที่เธอให้ยืม

(รวมแพง, 2556ค, หน้า 211)

พระเครื่องเบญจภาคีนั้นคนไทยเชื่อว่ามีความขลังมาก โดยจะประกอบไปด้วยพระสมเด็จฯ พุทมาจารย์ (โต) พระนางพญา (พิชฌุโลก) พระรอด (ลำพูน) พระกำแพงทุ่งเศรษฐี (กำแพงเพชร) และพระผงสุพรรณ (สุพรรณบุรี) (อรุณระวี พัฒนกิจ, 2537, หน้า 95-96) โดยรวมแพงสะท้อนว่าอำนาจอันศักดิ์สิทธิ์ของพระเครื่องนี้เป็นสิ่งที่ช่วยให้อรสรวงและพิมพ์พลอยรอดพ้นอันตรายจากวิญญาณร้าย

นวนิยายเรื่อง มินตรา สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ด้านเครื่องรางของขลังว่าเครื่องรางของขลังเป็นสิ่งที่มีความอำนาจ สามารถใช้ป้องกันภัยอันตรายได้ โดยเฉพาะภัยอันตรายจากภูตผีปีศาจ

6. โลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลา

นวนิยายเรื่อง มินตรา สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลา โดยสะท้อนว่ามิติเวลาอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ต่างมีอยู่และดำเนินไปในลักษณะขนานกัน ขณะที่เวลาในมิติปัจจุบันดำเนินอยู่ เวลาในมิติอดีตก็ดำเนินอยู่ด้วยเช่นกัน เห็นได้จากในตอนที่มีมินตราคิดว่าปรามินทร์คือวรามิตร แต่เขาจำเธอไม่ได้ เธอจึงใช้พลังอำนาจของตนนำพารอสรอง ปรามินทร์ และพิมพ์พลอย ย้อนไปในมิติอดีตในลักษณะของการถอดจิต เพื่อดูเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้น ความว่า

...มินตราใช้พลังอิทธิฤทธิ์ที่มี กำหนดดึงดวงจิตทั้งสิ้นไปยังมิติเวลาที่เธอต้องการ บอกเล่า เพื่อว่าปรามินทร์จะจดจำได้ และอสรองจะได้รับรู้ว่าคุณรักที่นางกับเขามีให้กัน นั้นยิ่งใหญ่มั่นคงเพียงใด

“จงมา มาดูความรักของเรา วรามิตร จงดูความภักดีของข้า จงดู”

(รวมแพง, 2556ค, หน้า 237)

นวนิยายเรื่อง มินตรา สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับมิติเวลาว่า มิติเวลาอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ต่างมีอยู่และดำเนินไป การข้ามมิติเวลานั้นสามารถทำได้โดยอาศัยอำนาจเหนือธรรมชาติ ซึ่งวิญญานของมินตราได้นำจิตของบุคคลทั้งสามย้อนเข้าไปสู่มิติอดีต เพื่อดูเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

นวนิยายเรื่อง มินตรา ปรากฏโลกทัศน์ 6 โลกทัศน์คือ โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาน โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด โลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาส โลกทัศน์เกี่ยวกับเนื้อคู่ โลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ และโลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลา โดยโลกทัศน์ดังกล่าวได้เข้าไปสอดแทรกในเหตุการณ์สำคัญๆ ของเรื่อง ทำให้เรื่องดำเนินไปจนจบ กล่าวคือ โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญานกำหนดให้วิญญานของตัวละครเอก คือมินตรา ที่มีห่วงผูกติดอยู่กับคำสั่งของคนรักทำให้เธอไม่สามารถไปเกิดใหม่ได้ ต้องคอยวนเวียนยึดติดอยู่ในถ้ำ เพื่อรอให้คนรักกลับมาดังคำสัญญา และโลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ด้านเครื่องรางของขลังก็กำหนดเนื้อเรื่องให้วิญญานของเธอถูกปกป้องโดยเครื่องรางของขลังที่คนรักมอบให้ก่อนจะจากไป ส่วนโลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด ที่เชื่อว่าสัตว์โลกย่อมมีการเวียนว่ายตายเกิด และการเวียนเกิดแต่ละครั้งจะเปลี่ยนแปลงรูปลักษณ์ไปอย่างหลากหลาย คือจากชายเกิดเป็นหญิง จากหญิงเกิดเป็นชาย หรือจากสัตว์ก็เกิดเป็นมนุษย์ อย่างไรก็ตาม แม้รูปจะเปลี่ยนแปลง แต่จิตหรือนามก็ไม่ได้เปลี่ยน ดังเช่นลาไฟที่ในอดีตชาตินั้นเธอรักวรามิตร เมื่อมาเกิดในชาติภพใหม่ แม้รูปลักษณ์จะเปลี่ยนแปลง แต่จิตนั้นก็ยังคงรักวรามิตร หรือก็คืออสรองในชาติภพปัจจุบัน และโลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาสก็กำหนดเนื้อ

เรื่องให้บุคคลที่เคยเกี่ยวข้องกันในอดีตชาติได้มาพบกัน ส่วนโลกทัศน์เกี่ยวกับเนื้อคู่ก็กำหนดเนื้อเรื่องให้บุคคลที่เคยรักใคร่ชอบพอกันในอดีตชาตินั้นมีเหตุให้ได้มารักกันอีกครั้งในชาติภพปัจจุบัน และโลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลาได้กำหนดให้ตัวละครสามารถใช้อำนาจเหนือธรรมชาติย้อนไปดูเหตุการณ์ในอดีตชาติ และแก้ไขเหตุการณ์ในปัจจุบัน คือปลดปล่อยวิญญาณของมินตราที่ถูกจองจำมานานนับพันปี

โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติเรื่อง มณีรัตนะ

เนื้อเรื่องย่อ

ภทรรกับนวลกำลังจะแต่งงานกัน แต่นวลประสบอุบัติเหตุเรือล่มและจมน้ำตาย ภทรรจึงบวชเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ นวล เมื่อเขาสึก พระอาจารย์ได้มอบแก้วมณีรัตนะให้ไว้สำหรับทำกรรมฐาน พร้อมทั้งบอกว่าอำนาจวิเศษของแก้วมณีรัตนะจะทำให้ภทรรอภิชฐานในสิ่งที่ปรารถนาได้ ภทรรจึงอธิษฐานว่าหากเขาได้เกิดร่วมชาติกับนวล ขอให้จดจำกันได้ ในชาติภพใหม่ภทรรเกิดเป็นภีร์วัต นวลเกิดเป็นพิรภานต์ เมื่อทั้งคู่มาพบกันจึงจดจำกันได้ทันที และได้แต่งงานกัน

วิเคราะห์โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติเรื่อง มณีรัตนะ

โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติเรื่อง มณีรัตนะ พบโลกทัศน์ 4 โลกทัศน์ ได้แก่ โลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด โลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาส และโลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญา ดังนี้

1. โลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ด้านของวิเศษ

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ หมายถึง สิ่งที่เชื่อว่ามีอำนาจเหนือธรรมชาติ สามารถบันดาลให้เป็นไป หรือให้ประสบความสำเร็จได้ดังปรารถนา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556, หน้า 1231)

นวนิยายเรื่อง มณีรัตนะ สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ด้านของวิเศษ ซึ่งในที่นี้คือแก้วมณีรัตนะว่าเป็นสิ่งที่สูงค่า มีพลังอำนาจอันศักดิ์สิทธิ์ มิใช่สิ่งที่มีใครครอบครองได้ง่าย ด้วยเหตุนี้ผู้ที่ได้ครอบครองจะต้องประพฤติตนให้มีคุณสมบัติสูงค่าเหมาะสมต่อของวิเศษอันศักดิ์สิทธิ์ด้วยเช่นกัน นั่นคือต้องเป็นผู้ดำรงตนให้ตั้งมั่นอยู่ในศีล ดังเช่นภทรรที่ได้รับแก้วมณีรัตนะมาจากพระอาจารย์ ซึ่งพระอาจารย์ได้สั่งกำชับว่าจะต้องปฏิบัติตนให้เหมาะสมเสมือนผู้มีอิทธิฤทธิ์ในครอบครอง ดังความว่า

...แก้วมณีรัตนะ แก้วนี้เป็นแก้ววิเศษ เพียงแต่ว่าคนที่เป็นเจ้าของต้องรู้จักปฏิบัติให้เหมาะสม ไม่ต่างจากผู้ที่มีอัฐิธาตุอยู่ในครอบครอง” เสียงชัดเจนของพระชราและดวงตาที่ใสดุจแก้ว แสดงให้เห็นถึงความแก่กล้าในทางปฏิบัติ

(รวมแพง, 2558, หน้า 323)

นอกจากนี้ พระอาจารย์ยังบอกกับภิกษุว่าให้นำแก้วมณีรัตนะมาใช้ในการปฏิบัติกรรมฐานและการบูชาด้วยพระคาถาปัจเจกพุทธเจ้า ซึ่งเป็นพระคาถาที่เชื่อว่าหากบริกรรมทุกวันในขณะที่จิตมีสมาธิจะทำให้เกิดผลสำเร็จในสิ่งที่ปรารถนา (Mahawet, 2556) ด้วยความศักดิ์สิทธิ์ของสิ่งวิเศษประกอบกับพลังจากคาถาที่บริกรรมทุกวัน ทำให้แก้วมณีรัตนะยังมีพลังอำนาจสามารถบันดาลในสิ่งที่ปรารถนาได้ ดังความว่า

...โยมเป็นคนนำสมัยอาจจะไม่เชื่อ แต่อาตมาจะบอกว่าหากรับไปเพื่อให้ใช้เป็นแก้วตั้งต้นทำกรรมฐาน ทุกวันที่บูชาให้บูชาด้วยพระคาถาปัจเจกพุทธเจ้า อยากรู้จะได้อะไรก็ลองอธิษฐาน ขอความปรารถนาทุกอย่างจงสำเร็จทุกประการ ตามชื่อของแก้ว แต่สิ่งที่ขอได้คือสิ่งที่เกิดขึ้นในกาลข้างหน้าเท่านั้น

(รวมแพง, 2558, หน้า 323)

ในการปฏิบัติกรรมฐานนั้น ผู้ปฏิบัติจะต้องตั้งจิตว่าจะประพฤตินั้นให้อยู่ในศีล ไม่ประพฤตินั้นในทางมิชอบ ดังที่สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (2540, หน้า 7) ดำรัสถึงการปฏิบัติกรรมฐานว่า “ในเวลาที่เราปฏิบัติก็ให้ตั้งใจ ให้มีวิริยเจตนา คือความตั้งใจดวันขึ้นว่า จะไม่ประพฤติล่วงละเมิดในทางที่ผิดต่างๆ เป็นต้นว่าจะไม่ประพฤติล่วงละเมิดในศีล 5” การที่พระอาจารย์บอกให้ภิกษุปฏิบัติกรรมฐานเป็นประจำนั้น ก็เพื่อต้องการให้เขาหมั่นฝึกจิตให้บริสุทธิ์ และดำรงตนเป็นผู้มีศีล เพื่อให้เหมาะสมแก่การเป็นผู้ครอบครองแก้ววิเศษอันศักดิ์สิทธิ์ และเมื่อได้ชื่อว่าเป็นผู้มีศีล การกล่าวบูชาแก้วมณีรัตนะด้วยพระคาถาปัจเจกพุทธเจ้าก็จะยิ่งทำให้คาถาที่กล่าวออกมานั้นมีความศักดิ์สิทธิ์ และส่งผลให้แก้ววิเศษนั้นมีพลังอำนาจมากขึ้นด้วย แก้วมณีรัตนะจึงมีพลังอำนาจบันดาลให้ความปรารถนาของภิกษุเป็นจริง นั่นคือการทำให้เขาและนวลคนรักของเขาสามารถจดจำกันได้ทุกภพชาติ

เรื่อง มณีรัตนะ สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ด้านของวิเศษว่า ของวิเศษเป็นสิ่งที่สูงค่า ดังนั้นผู้ที่ได้ครอบครองจึงต้องดำรงตนให้ตั้งมั่นอยู่ในศีล เพื่อของวิเศษที่ตนมีอยู่นั้นไม่

เสื่อมคุณค่าลงไป ทั้งนี้การที่ผู้ครอบครองของวิเศษเป็นผู้มีศีล ก็จะเสริมให้ของวิเศษมีความศักดิ์สิทธิ์และมีพลังอำนาจมากยิ่งขึ้นด้วย

2. โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด

นวนิยายเรื่อง มณีรัตนะ สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิดว่า มนุษย์นั้นมีการเวียนว่ายตายเกิด เมื่อได้เกิดมาในชาติภพใหม่ก็อาจจะเกิดในตระกูลเดิม สืบเชื้อสายของตนในอดีตชาติ ดังเช่นภักที่ในชาติภพใหม่นี้เขาเกิดเป็นภีรวัด ซึ่งเป็นทายาทในตระกูลของตนในอดีตชาติ ดังความตอนที่ภีรวัดได้ถามคุณยายของเขาเกี่ยวกับภักที่ ซึ่งเป็นบรรพบุรุษของตน ความว่า

...ปู่ทวดภักที่ของหลานท่านไม่ได้แต่งงานหรือ แต่ท่านอายุยืน สิ้นตอนอายุ 82 ปี ได้บรรดาศักดิ์เป็นคุณพระเพราะตอนหลังเขาเปลี่ยนแปลงเรื่องศรื่องบรรดาศักดิ์ใจลูก...ท่านรูปร่างมาก หรือสมัยนี้ต้องบอกว่าหล่อมาก นอกจากเป็นหมอล้วนสมัยหนุ่มๆ ท่านเล่นดนตรีไทยเก่ง สาวๆ ทั้งทางตากันปรอยเที่ยวละ

(รวมแพง, 2558, หน้า 325-326)

นอกจากภักที่แล้ว อาบจันทร์ ที่ได้แต่งงานกับนพผู้เป็นพี่ชายของนวลก็ได้มาเกิดเป็นแจ่มจันทร์ ทายาทตระกูลเดิมในอดีตชาติด้วยเช่นกัน ดังความในตอนทีหลังจากพี่ภักที่รับรู้ความทรงจำในอดีตชาติ จึงทำให้เธอรู้ว่าแจ่มจันทร์เพื่อนสนิทของตนก็คืออาบจันทร์ในอดีตชาติ หรือก็คือคุณย่าทวดของแจ่มจันทร์ ความว่า

...พี่ภักที่ตื่นฟื้นขึ้นมาด้วยเสียงเรียกและการเขย่าตัวของแจ่มจันทร์ผู้เป็นเพื่อนสนิท ทันทีที่มองเห็นหน้าแจ่มจันทร์ เธอก็เรียกด้วยความคุ้นเคย ผสมกับความงุนงงในความทรงจำที่ผสมปนเป

“คุณอาบจันทร์” แจ่มจันทร์ผงะสุดตัว

“บ้าหรือแก อยู่ดีๆ มาเรียกชื่อคุณย่าทวดของฉัน”

(รวมแพง, 2558, หน้า 328)

นวนิยายเรื่อง มณีรัตนะ สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิดว่า มนุษย์ต้องมีการเวียนว่ายตายตามวัฏสงสาร คือ “การท่องเที่ยวเวียนเกิดตาย อันหมายถึง เกิด แก่ ตาย แล้วก็เกิดอีก แล้วก็แก่ แล้วก็ตายอีก” (สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, 2556ข, หน้า 209) การที่ทุกชีวิตต้องเวียนเกิดเวียนตายหลายภพชาติดังนี้ ผู้แต่งจึง

สะท้อนโลกทัศน์ว่ามีความเป็นไปได้ที่บางภพชาติกรรมอาจจะนำพาให้เวียนกลับมาเกิดในสายตระกูลเดิมของตนอีกครั้ง

3. โลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาส

นวนิยายเรื่อง มณีรัตนะ สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาสว่า บุพเพสันนิวาสจะชักนำให้บุคคลที่เคยเกี่ยวข้องกันในอดีตชาติได้มาพบกัน และมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอีกครั้ง ดังเช่นพีรกานต์กับแจ่มจันทร์ ที่ในอดีตชาตินั้นแจ่มจันทร์คืออาบจันทร์ พี่สะใภ้ของนวลหรือพีรกานต์ในปัจจุบัน เมื่อมาเกิดร่วมกันในชาติภพใหม่ ทั้งคู่จึงได้มาพบกันและเป็นเพื่อนสนิทกัน ดังความในตอนทีพีรกานต์เล่าเหตุการณ์ในอดีตที่ตนรับรู้ให้แจ่มจันทร์ฟัง ทำให้แจ่มจันทร์รู้ว่าพีรกานต์ในอดีตชาตินั้นคือน้องสาวของปู่ทวดของเธอ แจ่มจันทร์จึงกล่าวเป็นเชิงล้อว่าพีรกานต์ก็คือย่าทวดของเธอ ความว่า

...นี่ฉันไม่ต้องเรียกแกว่าคุณย่าทวดด้วยหรอกยะ

“แกก็เป็นเพื่อนฉัน เป็นพี่สะใภ้ฉัน และเป็นเมียปู่ทวดแกเิง”

(รวมแพง, 2558, หน้า 331)

ส่วนนพพี่ชายของนวลในอดีตชาตินั้น ในภพปัจจุบันก็ได้เกิดเป็น หมอนพ เพื่อนสนิทของภีร์วัตร ดังความในตอนทีพีรกานต์มาพบกับภีร์วัตรที่โรงพยาบาล ทำให้เธอได้พบกับหมอนพเพื่อนสนิทของภีร์วัตรด้วย และเธอก็จำได้ว่าหมอนพคนนี้ก็คือนพพี่ชายของเธอในอดีตชาติ เธอจึงบอกกับภีร์วัตรว่า “...เพื่อนคุณที่ชื่อนพหน้าตาาก็เหมือนพีนพอย่างกับฝาแฝด” (รวมแพง, 2558, หน้า 341)

นอกจากแจ่มจันทร์กับนพแล้ว เรียม น้องสาวต่างมารดาของนวลและนพในอดีตชาติก็ได้มาเกิดเป็นพยาบาลชื่อ มิเรียม และบุพเพสันนิวาสก็ได้นำพาให้เธอได้มารู้จักกับภีร์วัตรและหมอนพ โดยทำให้เธอได้ทำงานร่วมกับหมอนทั้งสอง ดังความว่า

...ภีร์วัตรมองหน้าของพยาบาลตรงหน้าด้วยความอึ้ง ใบหน้าของพยาบาลคนนี้เหมือนแม่เรียมไม่มีผิดเพี้ยน

...

“ฉันชื่อ มิเรียมค่ะ เรียกว่าเรียมเฉยๆ ก็ได้ เพิ่งมาทำงานวันนี้วันแรกค่ะ” คำตอบทำให้มือที่หยิบชาร์ตขึ้นมาชะงักไปอีกรอบ รอยยิ้มที่เหมือนกับส่งให้คนคุ้นเคยอบอุ่นเสียจนทำให้พยาบาลสาวนึกพึงใจอยู่เสมอๆ

(รวมแพง, 2558, หน้า 327)

นวนิยายเรื่อง มณีรัตนะ สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาสว่า บุพเพสันนิวาส จะชักนำให้บุคคลที่เคยเกี่ยวข้องกันในอดีตชาติให้มาพบกันอีกครั้ง โดยในชาติภพใหม่นี้อาจจะ ได้มาเป็นเพื่อนสนิทกัน หรือมีโอกาสได้ร่วมงานกัน เป็นต้น

4. โลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญา

นวนิยายเรื่อง มณีรัตนะ สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญาว่า สัญญาคือเรื่องราว ตั้งแต่ในอดีตชาติจนถึงปัจจุบันที่ถูกบันทึกส่งสมไว้ในจิต แม้สัญญาบางเรื่องจะถูกลืมไป แต่ก็ไม่ เลือนหายไปจากจิต เมื่อมีสิ่งมากระตุ้น สัญญาก็จะถูกระลึกขึ้นมาได้ ดังความในตอนแรกที่กล่าวถึง ภีร์วัตร ได้สัมผัสกับแก้วมณีรัตนะซึ่งมีพลังอำนาจทำให้จดจำเรื่องราวในอดีตชาติได้ พลังของแก้ว มณีรัตนะจึงไปกระตุ้นสัญญาที่อยู่ในจิตของภีร์วัตรให้แสดงออกมา ทำให้เขาจำอดีตชาติของ ตนเองได้ และจำได้ว่าผู้หญิงที่ตนเคยพบที่หัวหินนั้นในอดีตชาติคือ นวล คนรักของเขา ดังความว่า

...ภีร์วัตรลืมตาขึ้นมาด้วยความรู้สึกประหลาด คล้ายว่าได้ทำบางสิ่งหล่น หายไปในกาลเวลา ความทรงจำของหม่อมมรวงศ์ภักทรผู้เป็นปู่ค่อยๆติดตรึงในใจ แม้แต่ ความโหยหาเศร้าโศกซึ่งในตัวผู้หญิงคนนั้น 'แม่นวล' ความรู้สึกช่างมากมายทำให้ ปวดหัวใจอย่างเหลือเชื่อ มือใหญ่ขนาดอกด้านซ้ายไปมาจนความรู้สึกปวดแปลบเริ่ม บรรเทา แล้วจึงเบิกตากว้างเมื่อนึกขึ้นได้ว่า สตรีที่เขาได้ช่วยชีวิตให้พื้นที่หัวหินมีใบหน้า และดวงตาคคล้ายแม่นวลอย่างไม่น่าเชื่อ หากจำไม่ผิด เพื่อนๆ ของผู้หญิงคนนั้นเรียกเธอ ว่าพีช

(รวมแพง, 2558, หน้า 234)

นวนิยายเรื่อง มณีรัตนะ สะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญาว่า สัญญาเป็นสิ่งที่ถูกส่ง สมเอาไว้ในจิต และติดตามมนุษย์ไปทุกภพชาติ หากทว่าเมื่อผ่านระยะเวลายาวนาน ประกอบกับมี สัญญาใหม่กดทับ ทำให้สัญญาเดิมถูกลืมเลือนไป แต่สัญญาก็อาจจะระลึกขึ้นมาได้เมื่อมีสิ่งใดสิ่ง หนึ่งมากระตุ้น ซึ่งในที่นี้ก็คือ แก้วมณีรัตนะ ที่มีพลังทำให้ระลึกสัญญาจากอดีตชาติได้

นวนิยายเรื่อง มณีรัตนะ ปราบกฎโลกทัศน์เหนือธรรมชาติทั้งหมด 4 โลกทัศน์ ได้แก่ โลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ด้านของวิเศษ โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด โลกทัศน์ เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาส และโลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญา โดยโลกทัศน์ดังกล่าวที่ได้สอดแทรกอยู่ใน นวนิยายนี้ได้เข้ามามีส่วนกำหนดการดำเนินเรื่อง กล่าวคือ โลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ด้านของ วิเศษที่เชื่อว่าผู้ที่ได้ครอบครองของวิเศษอันศักดิ์สิทธิ์นั้น จะต้องเป็นผู้ที่รักษาศีลอยู่เป็นนิจ ดังนั้นจึง กำหนดให้ตัวละครเอกของเรื่อง คือภักทร ซึ่งเป็นผู้ที่ได้ครอบครองแก้วมณีรัตนะอันศักดิ์สิทธิ์ จะต้อง

ปฏิบัติกรรมฐานเป็นประจำ เพื่อดำรงตนให้ตั้งมั่นอยู่ในศีล และเมื่อของวิเศษอันศักดิ์สิทธิ์มีมาตกอยู่กับผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมก็ยังมีพลังอำนาจมากขึ้น สามารถบันดาลให้ความปรารถนาของภักทที่ต้องการให้เขาและคนรักจดจำกันได้ทุกชาติ เป็นความจริงได้ ทั้งนี้ โลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญาได้เข้ามามีส่วนสัมพันธ์ คือกำหนดให้ในชาติภพใหม่นั้นตัวละครเอกจดจำอดีตชาติได้ ส่วนโลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิดได้สอดแทรกในการดำเนินเรื่องคือ กำหนดให้ตัวละครในอดีตชาติมีการเวียนว่ายตายเกิด และกำหนดให้บางตัวละครได้เกิดมาในสายตระกูลเดิมของตนจากอดีตชาติ และโลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาส ที่เชื่อว่าบุพเพสันนิวาสจะชักนำคนที่เคยเกี่ยวข้องกันในอดีตชาติให้มาพบกันอีกครั้ง ก็กำหนดให้ตัวละครจากอดีตชาตินั้นได้มาพบกันในชาติภพปัจจุบัน และมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอีกครั้ง โดยอาจจะเป็นคนรัก เป็นเพื่อน หรือมีโอกาสได้ทำงานร่วมกัน

บทที่ 4

บทสรุป

สรุปผลการวิเคราะห์

โลกทัศน์เหนือธรรมชาติที่ปรากฏในนวนิยายของรอมแพง จำนวน 9 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง พรายพรหม ป่วนรักสลักร่าง เรือนพะยอม พรายพยากรณ์ พรายเนตรทิพย์ คียดโลกา นุพเพสันนิวาส มินตรา และ มณีรัตนะ พบโลกทัศน์ทั้งหมด 18 โลกทัศน์ ได้แก่ โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ โลกทัศน์เกี่ยวกับเจตมุต โลกทัศน์เกี่ยวกับโชคชะตา โลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ โลกทัศน์เกี่ยวกับล้างสังขรณ์ โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝัน โลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลา โลกทัศน์เกี่ยวกับการพยากรณ์ โลก

ทัศน์เกี่ยวกับตาทิพย์ โลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โลกทัศน์เกี่ยวกับพระภูมิ หรือเจ้าที่ โลกทัศน์เกี่ยวกับลักษณะของผู้มีบารมีจากการปฏิบัติธรรม โลกทัศน์เกี่ยวกับกรรม โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด โลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญา โลกทัศน์เกี่ยวกับนุพเพสันนิวาส โลกทัศน์เกี่ยวกับเนื้อคู่ และโลกทัศน์เกี่ยวกับนรก สรุปได้เป็นตารางดังนี้

โลกทัศน์ในนวนิยายทั้ง 9 เรื่องของรวมแพงที่พบมากที่สุดคือ โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ พบในนวนิยายจำนวน 7 เรื่อง โลกทัศน์ที่พบรองลงมาคือโลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาส โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด พบในนวนิยายจำนวน 6 เรื่อง โลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญา พบในนวนิยายจำนวน 5 เรื่อง โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝัน และโลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลา พบในนวนิยายจำนวน 4 เรื่อง โลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ โลกทัศน์เกี่ยวกับกรรม และโลกทัศน์เกี่ยวกับเนื้อคู่ พบในนวนิยายจำนวน 3 เรื่อง โลกทัศน์เกี่ยวกับโชคชะตา และโลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โลกทัศน์เกี่ยวกับพระภูมิ หรือเจ้าที่ โลกทัศน์เกี่ยวกับลักษณะของผู้มีบารมีจากการปฏิบัติธรรม พบในนวนิยายจำนวน 2 เรื่อง ส่วนโลกทัศน์ที่พบน้อยที่สุดคือ โลกทัศน์เกี่ยวกับเจตมูต โลกทัศน์เกี่ยวกับล้างสังขรณ์ โลกทัศน์เกี่ยวกับตาทิพย์ และโลกทัศน์เกี่ยวกับการพยากรณ์ พบในนวนิยายจำนวนโลกทัศน์ละ 1 เรื่อง

เป็นที่น่าสังเกตว่าบางโลกทัศน์มักจะปรากฏร่วมกัน ได้แก่ โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณมักปรากฏร่วมกับโลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาสมากที่สุด โดยปรากฏในนวนิยายจำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ พรายพรหม เรือนพะยอม พรายเนตรทิพย์ บุพเพสันนิวาส และ มินตรา ซึ่งโลกทัศน์ทั้งสองดังกล่าวนี้ก็มักจะมีโลกทัศน์อื่นๆ มาปรากฏร่วมด้วย คือโลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด และโลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญา

นอกจากนี้ โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณก็มักปรากฏร่วมกับโลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลา และโลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด ในอันดับรองลงมา โดยปรากฏในนวนิยายจำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ พรายพรหม คีตโลกา บุพเพสันนิวาส มินตรา และ มณีรัตนะ

อภิปรายผลการวิเคราะห์

โลกทัศน์เหนือธรรมชาติทั้ง 18 โลกทัศน์ที่ปรากฏในนวนิยายของรวมแพง พบว่าโลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ สะท้อนความเชื่อของคนไทยว่า เมื่อบุคคลสิ้นชีวิตลง วิญญาณจะไม่สูญสลาย แม้ว่าร่างจะดับไปแล้ว สอดคล้องกับที่ เสฐียรโกเศศ (2531, หน้า 22) ได้กล่าวถึงคติความเชื่อของคนไทยเกี่ยวกับเรื่องวิญญาณว่า “ในร่างกายคนย่อมมีสิ่งหนึ่งสิ่งอยู่ เมื่อสิ้นลมหายใจตายแล้ว จะเป็นด้วยอายุขัยเพราะแก่ชรา หรือเพราะว่าถูกผู้เป็นใหญ่เป็นประธานซึ่งมองไม่เห็นตัวลงโทษ หรือถูกศัตรูหมุ่ร้ายกระทำให้ตายไปก็ตามที่ แต่สิ่งที่มีอยู่ในร่างกายยังคงอยู่ ไม่ตายตามไปด้วยกับร่างกาย” ความเชื่อเกี่ยวกับวิญญาณนี้เป็นสิ่งที่อยู่ในสังคมไทยมาช้านาน และมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนไทย (กุลสุมา ชัยวินิตย์, 2531, หน้า 2) ผู้แต่งซึ่งเป็นบุคคลหนึ่งในสังคมย่อมได้รับอิทธิพลความเชื่อดังนี้ จึงมักกำหนดให้วิญญาณเป็นตัวละครหลักในการดำเนินเรื่อง และเป็นตัวละครที่ทำให้เกิดปมปัญหาของเรื่องขึ้น แต่ไม่สามารถแก้ปัญหาที่นั่นได้ในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ เมื่อตายไปแล้ววิญญาณจึงยังคงมีห่วงผูกติดอยู่กับปัญหา ทำให้ไม่สามารถไปเกิดได้ ต้องกลายเป็นสัมภเวสี สอดคล้องกับที่ บุรพา ผดุงไทย (2548, หน้า 94) กล่าวถึงความเชื่อเกี่ยวกับวิญญาณว่า “หากดวงวิญญาณยังไม่สามารถปล่อยวางและตัดเชื้อโยมนโลกได้ ก็จะทำให้ไม่ยอมไปผุดไปเกิด ดำรงตนอยู่ในสภาพที่เรียกว่าสัมภเวสี ซึ่งไม่สามารถแสวงหาแดนเกิดได้” ด้วยเหตุนี้ตัวละครประเภทวิญญาณในนวนิยายของรวมแพงจึงมักเป็นวิญญาณสัมภเวสี ดังเช่นเรื่อง **เรือนพะยอม** **พรายพยากรณ์** **พรายเนตรทิพย์** **บุพเพสันนิวาส** และ **มินตรา**

โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณประเภทสัมภเวสีสะท้อนว่า สัมภเวสีมีฤทธิ์อำนาจจำกัด ไม่สามารถแสดงฤทธิ์ให้เป็นไปดั่งที่ปรารถนาได้ดังเช่นวิญญาณชั้นสูง ซึ่งได้แก่ผู้ที่อยู่ในภพภูมิเทวดา (พระมหาศิริวัฒน์ สิริวิฑูโน, 2556, หน้า 3) ผู้แต่งจึงกำหนดให้ตัวละครวิญญาณสัมภเวสีไม่มีฤทธิ์อำนาจที่จะแก้ไขปมปัญหาต่างๆ ให้คลี่คลายได้ ต้องติดต่อกับมนุษย์เพื่อขอความช่วยเหลือ ทั้งนี้คนไทยมีความเชื่อในเรื่องการติดต่อรหว่างวิญญาณกับมนุษย์ว่า วิญญาณกับมนุษย์ไม่สามารถติดต่อกันได้ง่าย เนื่องจากอยู่คนละภพภูมิ “วิญญาณจะติดต่อกับมนุษย์ได้นั้นจะต้องใช้กำลังจิตมหาศาล” (ดังตฤณ, 2550ข, หน้า 116) แต่เนื่องจากวิญญาณสัมภเวสีนั้นจิตมักจะมีความเศร้าหมองเพราะพะวงอยู่กับห่วงก่อนตาย จิตจึงมีกำลังอ่อน ทำให้ติดต่อกับมนุษย์ได้ลำบาก ผู้แต่งได้นำความเชื่อดังกล่าวนี้มาประกอบการดำเนินเรื่อง คือกำหนดให้ตัวละครประเภทวิญญาณนั้นรู้ปมปัญหาของเรื่องทั้งหมด แต่ไม่สามารถสื่อสารกับตัวละครมนุษย์ได้ ตัวละครที่เป็นวิญญาณจึงต้องพยายามหาวิธีที่จะบอกสิ่งที่ตนต้องการให้ตัวละครมนุษย์รับรู้ ในขณะที่เดียวกัน ตัวละครมนุษย์ก็ต้องพยายามปะติดปะต่อเรื่องราว เพื่อให้เข้าใจในสิ่งที่ตัวละครวิญญาณต้องการจะสื่อ ดังเช่นเรื่อง **เรือนพะยอม** ที่ตัวละครที่เป็นวิญญาณต้องพยายามหาวิธีบอกเรื่องราวในอดีตชาติให้

ตัวละครมนุษย์รับรู้ เพื่อให้ตัวละครมนุษย์อโหสิกรรมให้แก่ตน หรือในเรื่อง มินตรา ที่ตัวละครที่เป็นวิญญาณพยายามติดต่อกับมนุษย์เพื่อขอความช่วยเหลือให้ปลดปล่อยตนจากวิญญาณร้าย และปลดปล่อยจากคำสัญญาของคนรักที่กักขังวิญญาณของตนเอาไว้

โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณมักจะปรากฏร่วมกับโลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด ซึ่งเป็นโลกทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา ทั้งนี้เพราะโลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณและโลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิดนั้นเป็นสิ่งที่เกิดจากการหล่อหลอมความคิดทางพุทธศาสนาให้เชื่อในเรื่องของชาติภพ กล่าวคือเมื่อสิ้นสุดชาติภพในชาติหนึ่ง วิญญาณก็ต้องเคลื่อนที่ไปถือกำเนิดในภพใหม่ และต้องเวียนว่ายตายเกิดเช่นนี้ไปจนกว่าจะดับดับตนหาได้สิ้น (สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, 2556ข, หน้า 115-116) ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องวิญญาณและความเชื่อเกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิดนี้ สอดคล้องกับความเชื่อเรื่องภพภูมิของคนไทยที่มีมาแต่โบราณ ดังปรากฏในวรรณคดีเรื่อง ไตรภูมิพระร่วง ที่ว่า

...สัตว์ทั้งหลายเกิดมาย่อมเวียนไปเกิดใน 3 ภพภูมิ คือ กามภูมิ รูปภูมิ และอรุภูมิ กามภูมิคือดินแดนที่ข้งอยู่ด้วยกามตัณหา ยังมีความโลภ โกรธ หลง ดันรนระคนอยู่ด้วยเรื่องอยากๆ รักๆ โกร่งๆ มีสุข มีทุกข์ สัตว์ไปเกิดเป็นสัตว์ในแดนนรก ไปเกิดเป็นเปรตในแดนเปรต ไปเกิดเป็นยักษ์มารในแดนอสูร สามแดนนี้เรียกรวมว่า อบายภูมิ...สัตว์ไปเกิดเป็นคนในแดนมนุษย์ และไปเกิดเป็นเทวดาบนสวรรค์ 6 ชั้นแรกของชั้นฟ้า...เรียกว่า สุคติภูมิ...รูปภูมิคือดินแดนที่ไม่มีเรื่องกามเข้าไปปะปน ผู้ที่ไปเกิดยังแดนนี้เรียกว่าพวกพรหม...อรุภูมิคือดินแดนของพรหมซึ่งไม่มีรูป...มีแต่จิต

(เสฐียรโกเศศ, 2513, หน้า 2-6)

ทั้งนี้ การที่วิญญาณจะไปเกิดในภพภูมิใดนั้นขึ้นอยู่กับกรรมที่ได้กระทำ ดังนั้นโลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณและโลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิดจึงมักมีโลกทัศน์เกี่ยวกับกรรมมาปรากฏร่วมด้วย เพราะสังคมไทยมีความเชื่อว่า ผลกรรมที่มนุษย์ได้กระทำในชาติภพหนึ่งนั้น เป็นสิ่งที่ส่งให้วิญญาณไปเกิดในภพภูมิต่างๆ โดยอาจจะกลับมาเกิดในภพภูมิของมนุษย์ หรืออาจจะไปเกิดในภพภูมิของเทวดา ภพภูมินรกก็ได้ ดังที่ พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ. ปยุตโต (2555, หน้า 138) ได้กล่าวไว้ว่า "ชีวิตคนเราเดินไปในสังสารวัฏ...ถ้าเรามีกรรมดีก็กลับไปขึ้นสวรรค์ หรือมาเกิดเป็นมนุษย์...ต่อไปเมื่อสิ้นบุญแล้วก็กลับไปตกนรก เพราะมีกรรมชั่วในหนหลังก็ได้" ผู้แต่งได้สะท้อน โลกทัศน์ดังกล่าวนี้ในนวนิยายเรื่อง พรายพรหม บุพเพสันนิวาส และ มินตรา

โดยเฉพาะในเรื่อง มินตรา นั้นได้สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่าสัตว์โลกเมื่อตายไปแล้วจะหมุนเวียนเปลี่ยนไปตามกรรม โดยชายอาจจะเวียนมาเกิดเป็นหญิง หรือหญิงอาจจะเวียนมาเกิดเป็นชาย หรือสัตว์เดรัจฉานก็อาจเวียนมาเกิดเป็นมนุษย์ก็ได้

โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณและการเวียนว่ายตายเกิดมักจะปรากฏร่วมกับโลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลา กล่าวคือ เดิมนั้นสังคมไทยเชื่อในเรื่องการมีอยู่ของภพภูมิต่างๆ เช่น ภพภูมิมนุษย์ ภพภูมิสวรรค์ ภพภูมินรก เป็นต้น โดยเชื่อว่าเมื่อตายแล้วก็ต้องเวียนว่ายตายเกิดในภพภูมิเหล่านี้ เมื่อสังคมเปิดกว้างมากขึ้น ก็ได้รับเอาความคิดในเรื่องมิติแห่งกาลเวลา ซึ่งเป็นความคิดในเชิงวิทยาศาสตร์เข้ามา โดยความคิดเรื่องมิติแห่งกาลเวลานั้นเชื่อกันว่ามีมิติอดีต ปัจจุบัน และอนาคตต่างก็มีอยู่ และดำเนินไปในลักษณะขนานกัน ความคิดความเชื่อเกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลาได้หลอมรวมเข้ากับความคิดในเรื่องของภพภูมิ เกิดเป็นโลกทัศน์แบบใหม่ที่เชื่อว่า มนุษย์เมื่อตายไปแล้วนั้น นอกจากจะไปเกิดในภพภูมิต่างๆ ในภพภูมิของมนุษย์ก็สามารถไปเกิดในมิติเวลาอื่นๆ ได้ด้วย ผู้แต่งจึงกำหนดโครงเรื่องให้ตัวละครที่ตายในมิติปัจจุบันนั้นสามารถไปเกิดในมิติเวลาอื่นได้ ดังเช่นเรื่อง พรายพรหม ที่ตัวละครเอกในมิติปัจจุบันตาย แล้วกลับไปในมิติอดีตเพื่อแก้ไขกรรม หรือในเรื่อง บุพเพสันนิวาส ที่ตัวละครในมิติปัจจุบันตายแล้วไปเกิดในมิติอดีต เพื่อสร้างบุญกุศลให้แก่วิญญาณของน้องสาวฝาแฝด แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากโลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลานี้เป็นความเชื่อในลักษณะที่ว่ามิติเวลาเสมือนเป็นภพภูมิของมนุษย์อีกภพภูมิหนึ่ง ดังนั้น การที่วิญญาณในมิติปัจจุบันจะไปเกิดในมิติอื่นได้นั้น วิญญาณต้องมีร่างให้อาศัยอยู่ ด้วยเหตุนี้ ผู้แต่งจึงกำหนดเนื้อเรื่องให้ตัวละครในมิติอดีตต้องตาย เพื่อให้มีร่างว่างสำหรับให้วิญญาณของตัวละครในมิติปัจจุบันเข้าไปสิงอยู่ ดังเช่นในเรื่อง พรายพรหม ที่วิญญาณของตัวละครเอกได้ย้อนไปในมิติอดีต ซึ่งเนื้อเรื่องกำหนดให้ตัวละครที่เป็นตัวตนในอดีตชาตินั้นต้องตาย เพื่อให้วิญญาณของตัวละครที่มาจากมิติปัจจุบันได้อาศัยร่างเพื่อแก้กรรม ส่วนในเรื่อง บุพเพสันนิวาส นั้น ตัวละครเอกที่มาจากมิติปัจจุบันต้องมาอาศัยร่างของน้องสาวฝาแฝดในมิติอดีต ซึ่งตายในระยะเวลาไล่เลี่ยกัน

โลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลานอกจากจะมีความสัมพันธ์กับโลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณแล้ว ยังมีความสัมพันธ์กับโลกทัศน์เกี่ยวกับเจตภูตด้วยเช่นกัน ซึ่งเจตภูตก็คือ วิญญาณที่สามารถออกจากร่างได้ชั่วคราว (เสฐียรโกเศศ, 2531, หน้า 23) ผู้แต่งได้สะท้อนโลกทัศน์ว่าเจตภูตที่สิงอยู่ในร่างกายของมนุษย์นั้นก็สามารถเดินทางข้ามมิติเวลาได้ และเมื่อเจตภูตเข้าไปอยู่ในอีกมิติหนึ่งก็ต้องการร่างให้อาศัยเช่นเดียวกับวิญญาณ แต่เจตภูตนั้นสามารถกลับเข้าร่างได้ ดังเช่นเรื่อง คีตโลกา ที่เจตภูตของตัวละครเอกได้ข้ามมิติเวลาไปยังมิติคู่ขนาน และได้เจตภูตได้อาศัยอยู่ในร่างของตนในมิตินี้ แต่เจตภูตก็สามารถกลับเข้าร่างในมิติปัจจุบันได้ดังเดิม

การที่ผู้แต่งนำโลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ โลกทัศน์เกี่ยวกับเจตมุต และโลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด ซึ่งเป็นโลกทัศน์ดั้งเดิมที่มีอยู่ในสังคม มาผสมผสานเข้ากับโลกทัศน์ใหม่ คือโลกทัศน์เกี่ยวกับมิติแห่งกาลเวลา สะท้อนให้เห็นการประยุกต์ความคิดดั้งเดิมที่มีอยู่ในสังคมให้เข้ากับความคิดใหม่ กล่าวคือจากเดิมเชื่อว่าเมื่อตายแล้วก็ต้องไปเกิดใหม่ในชาติภพใหม่ แต่เมื่อคนในสังคมเริ่มรับรู้เกี่ยวกับเรื่องมิติแห่งกาลเวลาซึ่งเป็นความคิดทางวิทยาศาสตร์ของตะวันตกมากขึ้น ผู้แต่งจึงสะท้อนให้เห็นโลกทัศน์แบบใหม่ ที่เชื่อว่าในภพภูมิมนุษย์เองก็มีมิติแห่งกาลเวลา อันได้แก่ มิติอดีต มิติปัจจุบัน และมิติอนาคตที่ดำเนินคู่ขนานกันไป ซึ่งทั้งสามมิติก็เป็นดินแดนในภพภูมิมนุษย์เช่นกัน ดังนั้นเมื่อตายไปแล้ว วิญญาณก็อาจจะไปเกิดในภพภูมิมนุษย์ที่เป็นมิติอื่นได้

อีกโลกทัศน์หนึ่งที่ปรากฏมากในนวนิยายของรอมแพงคือ โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิดและโลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาส โดยทั้งสองโลกทัศน์นี้มีพื้นฐานเชื่อมโยงกัน กล่าวคือโลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิดเชื่อว่า สัตว์โลกย่อมมีการเวียนว่ายตายเกิดมาหลายภพหลายชาติ จนนับชาติไม่ถ้วน ซึ่งในแต่ละภพชาตินั้นก็ต้องมีปฏิสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้ที่เกิดร่วมชาติกับตน ทั้งในเชิงรักใคร่และเชิงเกลียดชัง เช่น เป็นคู่รัก พ่อแม่ พี่น้อง เพื่อน ศัตรูคู่อาฆาตกัน เป็นต้น เมื่อสิ้นภพชาติจากกันไปและได้เกิดมาร่วมกันใหม่ในชาติภพใหม่ บุพเพสันนิวาสก็จะนำพาให้คนที่เคยเกี่ยวข้องกันในอดีตชาติได้มาพบกันอีกครั้ง แม้ว่าในชาติภพใหม่นั้นจะเกิดห่างไกลกัน เช่น อาจจะเกิดคนละจังหวัด คนละซีกโลก หรือแม้แต่คนละมิติเวลากันก็ตาม ดังเช่นเรื่อง เรือนพะยอม ซึ่งตัวละครเอกเกิดและโตที่กรุงเทพฯ แต่บุพเพสันนิวาสก็ชักนำให้เดินทางมาพบกับคนรักที่จังหวัดเชียงใหม่ หรือจากตัวอย่างในเรื่อง พรายเนตรทิพย์ ที่ตัวละครเอกต่างเกิดและโตคนละประเทศกัน แต่บุพเพสันนิวาสก็นำพาให้ทั้งสองมาพบกันที่ประเทศอียิปต์ ซึ่งเป็นสถานที่ที่เคยผูกพันในอดีตชาติ หรืออีกตัวอย่างหนึ่งจากเรื่อง บุพเพสันนิวาส ที่ตัวละครเอกคือเกิดในมิติปัจจุบัน แต่บุพเพสันนิวาสก็ชักนำให้ได้มาเกิดในร่างของน้องสาวฝาแฝดในมิติอดีต เพื่อให้ได้พบกับคู่ครองของตน

โลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาสมักจะปรากฏร่วมกับโลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญา โดยโลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญาสะท้อนว่า มนุษย์มีสัญญาซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของขันธ์ 5 ในด้านที่เกี่ยวกับการจำได้ หมายถึงอารมณ์ (พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตฺโต, 2546, หน้า 16) ดิดตัวมาจากอดีตชาติ โดยสัญญานี้จะผูกติดอยู่กับจิต ซึ่งจิตจะทำหน้าที่เก็บสิ่งสมเรื่องราวที่ผ่านมาเอาไว้ (สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, 2556ก, หน้า 340) เมื่อบุพเพสันนิวาสนำพาให้มาพบกับสิ่งที่คุ้นเคย หรือคนที่คุ้นเคย แม้จะจดจำกันไม่ได้ แต่จิตซึ่งเป็น "ธาตุรู้" (ปิ่น มุทุกันต์, 2535, หน้า 137) ก็จะทำให้สัญญาแสดงการจำออกมา ดังเช่นเรื่อง เรือนพะยอม ที่ตัวละครเอกนั้นคุ้นเคยกันทั้งๆ

ที่ยังไม่รู้จักกัน หรือในเรื่อง พรายเนตรทิพย์ ที่ตัวละครเอกซึ่งเคยผิดใจกันในอดีตชาตินั้นรู้สึกซังกันตั้งแต่แรกพบ

นอกจากนี้ โลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาสยังมักปรากฏร่วมกับโลกทัศน์เกี่ยวกับเนื้อคู่ โดยสะท้อนว่า บุพเพสันนิวาสเป็นสิ่งที่ชักนำให้บุคคลที่เคยเกี่ยวข้องกันในอดีตชาติได้มาพบกัน โดยเฉพาะคนที่เคยเป็นคู่รักกัน และอาจจะเกิดความรู้สึกพึงใจกันขึ้นเนื่องมาจากสัญญาจากอดีตชาติ แต่อย่างไรก็ตาม ความรู้สึกที่เกิดขึ้นนั้นก็เพียงเป็นเพียงผลจากอดีตกรรม ถ้าไม่มีปัจจุบันกรรมมาสานต่อก็ไม่สามารถทำให้คู่รักครองคู่กันได้ ดังที่ ว.วชิรเมธี (2553, หน้า 122-123) กล่าวถึงเหตุที่ทำให้เกิดการครองคู่ว่าเกิดจาก “มีบุพเพสันนิวาส...เคยเป็นคู่สามีภรรยา หรือผูกสมักรรักใคร่กันมาก่อน และเกิดจากการเกื้อกูลกันในปัจจุบัน อันได้แก่ การทำงานร่วมกัน ผ่านความทุกข์ยากลำบากมาด้วยกัน...หรือพบวิกฤตการณ์บางอย่างมาด้วยกัน อันเป็นเหตุให้เกิดความเห็นอกเห็นใจกัน” ดังเช่นเรื่อง มินตรา ที่ตัวละครเอก คือ วรามิตรกับมินตรานั้นพึงใจรักใคร่กันตั้งแต่แรกพบ แต่เนื่องจากไม่มีปัจจุบันกรรมมาสนับสนุน ทั้งสองจึงไม่ได้ครองคู่กัน ในขณะที่ลาโพ ซึ่งเป็นหญิงสาวที่ช่วยเหลือวรามิตรเอาไว้ได้สร้างกุศลกรรมร่วมกันมา เมื่อมาเกิดในภพใหม่ บุพเพสันนิวาสจึงได้นำพาให้ทั้งสองคนได้มาพบกัน กุศลกรรมจากอดีตชาติทำให้ทั้งคู่มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน ประกอบกับปัจจุบันกรรมที่ได้ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน จึงทำให้ทั้งสองได้ครองคู่กัน

เหตุที่โลกทัศน์เกี่ยวกับวิญญาณ โลกทัศน์เกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิด โลกทัศน์เกี่ยวกับสัญญา และโลกทัศน์เกี่ยวกับบุพเพสันนิวาส ปรากฏมากในนวนิยายนั้น เนื่องจากโลกทัศน์เหล่านี้เป็นโลกทัศน์ที่ผูกโยงเกี่ยวกับพุทธศาสนา ซึ่งเป็นพุทธศาสนาแบบชาวบ้าน คือเป็น “พุทธศาสนาที่ผสมผสานกับความเชื่อ จนแยกกันไม่ได้ว่าส่วนไหนมาจากพุทธแท้ๆ ตามพระคัมภีร์ของพระศาสดา” (อมรา พงศาพิชญ์, 2519, หน้า 31 อ้างอิงใน กุสุมา ชัยวินิตย์, 2531, หน้า 78) ซึ่งความเชื่อในลักษณะนี้นั้นเป็นสิ่งที่อยู่ในสังคมไทยมาช้านาน และมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนในสังคม (กุสุมา ชัยวินิตย์, 2531, หน้า 3) จึงทำให้ผู้แต่งซึ่งเป็นบุคคลหนึ่งในสังคมได้รับอิทธิพลจากความเชื่อเหล่านี้ด้วย

นอกจากนี้ยังมีโลกทัศน์เหนือธรรมชาติอื่นๆ ที่ปรากฏ ได้แก่ โลกทัศน์เกี่ยวกับโชคชะตา โลกทัศน์เกี่ยวกับไสยศาสตร์ โลกทัศน์เกี่ยวกับลางสังหรณ์ โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝัน โลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โลกทัศน์เกี่ยวกับการพยากรณ์ โลกทัศน์เกี่ยวกับตาทิพย์ โลกทัศน์เกี่ยวกับพระภูมิ หรือเจ้าที่ โลกทัศน์เกี่ยวกับลักษณะของผู้มีบารมีจากการปฏิบัติธรรม และโลกทัศน์เกี่ยวกับนรก โลกทัศน์เหล่านี้ปรากฏสอดแทรกในนวนิยายเป็นรายเรื่อง และมีส่วนในการกำหนดโครงเรื่องในนวนิยายแต่ละเรื่อง ดังเช่นในเรื่อง ปวงรักสลบร้าง และ บุพเพสันนิวาส โดยในเรื่อง

ป่วนรักสลับร่าง ผู้แต่งสะท้อนโลกทัศน์เกี่ยวกับโชคชะตาอันมีเหตุมาจากการเกิดคราสว่ามักจะ นำพาเภทภัยให้เกิดแก่มนุษย์ โดยโลกทัศน์เกี่ยวกับโชคชะตาได้ปรากฏร่วมกับโลกทัศน์เกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ในที่นี้คือธรรมจักรโบราณ ซึ่งเชื่อว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เก่าแก่มักมีพลังอำนาจลึกลับแฝงอยู่ ซึ่งผู้แต่งนำโลกทัศน์ทั้งสองดังกล่าวนี้มาเป็นส่วนสำคัญในโครงเรื่อง คือต้องการแสดงให้เห็นว่าทั้ง เรื่องของการเกิดคราสและพลังอำนาจของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มีส่วนที่ทำให้ชะตาชีวิตของตัวละครพลิกผัน ไป ดังนั้นจึงกำหนดเนื้อเรื่องให้ตัวละครเอกต้องมาประสบกับโชคชะตาประหลาด คือสลับวิญญาณ กันในวันที่เกิดคราส ในขณะที่อยู่ใกล้กับธรรมจักรโบราณพอดี ส่วนในเรื่อง บุพเพสันนิวาส ผู้แต่ง สะท้อนโลกทัศน์ว่า โชคชะตาได้ลิขิตชีวิตของมนุษย์แต่ละคนให้เป็นไป โดยไม่อาจฝ่าฝืนได้ ทั้งนี้ สอดคล้องกับที่ กฤษณา วังษ์รักษ์ (2542, หน้า 249) ได้ศึกษา ความเชื่อที่ปรากฏในนวนิยาย ของแก้วแก้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2531-2536 พบความเชื่อเกี่ยวกับโชคชะตาว่า "ชะตาชีวิตถูกกำหนด ตายตัวมาแล้วว่าจะต้องมีวิถีชีวิตอย่างไร...ไม่อาจหลีกเลี่ยงนี้ได้" โดยในนวนิยายเรื่อง บุพเพสันนิวาส ผู้แต่งได้กำหนดเนื้อเรื่องให้ตัวละครจากมิติปัจจุบันที่ไปอาศัยอยู่ในมิติอดีตนั้นไม่สามารถแก้ไข โชคชะตาได้ แม้จะรู้เหตุการณ์ล่วงหน้า

ส่วนโลกทัศน์เกี่ยวกับกลางสังหรณ์นั้น ผู้แต่งสะท้อนให้เห็นความเชื่อของมนุษย์ที่ว่า เมื่อมี สิ่งใดๆ กำลังจะเกิดขึ้น ทั้งร้ายและดี มักจะมีเหตุที่บอกให้รับรู้ โลกทัศน์เกี่ยวกับกลางสังหรณ์ปรากฏ ในนวนิยายเรื่อง เรือนพะยอม ที่ตัวละครเอกฝ่ายชายรู้สึกร้อนรน กระวนกระวายใจ เหตุเพราะ คนรักของเขากำลังได้รับอันตราย

นอกจากโลกทัศน์เกี่ยวกับกลางสังหรณ์ที่บอกเหตุร้ายได้แล้ว ผู้แต่งสะท้อนว่าโลกทัศน์ เกี่ยวกับความฝันก็อาจจะบอกเหตุบางประการได้เช่นกัน โดยความฝันนั้นสามารถบอกได้ ทั้งเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต โลกทัศน์เกี่ยวกับความฝันที่ สะท้อนลักษณะของความฝันบอกเหตุในอนาคตนั้น ปรากฏในเรื่อง พรายพรหม ที่ตัวละครฝันว่า บรรพบุรุษมาขออยู่ด้วย ซึ่งเป็นเหตุบอกล่วงหน้าว่าเธอกำลังจะตั้งครรภ์ ส่วนโลกทัศน์เกี่ยวกับ ความฝันในลักษณะของความฝันบอกเรื่องราวในอดีตชาติได้ ปรากฏในเรื่อง เรือนพะยอม และ พรายเนตรทิพย์ ที่กำหนดให้ตัวละครมักฝันถึงเรื่องราวในอดีตชาติ

ส่วนโลกทัศน์เกี่ยวกับผู้มีบารมีจากการปฏิบัติธรรม สะท้อนความเชื่อของคนไทยว่า ผู้ทรง ศีลที่ปฏิบัติวิปัสณากรรมฐานจนบรรลุญาณขั้นสูงจะมีอำนาจเหนือธรรมชาติ โลกทัศน์ดังกล่าวนี้ได้ ปรากฏในเรื่อง พรายพรหม และ บุพเพสันนิวาส โดยในเรื่อง พรายพรหม นั้นสะท้อนให้เห็น จากตัวละครที่เป็นผู้ทรงศีล ซึ่งมีฤทธิ์อำนาจสามารถเดินทางข้ามกาลเวลาได้ และสามารถส่ง วิญญาณของตัวละครเอกให้ย้อนไปในอดีตเพื่อแก้ไขกรรมได้ด้วย นอกจากนี้ในการปรากฏกายของ

ผู้ทรงศีลที่บรรลุนิพพานแต่ละครั้งก็จะมีรัศมีเปล่งประกายออกมาจากร่าง ส่วนในเรื่อง บุพเพสันนิวาส นั้น สะท้อนลักษณะของผู้ทรงศีลที่มีความสามารถในทางหยั่งรู้

ในด้านโลกทัศน์เกี่ยวกับการพยากรณ์ ได้ปรากฏในเรื่อง พรายพยากรณ์ และเป็นโลกทัศน์หลักในการดำเนินเรื่อง กล่าวคือ ผู้แต่งสะท้อนโลกทัศน์ว่าการพยากรณ์นั้นจะมีความแม่นยำได้ ต้องอาศัยศาสตร์หลายแขนงมาประกอบ ดังนั้นจึงกำหนดให้ตัวละครเอกของเรื่องมีความสามารถในด้านการพยากรณ์ และกำหนดเนื้อเรื่องโดยใช้คำพยากรณ์เป็นตัวดำเนินเรื่อง

ด้านโลกทัศน์เกี่ยวกับตาทิพย์ได้ปรากฏในเรื่อง พรายเนตรทิพย์ ซึ่งเนื้อเรื่องนั้นเชื่อมโยงมาจากเรื่อง พรายพยากรณ์ โดยในเรื่องนี้ โลกทัศน์เกี่ยวกับตาทิพย์เป็นโลกทัศน์หลักที่กำหนดบุคลิกของตัวละครเอกให้มีความสามารถในเรื่องตาทิพย์ สามารถมองเห็นวิญญาณได้ และผู้แต่งได้ใช้โลกทัศน์เกี่ยวกับตาทิพย์นี้เป็นการดำเนินเรื่อง โดยให้ตัวละครเอกสามารถมองเห็นวิญญาณ ทำให้แก้ไขปมปัญหาของเรื่องได้

นอกจากนี้ ทั้งเรื่อง พรายพยากรณ์ และ พรายเนตรทิพย์ ได้ปรากฏโลกทัศน์เกี่ยวกับพระภูมิ หรือเจ้าที่ ซึ่งสะท้อนว่าสถานที่และพาหนะทุกอย่างบนโลกล้วนมีเจ้าที่หรือเจ้าของเป็นผู้ดูแล ดังนั้นเมื่อต้องผ่านเข้าไปในสถานที่ใด หรือต้องขึ้นยานพาหนะใดๆ ก็ตาม ต้องให้ความเคารพพระภูมิ หรือเจ้าที่ เจกเช่นเดียวกับที่ให้ความเคารพมนุษย์

ส่วนโลกทัศน์เกี่ยวกับนรกนั้น ผู้แต่งสะท้อนว่านรกเป็นดินแดนสำหรับลงโทษผู้กระทำชั่ว มีลักษณะเป็นหลุมที่ลุกโชนด้วยไฟ มียมบาลเป็นผู้ควบคุมวิญญาณ โลกทัศน์ดังกล่าวสอดแทรกในเนื้อหาของเรื่อง บุพเพสันนิวาส โดยกล่าวถึงตัวละครที่ทำความชั่วเอาไว้มาก เมื่อตายไปก็มียมบาลมานำพาวิญญาณไปลงนรก

โลกทัศน์เหนือธรรมชาติที่ปรากฏในนวนิยายของรวมแพ่งสะท้อนว่า โลกทัศน์เหนือธรรมชาติเป็นสิ่งที่มิได้อยู่ในสังคมไทย ผู้แต่งซึ่งเป็นบุคคลหนึ่งในสังคมจึงย่อมได้รับรู้ และซึมซับความคิดความเชื่อ แล้วสะท้อนผ่านออกมาทางวรรณกรรม จนกลายเป็นโลกทัศน์ขึ้น ดังที่ สุภาพร คงศิริรัตน์ (2553, หน้า 13) ได้กล่าวว่า "โลกทัศน์...มีพื้นฐานหล่อหลอมมาจากวัฒนธรรมแวดล้อมในสังคมที่บุคคลนั้นเติบโตมา อันได้แก่ทัศนคติ ความคิด ความเชื่อ และค่านิยม ทั้งของบุคคลและของสังคมนั้นๆ" สอดคล้องกับความคิดของ วิทย์ ศิวะศรียานนท์ (2531, หน้า 96) ที่ว่า "กวีถึงจะคนเดียวก็เปรียบเหมือนคนสามคน คือนอกจากจะเป็นนักประพันธ์ช่างแต่งหนังสือ ยังเป็นหน่วยหนึ่งของคนรุ่นนั้นสมัยนั้น และเป็นพลเมืองของสังคมอีกด้วย" การที่ผู้แต่งนำเอาโลกทัศน์ต่างๆ เหล่านี้มาประกอบสร้างในองค์ประกอบของนวนิยาย ทำให้นวนิยายแสดงลักษณะเหนือธรรมชาติออกมาได้อย่างน่าสนใจ แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของโลกทัศน์ที่มีผลต่อระบบความคิดของผู้แต่ง

ซึ่งสอดคล้องกับที่ ตริศิลป์ บุญขจร (2542, หน้า 10) กล่าวว่า "โลกทัศน์เป็นที่มาของแรงบันดาลใจของนักเขียน และเป็นตัวกำหนดโครงสร้างภายในของวรรณกรรม" ทำให้นวนิยายเหนือธรรมชาติของรอมแพงได้รับความนิยม สามารถผลิตมาได้ถึง 9 เรื่อง และได้รับการตีพิมพ์ซ้ำหลายครั้ง

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาโลกทัศน์เหนือธรรมชาติในนวนิยาย อาจจะศึกษาโลกทัศน์เหนือธรรมชาติจากนักเขียนรุ่นใหม่ท่านอื่นเพิ่มเติม เพื่อให้เห็นโลกทัศน์ของสังคมที่มีต่อสิ่งเหนือธรรมชาติว่ามี การเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมในอย่างไร นอกจากนี้อาจจะศึกษาโลกทัศน์เหนือธรรมชาติในเชิงวิทยาศาสตร์ที่สัมพันธ์กับโลกทัศน์เกี่ยวกับศาสนาด้วย

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บรรณานุกรม

- กรมศิลปากร. (2547). *ศิลาจารึกหลักที่ 1 จารึกพ่อขุนรามคำแหงมหาราช*. กรุงเทพฯ: สำนักหอสมุดแห่งชาติ.
- กฤษณา วงษ์รัชนี. (2542). *วิเคราะห์ความเชื่อที่ปรากฏในนวนิยายเหนือธรรมชาติของ แก้วแก้ว ระหว่างปี พ.ศ. 2531-2536 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กฤษณา ชัยวินิตย์. (2531). *ศาสนาชาวบ้านในวรรณกรรมนิทานพื้นบ้านอีสาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- กุลลาบ มัลลิกะมาส. (2546). *วรรณคดีวิจารณ์ (พิมพ์ครั้งที่ 11)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ขวัญจิตร นุชชำนาญ. (2555). *ความเชื่อเหนือธรรมชาติและการสร้างสภาวะเหนือธรรมชาติในนวนิยายของกิ่งฉัตร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ข่าวช่อง 7. (28 มิถุนายน 2558). *ผู้เข้าชิงนางราชครั้งที่ 6 : สนามข้าวบันเทิง*. สืบค้น 24 กุมภาพันธ์ 2560, จาก news.ch7.com/detail/129389/ผู้เข้าชิงรางวัล_นางราช_ครั้งที่_6_สนามข้าวบันเทิง.html
- ทูนวิจิตรมาตรา (กาญจนาคนพันธุ์). (2544). *คอคิดขอเขียน : ชุดเครื่องราง ไหราศาสตร์*. กรุงเทพฯ: วชิรรินทร์การพิมพ์.
- จตุรรัตน์ รัตนากร. (2535). *โลกทัศน์ชาวอีสานจากวรรณกรรมคำสอน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- จันทร์ยวีร์ สมปรีดา (รวมแพง). (2550). *พรายพรหม*. กรุงเทพฯ: มั่นดี.
-
- จันทร์ยวีร์ สมปรีดา (รวมแพง). (2552ก). *ป่วนรักสลักร่าง*. กรุงเทพฯ: พิสิกส์เซนเตอร์.
- จันทร์ยวีร์ สมปรีดา (รวมแพง). (2552ข). *เรือนพะยอม*. กรุงเทพฯ: แสบปี่ บานาน่า.
- จันทร์ยวีร์ สมปรีดา (รวมแพง). (2554). *คีตโลกา*. กรุงเทพฯ: แสบปี่ บานาน่า.
- จันทร์ยวีร์ สมปรีดา (รวมแพง). (2556ก). *พรายเนตรทิพย์*. กรุงเทพฯ: แสบปี่ บานาน่า.
- จันทร์ยวีร์ สมปรีดา (รวมแพง). (2556ข). *พรายพยากรณ์*. กรุงเทพฯ: แสบปี่ บานาน่า.
- จันทร์ยวีร์ สมปรีดา (รวมแพง). (2556ค). *มินตรา*. กรุงเทพฯ: แสบปี่ บานาน่า.
- จันทร์ยวีร์ สมปรีดา (รวมแพง). (2557). *บุพเพสันนิวาส*. กรุงเทพฯ: แสบปี่ บานาน่า.

- จันทร์ยวีร์ สมปรีดา (รวมเพลง). (2558). *มณีนีรัตนะ*. กรุงเทพฯ: แสบปี บานาน่า.
- จิณณะ รุจิเสณีย์. (2554). *การวิเคราะห์นวนิยายเหนือธรรมชาติของพงศกร* (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชลธิชา คมขำ. (2547). *แนวคิดเรื่องบุพเพสันนิวาสในพุทธศาสนาเถรวาท* (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชัชวาล เฟ่งวรรณะ. (2554). *สวรรค์มีจริง*. กรุงเทพฯ: ริงค์ ปียอนด์ บุ๊คส์.
- ชัชวาล เฟ่งวรรณะ. (2555). *สิ่งศักดิ์สิทธิ์มีจริง*. กรุงเทพฯ: ริงค์ ปียอนด์ บุ๊คส์.
- ชัยวัฒน์ คุประตกุล. (2540). *มนุษย์กับจักรวาล*. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธากาการพิมพ์.
- ชัยสิทธิ์ พิศเพ็ง. (2539). *วิเคราะห์โลกทัศน์ในเรื่องสั้นของอัศศิริ ธรรมโชติ* (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชิต โภชากร. (2514). *โหราศาสตร์ศึกษาด้วยตนเอง*. กรุงเทพฯ: พระจันทร์ ท่าพระจันทร์.
- ณัชชา ชินธิป. (2548). *โหราศาสตร์กับการตัดสินใจทางธุรกิจ* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต).
อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ดังตฤณ [นามแฝง]. (2550ก). *เตรียมเสปียงไว้เลี้ยงตัว เล่ม 6*. กรุงเทพฯ: ดีเอ็มจี.
- ดังตฤณ [นามแฝง]. (2550ข). *เตรียมเสปียงไว้เลี้ยงตัว เล่ม 8*. กรุงเทพฯ: ดีเอ็มจี.
- ดังตฤณ [นามแฝง]. (2550ค). *เตรียมเสปียงไว้เลี้ยงตัว เล่ม 10*. กรุงเทพฯ: ดีเอ็มจี.
- ดังตฤณ [นามแฝง]. (2551). *รักแท้มีจริง* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ฮาวฟาร์.
- ดำรง คำมุงคุณ. (2541). *วิเคราะห์ความเชื่อในนวนิยายเรื่องเงา ของโรสลาเรน และเรื่องมัจจุราช
ฮอลิเดย์ ของอรุณรุ่ง* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัย
นเรศวร.
- ตรีศิลป์ บุญขจร. (2523). *นวนิยายกับสังคมไทย (2475-2500)*. กรุงเทพฯ: บางกอกการพิมพ์.
- ตรีศิลป์ บุญขจร. (2542). *นวนิยายกับสังคมไทย (2475-2500)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ทักษิณา บัญญัติ. (2540). *วิเคราะห์กฎแห่งกรรมในนวนิยายเรื่องศิขริน-เทวินตา ของ ไสภาค
สุวรรณ* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เทพย์ สาริกบุตร. (2521). *พรหมชาติฉบับราษฎรประจำบ้าน ดูด้วยตนเอง*. กรุงเทพฯ:
ลูก ส. ธรรมภักดี.

- เทียมจันทร์ หมั่นสระเกษ. (2542). *การศึกษาโลกทัศน์ในจารึกสุโขทัย* (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธวัช ปุณโณทก. (2526). *วรรณกรรมท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- นิตยา ภักดีบัณฑิต. (2532). *ผลสัมฤทธิ์: การศึกษาเชิงวิเคราะห์* (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- เนื่องน้อย บุญยเนตร. (2537). *ดวง. ใน สุวรรณาสถาอาเนงท์ และเนื่องน้อย บุญยเนตร (บ.ก.).
คำ: ร่องรอยความคิด ความเชื่อไทย* (หน้า 43). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุรพา ผดุงไทย. (2548). *เวลาเหลือน้อย*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ด ยูเคชั่น.
- ประคอง เจริญจิตรกรรม. (2551). *หลักการเขียนวิจารณ์วรรณกรรม*. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรีชา ช่างขวัญยืน และสมภาร พรหมทา. (2543). *มนุษย์กับศาสนา*. กรุงเทพฯ: โครงการตำรา
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัญญา บริสุทธี. (2523). *โลกทัศน์ของคนไทย วิเคราะห์จากวรรณคดีคำสอนสมัยสุโขทัย*.
กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ปิ่น มุกข์กันต์. (2535). *พุทธศาสตร์*. กรุงเทพฯ: คลังวิทยา.
- ฝ้ายคำ [นามแฝง]. (2547). *นางในวรรณคดี*. กรุงเทพฯ: ธารปัญญา.
- พระครูประกาศธรรมคุณ สัตย์สมนึก. (2556). *การศึกษาเปรียบเทียบหลักคำสอนเรื่องมรณสติ ใน
พุทธศาสนิกายเถรวาท และพุทธศาสนิกายวัชรยาน* (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พระชาลย์ชัย อธิปัญญา. (2548). *กรรม และการเวียนว่ายตายเกิด* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ:
ออฟเซ็ท เพรส.
- พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2546). *พุทธธรรม*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2548). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. กรุงเทพฯ:
เอส อาร์ พีรินดี้ง แมสโปรดักส์.
- พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2557). *กรรม นรก สวรรค์สำหรับคนรุ่นใหม่ เลือกกินได้ทุกคน*
(พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: แอคทีฟ พีรินท์.
- พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2541). *ไตรลักษณ์*. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.
- พระนพบุรี महาวรรณ. (2549). *ภาพสะท้อนโลกทัศน์ชาวล้านนาในนวนิยายของ มาลาคำจันทร์*
(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- พระนิโรธรังสีคัมภีร์ปัญญาจารย์. (2534). *ธาตุ ชั้นที่ ๑ อายุตนะ สัมพันธ์*. กรุงเทพฯ:
คุรุสภาลาดพร้าว.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2555). *เชื่อกกรรม รู้กรรม แก้กรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 23).
กรุงเทพฯ: วัดญาณเวศวัน.
- พระพุทฺททาส อินทปัญโญ (พุทฺททาสภิกขุ). (2552). *คู่มือมนุษย์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
ไทยควอลิตี้ บุ๊คส์.
- พระมหาอุทัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี). (2553). *มหัศจรรย์แห่งรัก เล่ม 1* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ:
หน้าเทพา.
- พระมหาศิริวัฒน์ สิริวิฑูมโน. (2556). *การวิเคราะห์หีบหบาทของเทวดาที่ปรากฏในคัมภีร์
พระสุตตันตปิฎก*. สืบค้น 23 มิถุนายน 2560, จาก <http://www.mcu.ac.th>
- พระยาอนุমানราชชน (เสฐียรโกเศศ). (2495). *ผีสามเทวดา*. กรุงเทพฯ: ท่าพระจันทร์.
- พระยาอนุমানราชชน (เสฐียรโกเศศ). (2513). *เล่าเรื่องในไตรภูมิ*. กรุงเทพฯ: คลังวิทยา.
- พระยาอนุমানราชชน (เสฐียรโกเศศ). (2531). *การตาย*. กรุงเทพฯ: แม่คำฝาง.
- พลุลวง [นามแฝง]. (2538). *เทวโลก*. กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.
- พวงพยอม ยลถนอม. (2537). *ความฝันจากวรรณคดีไทย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- พันธุรักษ์ [นามแฝง]. (2548). *พิธีกรรมและความเชื่อ*. กรุงเทพฯ: บ้านหนังสือ.
- พิชากร กรัตนุดณะ. (2546). *วิเคราะห์นวนิยายประเภทเหนือธรรมชาติของวิมล ศิริไพบูลย์*
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิมพ์รัตน์ บังศรี. (2552). *วิเคราะห์นวนิยายของกิ่งฉัตร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภิรมย์ พุทธรัตน์. (2541). *ความเร่งรีบของเวลา: มิติที่สี่ของสรรพสิ่งในจักรวาล* (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: สร้อยทอง.
- มหเวศน์. (7 พฤษภาคม 2556). *คาถาพระเจ้าเจกพุทธเจ้า มหาลาภ ภาวนาทุกวันอย่าให้ขาด
ได้ผลแน่นอน*. สืบค้น 8 กรกฎาคม 2560, จาก [http://palungjit.org/threads/คาถาพระเจ้า
เจกพุทธเจ้า-มหาลาภ-ภาวนาทุกวันอย่าให้ขาดได้ผลแน่นอน.493788/](http://palungjit.org/threads/คาถาพระเจ้าเจกพุทธเจ้า-มหาลาภ-ภาวนาทุกวันอย่าให้ขาดได้ผลแน่นอน.493788/)
- มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์. (2542). *สารานุกรมวัฒนธรรมไทย
ภาคกลาง*. กรุงเทพฯ: สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคกลาง.

- ยุรฉัตร บุญสนิท. (2538). *วรรณพิณิจ*. สงขลา: ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคใต้.
- รอบทิศ ไวยสุศรี. (2555). *ตอบใจหยมีชี้ทางวิญญาณ*. กรุงเทพฯ: เน็ตดีไซน์ พับลิชชิง.
- รัตน์ดิกร วิชัยดิษฐ์. (2550). *แนวคิดเรื่องกรรมและการเวียนว่ายตายเกิดในพระไตรปิฎก และวรรณกรรมเรื่องพระมาลัย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- ริชาร์ด เว็บสเตอร์. (2552). *คู่มือข้ามภพ*. กรุงเทพฯ: ดีไลต์พับลิชชิง.
- เรไร สืบสุข. (2521). *ไสยศาสตร์ในวรรณคดีไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (2325-2394)* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วนิดา บำรุงไทย. (2543). *ศาสตร์และศิลป์แห่งนวนิยาย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วรชัย พิเนตร. (2539). *การศึกษาเปรียบเทียบนวนิยายผจญภัยเรื่อง king solomon's mines กับนวนิยายเรื่องเพชรพระอุมา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรภรณ์ ตูนา. (2543). *โลกทัศน์ในวรรณกรรมอีสานเรื่องสังข์ศิลป์ชัย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วลีรัตน์ สิงหา. (2528). *เรื่องเหนือธรรมชาติในนวนิยายของจินตวิวัฒน์ วิวัฒน์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วสิน อินทสระ. (2543). *หลักกรรมและการเวียนว่ายตายเกิด*. กรุงเทพฯ: ธรรมดา.
- วิทย์ ศิวะศรียานนท์. (2531). *วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วินิตา ดิถียนต์ (แก้วแก้ว). (2552). *แดนดาว* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ทวีปส์.
- วิมล ศิริไพบูลย์ (ทมยันตี). (2547). *ทิพย์* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ณ บ้านวรรณกรรม.
- วิระวัลย์ ดีเลิศ. (2549). *การวิเคราะห์นวนิยายเหนือธรรมชาติของภูเตศวร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศรัณย์ภัทร์ บุญสก. (2558). *คติชนในนวนิยายของพงศกร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สม สุจีรา. (2551). ทวาร 6: ศาสตร์แห่งการรู้ทันตนเอง. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- สม สุจีรา. (2555). โอน์สไตน์พบ พระพุทธเจ้าเห็น (พิมพ์ครั้งที่ 82). กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. (2540). *วิถีปฏิบัติกรรมฐาน และความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องกรรม*. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.
- สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. (2541). *ชีวิตนี้สำคัญนัก* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เอส อาร์ พรินติ้ง แมสโปรดักส์.
- สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. (2552). *นรก สวรรค์ ท่านเลือกได้*. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.
- สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. (2556ก). *ญาณสังวรธรรม*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองพระชันษา.
- สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. (2556ข). *หลักธรรมสำคัญของพระพุทธศาสนา*. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สะอาด รอดคง. (2533). *วิเคราะห์นวนิยายเหนือธรรมชาติของแก้วแก้ว* (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สายทิพย์ นุกุลกิจ. (2537). *วรรณกรรมไทยปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักสื่อธรรมะ. (8 มิถุนายน 2559). 5. พระไตรปิฎกเถระ. สืบค้น 25 พฤษภาคม 2560, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=Kj8q55-EgFM>
- สิทธา พิณีภูวดล และนิตยา กาญจนวรรณ. (2520). *ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ดวงกมล.
- สิทธา พิณีภูวดล. (2515). *ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุดาพร หงส์นคร. (2539). *ประเพณีพิธีกรรมการเข้าทรงพ่อพญาสี้เขี้ยว ของชาวไทยยวนบ้านสีคิ้ว ตำบลสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา* (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาสารคาม.
- สุธารัตน์ พงษ์แก้ว. (2536). *การวิเคราะห์โลกทัศน์ที่ปรากฏในวรรณกรรมของ อังคาร กัลยาณพงศ์* (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๓๖.
- สุธิวรงค์ พงศ์ไพบูลย์. (2521). *โลกทรรศน์ไทยภาคใต้*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.

- สุพรรณณี วราทร. (2516). *นวนิยายไทยตั้งแต่ปลายรัชกาลที่ 5 ถึงสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475* (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภัทรดิศ ดิศกุล. (2534). *ศิลปะในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์.
- สุภาพร คงศิริรัตน์. (2548). กบกินเดือน: คติความเชื่อดั้งเดิมเรื่องจันทรคราสของคนไทที่ถูก ลืมเลือน. *วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 2(1), 45-59.
- สุภาพร คงศิริรัตน์. (2553). *การศึกษาพระโลกทัศน์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ปรากฏในพระราชหัตถเลขา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุภาพร คงศิริรัตน์. (2557). *โลกทัศน์ของคนลาวจากภษาชีวิต*. พิษณุโลก: ดาวเงินการพิมพ์.
- สุมาลี แก่นการ. (2548). *โลกทัศน์ของเทียนวรรณ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสมา ท่าพระ. (2553). *สุดยอดเครื่องรางของขลังเมืองสยาม*. กรุงเทพฯ: แสงดาว.
- เสรี พงศ์พิศ. (2537). *ไสยศาสตร์*. ใน สุวรรณภา สถาอานันท์ และเนืองน้อย บุญยเนตร (บ.ก.), *คำ: ร่องรอยความคิด ความเชื่อไทย* (หน้า 97). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ห้องโหระ ศรีมหาโพธิ์. (2519). *ตำราพรหมชาติ*. กรุงเทพฯ: อำนวยศาสตร์ การพิมพ์.
- เหรียญ มีเดช. (2498). *ตำนานและพิธีตั้งศาลพระภูมิ*. กรุงเทพฯ: ไทยพิทยา.
- อร่ามจิต ชินช่าง. (2531). *ภาพยี่เข่งบั้งไฟ: ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร* (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- อรุณระวี พัฒนกิจ. (2537). *ถาม ตอบ ความรู้ทั่วไป เล่ม 2*. กรุงเทพฯ: เพื่อนเรียน.
- อัสภา อัสภาชน์. (2530). *พุทธปรัชญาเรื่องกรรม ในนวนิยายของกฤษณา อโศกสิน* (วิทยานิพนธ์ ปริญญาามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุดม รุ่งเรืองศรี. (2524). *สภาพของวรรณกรรมไทยปัจจุบัน (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: ศิลปাবรรณาการ.